

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

URBAN RESILIENCE
OBSERVATORY

#2 Έκθεση Αναφοράς

2020-2021

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

#2 Έκθεση Αναφοράς

Ομάδα Σύνταξης και Επιμέλειας:

Ψαρροπούλου Στέλλα, Project Manager
Μπαλντούμης Ηλίας, Υπεύθυνος Πυλώνα Περιβάλλον
Αραμπατζή Άννα, Υπεύθυνη Πυλώνα Κοινωνίας
Καραδάκης Ανδρέας, Υπηρεσιακό Στέλεχος Αυτ. ΤΕΣΠΑΠ, Project Coordinator για
θέματα Κοινωνικής πολιτικής
Παπαστέργιος Γεώργιος, Προϊστάμενος Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρησιακού
Σχεδιασμού & Παρακολούθησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων-γενική εποπτεία

Περίοδος 2020-2021

“Το Παρατηρητήριο Αστικής Ανθεκτικότητας αποτελεί μια δομή καινοτόμα όπου φέρνει νέες προοπτικές και ανοίγει το διάλογο του Δήμου με τους πολίτες και τους φορείς, να συνεργάζονται και να συν-σχεδιάζουν ένα μέλλον βιώσιμο και ανθεκτικό. Φιλοδοξεί να αποτελέσει το αποθετήριο των δεδομένων της πόλης, κεντρικό σημείο συμμετοχικού σχεδιασμού και ανάπτυξης στρατηγικών στόχων που θα βασίζονται σε μετρήσιμα στοιχεία προκειμένου να αναλαμβάνονται πολιτικές και να σχεδιάζονται έργα και δράσεις που να μπορέσουν να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής, να θωρακίσουν την πόλη και να οδηγήσουν σε αναπτυξιακή τροχιά με σεβασμό στους φυσικούς πόρους και το ανθρώπινο δυναμικό. Το Παρατηρητήριο συμβάλλει στον να μπει η Θεσσαλονίκη στον διεθνή χάρτη και να γίνει πόλη Ευρωπαϊκή ενισχύοντας τις επενδυτικές και χρηματοδοτικές ευκαιρίες με τρόπο συμπεριληπτικό και ολιστικό. “

Μιχάλης Κούπκας, Αντιδήμαρχος Οικονομικών & Επικεφαλής Ανθεκτικότητας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	5
Μεθοδολογία	8
Πυλώνες.....	15
1.ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	16
1.1 Υφιστάμενη κατάσταση.....	17
1.2 Δείκτες	36
1.3 Αποτελέσματα-Προτάσεις	42
1.4 Διεθνή Παραδείγματα.....	44
2.ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	45
2.1. Υφιστάμενη κατάσταση.....	46
2.2. Δείκτες	120
2.3 Διεθνή Παραδείγματα.....	130
2.4 Αποτελέσματα-Προτάσεις	132
3.ΚΟΙΝΩΝΙΑ.....	137
3.1 Υφιστάμενη κατάσταση.....	139
3.2 Δείκτες	178
3.3 Διεθνή Παραδείγματα.....	182
3.4 Αποτελέσματα-Προτάσεις	183
Συνεκτικότητα με τους Στόχους της Πράξης και το ΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	185
Συνεκτικότητα της Στρατηγικής ΒΑΑ και των ειδικών στόχων με τους Πυλώνες του Παρατηρητηρίου και σε σχέση με τα έργα που υλοποιεί ο Δήμος Θεσσαλονίκης και χρηματοδοτούνται από την ΟΧΕ-ΒΑΑ.	188
Συνεκτικότητα με την Στρατηγική Αστικής Ανθεκτικότητας «Θεσσαλονίκη 2030»	192
Συνεκτικότητα με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ- SDGs).....	193
Ενέργειες Δημοσίευσης Αποτελεσμάτων Δεικτών και λοιπών ενεργειών Διάχυσης.....	194
Προτάσεις - Επόμενα βήματα	201
Παράρτημα	202
Ευχαριστίες	207
Συνομογραφίες.....	211
Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	213

Αστική Ανθεκτικότητα είναι η ικανότητα των κατοίκων, κοινοτήτων, θεσμών, επιχειρήσεων και δομών μιας πόλης να επιβιώνουν, να προσαρμόζονται και να εξελίσσονται ανεξάρτητα από τις χρόνιες πιέσεις και τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που τυχόν αντιμετωπίζουν

Arup/ Rockefeller Foundation 2014

Εισαγωγή

Αστική Ανθεκτικότητα & Βιώσιμη Ανάπτυξη

Οι πόλεις είναι πολύπλοκα συστήματα, τα οποία αντιμετωπίζουν συνεχώς κρίσεις και σοκ με αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία του αστικού ιστού. Οι κρίσεις όμως δεν θα σταματήσουν να υπάρχουν, όπως και οι ολοένα και αυξανόμενες παγκόσμιες αστικές προκλήσεις. Γι' αυτό και οι πόλεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σαν ένα σύστημα που διαλειτουργεί στο σύνολο και όχι μεμονωμένα σε σιλό.

Η έννοια της ανθεκτικότητας υπάρχει στον επιστημονικό διάλογο πάνω από 15 χρόνια, ωστόσο την τελευταία δεκαετία οι αλληπάλληλες κρίσεις και σοκ που αντιμετωπίζουν οι αστικές περιοχές μέσα από την εκτεταμένη αστικοποίηση αλλά και άλλες βασικές προκλήσεις όπως η παγκοσμιοποίηση και η κλιματική αλλαγή, η αστική ανθεκτικότητα έχει διευρυνθεί σε ένα τρόπο σκέψης, σχεδιασμού, κατασκευής ή δράσης που επιτρέπει την θωράκιση του αστικού οικοσυστήματος, περιβαλλοντικού και κοινωνικοοικονομικού, σαν ενιαίο σύνολο, για το μέλλον και για όλες τις αβέβαιες κρίσεις.

Επειδή κρίσεις δεν θα σταματήσουν να παρουσιάζονται, η αστική ανθεκτικότητα προσδιορίζει τα χαρακτηριστικά μείωσης της ευαλωτότητας, έγκαιρης και έγκυρης αντιμετώπισης οποιασδήποτε κρίσης ή σοκ, έτσι ώστε να υπάρχουν τα λιγότερα αρνητικά αποτελέσματα και επιπτώσεις πάνω στην λειτουργία μιας πόλης και στο κοινωνικό σύνολο, αλλά και πως θα επανέλθει και θα ανακάμψει καλύτερα και αποδοτικότερα αφήνοντας πίσω χρόνιες πιέσεις και προβλήματα.

Η αστική ανθεκτικότητα και η βιώσιμη ανάπτυξη κινούνται παράλληλα και πρέπει να αλληλοσυnergάζονται αφού πρωτίστως ενσωματωθούν σε επίπεδο πολιτικών και όλων των επιπέδων διακυβέρνησης. Η ανθεκτικότητα μπορεί να είναι ταυτόχρονα βασικό συστατικό αλλά και επιταχυντής της βιώσιμης ανάπτυξης.

Μια πόλη ανθεκτική είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται και να προσδιορίζει σε στρατηγικό αλλά και επιχειρησιακό επίπεδο την αναγκαιότητα να προσαρμόζονται τα συστήματα και οι διάφορες αστικές λειτουργίες με τρόπο εύρωστο, να επανέρχεται όσο πιο σύντομα και να επανακάμπτει καλύτερα και πιο αποδοτικά.

Σε αυτό σημαντικό ρόλο παίζουν η πληρέστερη πληροφόρηση μέσα από τη συλλογή δεδομένων, καταγραφής και αξιολόγησής τους και μέτρηση δεικτών που αποδίδουν περισσότερο την ταυτότητα της πόλης. Σειρές τέτοιων δεικτών μπορούν να προτιμηθούν είτε από το ISO 37120¹ όσο και από τους 17 Στόχους Βιώσιμης

¹ <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:37123:ed-1:v1:en>

Ανάπτυξης του ΟΗΕ. Ωστόσο, πάντα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα τοπικά χαρακτηριστικά, οι στρατηγικές ανάγκες και στόχοι προς υλοποίηση, οι κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες και κυρίως η συμμετοχικότητα και ο διάλογος με το τοπικό οικοσύστημα.

Η Θεσσαλονίκη σε μετάβαση

Η Θεσσαλονίκη, από τη δημιουργία της, διαδραματίζει ιστορικά κυρίαρχο ρόλο σε εθνικό και διεθνές επίπεδο καθώς αποτελεί διαχρονικά νευραλγικό, κομβικό σημείο, προς βορρά, ανατολή και δύση. Αποτελεί κόμβο οδικών, σιδηροδρομικών και εναέριων συγκοινωνιών που συνδέει τον ελλαδικό χώρο με τις βαλκάνιες, παρευξείνιες και ευρωπαϊκές χώρες και, βαθμιαία, μεταλλάσσεται από μητροπολιτικό κέντρο του βορειοελλαδικού χώρου σε εν δυνάμει σημαντικό αναπτυξιακό πόλο αναφοράς στη βαλκανική χερσόνησο και την Ευρώπη.

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης αξιοποίησε την ευκαιρία ως μέλος του δικτύου των Ανθεκτικών πόλεων για να διαμορφώσει έναν μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό με χρονικό ορίζοντα το 2030, με εκτεταμένη συμμετοχικότητα με περισσότερους από 40 φορείς και πάνω από 2000 πολίτες να συμμετέχουν στην διαμόρφωση των πεδίων διερεύνησης, την προτεραιοποίηση των χρόνιων πιέσεων και προκλήσεων και τον καθορισμό 4 στόχων, 30 προγραμμάτων και πάνω από 100 δράσεις σε ένα κείμενο με δυναμικότητα και ανάγκη συνεχούς επικαιροποίησης και ενσωμάτωσης των μελλοντικών κρίσεων.

Το Παρατηρητήριο αστικής ανθεκτικότητας ιδρύεται στα πλαίσια των μέχρι τώρα δραστηριοτήτων του γραφείου αστικής ανθεκτικότητας με στόχο την υλοποίηση της Στρατηγικής «Θεσσαλονίκη 2030», μέσα από την συλλογή και επεξεργασία δεδομένων σε επίπεδο Δήμου Θεσσαλονίκης, ώστε να παραχθούν οι κατάλληλοι δείκτες και αναφορές αξιολόγησης των πολιτικών ενίσχυσης της αστικής ανθεκτικότητας, σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες και τις Δομές του Δήμου και βασική αναφορά την πρόοδο στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs UN-Habitat 2015). Το εν λόγω Παρατηρητήριο είναι επιφορτισμένο με την προώθηση των πολιτικών που προάγουν την Αστική Ανθεκτικότητα μέσω:

- Της συνέχειας του δημόσιου διαλόγου για την Αστική ανθεκτικότητα, σε δύο επίπεδα, στο εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου και με τους φορείς και τις κοινότητες της πόλης μέσω σεμιναρίων, εργαστηρίων, δημόσιας συζήτησης κ.α.
- Την εξασφάλιση πρόσθετων πόρων (από εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς πηγές) και την ανάπτυξη των συνεργασιών με τους εταιρικούς συνεργάτες του δικτύου των « Ανθεκτικών Πόλεων» ή άλλα δίκτυα συνεργατών και πόλεων με ευρωπαϊκή ή διεθνή δραστηριότητα και τη δημιουργία ετήσιου σχεδίου δράσης και επενδύσεων ταυτόχρονα με την Αναφορά παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Το Παρατηρητήριο αστικής ανθεκτικότητας μέσα από την πορεία υλοποίησης της Στρατηγικής «Θεσσαλονίκη 2030», φιλοδοξεί να συνδέσει υφιστάμενους στρατηγικούς σχεδιασμούς και μελέτες σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο από τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό του Δήμου Θεσσαλονίκης μέχρι την Ευρωπαϊκή αστική ατζέντα, με απώτερο σκοπό να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ της καθημερινής διαχείρισης και των μακροπρόθεσμων διεθνών στόχων για αστική ανάπτυξη, βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα, στους τρεις βασικούς πυλώνες, Περιβάλλον, Οικονομία και Κοινωνία.

Η Έκθεση του δεύτερου έτους εργασιών του Παρατηρητηρίου (2020-2021) δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην διαχείριση και τις επιπτώσεις από την Covid-19. Παρουσιάζεται μια έρευνα που έκανε το Παρατηρητήριο κατά την πρώτη περίοδο και καθόρισε δράσεις και ενέργειες και στους τρεις πυλώνες. Στη συνέχεια παρουσιάζονται διακριτά ο κάθε πυλώνας, της Οικονομίας, του Περιβάλλοντος και της Κοινωνίας με αναφορά στους δείκτες που επιλέχθηκαν βάσει των δεδομένων και των συνεργειών που έγιναν κατά την περίοδο αναφοράς. Στη συνέχεια γίνεται η σύνδεσή με τους στόχους του ΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας και της Πράξης, αλλά και η συνεκτικότητα με την Στρατηγική «Θεσσαλονίκη 2030 και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Τέλος, παρουσιάζονται δράσεις διάχυσης επικοινωνίας του έργου μέσα από συμμετοχή σε εργαστήρια και συνέδρια και ο προγραμματισμός για την επόμενη χρονιά.

Μεθοδολογία

Οι στόχοι της Στρατηγικής «Θεσσαλονίκη 2030» είναι συνυφασμένοι με τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, της Ατζέντας 2030, οι οποίοι είναι παγκόσμιου χαρακτήρα και γενικής εφαρμογής με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης έως το 2030. Δημιουργούν δεσμεύσεις υλοποίησης για όλες τις χώρες, ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές εθνικές πραγματικότητες, επίπεδα ανάπτυξης, εθνικές πολιτικές και προτεραιότητες. Οι Στόχοι ενσωματώνουν τρεις πυλώνες δράσης: Περιβάλλον-κοινωνία-οικονομία, ενώ το Εθνικό Πλαίσιο της Ελλάδος, προχώρησε στην δημιουργία 8 Στρατηγικών υλοποίησης που περιλαμβάνει και τους 17 ΣΒΑ του ΟΗΕ, αλλά και την δημιουργία προτύπων μέτρησης των ΣΒΑ αυτών με τη δημιουργία δεικτών.

Σκοπός της συγκρότησης του Αστικού Παρατηρητηρίου είναι η παρακολούθηση της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και της Στρατηγικής «Θεσσαλονίκη 2030» και η συνάφεια με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ και τις Στρατηγικές του Εθνικού Πλαισίου Δράσης με βάση αναφοράς τους και τους δείκτες που έχουν οριστεί στα ISO 37120/122/123, ΕΛΟΤ 1457 κ.α.

Ο σκοπός αυτός θα επιτευχθεί μέσω:

- i. της δημιουργίας προσβάσιμων και έγκυρων βάσεων δεδομένων με δείκτες ανά αστική πρόκληση
- ii. της δημιουργίας ενός κοινού διαύλου επικοινωνίας μεταξύ ειδικών και επιστημόνων
- iii. της υποστήριξης των διοικητικών οργάνων του Δήμου Θεσσαλονίκης στην εμπειριστατωμένη λήψη αποφάσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Παρατηρητήριο αστικής ανθεκτικότητας είναι μια καινοτόμα δομή και πρωτοπόρα για ελληνικό Δήμο πρέπει να οριστεί μια δομή λειτουργίας και να διερευνηθεί σε ακαδημαϊκό επίπεδο, μέσα από τις τοπικές συνέργειες αλλά και τις διεθνείς και ευρωπαϊκές συνεργασίες, προκειμένου να υιοθετηθεί ένα μεθοδολογικό εργαλείο που θα επιτρέπει και την αυτοματοποίηση του συστήματος συλλογής, αξιολόγησης και διαφύλαξης των δεδομένων της πόλης και τη δημιουργία ενός αποθετηρίου.

Το πλαίσιο λειτουργίας αποτυπώνεται στο Διάγραμμα .

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, οι τρεις πυλώνες χωρίστηκαν σε υποθεματικές για να υπάρχει πιο οριζόντια προσέγγιση. Βάσει αυτών των υποθεματικών προσδιορίζεται η υφιστάμενη κατάσταση τόσο εσωτερικά του Δήμου, όσο και η συσχέτιση με το υπόλοιπο τοπικό οικοσύστημα και συλλέγονται δεδομένα βάσει εγκυρότητας, διαθεσιμότητας και εγγύτητας. Η επιλογή των δεικτών γίνεται σύμφωνα με τις πηγές δεδομένων, με σημείο αναφοράς τους δείκτες από τα ISO 37120/122/123 και τους δείκτες των ΣΒΑ. Προτιμάται μικρός αριθμός δεικτών καθώς πρόκειται για πιλοτική λειτουργία και προκειμένου να γίνεται καλύτερη αξιολόγηση των δεδομένων, των εμποδίων και των ευκαιριών και να επαναπροσδιορίζεται ο τρόπος εργασίας και το μεθοδολογικό μοντέλο.

Ο τρόπος εργασίας του Παρατηρηρίου προσαρμόζεται στις νέες τάσεις. Η πανδημία αποτελεί ένα τέτοιο βασικό παράδειγμα αλλά και η ενσωμάτωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2020-2023, η επικαιροποίηση της Στρατηγικής 'Θεσσαλονίκη 2030' και όλα τα νέα στρατηγικά κείμενα και προγράμματα (ΣΒΑΚ, ΣΦΗΟ, ΤΣΑΔΑ, Σχέδιο για την κλιματική ουδετερότητα κ.α.) τα οποία και χρειάζεται να μετρηθεί και να αξιολογηθεί η υλοποίησή τους βάσει δεικτών.

Για την αποτύπωση ποσοτικών ή ποιοτικών δεικτών και δεδομένων χρησιμοποιείται η πλατφόρμα γεωχωρικών πληροφοριών (GIS) του Δήμου Θεσσαλονίκης, με την συνεργασία από την αρμόδια Υπηρεσία.

Κατά την περίοδο αναφοράς, ο Δήμος χρειάστηκε να διαχειριστεί και να ανταποκριθεί σε διάφορες κρίσεις με αποτέλεσμα την μειωμένη απόδοση και την καθυστέρηση εργασιών του Παρατηρηρίου. Τον Ιούλιο του 2021, ο Δήμος Θεσσαλονίκης δέχτηκε κυβερνοεπίθεση στα πληροφοριακά του συστήματα, η οποία ορίστηκε σαν έκτακτη κρίση με αρνητικές συνέπειες στην λειτουργικότητα των Υπηρεσιών και κυρίως στην GIS πλατφόρμα όπου έμεινε ανενεργή για το ευρύ κοινό για αρκετά μεγάλο διάστημα αφού έπρεπε να ανατροφοδοτηθεί εκ νέου.

Παράλληλα, ούτως ή άλλως η πλατφόρμα γεωχωρικών δεδομένων του Δήμου Θεσσαλονίκης αναβαθμίζεται με χρηματοδότηση από το ΕΠ ΠΚΜ, ΕΣΠΑ 2014-2020(ΟΧΕ-ΒΑΑ) και επομένως η αποτύπωση των δεικτών που επεξεργάζεται το Παρατηρητήριο θα γίνει στο αναβαθμισμένο περιβάλλον της πλατφόρμας του GIS κατά την ολοκλήρωσή του εντός στο 2022, με την εφαρμογή καινοτόμα γεωπύλης (GeoHub).

ΠΥΛΩΝΕΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Το Παρατηρητήριο αποτελεί διοικητική δομή του Τμήματος Επιχειρησιακού Σχεδιασμού και Παρακολούθησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, στο Γραφείο Αστικής Ανθεκτικότητας και ως εκ τούτου, βασική αποστολή του είναι η υλοποίηση των σχεδίων δράσης μέσα από αξιολόγηση, τον εμπλουτισμό της Στρατηγικής ανθεκτικότητας «Θεσσαλονίκη 2030» και την επικαιροποίησή της και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2020-2023 για να ενσωματώνει και να προτεραιοποιεί χρόνιες πιέσεις ή νέες προκλήσεις και τάσεις επιδιώκοντας την βιώσιμη ανάπτυξη, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και την κλιματική ουδετερότητα.

Υλοποίηση Σχεδίων Δράσης και συνεχής εμπλουτισμός Στρατηγικής Ανθεκτικότητας

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ ΤΟΥ 2020

Το ερωτηματολόγιο χωριζόταν σε πέντε ενότητες:

- (1) Προσωπικά Στοιχεία
- (2) Δράσεις του Δήμου Θεσσαλονίκης
- (3) Οικονομική Κατάσταση
- (4) Φυσική Κατάσταση, Υγεία και
- (5) Αξιοποίηση Ελεύθερου Χρόνου

Στο ερωτηματολόγιο απάντησαν συνολικά 802 άτομα εκ των οποίων 54% άνδρες και 45% γυναίκες.

Το 58% των ερωτηθέντων είναι μεγαλύτερο των 45 ετών, ενώ μόλις 16% βρίσκεται σε ηλικία μικρότερη των 35 ετών.

Από το σύνολο των απαντήσεων 621 άτομα (77,4%) κατοικούν στον Δήμο Θεσσαλονίκης, εκ των οποίων των 55% είναι κάτοικοι της Α΄ και της Ε΄ Δημοτικής Κοινότητας.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ετεροδημοτών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο προέρχεται από τον Δήμο Καλαμαριάς (28%), τον Δήμο Πυλαίας-Χορτιάτη (21%) και τον Δήμο Νεάπολης -Συκεών (17%).

Στις ερωτήσεις που αφορούσαν τις δράσεις του Δήμου Θεσσαλονίκης για την πανδημία, το 69% των ερωτηθέντων απάντησε ότι είχε ενημερωθεί για τις σχετικές δράσεις. Περίπου οι μισοί (47,5%) δήλωσαν ότι ενημερώθηκαν μέσω social media και διαδικτυακών μέσων ενημέρωσης. Στην ερώτηση εάν έχουν επωφεληθεί από τις δράσεις του Δήμου Θεσσαλονίκης και τα μέτρα προστασίας που εφάρμοσε για την προστασία των πολιτών από τον κορονοϊό – COVID 19, το 71% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά. Το μεγαλύτερο ποσοστό (38%) επωφελήθηκε από τις ηλεκτρονικά παρεχόμενες πληροφορίες και υπηρεσίες. Κατά τη διάρκεια των περιορισμών κυκλοφορίας που επιβλήθηκαν λόγω της πανδημίας, το 72% των ερωτηθέντων χρησιμοποίησε τις υπηρεσίες του Δήμου Θεσσαλονίκης. Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών (72%) έμεινε τουλάχιστον μέτρια ικανοποιημένοι. Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (94%) δεν χρησιμοποίησε τις δράσεις του Δήμου Θεσσαλονίκης για τα παιδιά. Από εκείνους που τις χρησιμοποίησαν, το μεγαλύτερο ποσοστό (64%) παρακολούθησε τις σχετικές εκπομπές στην δημοτική τηλεόραση/ραδιόφωνο.

Στις ερωτήσεις που αφορούσαν την οικονομική κατάσταση των ερωτηθέντων, ένα σημαντικό ποσοστό (59%) δήλωσε ότι δεν έγινε καμία αλλαγή στην οικονομική τους κατάσταση καθώς ήταν και παραμένουν ενεργοί επαγγελματικά. Ένα αντίστοιχο ποσοστό (59%) απάντησε ότι είναι ελαφρώς ή πολύ δυσκολότερη η αντιμετώπιση των μηνιαίων αναγκών τους. Παράλληλα, το 55% των ερωτηθέντων απάντησε ότι θεωρεί τουλάχιστον αρκετά πιθανή την προσφορά εθελοντικής εργασίας που θα σχετίζεται με την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας.

Στην ερώτηση που αφορούσε την κάλυψη ποιων αναγκών θεωρούν οι ερωτώμενοι ότι χρειάζονται την συνδρομή του Δήμου Θεσσαλονίκης παρουσιάστηκε μια ισοκατανομή των απαντήσεων, περίπου 10%, σε διάφορες κατηγορίες αναγκών (φάρμακα, παιδική φροντίδα, προσωπική υγεία και κοινωνική φροντίδα κτλ). Ελαφρώς μεγαλύτερο ποσοστό (15%) δήλωσε ότι επιθυμεί μεγαλύτερη ενημέρωση για το τί προσφέρεται στην κοινότητα του.

Στις ερωτήσεις που αφορούσαν την φυσική κατάσταση και υγεία των ερωτηθέντων, ένα αρκετά υψηλό ποσοστό (55%) απάντησε ότι η ποιότητα της διατροφής του παρέμεινε στα ίδια καλά επίπεδα. Παράλληλα, έξι στους δέκα απάντησαν ότι η έναρξη των περιορισμών που επέβαλε η πανδημία οδήγησε στην μείωση της σωματικής άσκησης που πραγματοποιούσαν. Η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησαν ότι επέλεξαν το περπάτημα (41%) και το ιδιωτικό αυτοκίνητο (38%) ως τρόπο μετακίνησης κατά την διάρκεια της πανδημίας. Το 54% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι θα επέλεγε εναλλακτικό τρόπο μετακίνησης μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων, περίπου οι μισοί εκ των οποίων (53%) απάντησαν ότι θα το έκαναν για να αποφύγουν τον συνωστισμό στα μέσα μαζικής μεταφοράς. Το 43% των ατόμων που δήλωσαν ότι δεν θα επιλέξουν εναλλακτικό τρόπο μετακίνησης μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων απάντησαν ότι ο κυριότερος λόγος είναι η έλλειψη επαρκούς χώρου για ασφαλή μετακίνηση (ποδηλατόδρομοι, επαρκές πεζοδρόμιο).

Στις ερωτήσεις που αφορούσαν τον πολιτισμό και την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, σημαντικό ποσοστό των ερωτηθέντων απάντησε ότι κατά την διάρκεια του αυτο-αποκλεισμού επέλεξε την ανάγνωση κάποιου βιβλίου (19%) και την μαγειρική (19%). Επιπλέον, το 76% των ερωτηθέντων απάντησε ότι βρήκε νέους τρόπους αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου κατά την διάρκεια της καραντίνας. Στην ερώτηση που αφορούσε τις πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες που θα επιθυμούσαν να παρακολουθήσουν με ασφάλεια μετά την άρση της καραντίνας, τα μεγαλύτερα ποσοστά συγκέντρωσε ο κινηματογράφος (23%) και οι συναυλίες (17%).

Στην τελευταία ερώτηση, η οποία αφορούσε το πόσο ενίσχυσε η διαχείριση της πανδημίας την εμπιστοσύνη στην τοπική αυτοδιοίκηση, το 19% απάντησε “καθόλου”, το 17% “λίγο”, το 32% απάντησε «αρκετά», το 22% απάντησε “πολύ” και το 10% “πάρα πολύ”.

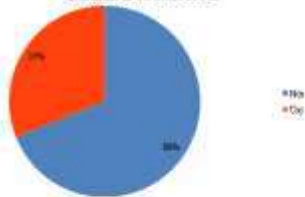
Ενδεικτική παρουσίαση κάποιων αποτελεσμάτων με γραφήματα

Ανάλυση απαντήσεων ερωτηματολογίου

4.Α ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

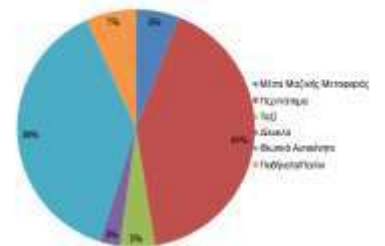
ΣΧΕΤΙΚΑ ΥΨΗΛΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ (69%) - ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΗ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΒΕΛΤΙΩΣΗ

Ανάλυση απαντήσεων ερωτηματολογίου

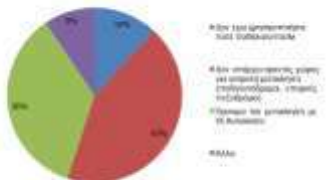
ΟΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ ΕΠΕΛΞΑΝ ΤΟ ΠΕΡΠΑΤΗΜΑ (41%) ΚΑΙ ΤΟ ΙΔΙΟΤΙΚΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ (38%) ΩΣ ΤΡΟΠΟ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

Ανάλυση απαντήσεων ερωτηματολογίου

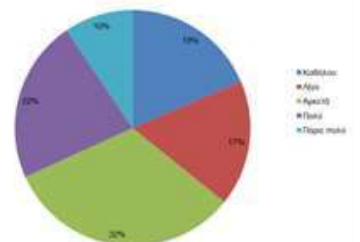
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ ΑΠΟ 4 ΣΤΟΥΣ 10 (43%) ΔΕΝ ΕΠΙΛΕΓΟΥΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ ΕΠΕΙΔΗ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΡΚΕΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΓΙΑ ΑΣΦΑΛΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ (ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΙ, ΕΠΑΡΚΕΣ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟ ΚΑΛΙ)

Ανάλυση απαντήσεων ερωτηματολογίου

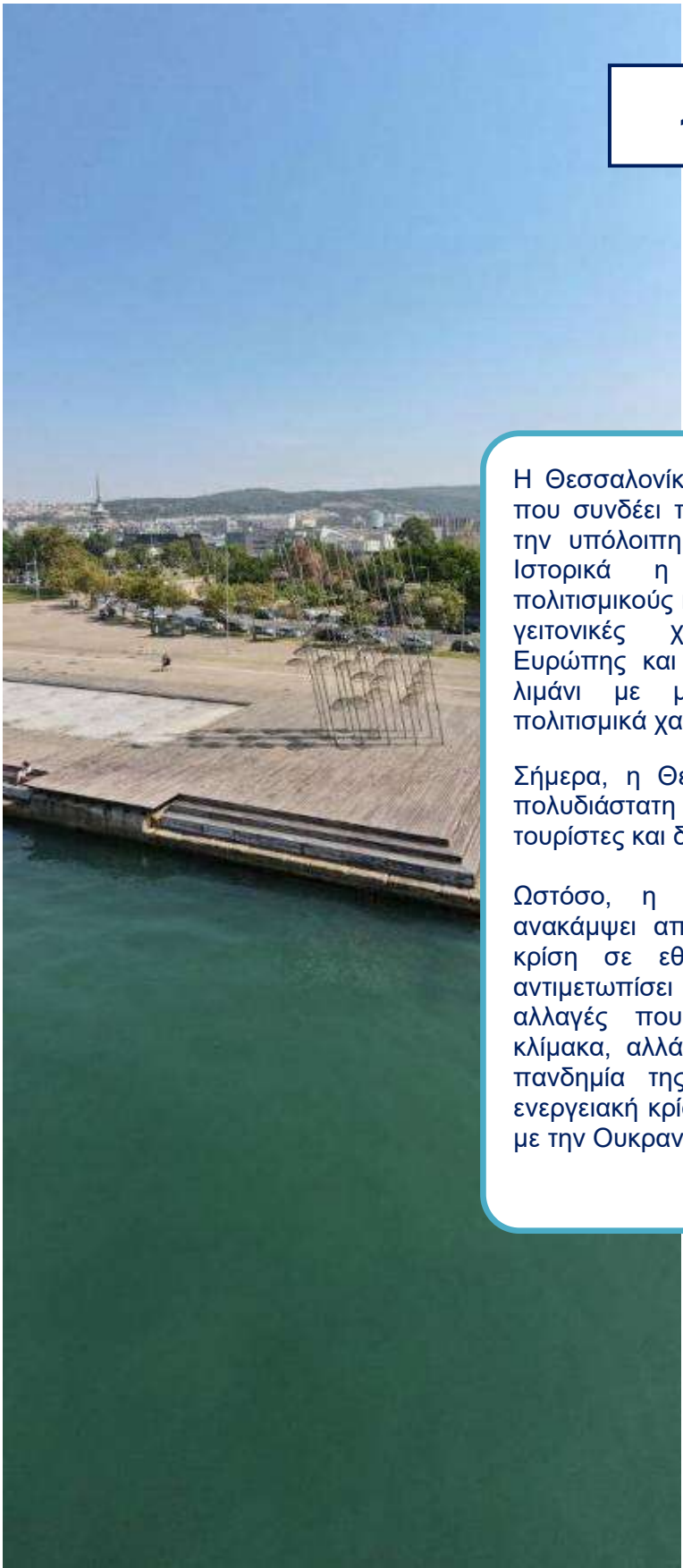

64% ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΘΕΩΡΕΙ ΟΤΙ Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΕΠΙΣΧΥΣΕ ΤΗΝ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Πυλώνες

1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η Θεσσαλονίκη, θεωρείται οικονομικό κέντρο που συνδέει την Νοτιοανατολική Ευρώπη με την υπόλοιπη Ευρώπη αλλά και την Ασία. Ιστορικά η πόλη διατηρεί ισχυρούς πολιτισμικούς και οικονομικούς δεσμούς με τις γειτονικές χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου ως μια πόλη-λιμάνι με μακρά ιστορία και πλούσια πολιτισμικά χαρακτηριστικά.

Σήμερα, η Θεσσαλονίκη είναι μια ζωντανή, πολυδιάστατη πόλη που προσελκύει νεολαία, τουρίστες και διεθνές ενδιαφέρον.

Ωστόσο, η Θεσσαλονίκη προσπαθεί να ανακάμψει από τη συνεχιζόμενη οικονομική κρίση σε εθνικό επίπεδο, αλλά και να αντιμετωπίσει περιβαλλοντικές και κοινωνικές αλλαγές που συμβαίνουν σε παγκόσμια κλίμακα, αλλά και νέες προκλήσεις όπως η πανδημία της Covid-19 και πλέον και η ενεργειακή κρίση από τον πόλεμο της Ρωσίας με την Ουκρανία.

1.1 Υφιστάμενη κατάσταση

1.1.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Ο **Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός** αποτελεί το εργατικό δυναμικό της οικονομίας και περιλαμβάνει τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω τα οποία είναι ικανά προς εργασία και ταυτόχρονα θέλουν να εργαστούν. Τα δεδομένα που ακολουθούν έχουν αντληθεί από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, η οποία πραγματοποιείται από την ΕΛΣΤΑΤ και περιλαμβάνει ένα μεγάλο εύρος στοιχείων σε σχέση με τον πληθυσμό, τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, τα επίπεδα ανεργίας κ.λπ..

Η οικονομική κρίση και τα μέτρα λιτότητας που ίσχυσαν στην Ελλάδα από το 2010 οδήγησαν το ΑΕΠ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας σε συνεχή πτώση από το 2008, παρόλο που την περίοδο 2014-2016 οι πτωτικοί ρυθμοί επιβραδύνθηκαν και εμφανίζονται τάσεις επανόδου σε θετικούς ρυθμούς από το 2017 (Eurostat, 2019).

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, όπου κυρίαρχο ρόλο κατέχει η πόλη της Θεσσαλονίκης, κατέχει την τέταρτη θέση σε επίπεδα ανεργίας στην χώρα και είναι ανώτερη των μέσων ποσοστών ανεργίας σε εθνικό επίπεδο.

Το μέσο ποσοστό του εργατικού δυναμικού ανέρχεται στο 49,8 % στο σύνολο του πληθυσμού της Θεσσαλονίκης, ενώ το 18,9 % είναι το μέσο ποσοστό των ανέργων από το 2017 μέχρι το 2020.

Το Β' Τρίμηνο του 2021, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας προσέφερε το 16,45% (644,200 χιλιάδες) του εργατικού δυναμικού της χώρας Εντούτοις, σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της Eurostat, τα οποία αφορούν το έτος 2018, από τα 4.509.110 εργαζομένων στην Ελλάδα, το 10,26% απασχολείται εντός της Μητροπολιτικής περιοχής της Θεσσαλονίκης, ήτοι 463.000 εν αντιθέσει με τους 1.632.000 εργαζόμενους στη Μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας. Από αυτούς, για το προαναφερθέν έτος, στη περιοχή της Θεσσαλονίκης, 18.000 απασχολούνταν στον πρωτογενή τομέα(3,88%), 47.000 στο δευτερογενή τομέα (10,15%) και 183.000 στο τριτογενή τομέα (39,52%). Τέλος, το υπόλοιπο ποσοστό, περίπου 215.000 εργαζόμενοι, απασχολούνται σε μικτές μορφές απασχόλησης.

Την περίοδο 2016-2020 ο **δείκτης** των οικονομικά ενεργών μειώθηκε περαιτέρω, όπως άλλωστε και σε επίπεδο χώρας. Πιο συγκεκριμένα, από τα δεδομένα της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας υπολογίζεται πως ο αριθμός των εργαζομένων αυξάνεται καθ' όλο το διάστημα 2016-2019, ενώ μειώνεται το 2020, πιθανώς λόγω της πανδημίας του COVID-19.

- Σε περαιτέρω ανάλυση για το 2020 η απασχόληση στο Λιανικό εμπόριο στον Δήμο Θεσσαλονίκης μειώθηκε κατά -0,9%, ενώ για το 2021 προβλέπεται να αυξηθεί κατά 2,5%, ως καίριος οικονομικός κλάδος. Επιπρόσθετα, σε άλλους κλάδους υψηλής σημασίας για το Δήμο Θεσσαλονίκης, η απασχόληση στην Εστίαση το 2020 μειώθηκε κατά -7,4% με πρόβλεψη για οριακή αύξηση κατά +0,5% το 2021 αλλά και η απασχόληση στον Τουρισμό μειώθηκε το 2020 κατά -12,7%, ενώ για το 2021 προβλέπεται αύξηση κατά +6,4%.

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Γραφείο Στήριξης Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας

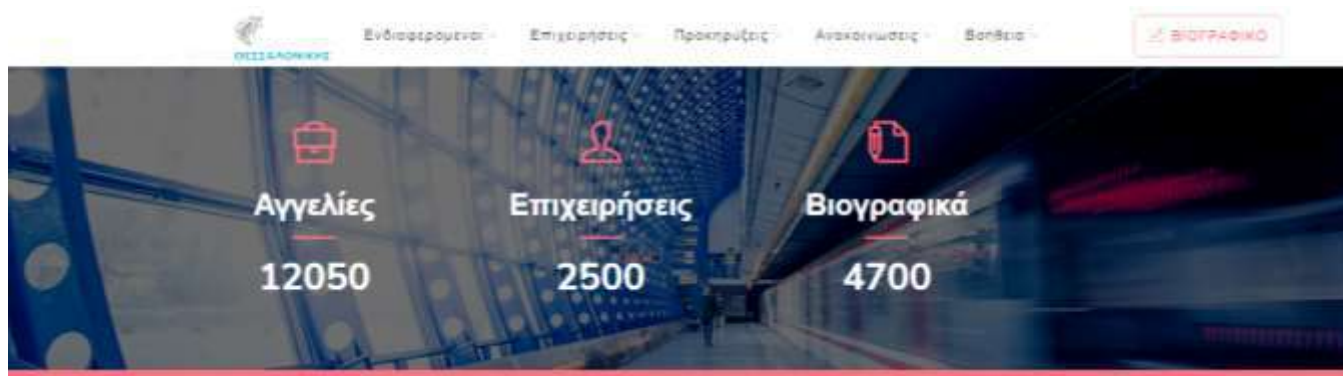
Πλατφόρμα Αναζήτησης και Προσφοράς Εργασίας

(Συνεργασία Δήμου Θεσσαλονίκης με το Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.)

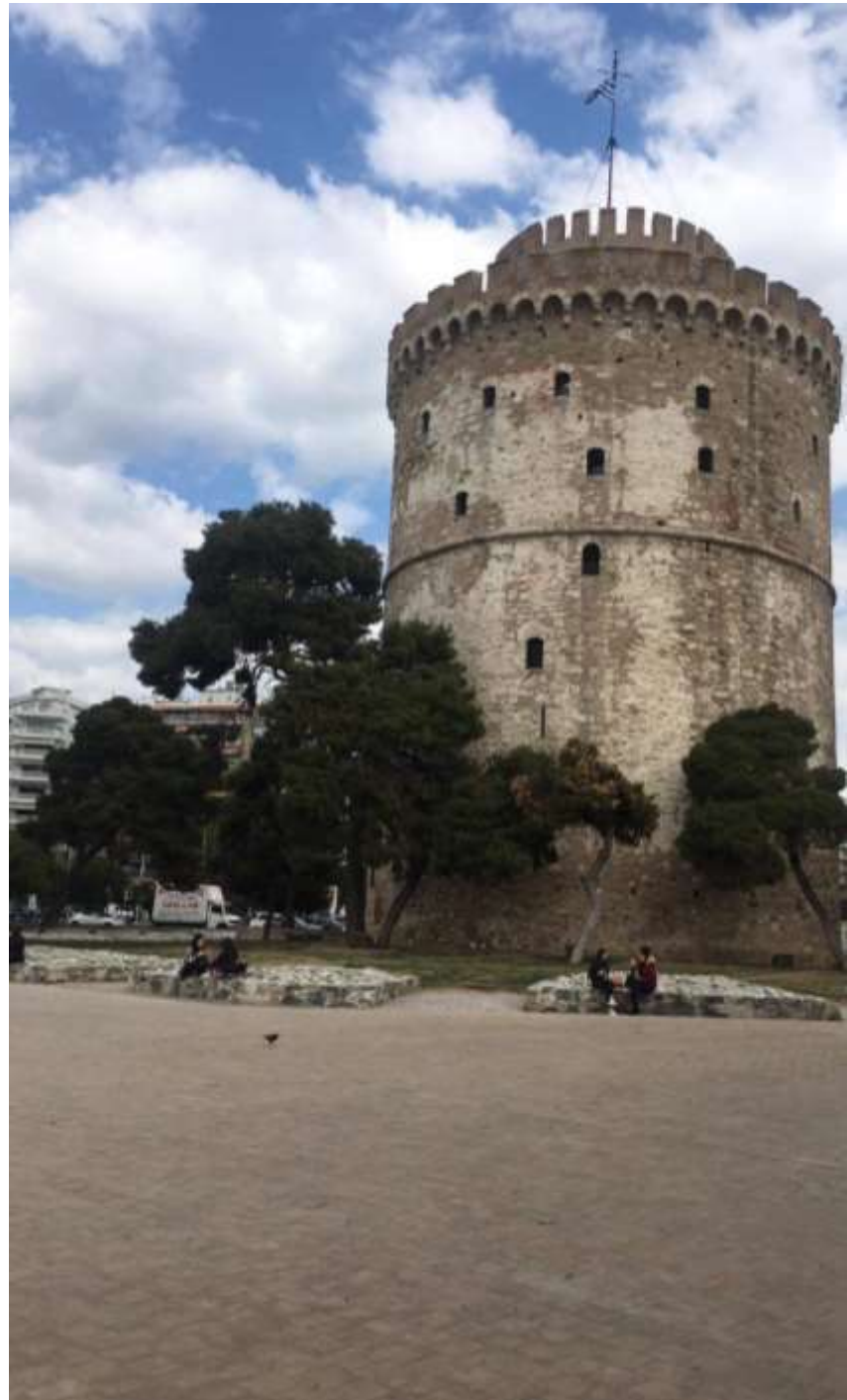
Η Διεύθυνση Εξυπηρέτησης Επιχειρηματία είναι η κατεξοχήν αρμόδια υπηρεσία για ζητήματα τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης. Ως αρμόδια Διεύθυνση έχει αναπτύξει συνεργασίες με πολλούς φορείς της πόλης για την άσκηση των δραστηριοτήτων της, που εκτός από την τήρηση της εφαρμογής του κανονιστικού πλαισίου για την λειτουργία των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνει και δράσεις προώθησης της απασχόλησης, της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας και της κοινωνικής οικονομίας.

Στο πλαίσιο ενίσχυσης της απασχόλησης στην περιοχή του Δήμου Θεσσαλονίκης, η Διεύθυνση Εξυπηρέτησης Επιχειρηματία λειτουργεί το «Γραφείο Στήριξης της Απασχόλησης και της Επιχειρηματικότητας». Σκοπός του Γραφείου είναι η αναβάθμιση της απασχόλησης και η καλύτερη σύζευξή της με τις ανάγκες των τοπικών επιχειρήσεων. Το Γραφείο επίσης υλοποιεί σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ πρόγραμμα «Εξ αποστάσεως και δια ζώσης υπηρεσιών πληροφόρησης, συμβουλευτικής υποστήριξης και ενδυνάμωσης εργαζομένων και ανέργων.

Το 2021 ξεκίνησε η λειτουργία της Πλατφόρμας Αναζήτησης και Προσφοράς Εργασίας² από το Δήμο Θεσσαλονίκης και το Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε. τόσο για επιχειρήσεις που προσφέρουν εργασία, αλλά και για όσους αναζητούν εργασία στο Δήμο Θεσσαλονίκης.

² <https://volsystemauto.gr>

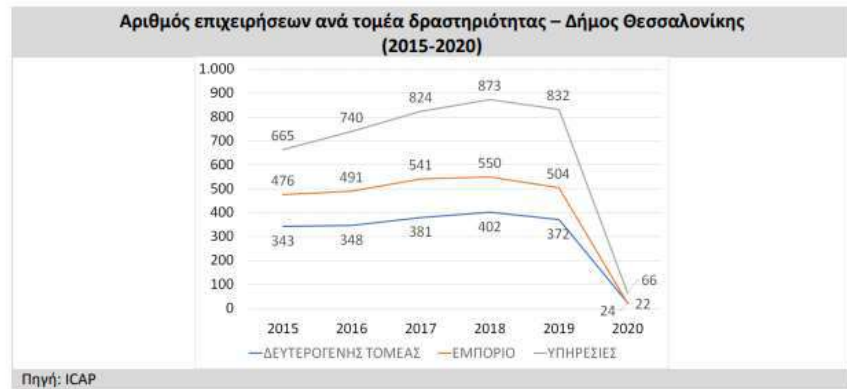
1.1.2 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Το Αυτοτελές Τμήμα Επιχειρησιακού Σχεδιασμού με από το Παρατηρητήριο Αστικής Ανθεκτικότητας, η Αντιδημαρχία Οικονομικών και η Αναπτυξιακή Μείζονος Αστικής Θεσσαλονίκης ΑΕ-ΑΟΤΑ, ένωσαν δυνάμεις για την υλοποίηση έργου με τίτλο:

Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για τη διαμόρφωση στρατηγικής ανάπτυξης, προώθησης και προβολής της επιχειρηματικότητας για την ανάκαμψη της τοπικής κοινωνίας», υπό μορφή έκθεσης αξιολόγησης της οικονομικής και επενδυτικής δραστηριότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης με ανάλογη εκτίμηση των επιπτώσεων από την πανδημία σε επιλεγμένους κλάδους'.

Η έρευνα διενεργήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021 από την ICAP Α.Ε. για λογαριασμό της Αναπτυξιακής ΜΑΘ Α.Ε.-ΑΟΤΑ στο πλαίσιο της συλλογής πρωτογενών και δευτερογενών βάσεων επιχειρηματικών δεδομένων για τη σύνταξη έκθεσης αξιολόγησης.

**ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΣΤΟΥΣ
ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ,
ΤΟΥ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΤΗ ΔΙΕΤΙΑ 2019-2021**

Σύμφωνα με την έκθεση αξιολόγησης σε ανάλυση επιχειρήσεων κατά την περίοδο 2015-2019, οι πωλήσεις των μεγάλων επιχειρήσεων παρουσιάζουν μεγαλύτερες διακυμάνσεις και αυτό οφείλεται στον παράγοντα μη επαρκών χρηματοοικονομικών δεδομένων από επιχειρήσεις, όπως ο 'Συνεταιρισμός Φαρμακοποιών Θεσσαλονίκης ΣΥΝ.Π.Ε.'

Το 2018 οι πωλήσεις των μεγάλων επιχειρήσεων ανήλθαν σε € 2,088 δισ. ξεπερνώντας τα επίπεδα του 2016, ενώ το 2019 σημειώθηκε μικρή μείωση κατά 1,3%, η οποία όμως οφείλεται στη μη δημοσιοποίηση οικονομικών στοιχείων από τις εταιρείες «ELLINAIR A.E.» και «Εγνατία Οδός Α.Ε.» Ο «Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης» καθώς και η «Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης» είχαν τις μεγαλύτερες απώλειες στο τζίρο τους το 2019 έναντι του προηγούμενου έτους (περίπου €46 εκατ. αθροιστικά), ενώ οι εταιρείες «Μασούτης Δ. Σουπερμάρκετ Α.Ε.» και «Εταιρεία Προμήθειας αερίου Θεσσαλονίκης – Θεσσαλίας Μονοπρόσωπη Α.Ε.» σημείωσαν τις μεγαλύτερες πωλήσεις μεταξύ των μεγάλων επιχειρήσεων του δείγματος.

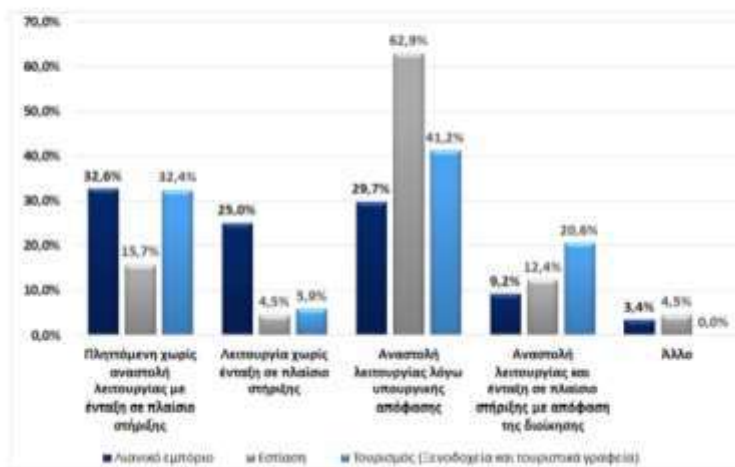
Οι πωλήσεις των μικρομεσαίων επιχειρήσεων παρουσίασαν αυξητική τάση καθ' όλη την περίοδο αναφοράς. Το έτος 2019 οι ΜΜΕ εμφάνισαν τις καλύτερες επιδόσεις με το τζίρο τους να ανέρχεται σε € 4,413 δισ. (αύξηση κατά 1,5% σε σχέση με το 2018). Η εμπορική εταιρεία «Mama Products A.E.» σημείωσε τις μεγαλύτερες πωλήσεις το 2019 μεταξύ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (€ 118,7 εκατ.), ενώ η «Π.Α.Ο.Κ. Π.Α.Ε.» και «VIPA ΕΛΛΑΣ Α.Ε.» σημείωσαν τη μεγαλύτερη αύξηση κερδών το 2019 έναντι του 2018. Αναφορικά με την κατανομή των πωλήσεων κατά τη χρήση του 2019, στον Δήμο Θεσσαλονίκης το 78,1% των πωλήσεων διαμορφώνεται από τις ΜΜΕ, ενώ στην λοιπή Μητροπολιτική περιοχή Θεσσαλονίκης η συμμετοχή των ΜΜΕ στις συνολικές πωλήσεις είναι μικρότερη (59%).

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ, ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

(Έρευνα από την ICAP ΑΕ για λογαριασμό της ΜΑΘ Α.Ε.-ΑΟΤΑ για τον Δ.Θ.)

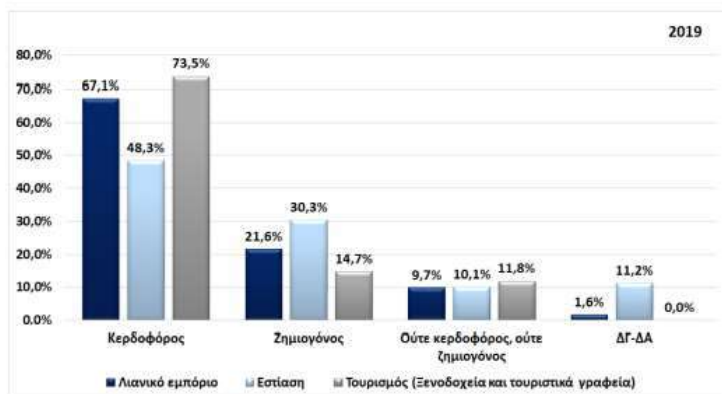
Ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων και των τριών κλάδων παρουσίασε μεγάλη πτώση το 2020 ως αποτέλεσμα του lockdown και της αναστολής λειτουργίας αρκετών από αυτών. Στον τουρισμό παρατηρείται η μεγαλύτερη μείωση του τζίρου, καθώς το 30% των επιχειρήσεων του κλάδου παρουσίασε μείωση της τάξεως του 50-75%. Το 65% των επιχειρήσεων του κλάδου, πάντως, αναμένει μικρή ή μεγαλύτερη αύξηση μέσα στο 2021, ενώ αντίστοιχα το ποσοστό αυτό για τον κλάδο του λιανικού εμπορίου ξεπερνά το 51%. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι ο κλάδος της εστίασης, σε ποσοστό 27% αναμένει μέσα στο 2021 περαιτέρω μείωση του τζίρου άνω του 25%.

Κατάσταση λειτουργίας των επιχειρήσεων ανά κλάδο το 2020

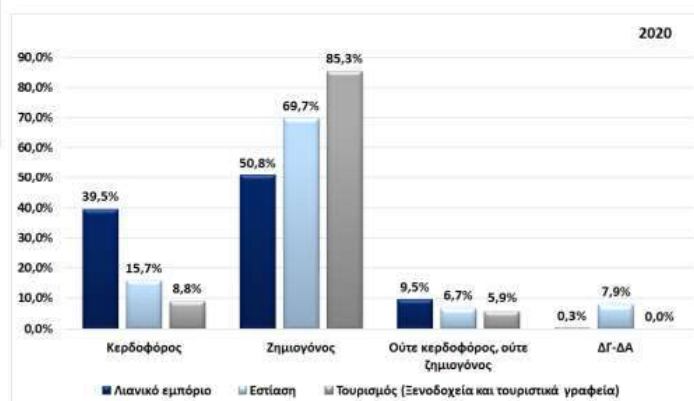

Το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων βρέθηκε το 2020 σε αναγκαστική αναστολή λειτουργίας λόγω υπουργικής απόφασης. Στον κλάδο της εστίασης, ειδικότερα, το ποσοστό αυτό έφτασε το 63%. Εξίσου σημαντικό μερίδιο αποτέλεσαν και οι πληττόμενες επιχειρήσεις από όλους τους κλάδους που εντάχθηκαν σε κάποιο πλαίσιο στήριξης με αποτέλεσμα να μη χρειαστεί να αναστείλουν τη λειτουργία τους.

Η κερδοφορία των επιχειρήσεων το 2020 παρουσίασε, όπως ήταν αναμενόμενο, σημαντική επιδείνωση και στους τρεις κλάδους υπό εξέταση. Όπως δείχνουν τα αποτελέσματα της έρευνας, ο κλάδος του τουρισμού φαίνεται να δέχτηκε τη μεγαλύτερη πίεση, καθώς ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των επιχειρήσεων, που το 2019 παρουσίαζαν κερδοφορία, έγιναν ζημιογόνες μέσα στο 2020.

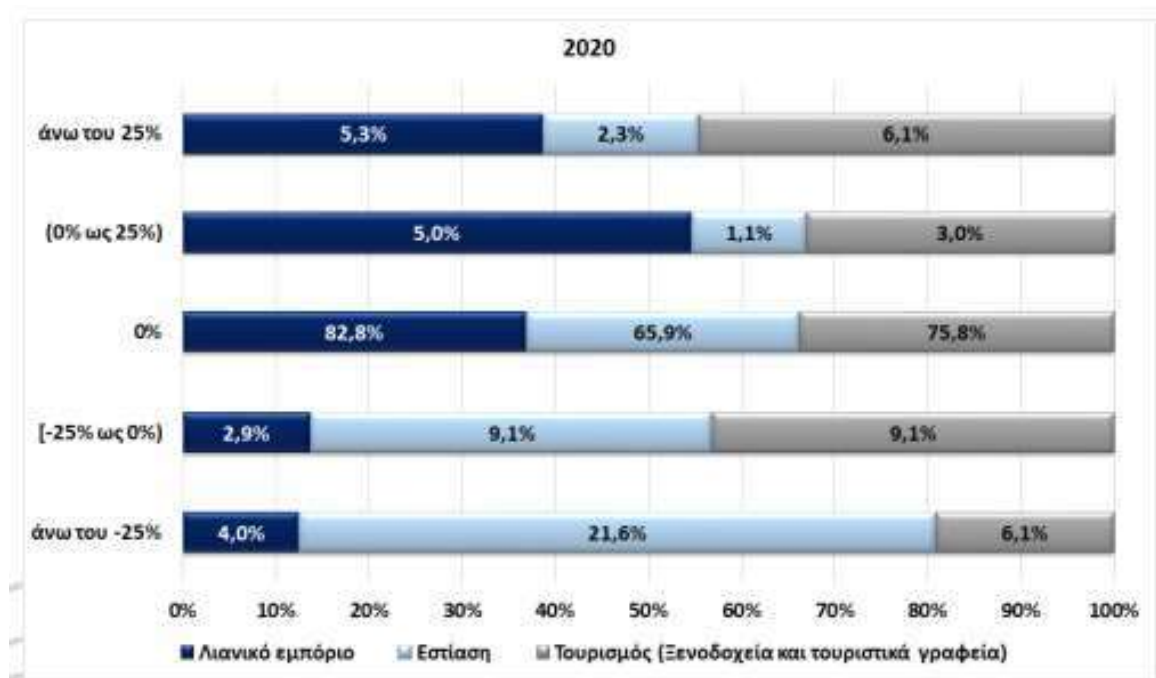
Κερδοφορία των επιχειρήσεων ανά κλάδο για το 2019 και το 2020

Απασχόληση

Το 2020 η πλειοψηφία των επιχειρήσεων διατήρησε τον ίδιο αριθμό εργαζομένων με το προηγούμενο έτος. Ακόμα πιο ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι, σύμφωνα με τις προβλέψεις για το 2021, ένα αξιόλογο ποσοστό των επιχειρήσεων στον κλάδο της εστίασης αναμένεται να παρουσιάσει αύξηση του αριθμού των εργαζομένων έως και 25%, ενώ στον κλάδο του τουρισμού το ποσοστό της αύξησης υπερβαίνει το 25% για ποσοστό επιχειρήσεων άνω του 15%.

Κλάδος	Ποσοστό διατήρησης αριθμού εργαζομένων για το 2020
Εστίαση	66%
Τουρισμός	76%
Λιανικό εμπόριο	83%

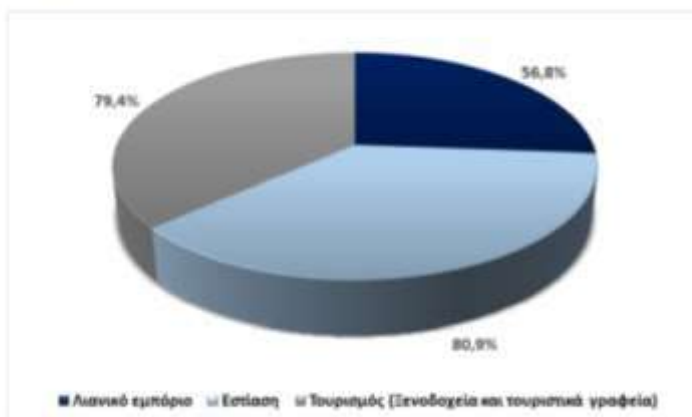

Μεταβολή της απασχόλησης στις επιχειρήσεις ανά κλάδο για το έτος 2020

Επενδύσεις & χρηματοδοτικά εργαλεία στήριξης

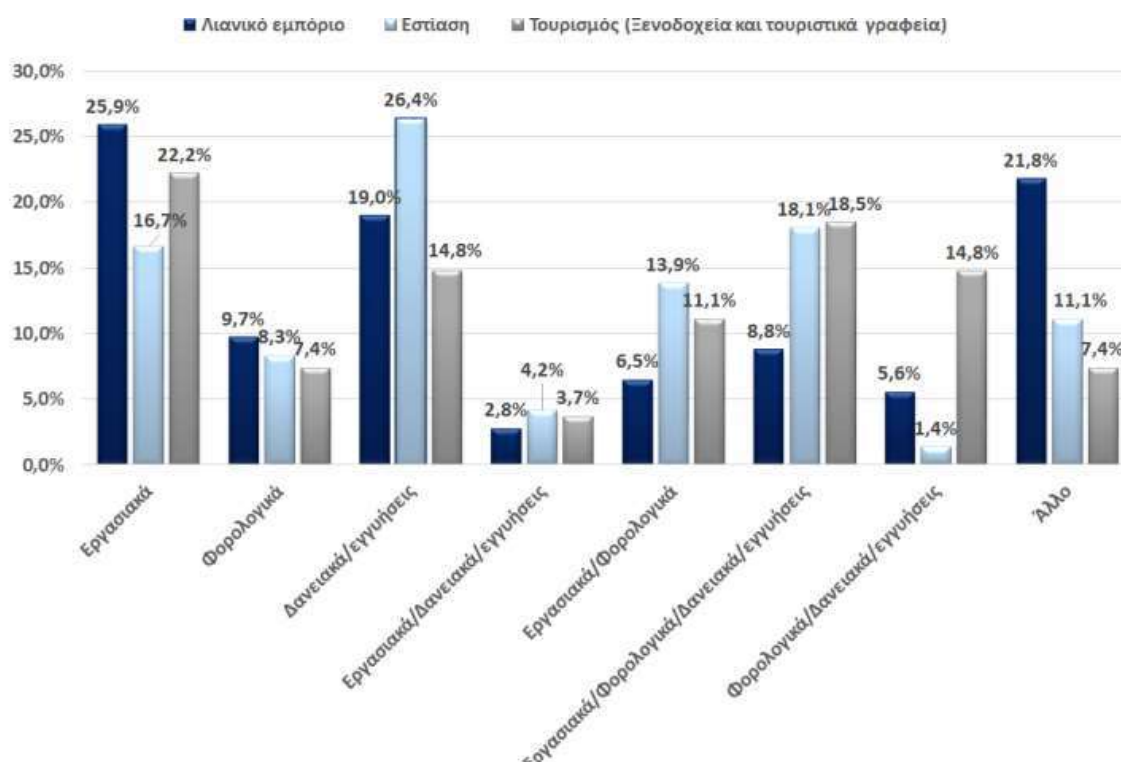
Παρόμοια με την απασχόληση είναι και τα συμπεράσματα από τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με τη μεταβολή στις επενδύσεις των επιχειρήσεων της εστίασης, του λιανικού εμπορίου και του τουρισμού. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρούμε ότι σε ποσοστό 67% και με πολύ μικρές διακυμάνσεις μεταξύ των τριών κλάδων, οι επενδύσεις των επιχειρήσεων δεν παρουσίασαν καμία μεταβολή σε σχέση με το 2019. Αξιοσημείωτη είναι η μείωση το 2020 άνω του 25% σε σχέση με το 2019 για ποσοστό επιχειρήσεων που φτάνει το 30% στον τουριστικό κλάδο. Γεγονός όμως που φαίνεται να εξομαλύνεται ήδη μέσα στο 2021, καθώς το 25% των επιχειρήσεων του κλάδου προβλέπει ότι θα υπάρξει αύξηση των επενδύσεων.

Ένταξη των επιχειρήσεων σε χρηματοδοτικά μέτρα στήριξης/ενίσχυσης

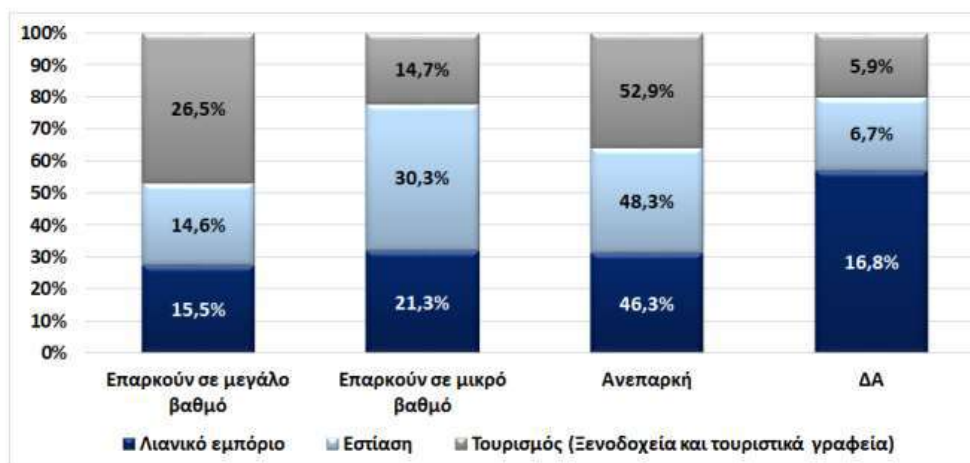

Το 81% των επιχειρήσεων εστίασης, το 79% του τουρισμού και το 57% του λιανικού εμπορίου εντάχθηκε σε κάποιο από τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέτρα στήριξης και ενίσχυσης της περιόδου 2020-2021.

Οι δύο σημαντικότερες κατηγορίες μέτρων στήριξης στις οποίες εντάχθηκαν οι επιχειρήσεις της εστίασης, του τουρισμού και του λιανικού εμπορίου ήταν τα εργασιακά και τα δανειακά/εγγυήσεις, ενώ πολλές ήταν και οι επιχειρήσεις που εντάχθηκαν σε περισσότερα από ένα μέτρα.

Σχετικά αξιόλογο μερίδιο των επιχειρήσεων χαρακτηρίζει τα μέτρα στήριξης και ενίσχυσης (2020-2021) ως επαρκή σε μικρό ή μεγαλύτερο βαθμό.

Επάρκεια Μέτρων στήριξης

Προτάσεις μέτρων που θα υποστήριζαν την ομαλοποίηση λειτουργίας των επιχειρήσεων και την επάνοδο στην κανονικότητα, σύμφωνα με επιχειρήσεις που υποστήριξαν ότι τα μέτρα στήριξης δεν ήταν επαρκή:

- Ενίσχυση ρευστότητας
- Μείωση φορολογικών και ασφαλιστικών εισφορών
- Μείωση ΦΠΑ και φορολογίας εταιρικού εισοδήματος
- Μη επανάληψη lockdown

	Λιανικό εμπόριο	Εστίαση	Τουρισμός (Ξενοδοχεία και τουριστικά γραφεία)
Ενίσχυση ρευστότητας/διευκολύνσεις στην χρηματοδότηση	26,6%	9,3%	21,4%
Πάγωμα/αναστολή/καθυστέρηση/μείωση φορολογικών -ασφαλιστικών οφειλών	22,8%	23,3%	28,6%
Μείωση ΦΠΑ ή/και φορολογίας εταιρικού εισοδήματος	15,8%	11,6%	0,0%
Να μην επαναληφθεί το lockdown	9,8%	4,7%	14,3%
Μέτρο μη επιστρεπτέας επιχορήγησης	7,6%	7,0%	14,3%
Διατήρηση της επιδότησης/μείωσης ενοικίου	5,4%	14,0%	7,1%
Επιδότηση παγίων δαπανών	6,5%	4,7%	14,3%
Επιδότηση απασχόλησης	3,3%	4,7%	0,0%
Αύξηση εξωτερικών χώρων εστίασης	0,0%	16,3%	0,0%
Επέκταση εμβολιασμών	2,2%	4,7%	0,0%

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας Δήμου Πειραιά

Το Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας είναι μια καινοτόμα πρωτοβουλία για την ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση.³

Σκοπός είναι :

- **Η παροχή υποστήριξης σε οποιαδήποτε επιχείρηση, δυνητικό επιχειρηματία ή επενδυτή** με τη δωρεάν παροχή ενημερωτικού-πληροφοριακού υλικού και εργαλείων σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που αφορούν την επιχειρηματικότητα σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.
- **Η παροχή δωρεάν εξατομικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες** σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται ή θέλουν να δραστηριοποιηθούν στον Δήμο Πειραιά. Οι υπηρεσίες παρέχονται βάσει των πραγματικών αναγκών της επιχείρησης, όπως θα διαγνωστούν μετά από σχετική διαδικασία. Η επιλογή των επιχειρήσεων γίνεται κατόπιν υποβολής και εξέτασης αίτησης λήψης στήριξης.
- **Υποστηρίζει τον Δήμο στην εφαρμογή της Στρατηγικής Γαλάζιας Ανάπτυξης** και στη χάραξη της στρατηγικής για την επιχειρηματικότητα μέσω της εκπόνησης εμπειριστατωμένων μελετών και ερευνών που αποτυπώνουν τις εξελίξεις και τις τάσεις της οικονομίας και των επιχειρήσεων του Δήμου Πειραιά.

Όλες οι δραστηριότητες του Κέντρου υποστηρίζονται από μια βάση επικαιροποιημένων πρωτογενών και δευτερογενών επιχειρηματικών δεδομένων, η οποία παρέχει υλικό για την παρακολούθηση των εξελίξεων της επιχειρηματικότητας στην περιοχή του Δήμου Πειραιά.

*Το έργο χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) στα πλαίσια του ΕΠ Αττική 2014-2020.

- **Η έκθεση αξιολόγησης που εκπονήθηκε για τον Δήμο Θεσσαλονίκης αποτελεί τον οδικό χάρτη για την ανάπτυξη και δημιουργία στο αμέσως επόμενο διάστημα του Κέντρου Στήριξης Επιχειρηματικότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης.**

³ <https://piraeusbsc.gr/>

1.1.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η αποτελεσματική, αποδοτική και διαφανής διαχείριση των οικονομικών του Δήμου Θεσσαλονίκης, μέσω της επίτευξης των στόχων της Διοίκησης αποτελεί μείζον ζήτημα για την εφαρμογή κάθε επιτυχημένης πολιτικής. Προκειμένου να καταστεί εφικτή η αμερόληπτη αξιολόγηση, των πολιτικών της Διοίκησης απαιτείται η ενδεδειγμένη μελέτη αντικειμενικών δεδομένων και η ανάλυση τους στο πλαίσιο επαληθεύσιμων μεθόδων. Τα στοιχεία, που ποσοτικοποιούν τους στόχους και εκφράζουν τους σκοπούς της δημοτικής διοίκησης παρατίθενται στους ετήσιους προϋπολογισμούς του Δήμου Θεσσαλονίκης. Από τα συγκεκριμένα δεδομένα εξάγεται ο επιχειρησιακός προγραμματισμός για το επόμενο οικονομικό έτος και απαιτούνται πληροφορίες αντίστοιχης οργάνωσης, δομής και αξιοπιστίας ώστε να αξιολογηθεί η επιτυχία των προβλέψεων και να διερευνηθούν οι λόγοι των τυχών αποκλίσεων.

Προϋπολογισμός – απολογισμός εσόδων ΔΘ για το 2018-2020

Εξοδα και πληρωμές	Απόκλιση 2019	Εκτέλεση 2019	Απόκλιση 2020	Εκτέλεση 2020
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	-16,90%	83,10%	-9,91%	90,09%
Αμοιβές και παροχές τρίτων	-32,53%	67,47%	-39,96%	60,04%
Φόροι – Τέλη και λοιπά γενικά έξοδα	-61,65%	38,35%	-52,65%	47,35%
Τοκοχρεολύσια δανείων	-1,30%	98,70%	-10,40%	89,60%
Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	-56,54%	43,46%	-67,64%	32,36%
Πληρωμές μεταβιβάσεις σε τρίτους – Παραχωρήσεις – Παροχές – Επιχορηγήσεις – Επιδοτήσεις Δωρεές – Λοιπά έξοδα	-8,89%	91,11%	-9,25%	90,75%
Πληρωμές και υποχρεώσεις ΠΟΕ	-51,12%	48,88%	-8,91%	91,09%
Επιχορηγούμενες πληρωμές υποχρεώσεων ΠΟΕ			0	0
Λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις	-33,10%	66,90%	-31,03%	16,83%
Επενδύσεις				
Αγορές	-84,27%	15,73%	-79,19%	20,81%
Έργα	-70,27%	29,73%	-68,39%	31,61%
Μελέτες	-99,54%	0,46%	-81,02%	18,98%
Συμμετοχή σε επιχειρήσεις				
Τοκοχρεολύσια δανείων επενδύσεων				
Αποθεματικό	-100,00%	0,00%		100%
Σύνολο εξόδων και πληρωμών	-49,36%	50,64%	-40,38%	59,62%

Δημοτική ακίνητη περιουσία – διυπηρεσιακές αρμοδιότητες

Η Διεύθυνση Δημοτικών Προσόδων και Πόρων είναι αρμόδια για την διαχείριση της Δημοτικής Περιουσίας και τον προγραμματισμό, την οργάνωση, τον συντονισμό και τον έλεγχο για την έγκαιρη είσπραξη των τελών, φόρων και προστίμων.

Σύμφωνα με τον Ν. 3463/2006 οι Δήμοι της χώρας οφείλουν να τηρούν Δημοτικό Κτηματολόγιο με τα ακίνητα ιδιωτικής τους περιουσίας. Ο Δήμος Θεσσαλονίκης είναι από τους Δήμους εκείνους που έχουν και λειτουργούν Κτηματολογικό Γραφείο και που έχει επίσης ενταχθεί στις νέες μελέτες Κτηματογραφήσεων, έχοντας ολοκληρώσει την αρχική μελέτη των Ενεργών Τίτλων, αλλά και ένα μεγάλο μέρος της διαδικασίας της έκδοσης αποφάσεων από τις επιτροπές ενστάσεων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, η χωρική διάσταση καθενός δημοτικού ακινήτου, όπου αυτή τελεσιδίκισε και όπου ήταν δυνατόν (βλ. ιδιωτική περιουσία), να έχει καταρχάς διαμορφωθεί και είναι αποτυπωμένα με λοιπά πολεοδομικά δεδομένα στην πλατφόρμα γεωχωρικών πληροφοριών του Δήμου (GIS).⁴

Πολλά από τα ακίνητα ιδιοκτησίας του Δήμου χρησιμοποιούνται από τον ίδιο τον Δήμο και τις υπηρεσίες του. Για τα ακίνητα αυτά αρμόδια για την συντήρησή τους είναι η Διεύθυνση Κατασκευών και Συντηρήσεων, ενώ για την σωστή λειτουργία τους είναι οι υπηρεσίες που φιλοξενούν.

Πέρα από τα ακίνητα αυτά, ο Δήμος μισθώνει ακίνητα για την φιλοξενία υπηρεσιών. Για την διαχείριση των μισθώσεων είναι υπεύθυνο το Τμήμα Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας της Διεύθυνσης Προσόδων, για την συντήρηση η Διεύθυνση Κατασκευών και Συντηρήσεων και για την ορθή λειτουργία η εκάστοτε φιλοξενούμενη υπηρεσία.

Ο Δήμος κατέχει, επιπλέον, ολόκληρη την σχολική περιουσία, ήτοι Νηπιαγωγεία, Δημοτικά Σχολεία, Γυμνάσια και Λύκεια, εντός των ορίων του. Κύριο χαρακτηριστικό των σχετικών ακινήτων, που περιήλθαν στους Δήμους με Νόμο και την σύνταξη διαπιστωτικών πράξεων, είναι ότι βαρύνονται με δουλειά υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Στον Δήμο υπάρχει ξεχωριστό Τμήμα Σχολικής Περιουσίας με αρμοδιότητα την καταγραφή και τεκμηρίωση της Σχολικής Περιουσίας. Οι Δήμοι είναι αρμόδιοι για την συντήρηση, η οποία πραγματοποιείται είτε μέσω των Σχολικών Επιτροπών, είτε μέσω των Τεχνικών Υπηρεσιών, όταν πρόκειται για εκτεταμένες συντηρήσεις, ενισχύσεις στατικών φορέων κ.λπ.. Για την λειτουργία των σχολικών μονάδων, υπεύθυνο είναι το Υπουργείο Παιδείας και οι Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Τέλος, στον Δήμο έχουν περιέλθει με δωρεές και από κληρονομιά ακίνητα, τα οποία είτε προορίζονται για συγκεκριμένους σκοπούς, είτε αφήνονται στην διακριτική ευχέρεια του Δήμου να τα αξιοποιήσει. Σε αυτή την περίπτωση η διάθεση ή/και αξιοποίησή τους τελεί πλην όλων των παραπάνω υπηρεσιών και υπό τον έλεγχο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

⁴ [Δήμος Θεσσαλονίκης \(thessaloniki.gr\)](http://thessaloniki.gr)

Τα δημοτικά ακίνητα του Δήμου Θεσσαλονίκης, κατηγοριοποιούνται, όπως παρακάτω:

- Ιδιωτική περιουσία (οικόπεδα, κτίρια, αγροτεμάχια κ.λπ.)
- Κοινόχρηστη περιουσία (οδοί, πλατείες, πάρκα, παιδικές χαρές κ.λπ.)
- Κοινοφελής περιουσία (οικόπεδα από το σχέδιο πόλεως που προορίζονται για ανέγερση δημοτικών κτιρίων, άλλα που είναι καθορισμένα από το σχέδιο για την εκτέλεση οποιωνδήποτε άλλων κοινής ωφέλειας κτιρίων, έργων κ.λπ., σχολεία, νεκροταφεία, γυμναστήρια κ.λπ.)

ΔΡΑΣΕΙΣ- ΕΡΓΑ

Η πρόταση που εγκρίθηκε για χρηματοδότηση από το Ε.Π «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)» 2014-2020 αφορά στην αποκατάσταση και ανάδειξη του κτιρίου όπου στεγαζόταν το 16ο Δημοτικό Σχολείο στην οδό **Μητσάκη 1** του οποίου η χρήση έχει εγκαταλειφθεί από το 2005.

Μετά την αποκατάσταση, όροφοι του κτιρίου θα αξιοποιηθούν αφενός για μετεγκατάσταση και λειτουργία Υπηρεσιών του δήμου αλλά και για δραστηριότητες πολιτιστικού και κοινωνικού χαρακτήρα.

1.1.4 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ (ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ)

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης θεωρείται ένας από τους μεγάλους εργοδότες τόσο στην τοπική αυτοδιοίκηση, όσο και τοπικά για την πόλη της Θεσσαλονίκης αφού απασχολεί περίπου 3.700 υπαλλήλους ενώ έχει ένα ολοκληρωμένο οργανόγραμμα πάνω από 27 Διευθύνσεων και Αυτοτελών Τμημάτων.

- Κρίνεται αναγκαία η μέτρηση δεικτών σχετικά με τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου αφού συνδέεται άρρηκτα από την ποιότητα εξυπηρέτησης των πολιτών αλλά και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργικότητας του Δήμου.

ΑΝΔΡΕΣ

1.824 (49,31%)

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

1.875 (50,69%)

2021

- Το 2019 οι Άνδρες ήταν σε ποσοστό 51,56% και οι Γυναίκες 48,44%. Το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει για τον Δημόσιο τομέα δεν κάνει κάποιο διαχωρισμό βάσει φύλλου και έτσι το ποσοστό ανδρών και γυναικών δεν προκαθορίζεται με κριτήρια. Αναλογικά τηρούνται όλα τα δικαιώματα σε στελέχη που δεν επιθυμούν τον προσδιορισμό του βιολογικού τους φύλλου.

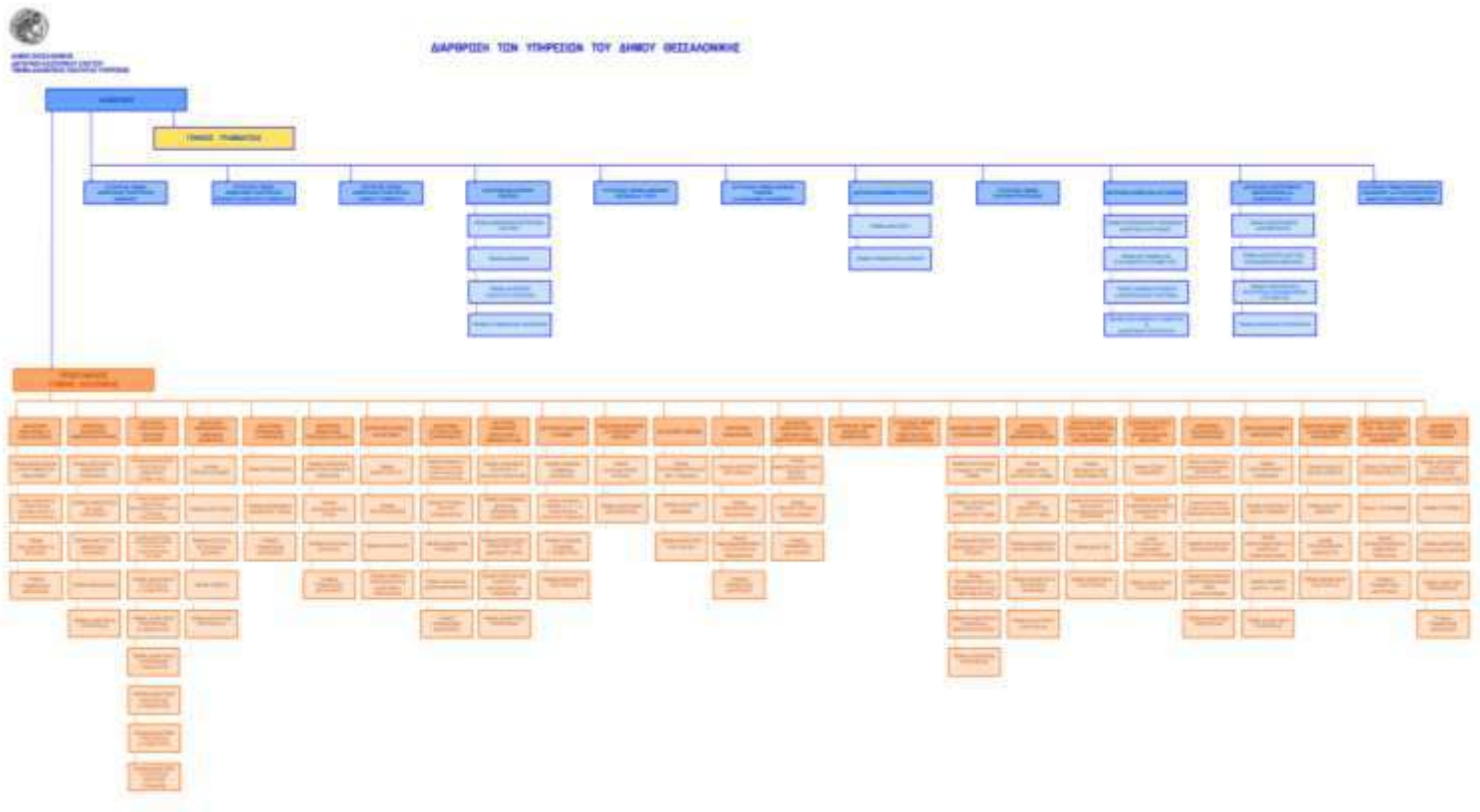

Δράσεις και συμμετοχές και εκπαίδευση

προσωπικού Δήμου Θεσσαλονίκης – Αρχείο Γραφείο Ανθεκτικότητας

Οργανόγραμμα Δήμου Θεσσαλονίκης

1.2 Δείκτες

Στην #2 Έκθεση έχει δοθεί έμφαση στην συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων σχετικά με τις επιπτώσεις της πανδημίας πάνω σε βασικούς κλάδους επιχειρήσεων της πόλης (λιανικό εμπόριο, εστίαση, τουρισμός) και αξιολόγηση τους σε ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στην Θεσσαλονίκη.

Επιχειρηματικότητα

Δείκτης: επίδραση πανδημίας στην απασχόληση σε τρεις κλάδους επιχειρήσεων

Απασχόληση 2020		
Λιανικό Εμπόριο	Εστίαση	Τουρισμός
-0,9%	-7,4%	-12,7%

Δείκτης: ποσοστό κατανομής πωλήσεων ΜΜΕ στο Δ.Θεσσαλονίκης και στην λοιπή Μητροπολιτική Θεσσαλονίκη

Δήμος Θεσσαλονίκης	Λοιπή Μητροπολιτική Θεσσαλονίκη
78,1%	59%

Οικονομική Διαχείριση Δ.Θ.

Αριθμοδείκτες βάσει Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων Χρήσης 2019 & 2020

Δείκτης κόστους απασχόλησης ως προς τις δαπάνες

Εκφράζει το κόστος από τη συνολική μισθοδοσία του προσωπικού σε σχέση με το σύνολο των δαπανών. Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης, τόσο περιορίζεται η δυνατότητα του Δήμου για επενδύσεις. Αντίστοιχα, όσο μικρότερη είναι η τιμή αυτού του δείκτη, τόσο αυξάνεται η δυνατότητα του ΟΤΑ για υλοποίηση επενδύσεων, άσκηση κοινωνικής πολιτικής κ.α.

(ΜΕΙΩΣΗ)	
2019	2020
42,98%	42,05%

Συνολικά έσοδα προς τον πληθυσμό

Εκφράζει το ποσό που αντιστοιχεί σε κάθε δημότη (κατά κεφαλήν) με βάση το σύνολο των εσόδων. Όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης, τόσο περισσότερα έσοδα μπορεί να διαθέσει ο Δήμος ανά κάτοικο για την υλοποίηση των πολιτικών του.

(ΑΥΞΗΣΗ)

2019	2020
506,34€	717,04€

Δείκτης επιβάρυνσης ανταποδοτικών τελών ανά κάτοικο

Εκφράζει την επιβάρυνση για κάθε δημότη από τα ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα.

(ΜΕΙΩΣΗ)

2019	2020
102,92€	85,56€

Έξοδα χρήσης ανά κάτοικο

Ο δείκτης δείχνει την επιβάρυνση των κατοίκων για τις λειτουργικές δαπάνες. Εκφράζει δηλαδή το ποσό ανά δημότη που απαιτείται για την κάλυψη της λειτουργίας του Δήμου, της παροχής υπηρεσιών και της εφαρμογής των πολιτικών του.

(ΑΥΞΗΣΗ)

2019	2020
354,05€	364,65€

Σύνολο επιχορηγήσεων ως προς τα συνολικά έξοδα

Εκφράζει τη συμμετοχή των επιχορηγήσεων για την κάλυψη των εξόδων του Δήμου. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μεγαλύτερη είναι η συμμετοχή των επιχορηγήσεων στην κάλυψη των εξόδων του Δήμου και τόσο πιο εξαρτημένος είναι ο Δήμος από τις επιχορηγήσεις.

(ΑΥΞΗΣΗ)	
2019	2020
24,91%	30,43%

*Επιπτώσεις της πανδημίας στην οικονομική αυτονομία του Δ.Θ.

Δείκτης Αυτονομίας

Εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των τακτικών εσόδων στο σύνολο των εσόδων του Δήμου. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο μεγαλύτερη είναι η αυτοδυναμία του Δήμου καθώς στηρίζεται σε τακτικά έσοδα. Τα τακτικά έσοδα είναι προβλέψιμες πηγές εσόδων και έτσι ο Δήμος μπορεί να κάνει πολύ καλύτερο προγραμματισμό.

(ΜΕΙΩΣΗ)	
2019	2020
67,76%	60,71%

Δείκτης Αστάθειας

Εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των εκτάκτων εσόδων στο σύνολο των εσόδων του Δήμου. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή αυτού του δείκτη τόσο περισσότερο εξαρτάται ο ΟΤΑ από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων σε ετήσια βάση. Συνεπώς υπάρχει μικρή δυνατότητα αυτόνομου προγραμματισμού και δράσης.

(ΑΥΞΗΣΗ)	
2019	2020
7,47%	13,84%

Δείκτης Εξάρτησης

Εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των επιχορηγήσεων (τακτικών και εκτάκτων) του Δήμου στο σύνολο των εσόδων του. Όσο αυξάνει η τιμή του δείκτη, τόσο περισσότερο περιορίζεται η αυτοδυναμία του Δήμου και αυξάνει η εξάρτησή του από επιχορηγήσεις. Μια μικρή τιμή αυτού του δείκτη μπορεί να δείχνει αδυναμία του Δήμου για προγραμματισμό, σχεδιασμό και απορρόφηση επιχορηγήσεων.

(ΑΥΞΗΣΗ)

2019	2020
18,51%	24,91%

Δείκτης Ανεξαρτησίας

Εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων εσόδων του Δήμου στο σύνολο των εσόδων. Όσο αυξάνει αυτός ο δείκτης, τόσο μικρότερη είναι η εξάρτηση του ΟΤΑ από τις τακτικές και έκτακτες επιχορηγήσεις και από άλλα έσοδα (πχ. Δάνεια) και έτσι έχει την δυνατότητα να κάνει έναν αποτελεσματικό οικονομικό προγραμματισμό.

(ΜΕΙΩΣΗ)

2019	2020
41,64%	35,26%

Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας

Είναι η σχέση που δείχνει το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων τακτικών εσόδων στο σύνολο των τακτικών εσόδων. Όσο αυξάνεται η τιμή του δείκτη τόσο αυξάνεται η ανεξαρτησία του Δήμου από τις χρηματοδοτήσεις της Κεντρικής Διοίκησης και έτσι μπορεί να προγραμματίζει τις οικονομικές του υποχρεώσεις με βάση τοπικές πηγές εσόδων.

(ΜΕΙΩΣΗ)

2019	2020
49,51%	44,06%

Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών

Εκφράζει το ποσοστό των συνολικών εξόδων αποτελούν οι λειτουργικές δαπάνες του Δήμου. Υψηλές τιμές του δείκτη, φανερώνουν ότι το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων έχει διατεθεί για έξοδα χρήσης και έτσι δεν έχουν γίνει πολλές επενδύσεις (έργα, αγορές παγίων κτλ.). Μπορεί επίσης να σημαίνει ιδιαίτερα υψηλό λειτουργικό κόστος και άρα σπατάλη πόρων, κάτι όμως που θα προκύψει από εξέταση άλλων δεικτών.

(ΜΕΙΩΣΗ)	
2019	2020
69,92%	67,99%

Δείκτης Υποχρεώσεων

Εκφράζει το ποσοστό των ΧΕΠ που δεν έχουν εξοφληθεί ως προς το σύνολο των πληρωθέντων εξόδων. Όσο αυξάνει αυτός ο δείκτης, τόσο μεγαλύτερες είναι οι υποχρεώσεις του Δήμου προς τρίτους.

(ΑΥΞΗΣΗ)	
2019	2020
1,64%	2,25%

Δείκτης Απαιτήσεων

Εκφράζει το ποσοστό των ΧΕΠ που δεν έχουν εξοφληθεί ως προς το σύνολο των πληρωθέντων εξόδων. Όσο αυξάνει αυτός ο δείκτης, τόσο μεγαλύτερες είναι οι υποχρεώσεις του Δήμου προς τρίτους.

(ΑΥΞΗΣΗ)	
2019	2020
1,000%	1,004%

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ Δ.Θ.

Δείκτης: Ηλικιακή κατανομή εργαζομένων Δήμου Θεσσαλονίκης

Ηλικίες	Πλήθος	Ποσοστό
<30	34	0,92%
30-50	1.290	34,87%
>50	2.375	64,21%
Γενικό άθροισμα	3.699	100,00%

Δείκτης: Κατανομή εργαζομένων ΔΘ σύμφωνα με την εργασιακή τους σχέση

Σύμβαση εργασίας	Πλήθος	Ποσοστό
Αορίστου Χρόνου	1.241	33,55%
Αιρετός - Μετακλητός	29	0,78%
Κοινοφελής εργασία	46	1,24%
Μισθωτοί μερικής απασχόλησης	23	0,62%
Ορισμένου χρόνου	325	8,79%
Πρακτική άσκηση σπουδαστών	25	0,68%
Σύμβαση Έργου	53	1,43%
Τακτικό προσωπικό	1.957	52,91%
Γενικό άθροισμα	3.699	100,00%

Δείκτης: Κατανομή εργαζομένων ΔΘ σύμφωνα με το μορφωτικό τους επίπεδο

Επίπεδο σπουδών	Πλήθος	Ποσοστό
Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ)	710	19,19%
Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ)	365	9,87%
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ)	1332	36,01%
Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (ΥΕ)	1271	34,36%
Ειδικές Θέσεις (ΕΘ)	11	0,30%
Άνευ	10	0,27%
Γενικό άθροισμα	3.699	100%

1.3 Αποτελέσματα-Προτάσεις

Η οικονομική κρίση που κυριάρχησε στην χώρα μας από το 2010, οδήγησε στη μείωση του κατά κεφαλήν εγχώριου προϊόντος της Μητροπολιτικής Περιοχής της Θεσσαλονίκης κατά περίπου 35%. Η ανεργία, επίσης, αυξήθηκε σε πρωτοφανή επίπεδα και βρέθηκε στο 30%, ενώ ανάμεσα στις νεότερες ηλικίες ήταν περισσότερο από 50%. Ιδιαίτερα ανησυχητικό γεγονός με μακροπρόθεσμες αρνητικές συνέπειες αποτελεί η συνεπαγόμενη φυγή των νέων, και ιδιαίτερα των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στο εξωτερικό. Αρνητικά μετράνε και οι επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19.

Η περιφερειακή ενότητα Θεσσαλονίκης παρουσιάζει εξειδίκευση σε ορισμένους κλάδους έναντι της χώρας ως σύνολο. Οι σημαντικότεροι από τους κλάδους αυτούς (σε 3ψήφιο επίπεδο ανάλυσης) το μερίδιο των οποίων στην συνολική απασχόληση της περιφερειακής ενότητας Θεσσαλονίκης είναι υψηλότερο έναντι του αντίστοιχου μεριδίου σε επίπεδο χώρας ως σύνολο είναι: Λιανικό εμπόριο σε μη ειδικευμένα καταστήματα (σούπερ μάρκετ), Χονδρικό εμπόριο ειδών οικιακής, Άλλο ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο (καυσίμων, ξυλείας, σιδηρικών, υδραυλικών ειδών κλπ), Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων, εξοπλισμού και προμηθειών (γεωργικά μηχανήματα, εξορυκτικά, ραπτομηχανές, έπιπλα γραφείου κλπ, Πώληση μερών και εξαρτημάτων μηχανοκίνητων, Κατασκευή ειδών, Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων, Χονδρικό εμπόριο έναντι αμοιβής ή βάσει σύμβασης (εμπορικοί αντιπρόσωποι), Κατασκευή κτιρίων για κατοικίες και μη.

Είναι γεγονός, επίσης, ότι από την Θεσσαλονίκη απουσιάζουν σχεδόν πλήρως οποιασδήποτε μορφής οικονομικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες οι οποίες θα μπορούσαν να προάγουν την «πράσινη» αλλά και την «γαλάζια» ανάπτυξη, παρόλη τη γεωγραφική γεινίαση της πόλης με το βουνό, την ύπαιθρο χώρα και τη θάλασσα.

Τέλος, ο κοινωνικός τομέας της οικονομίας και επιχειρηματικότητας, ο οποίος θα μπορούσε να αποτελέσει μια εναλλακτική οικονομική δραστηριότητα στην πόλη βρίσκεται ακόμα στα πρώτα του βήματα και δεν υποστηρίζεται αποτελεσματικά από τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Κέντρο Εξυπηρέτησης Επιχειρηματικότητας Δήμου Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με φορείς και Επιμελητήρια της πόλης.
- Καινοτομία & Έρευνα -προσέλκυση δημιουργικού κλάδου και εξειδικευμένου προσωπικού- «τεχνολογική βίτσα».
- Δια βίου μάθηση-βελτίωση των επιχειρηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των νέων, ανάπτυξη υγιούς επιχειρηματικού πνεύματος και ψηφιακών δεξιοτήτων.
- Προώθηση-ενδυνάμωση της γυναικείας επιχειρηματικότητας
- Αναβάθμιση των συνοικιακών εμπορικών γειτονιών της πόλης (Μπότσαρη, Αγ. Δημητρίου, Δελφών, Γρηγορίου Λαμπράκη, Πλατεία Βαρδαρίου κ.λ.π), μέσα από την επέκταση των πεζοδρομίων, τη βελτίωση του φωτισμού, την καταπολέμηση της παράνομης στάθμευσης και τη δημιουργία θέσεων πάρκινγκ ολιγόλεπτης στάθμευσης για τους καταναλωτές. Οι συνεπαγόμενες θετικές συνέπειες για την τοπική οικονομία θα ήταν πολύπλευρες και μακροπρόθεσμες- **Στα πρότυπα της 15' πόλης.**
- Ο σχεδιασμός και η υιοθέτηση σε τοπικό επίπεδο μέτρα για την προώθηση της Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας και την ενθάρρυνση ίδρυσης και δραστηριοποίησης Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων σε τομείς της αστικής κοινωνικής οικονομίας όπως η ανακύκλωση, η συντήρηση και ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων και η προμήθεια υλικών και υπηρεσιών θα ενίσχυε, επίσης, σημαντικά την τοπική οικονομική ανάπτυξη.
- Ενίσχυση του Τουρισμού μέσα από την προώθηση διαφορετικών μοντέλων και συνεργειών με επιχειρηματίες του κλάδου.
- Επενδυτικό πλάνο για προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων και πολυεθνικών εταιρειών συμπληρωματικά με την Pfizer, CISCO κ.α.

1.4 Διεθνή Παραδείγματα

URBACT- Συγκρότηση και λειτουργία Στρατηγικού Συμβουλίου | Σίντρα (Πορτογαλία)

Το Στρατηγικό Συμβούλιο είναι ένα έργο για την αναβάθμιση της αστικής διακυβέρνησης της Σίντρα (Πορτογαλία) με δράση σε δύο τομείς: Επιχειρηματικότητα και Περιβάλλον.

Ξεκίνησε το 2014 και σε αυτό συμμετέχουν ο Δήμαρχος, οι σχετικές επιχειρήσεις, οι συνδικαλιστικές δυνάμεις, οι ενώσεις της Sintra και το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Ο άξονας Επιχειρηματικότητα αποσκοπεί στην ανάλυση της οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης από την πλευρά των επιχειρήσεων και των εργοδοτών, προτείνοντας κατάλληλα μέτρα για την επίλυση των προβλημάτων που έχουν εντοπίζονται. Ο περιβαλλοντικός άξονας εγγυάται τη συνεργασία μεταξύ του Δήμου της Σίντρα και του Υπουργείου Περιβάλλοντος για την αντιμετώπιση θεμάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης, πολεοδομικού σχεδιασμού και φορολογίας.

Το Στρατηγικό Συμβούλιο αποτελεί μια καλή πρακτική τόσο για τον Δήμο της Sintra όσο και για τη χώρα συνολικά. Προωθεί την ανάπτυξη της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης - ιδιαίτερα κατά την περίοδο κρίσεων της χώρας - και αναδεικνύει τη φυσική κληρονομιά, εμπλέκοντας στη διαδικασία αυτή βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς και την κοινωνία γενικότερα με τρόπο συνεργατικό και συμμετοχικό.

Οι προϋποθέσεις που οδήγησαν στη δημιουργία του έργου είναι οι εξής:

- A) Διάλογος μεταξύ του δημόσιου τομέα, τοπικού και εθνικού, και του ιδιωτικού τομέα,
- B) Καινοτομία,
- C) Επιχειρηματικότητα,
- Δ) Ανασυγκρότηση/βελτίωση- και
- E) Βιωσιμότητα, προσαρμοσμένη σε διαφορετικές κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές πραγματικότητες και ικανή να αναπαραχθεί σε άλλες γεωγραφικές περιοχές.

Αν και η πρωτοβουλία αυτή θα πρέπει να συμμορφώνεται με το νομοθετικό πλαίσιο αλλά και τις αρμοδιότητες κάθε θεσμικού οργάνου και επιπέδου διακυβέρνησης, ωστόσο, έχει δημιουργηθεί ένας μηχανισμός λήψης αστικών αποφάσεων μέσα από την ανάπτυξη και την προώθηση ενός διευρυμένου διαλόγου μεταξύ των διαφόρων φορέων για βασικές προκλήσεις και προβλήματα της πόλης.

Πηγή: <https://urbact.eu/strategic-council>
<https://cm-sintra.pt/atualidade/turismo/perguntas-frequentes>

2. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ – ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η πόλη της Θεσσαλονίκης καταλαμβάνει το χώρο ανάμεσα στα εδαφικά όρια που ορίζουν οι εξάρσεις του ορεινού όγκου του Χορτιάτη (600 μ), οι λοφοσειρές του Ασβεστοχωρίου (400-600 μ), του Ωραιοκάστρου και του Τριλόφου, οι ποταμοί Γαλλικός και Αξιός και ο Θερμαϊκός Κόλπος. Βρίσκεται επάνω στην προσχωσιγενή κοιλάδα που δημιουργούν ο Αξιός, ο Αλιάκμονας, ο Γαλλικός και ο Λουδίας και ανατολικά της ταφροειδούς λεκάνης που σχηματίζεται μεταξύ των βουνών Βερπίσκου, Κερδυλίων και Χορτιάτη. Γεωλογικά ανήκει σε δύο γεωτεκτονικές ζώνες: την προσχωσιγενή ζώνη του Αξιού και την κρυσταλλοσχιδή ζώνη της Ροδόπης.

2.1. Υφιστάμενη κατάσταση

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης καταλαμβάνει κυρίως την κεντρική έκταση της πόλης της Θεσσαλονίκης με το ιστορικό της κέντρο και τις περιοχές γύρω από αυτό, καθώς και τις συνοικίες που εκτείνονται προς τα ανατολικά της πόλης. Στην έκταση του Δήμου Θεσσαλονίκης βρίσκονται τα κυριότερα αξιοθέατα και μνημεία της Θεσσαλονίκης.

ΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Το κλίμα της Θεσσαλονίκης είναι Μεσογειακό και σύμφωνα με την κατάταξη του Koppen υγρό μεσόθερμο. Το χειμώνα οι άνεμοι που επικρατούν είναι βόρειοι (18,9%) και ανατολικοί (9,8%), ενώ το καλοκαίρι νότιοι (9,3%) και νοτιοδυτικοί (10,5%). Η απόλυτη μέγιστη θερμοκρασία είναι 42 °C, ενώ η απόλυτη ελάχιστη θερμοκρασία είναι -14 °C. Ο Βαρδάρης (ο πλέον χαρακτηριστικός άνεμος της πόλης) είναι βόρειος και ξεκινάει από την κοιλάδα του Αξιού (Βαρδάρης). Ο Δεκέμβριος είναι ο πλέον βροχερός μήνας. Το μέγιστο ύψος βροχής φτάνει τα 189,3 mm. Ο πιο ζεστός μήνας είναι ο Ιούλιος και ο πιο ψυχρός ο Ιανουάριος. Η συνολική ετήσια ηλιοφάνεια φτάνει τις 2.645,2 ώρες το χρόνο (7,2 ώρες την ημέρα).

- **Ο Δήμος Θεσσαλονίκης ανήκει στη κλιματική ζώνη Γ.**

2.1.1 ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Κατανάλωση ενέργειας

Η ηλεκτροδότηση του συνόλου της γεωγραφικής έκτασης του Δήμου Θεσσαλονίκης τόσο για ιδιωτική όσο και για δημόσια/δημοτική χρήση εξασφαλίζεται από το ηλεκτρικό δίκτυο μέσης και χαμηλής τάσης του ΔΕΔΔΗΕ.

Σύμφωνα με στοιχεία του ΔΕΔΔΗΕ, βασικά ποσοτικά μεγέθη του δικτύου διανομής ηλεκτρισμού (έως το τέλος του 2019) στην ελληνική επικράτεια είναι τα εξής:

- 112.622 χλμ. Δίκτυο Μέσης Τάσης (Μ.Τ.).
- 127.564 χλμ. Δίκτυο Χαμηλής Τάσης (Χ.Τ.).
- Συνολικά 240.186 χλμ. Δικτύου.
- 163.431 Υποσταθμοί Μέσης Τάσης προς Χαμηλή Τάση (Υ/Σ ΜΤ/ΧΤ).
- 993 χλμ. Δίκτυο Υψηλής Τάσης (Υ.Τ.) εκ των οποίων 218 χλμ στην Αττική και 775 χλμ στα μη διασυνδεδεμένα νησιά.
- 241 Υποσταθμοί Υψηλής Τάσης προς Μέση Τάση (Υ/Σ ΥΤ/ΜΤ)
- 7.577.996 Πελάτες (11.956 ΜΤ & 7.566.040 ΧΤ).
- 44.133 GWH Καταναλώσεις Πελατών (11.861 στη ΜΤ & 32.272 στη ΧΤ).

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα ανοιχτά δεδομένα από την ιστοσελίδα του ΔΕΔΔΗΕ, εντός των ορίων του Δήμου Θεσσαλονίκης **μέχρι τον Νοέμβριο του 2021** είχαν συνδεθεί στο τοπικό δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας συνολικά οι παρακάτω μονάδες φωτοβολταϊκών συστημάτων (δεν περιλαμβάνονται οι δημοτικές ΦΒ εγκαταστάσεις).

ΦΒ εγκαταστάσεις και συνολική εγκατεστημένη ισχύς εντός των ορίων του Δήμου Θεσσαλονίκης

Τεχνολογία διάταξης ΦΒ	Αριθμός ΦΒ εγκαταστάσεων		Ισχύς (kW)	
	2020	2021	2020	2021
Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις και ιδίως σε δώματα και στέγες κτιρίων	54	54	453,42	453,42
Φωτοβολταϊκά Συστήματα από αυτοπαραγωγούς με ενεργειακό συμψηφισμό (net metering)	4	9	28,53	73,35
Φωτοβολταϊκά Συστήματα από αυτοπαραγωγούς με εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό (virtual net metering)	0	0	0	0
Σύνολο	58	63	481,95	526,77

Υπενθυμίζεται ότι ο συνολικός αριθμός των δημοτικών εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας **παρέμεινε σταθερός μέχρι το Νοέμβριο του 2021.**

➤ **Νέο ειδικό πρόγραμμα για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κατοικίες**

Σύμφωνα με την ΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/121501/5015 (ΦΕΚ/6351/Β/30.12.2021) «Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων μικρής ισχύος σε κατοικίες συνδεδεμένες με αντίστοιχη παροχή οικιακής χρήσης», παρέχεται η δυνατότητα σε φυσικά πρόσωπα να εγκαταστήσουν σε κατοικία τους ΦΒ σύστημα με ισχύ έως 6 kWp στην Ηπειρωτική χώρα και τα Διασυνδεδεμένα.⁵

⁵ Ο ΔΕΔΔΗΕ ανακοίνωσε την έναρξη κατάθεσης αιτήσεων από 01.03.2022

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης έχει ολοκληρώσει την ενεργειακή επιθεώρηση σε όλα τα δημοτικά και σχολικά κτίρια συνολικής επιφάνειας άνω των 250 m² και έχει εκδώσει 154 Πιστοποιητικά Ενεργειακής Απόδοσης για ισάριθμα κτίρια, εκ των οποίων 113 αφορούν σε σχολικά κτίρια και τα υπόλοιπα 41 σε διάφορα δημοτικά κτίρια (κτίρια γραφείων, παιδικούς σταθμούς, γυμναστήρια, βιβλιοθήκες, χώρους πολιτισμού, κ.λπ.).

Όσον αφορά τα δημοτικά κτίρια, πάνω από 83% κατηγοριοποιείται στην ενεργειακή κατηγορία Δ ή χαμηλότερη, καθώς μόνο ένα σχολικό κτίριο κατηγοριοποιείται στην ενεργειακή κατηγορία Β και έξι στην ενεργειακή κατηγορία Γ. Η μέση κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας εκτιμάται σε 466,6 kWh/m² ενώ οι μέσες εκπομπές CO₂ εκτιμώνται σε περίπου 140,6 kg/m².

Ο Ευρωπαϊκός κτιριακός τομέας ευθύνεται για την κατανάλωση του 40% της συνολικής τελικής ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και για το 36% των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα. Καθοριστικός παράγοντας στην κατανάλωση ενέργειας είναι η παλαιότητα των κτιρίων. Ειδικότερα, το 55% των κτιρίων με χρήση κατοικίας έχει κατασκευαστεί πριν το έτος 1980, δηλαδή είναι θερμικά απροστάτευτα, ενώ λόγω της οικονομικής ύφεσης, ο αριθμός των κτιρίων που έχει κατασκευαστεί μετά το 2010, με τις ελάχιστες απαιτήσεις του ΚΕΝΑΚ, είναι μόλις το 1,5% του συνολικού αποθέματος κανονικών κατοικιών που χρησιμοποιούν τα νοικοκυριά.

Η ανακαίνιση του κτιριακού αποθέματος για την επίτευξη υψηλής ενεργειακής απόδοσης, εκτός από την εξοικονόμηση ενέργειας και τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, παρέχει πρόσθετα οφέλη και σε άλλους οικονομικούς και κοινωνικούς τομείς, όπως η ενεργειακή ασφάλεια, η καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας, η απασχόληση και η υγεία.

Καλή πρακτική

Ενεργειακή Αναβάθμιση και Παραγωγή Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στο Σχολικό Συγκρότημα επί της Οδού Κλεάνθους 30, Κάτω Τούμπα, Δήμου Θεσσαλονίκης

Το έργο αφορά στην ενεργειακή αναβάθμιση και ενσωμάτωση εφαρμογών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο σχολικό συγκρότημα επί της οδού Κλεάνθους αρ. 30, στην Κάτω Τούμπα του Δήμου Θεσσαλονίκης όπου στεγάζονται το 2ο και 4ο Γυμνάσιο Τούμπας, το 20ο Ενιαίο Λύκειο Θεσσαλονίκης (Κτίριο 1,2 και 3), το 2ο Πειραματικό Γυμνάσιο και το 1ο Πειραματικό Λύκειο (Κτίριο 4) καθώς επίσης και ένα σχολικό γυμναστήριο (Κτίριο 5).

Κύριοι στόχοι του έργου είναι η βέλτιστη ενεργειακή θωράκιση των κτιριακών εγκαταστάσεων και ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων και του αύλειου χώρου, για τη δημιουργία ενός πρότυπου, πιλοτικού εκπαιδευτικού συγκροτήματος, τόσο σε επίπεδο εξοικονόμησης ενέργειας, όσο και σε επίπεδο παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ. Η αναμενόμενη μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας στο συγκρότημα, μετά την ολοκλήρωση των επεμβάσεων θα είναι 2089 MWh το έτος (μείωση σε σχέση με την υπάρχουσα κατάσταση κατά 79,8%). Η μείωση της εκπομπής CO₂ αναμένεται ίση με 425,2 tn ανά έτος (μείωση σε σχέση με την υπάρχουσα κατάσταση κατά 62,9%).

Ειδικότερα το έργο περιλαμβάνει θερμομόνωση του κελύφους, αντικατάσταση κουφωμάτων, τοποθέτηση σκιάστρων, εγκατάσταση γεωθερμικών αντλιών θερμότητας συζευγμένων με γεωεναλλάκτη, αντικατάσταση θερμαντικών σωμάτων και φωτιστικών εσωτερικών χώρων και περιβάλλοντος χώρου με νέα χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης, βιοκλιματικές επεμβάσεις στον περιβάλλοντα χώρο με φυτεύσεις δέντρων και θάμνων, εγκατάσταση φυτεμένου δώματος εκτατικού τύπου στο κτίριο του 20^{ου} Λυκείου και εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συνολικής ισχύος 88,5 kWp σε διάταξη τύπου net-metering.

Μετά την υλοποίηση του έργου τα κτίρια από κατηγορία ενεργειακής απόδοσης Η (κτίρια 1,2 και 3) και Ε (κτίρια 4 και 5) αναβαθμίζονται σε ενεργειακή κατηγορία Β+ (Κτίριο 1,2 και 3), Β (Κτίριο 4) και Β+ (Κτίριο 5).

Το έργο χρηματοδοτείται από το ΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, ΕΣΠΑ 2014-2020

Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης

Η πράσινη περιβαλλοντική πολιτική που έχει αποτυπωθεί στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) στοχεύει σε μία ενεργειακή μετάβαση για τη μείωση των εκπομπών Αερίων του Θερμοκηπίου (ΑτΘ), την αύξηση της διείσδυσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), την απολιγνιτοποιημένη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης με στόχο τη μεγαλύτερη εξοικονόμηση ενέργειας.

Ο Ευρωπαϊκός κτηριακός τομέας ευθύνεται για την κατανάλωση του 40% της συνολικής τελικής ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και για το 36% των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα. Επιπλέον, το 35% από τα κτήρια της ΕΕ είναι παλαιότερα των 50 ετών και το 75% από αυτά κρίνονται μη ενεργειακά αποδοτικά.

Σύμφωνα με το ενεργειακό ισοζύγιο του έτους 2017, η ενεργειακή κατανάλωση που σχετίζεται με τα κτήρια στην Ελλάδα αντιστοιχεί στο 42% της συνολικής τελικής κατανάλωσης ενέργειας στη χώρα, ενώ οι κατοικίες αποτελούν έναν από τους πλέον σημαντικούς καταναλωτές ενέργειας στη χώρα, καθώς αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος του κτηριακού αποθέματος (79,1%). Το 83,82% των κτηρίων που έχουν κατασκευαστεί πριν το έτος 1980 έχουν πολύ μικρή ενεργειακή αποδοτικότητα (κτήρια κατηγορίας Η), με τα πιο ενεργοβόρα κτήρια κατοικιών να είναι οι μονοκατοικίες.

Αναφορικά με την ενεργειακή κατηγορία των κτηρίων κατοικιών, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (66,83%) αυτών κατατάσσεται στην Ε-Η, το 26,81% στην Γ-Δ και μόλις το 6,36% στην Α-Β. Επομένως το ελληνικό κτηριακό απόθεμα κατοικιών παρουσιάζει ιδιαίτερα μεγάλο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας.

Παρότι τα νοικοκυριά στην Ελλάδα παρουσιάζουν χαμηλή ενεργειακή κατανάλωση συγκριτικά με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (6η θέση στην ΕΕ), όταν αυτή η ενεργειακή κατανάλωση συγκρίνεται με τις κλιματικές συνθήκες των υπόλοιπων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα πέφτει στη 17η θέση στις αντίστοιχες ενεργειακής κατάταξης.

Η αναγκαιότητα λοιπόν ανακαίνισης του κτηριακού τομέα στην Ελλάδα είναι αναμφισβήτητη, καθώς έτσι επιτυγχάνονται ταυτόχρονα σημαντικά ποσοστά εξοικονόμησης ενέργειας, εξοικονόμηση κόστους για τους πολίτες, βελτίωση των καθημερινών συνθηκών διαβίωσης και άνεσης καθώς και, της ασφάλειας και της υγείας των πολιτών κατά τη χρήση των κτηρίων αυτών.

Όσον αφορά, στα νοικοκυριά, το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) προβλέπει την ανακαίνιση τουλάχιστον 600.000 κατοικιών έως το 2030, ήτοι ανακαίνιση τουλάχιστον 60.000 κατοικιών κατά μέσο όρο το χρόνο, για μία δεκαετία.

Η επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου συμβάλλει σημαντικά στη ριζική αναβάθμιση του γηρασμένου κτηριακού αποθέματος της χώρας, δίνοντας ταυτόχρονα μία ώθηση στον κατασκευαστικό τομέα, ο οποίος παρουσίασε ύφεση την περασμένη δεκαετία.

Πρόγραμμα “Ηλέκτρα” για τα δημόσια κτίρια

Σκοπός του Προγράμματος “Ηλέκτρα” είναι η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτιριακού αποθέματος κυριότητας ή χρήσης, με παρεμβάσεις που στόχο έχουν τον περιορισμό της ενεργειακής ζήτησης που συνδέεται με την τυπική χρήση του κτιρίου, η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την ενέργεια που χρησιμοποιείται για θέρμανση, ψύξη, αερισμό, παραγωγή ζεστού νερού χρήσης (ΖΝΧ) και φωτισμό, διασφαλίζοντας τα βέλτιστα επίπεδα υγιεινής, ποιότητας του αέρα εσωτερικού χώρου και άνεσης.

Τα κτίρια που εντάσσονται στο Πρόγραμμα “Ηλέκτρα” θα πρέπει μετά τις παρεμβάσεις να κατατάσσονται κατ’ ελάχιστον στην κατηγορία ενεργειακής απόδοσης “B”, σύμφωνα με το άρθρο 10 Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (KENAK)

Η χρηματοδότηση των έργων που εντάσσονται στο Πρόγραμμα “Ηλέκτρα” πραγματοποιείται μερικώς μέσω Επενδυτικών Δανείων που χορηγούνται από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, από ιδίους πόρους των Δικαιούχων Φορέων, από Εταιρείες Ενεργειακών Υπηρεσιών (ΕΕΥ) ή τρίτους μέσω Συμβάσεων Ενεργειακής Απόδοσης (ΣΕΑ)

Πρόγραμμα “Εξοικονομώ-Αυτονομώ” για κατοικίες

Μεταβλήθηκε και εκσυγχρονίστηκε σε «Εξοικονομώ – Αυτονομώ», προσαρμόστηκε στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται από την πανδημία του COVID-19 και ακολούθησε τις επιταγές των καιρών: κλιματική αλλαγή, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ψηφιοποίηση.

-ειδική προσαύξηση 10% που εφαρμόζεται σε όλες τις επιδοτήσεις, λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας του COVID-19 στην οικονομία και τα νοικοκυριά,
-επιπλέον 10% επιδότηση που εφαρμόστηκε στις λιγνιτικές περιοχές, ως ρήτρα δίκαιης μετάβασης.

-Ακολουθώντας τις βασικές αρχές της εξοικονόμησης ενέργειας, που επιβάλουν πρώτα τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτηρίων και στη συνέχεια την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, η εγκατάσταση νέου Φωτοβολταϊκού (Φ/Β) σταθμού αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ήταν επιλέξιμη μόνο όταν τα κτήρια επιτυγχάνουν, με τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας, την αναβάθμισή τους σε ενεργειακή κατηγορία τουλάχιστον B+.

-Επιδοτήθηκε η εγκατάσταση έξυπνων συστημάτων διαχείρισης (smarhome), τα οποία συμβάλουν στην εξοικονόμηση ενέργειας, καθώς και τα συστήματα ηλεκτρικών συσσωρευτών (μπαταρίες), όταν συνδυάζονται με φωτοβολταϊκά συστήματα.

-ακολουθώντας το ΕΣΕΚ, το φυσικό αέριο αναμένεται να αποτελέσει το ενδιάμεσο καύσιμο για τη μετάβαση σε ένα μοντέλο χαμηλών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

X Δεν επιδοτήθηκαν λέβητες πετρελαίου

X τα ενεργειακά τζάκια δεν επιδοτήθηκαν στην Αττική και στην Θεσσαλονίκη, λόγω υψηλών δεικτών ατμοσφαιρικής ρύπανσης

Καλή πρακτική

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης μία από τις 100 κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις μέχρι το 2030!

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης υπέβαλε πρόταση στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τις «100 κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις έως το 2030» (100 Climate-Neutral and Smart Cities by 2030), μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με φορείς, ερευνητικά κέντρα και Πανεπιστήμια της πόλης όπως η ΜΑΘ ΑΕ ΑΟΤΑ, η ΕΥΑΘ ΑΕ, τα Ινστιτούτα ΙΜΕΤ, ΙΠΤΗΛ και ΙΔΕΠ του ΕΚΕΤΑ, το ΑΠΘ, αλλά και εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, ανέλαβε και ολοκλήρωσε επιτυχώς την υποβολή της πρότασης συμμετοχής του στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τις «100 κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις έως το 2030» (100 Climate-Neutral and Smart Cities by 2030), στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Οι Δήμοι που θα επιλεγούν, θα συμμετάσχουν σε ένα ολοκληρωμένο πλάνο ολιστικών παρεμβάσεων με καθορισμένο προϋπολογισμό και χρονοδιάγραμμα 10ετίας. Οι φιναλίστ μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων της ΕΕ, θα μπορέσουν να υλοποιήσουν επενδύσεις μεγάλης κλίμακας σε τομείς όπως η βιώσιμη κινητικότητα, η ενεργειακή απόδοση κτιρίων και εγκαταστάσεων, η διαχείριση απορριμμάτων, ο χωρικός σχεδιασμός, οι πράσινες υποδομές, η αστική γεωργία, η κλιματική αλλαγή, η ποιότητα του αέρα, καθώς και οι έξυπνες τεχνολογίες. Οι 100 + 12 πόλεις θα μπορούν να αρχίσουν να εργάζονται για την επίτευξη των στόχων τους, με τη βοήθεια μιας πλατφόρμας, Mission Platform.

Στο πλαίσιο της πρότασης, ο Δήμος Θεσσαλονίκης συνυπέγραψε στο Μνημόνιο Συνεργασίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και πάνω από 20 άλλους συμμετέχοντες Ελληνικούς Δήμους.

Συνολικά 377 πόλεις υπέβησαν τις προτάσεις τους στην Ε.Ε. για το δρόμο της κλιματικής ουδετερότητας.

Δημοτικός Ηλεκτροφωτισμός

Το Τμήμα Ηλεκτροφωτισμού & Φωτεινής Σηματοδότησης αποτελεί την Υπηρεσία του Δήμου, η οποία εργάζεται για τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό του δημοτικού φωτισμού, με στόχο την αναβάθμιση των αστικών περιοχών της πόλης, την βελτίωση της ασφάλειας και της ποιότητας ζωής των δημοτών, την ανάδειξη των παραδοσιακών και ιστορικών περιοχών, την μείωση των τροχαίων ατυχημάτων και της εγκληματικότητας.

Πρώτη μέριμνα, που αποτελεί και χρέος προς τον πολίτη, είναι να μην υπάρχει αφώτιστο σημείο στην πόλη και αυτό έχει επιτευχθεί μέσω της οργανωμένης συντήρησης και της αποκατάστασης βλαβών σε 24ωρη βάση, όλες τις μέρες του χρόνου. Ιδιαίτερα σημαντική, στο έργο της άμεσης αποκατάστασης βλαβών, είναι η συμβολή των δημοτών με την άμεση δήλωση και καταγραφή όλων των προβλημάτων που αφορούν στο φωτισμό της πόλης.

Ο νυχτερινός φωτισμός διαμορφώνει μια εικόνα της πόλης διαφορετική από αυτή της ημέρας, αποτελεί στοιχείο του αστικού σχεδιασμού και παράλληλα κοινωνικό, πολιτιστικό και περιβαλλοντικό αγαθό καθώς:

- δημιουργεί συνθήκες ασφάλειας σε πεζούς και οδηγούς στις οδούς, τις πλατείες και τα πάρκα,
- αναδεικνύει τις κεντρικές οδούς, τα σημεία αναφοράς και τα πολιτιστικά στοιχεία της πόλης,
- τονίζει την ιστορική κληρονομιά αλλά και την αισθητική φυσιογνωμία του αστικού χώρου στον οποίο ζούμε.

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του Τμήματος περιλαμβάνονται:

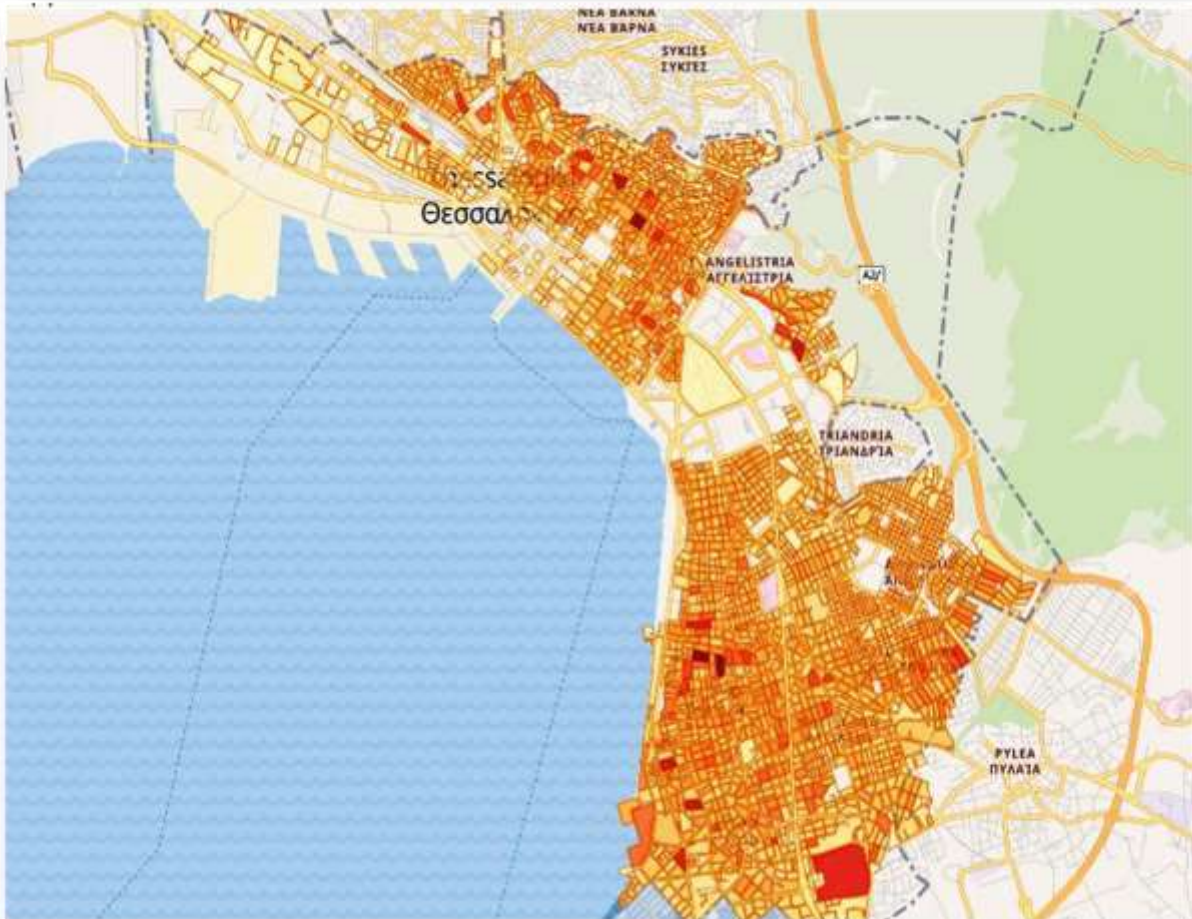
- η συντήρηση του δικτύου φωτισμού των οδών, πάρκων & πλατειών της πόλης καθώς και των ηλ/γικών εγκαταστάσεων στα Δημοτικά Καταστήματα, τους παιδικούς Σταθμούς, τα γυμναστήρια, τις βιβλιοθήκες και τα ΚΑΠΗ του Δήμου.
- η εκπόνηση μελετών έργων ηλεκτροφωτισμού.
- η εκτέλεση έργων ηλεκτροφωτισμού, τα οποία εκτελούνται, με την επίβλεψη των μηχανικών της Δ/σης, είτε με αυτεπιστασία από το προσωπικό της υπηρεσίας, είτε εργολαβικά με χρηματοδότηση του Δήμου ή, της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- η διαμόρφωση (τοποθέτηση, συντήρηση, αποξήλωση) του εορταστικού διακόσμου, οι σημαιοστολισμοί στις παρελάσεις, τις Εθνικές εορτές και η παροχή ρεύματος και φωτισμού σε πολιτιστικές, αθλητικές και κοινωνικές εκδηλώσεις του Δήμου που λαμβάνουν χώρα στους υπαίθριους χώρους και τις πλατείες.

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Ηλεκτροφωτισμού για το 2021, το δίκτυο για τον φωτισμό οδών-πλατειών-πάρκων (ΦΟΠ) αποτελείται από 470 πίνακες ηλεκτροφωτισμού και 24900 φωτιστικά, εκ των οποίων 13300 νατρίου, 3600 αλογονιδίων και 8000 led, έχοντας συνολική εγκατεστημένη ισχύ 3671,5 kW και συνολική κατανάλωση 14.471.073 kWh. Η τοποθέτηση των φωτιστικών led τα τελευταία χρόνια έχει οδηγήσει μεσοσταθμικά σε μια μείωση της κατανάλωσης για ΦΟΠ κατά 26% σε σύγκριση με το 2015, ενώ σύμφωνα με εκτιμήσεις η αντίστοιχη μείωση σε περίπτωση πλήρους κάλυψης του δικτύου ΦΟΠ με led θα ήταν 63%.

2.1.2 ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ- ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ

Η Θεσσαλονίκη, χαρακτηρίζεται από πυκνή δόμηση με υψηλά κτίρια, στενούς δρόμους και ουσιαστικά έλλειψη κοινόχρηστου υπαίθριου χώρου, καθώς μόνο το **4,5%** της πόλης αποτελείται από χώρους πρασίνου. Ο διαθέσιμος χώρος πρασίνου υπολογίζεται σε **2,8 τ.μ.** ανά κάτοικο, όπου βρίσκεται πολύ χαμηλά σε σχέση με το ελάχιστο όριο των 8,0-10,0 τ.μ. πρασίνου ανά κάτοικο που έχει τεθεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας. Το αστικό οδικό δίκτυο του Δήμου Θεσσαλονίκης είναι περίπου **400 χλμ.** και περιλαμβάνει περίπου **1612 οδούς**. Η συνολική έκταση του Δήμου ανέρχεται σε **20,08 km²**, από την οποία **5,2 km²** καλύπτεται από **31.076 κτίρια** και περίπου **5,7 km²** καλύπτεται από δρόμους.

Απεικόνιση πυκνότητας πληθυσμού Δήμου Θεσσαλονίκης ανά ΟΤ
(Project H2020 CUTLER)

Στο αστικό τοπίο οι υπαίθριοι χώροι δεν είναι απλά «κενοί χώροι», διακοσμητικό σκηνικό ή αρνητικό των κτισμένων, αλλά αποτελούν βασικό του στοιχείο και χώρο ζωής, αντίληψης και ανάγνωσης της πόλης. Σε πολλές πυκνοδομημένες περιοχές παρατηρούμε τα τελευταία χρόνια ένα είδος αναγέννησης του πάρκου και αναγνώρισης του ως ένα στρατηγικό στοιχείο για τη δημιουργία ανθρωπίνων πόλεων μέσα από μια βιώσιμη ανάπτυξη.

Σήμερα υπάρχει προβληματισμός, που στοχεύει σε ανανεωτικές στρατηγικές και σχεδιαστικές ιδέες για την ανάκτηση υποβαθμισμένων τοπίων και τη μετατροπή τους σε αστικούς υπαίθριους χώρους απόλαυσης και αναψυχής. Τα φυτά και η βλάστηση αποτελούν σημαντικό στοιχείο αυτών των περιοχών και μπορούν να κάνουν τη φυσιογνωμία και την κατανόηση αυτών των χώρων καθαρότερη.

Μέσα στα πλαίσια των χαρακτηριστικών της σύγχρονης πόλης, το πράσινο και οι ανοιχτοί χώροι αποκτούν μια σειρά από ζωτικούς ρόλους και λειτουργίες, αποτελώντας πλέον λειτουργική και κοινωνική αναγκαιότητα με οικολογικά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη.

Οι υπαίθριοι δημόσιοι χώροι στους οποίους αναπτύσσεται και συντηρείται το αστικό πράσινο σήμερα στο Δήμο Θεσσαλονίκης μπορούν να καταταχθούν σε επτά ομάδες και διακρίνονται ανάλογα με το μέγεθος την επισκεψιμότητα και τη χρήση σε:

Αστικά – μητροπολιτικά πάρκα. Στην ομάδα αυτή ανήκουν τα παραδοσιακά πάρκα μεσαίου και μεγάλου μεγέθους. Αντιπροσωπευτικά παραδείγματα αποτελούν τα πάρκα της Χ.Α.Ν.Θ, του Πεδίου Άρεως (Γ' Σώματος Στρατού), της Νέας Ελβετίας, της παραλιακής λεωφόρου και του παραλιακού μετώπου. Τα περισσότερα από αυτά, αν εξαιρέσει κανείς τα πάρκα της Ν. Παραλίας έχουν δημιουργηθεί είκοσι έως πενήντα χρόνια πριν, βρίσκονται σε μια κατάσταση ωριμότητας και έχουν ανάγκη ανάπλασης και επαναπροσδιορισμού του λειτουργικού τους ρόλου.

Πάρκα γειτονιάς. Σ' αυτήν την κατηγορία ανήκουν μικρότερα πάρκα διάσπαρτα σε όλη την έκταση της πόλης και ο ρόλος τους είναι να αποτελούν χώρο ξεκούρασης και παιχνιδιού για τους κατοίκους μιας συγκεκριμένης περιοχής της πόλης. Τέτοια είναι π.χ. το πάρκο Βούλγαρη, Πλατείας Κρίστου, Πλατείας Καούδη κ.λπ.

Νησίδες Πρασίνου, πάρκα τσέπης. Η ομάδα αυτή αποτελείται από το πράσινο που υπάρχει στις διαχωριστικές νησίδες των μεγάλων κεντρικών λεωφόρων της πόλης καθώς και σε κόμβους, διασταυρώσεις και πεζοδρόμια με κάποιο ικανοποιητικό πλάτος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι νησίδες των οδών Κ. Καραμανλή (πρώην Ν. Εγνατία), Αγ. Δημητρίου, Μοναστηρίου, Λαγκαδά., νησίδα πάρκο Καραμανλή και Μαρτίου.

Κοιμητήρια- περιβάλλοντες χώροι ναών. Στους χώρους των κοιμητηριών του Δήμου Θεσσαλονίκης υπάρχουν αξιοσημείωτες εκτάσεις πρασίνου. Τα τελευταία χρόνια γίνονται προσπάθειες τόσο μέσα από έργα ανάπλασης, όσο και με έργα συντήρησης, οι εκτάσεις αυτές να αξιοποιηθούν και να αποτελέσουν αξιόλογους χώρους πρασίνου και να συμβάλουν ουσιαστικά στην ανάπτυξη του αστικού πρασίνου της πόλης. Τα κοιμητήρια που διαχειρίζεται ο Δήμος Θεσσαλονίκης είναι αυτά της Ευαγγελιστρίας, της Αγίας Παρασκευής και της Μαλακοπής, τα οποία βρίσκονται εντός του αστικού ιστού της πόλης, καθώς επίσης και τα κοιμητήρια Αναστάσεως του Κυρίου

που βρίσκονται εκτός του αστικού ιστού στην περιοχή της Πυλαίας.

Ιστορικοί χώροι. Πρόκειται για κάποιους παλιούς ιστορικούς κήπους ή χώρους που συνήθως πλαισιώνουν αρχαιολογικές περιοχές ή αναδεικνύουν ιστορικά μνημεία (κήποι του Πασά, Πύργος Τριγωνίου, Βυζαντινά τείχη).

Δενδροστοιχίες - Άλση. Μια μεγάλη κατηγορία αστικού πρασίνου με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά είναι οι δενδροστοιχίες που αναπτύσσονται κατά μήκος των δρόμων της πόλης και που σήμερα για την πόλη της Θεσσαλονίκης φθάνουν τα 42.000 περίπου δένδρα.

- Στους χώρους πρασίνου ευθύνης των υπηρεσιών του Δήμου Θεσσαλονίκης ανήκουν επίσης το άλσος των Λουτρών Θέρμης αλλά και το Πάρκο - Ζωολογικό κήπος που το φυσικό περιβάλλον που δημιουργήθηκε μπορεί να τον κάνει προσφιλή πόλο έλξης των κατοίκων της πόλης.

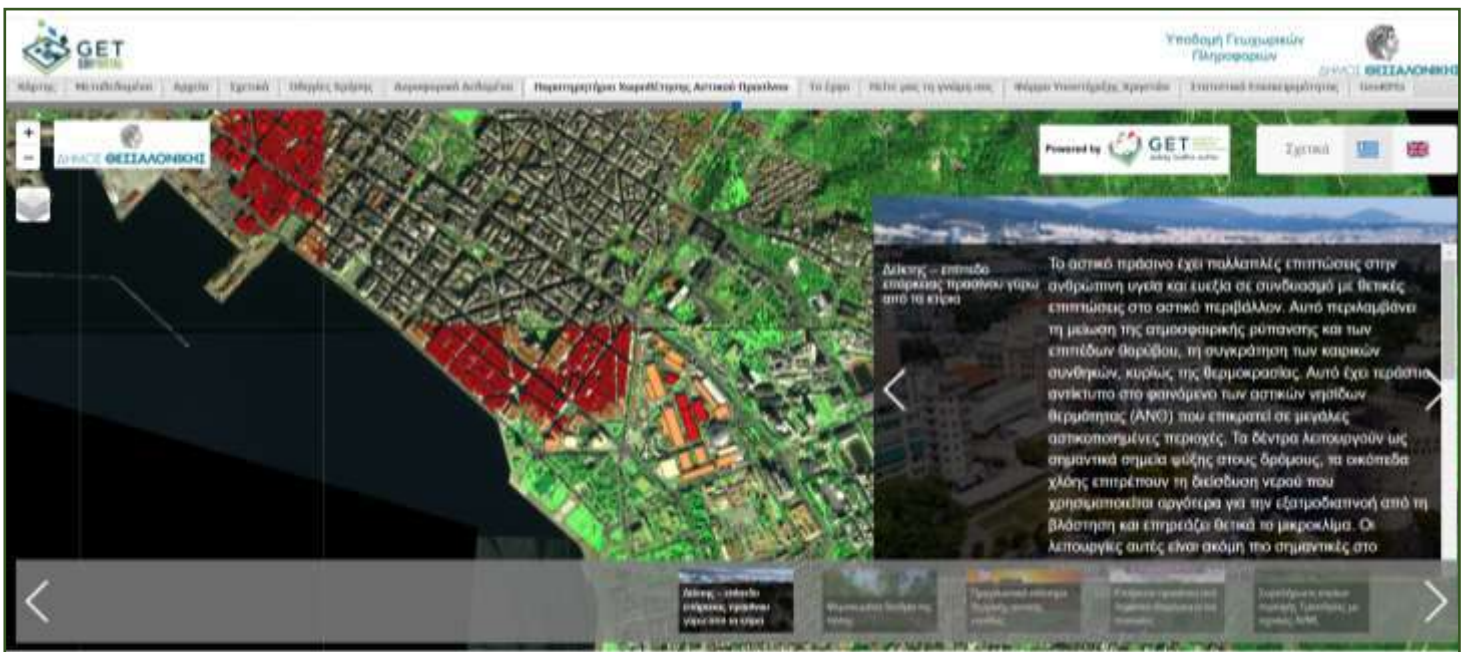
Εφαρμογή GreenTree: κατάρτιση ενός ολοκληρωμένου μητρώου δένδρων που παρέχει τη δυνατότητα για επεξεργασία και ανάλυση των πρωτογενών δεδομένων για την εξαγωγή στατιστικών και δεικτών, καθώς και για τον εντοπισμό προβληματικών δέντρων που χρήζουν άμεσης επέμβασης (κλάδευση, απομάκρυνση, κ.ά.).

Η αναβάθμιση της πλατφόρμας του Green Tree αποτελεί το Υπόεργο 2 της πράξης του Παρατηρητηρίου Αστικής Ανθεκτικότητας και θα ολοκληρωθεί εντός του 2022. Παράλληλα στο GIS λειτουργεί το «Παρατηρητήριο Πρασίνου», που παρουσιάζει σχεδόν σε πραγματικό χρόνο τα δορυφορικά δεδομένα για την πόλη της Θεσσαλονίκης από το πρόγραμμα Copernicus της Ε.Ε.

Σε ότι αφορά την κατανομή του πρασίνου στα όρια του Δήμου, εκτός από την ενότητα των πάρκων του παραλιακού μετώπου και των πάρκων στην περιοχή του Νέου Δημαρχείου, της ΧΑΝΘ και του Γ.Σ.Σ, οι υπόλοιποι χώροι πρασίνου εμφανίζονται απομονωμένοι και ασύνδετοι, τόσο μεταξύ τους όσο και με το άμεσο περιβάλλον της πόλης, κατακερματισμένοι και ανομοιόμορφα κατανεμημένοι στον αστικό ιστό.

Παρατηρητήριο Χωροθέτησης Πρασίνου | GIS Δ.Θ. , <https://sdi.thessaloniki.gr/>

Η κοινωνία των πολιτών συμμετοχή στην ενίσχυση του πρασίνου Το Δεντρί project

Το δεντρί project είναι μία περιβαλλοντική δράση ευαισθητοποίησης για την ενίσχυση του πρασίνου στη Θεσσαλονίκη. Αποτελεί ένα έργο της οργάνωσης mamagea και υλοποιείται από μέλη της Πράσινης Κοινότητας. Πρόκειται για ένα συλλογικό εγχείρημα κινητοποίησης, με τελικό σκοπό την ενδυνάμωση του αστικού πρασίνου, μέσα από την φύτευση δέντρων στις άδειες δενδροδόχους. Πρόκειται για ένα project που εστιάζει στο δέντρο και χαρτογραφεί κάθε κενή δενδροδόχο που μπορεί να το φιλοξενήσει.

Για την εξυπηρέτηση αυτού του σκοπού, η Πράσινη Κοινότητα δημιούργησε ένα εργαλείο-ερωτηματολόγιο καταγραφής κενών δενδροδόχων, για την συνδιαμόρφωση ενός χάρτη, που θα περιλαμβάνει δεδομένα “πρασίνου”, καταγεγραμμένα από τους πολίτες. Μέσω της ενεργούς συμμετοχής των πολιτών, η πόλη χαρτογραφήθηκε και συγκεκριμενοποίησε την ανάγκη της για πράσινο και την φύτευση νέων δέντρων.

Η συγκέντρωση και επεξεργασία των δεδομένων, έγινε από τα μέλη της Πράσινης Κοινότητας

https://mamagea.gr/projects/5_dentriproject

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ ΚΑΙ ΑΕΡΙΟΙ ΡΥΠΟΙ

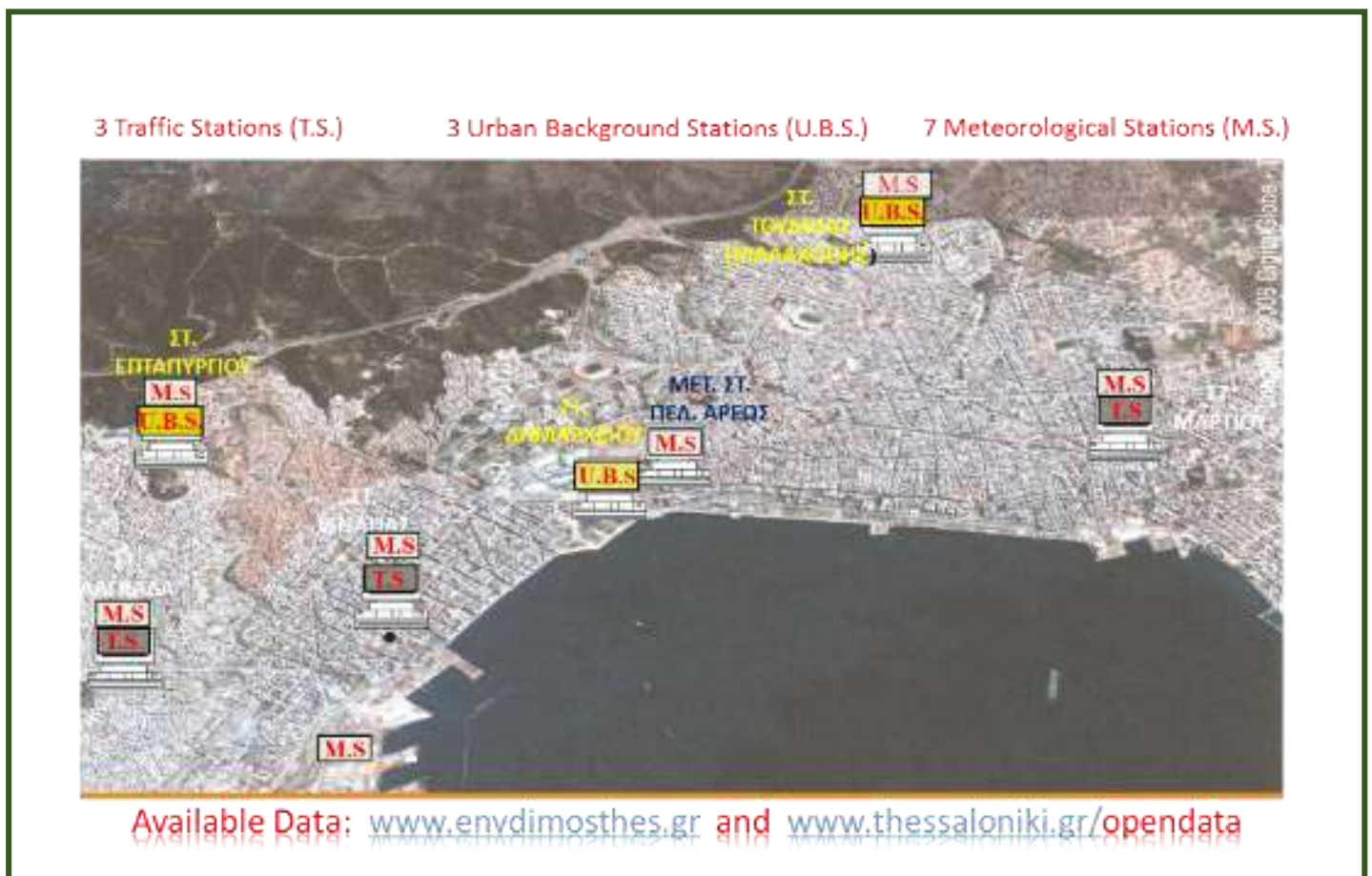
Η επιβάρυνση του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος των αστικών περιοχών συντελείται από μια σειρά ανθρωπογενών χημικών ενώσεων, οι οποίες κατατάσσονται σε πρωτογενείς και δευτερογενείς. Τα οχήματα, η βιομηχανία και η χρήση θέρμανσης αποτελούν τις κύριες πηγές των πρωτογενών ατμοσφαιρικών ρύπων. Οι αποκαλούμενοι δευτερογενείς ρύποι δημιουργούνται στην ατμόσφαιρα σαν προϊόντα μιας σειράς από σύνθετες χημικές αντιδράσεις, μεταξύ των υφισταμένων ρύπων και μετεωρολογικών παραμέτρων, όπως η ηλιακή ακτινοβολία και η υγρασία. Οι μεταφορές είναι η σημαντικότερη πηγή ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην περιοχή της Θεσσαλονίκης και έπονται η βιομηχανία και η θέρμανση. Την προβληματική, χωροταξική, πολεοδομική και κυκλοφοριακή κατάσταση, σε ό, τι αφορά το ατμοσφαιρικό περιβάλλον, επιβαρύνουν επιπρόσθετα στη Θεσσαλονίκη η γεωμορφολογία, το μικροκλίμα και οι τοπικές μετεωρολογικές συνθήκες.

Η Θεσσαλονίκη, με τουλάχιστον ένα εκατομμύριο κατοίκους στο πολεοδομικό της συγκρότημα, αναπτύσσεται στο μυχό του Θερμαϊκού κόλπου, κατά μήκος της βορειοανατολικής ακτής του. Στα βόρεια και ανατολικά της πόλης υπάρχει μια λοφοσειρά, με υψόμετρο που κυμαίνεται από 300 έως 1200 m. Η παρουσία αυτού του ορεινού όγκου, σε συνδυασμό με τη γειτνίαση της κλειστής, ρηχής και θερμής θάλασσας του Όρμου της Θεσσαλονίκης, οδηγεί στην εμφάνιση υψηλών επιπέδων υγρασίας, κύριο χαρακτηριστικό του μικροκλίματος της πόλης, και παράλληλα στην ανάπτυξη τοπικών παλινδρομικών συστημάτων κυκλοφορίας αερίων μαζών (θαλάσσια – απόγεια αύρα), που δυσχεραίνουν σημαντικά τη δυνατότητα καθαρισμού της ατμόσφαιρας, μέσω των μηχανισμών της διάχυσης και διασποράς.

Στην περιοχή της Θεσσαλονίκης τα προβλήματα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης συνδέονται με τον προβληματικό πολεοδομικό ιστό (έλλειψη ανοικτών δημόσιων χώρων, στενοί δρόμοι), το τοπογραφικό ανάγλυφο της περιοχής, την υπερσυγκέντρωση πληθυσμού, τη νοοτροπία της αυτοκίνησης, την έλλειψη θερμικής μόνωσης των κτιρίων, τη νοθεία των καυσίμων και τις επικρατούσες μετεωρολογικές συνθήκες που δεν ευνοούν τη διασπορά των ρύπων (άπνοια, χαμηλές θερμοκρασιακές αναστροφές). Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών, μέσω της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων και βιομάζας, έχει προκαλέσει τη χειμερινή περίοδο αύξηση των συγκεντρώσεων των αιωρούμενων σωματιδίων, ενώ κατά τη μεγαλύτερη περίοδο του έτους, κατά την οποία δεν χρησιμοποιείται θέρμανση, παρατηρείται μείωση των αιωρούμενων σωματιδίων, εξαιτίας κυρίως της μείωσης των μετακινήσεων.

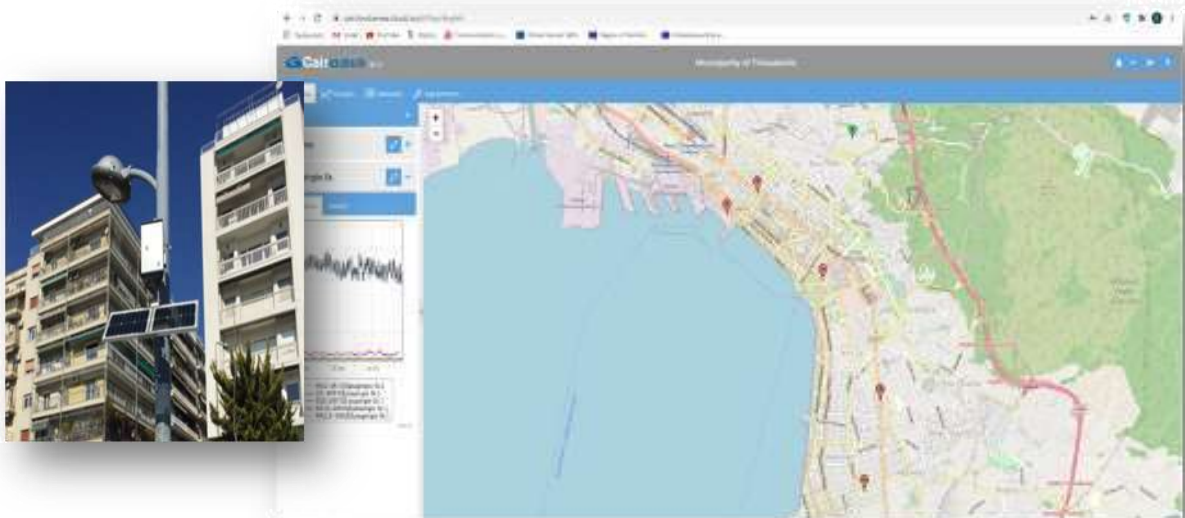
Οι παράμετροι οι οποίοι παρακολουθούνται από το Δημοτικό Δίκτυο Σταθμών Μέτρησης της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης, είναι οι συμβατικοί ατμοσφαιρικοί ρύποι που ελέγχονται διεθνώς και καθορίζουν την ποιότητα του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος των μεγάλων αστικών κέντρων, βάσει νομοθετημένων και θεσμοθετημένων οριακών τιμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σταθμοί Κυκλοφορίας	Εγνατία, Λαγκαδά και 25 ^η Μαρτίου
Σταθμοί Αστικού Υποβάθρου	Επταπυργίου, Μαλακοπή, δώμα νέου Δημαρχείου
Μετεωρολογικοί Σταθμοί	7 στο σύνολο

Απεικόνιση του Δημοτικού Δικτύου Σταθμών Ατμοσφαιρικής ρύπανσης

Ο Δήμος υλοποιεί το πρόγραμμα AIRTHINGS- BalkanMed 2014-2020 για την προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή μέσω ανάπτυξης διαδικτυακού περιβάλλοντος μετρήσεων ποιότητας του αέρα με τεχνολογία αισθητήρων IoT.

Αισθητήρες τεχνολογίας IoT για συλλογή και οπτικοποίηση δεδομένων- Διαδικτυακή Πλατφόρμα AIRTHINGS

Διοξείδιο του θείου (SO₂)

Τα οξείδια του θείου SO₂ και SO₃ προέρχονται από την καύση του θείου, που υπάρχει σε στερεά και υγρά καύσιμα (άνθρακας, μαζούτ, ντίζελ) σε μικρή συνήθως αναλογία. Τα καυσαέρια από αυτή την καύση περιέχουν 98% SO₂ και 1,5% SO₃. Η συνύπαρξη SO₂ και καπνού δημιουργεί το φαινόμενο της **αιθαλομίχλης**. Σε αστικό περιβάλλον, κύριες πηγές SO₂ είναι η ηλεκτροπαραγωγή, η βιομηχανία, η κεντρική θέρμανση και τα πετρελαιοκίνητα οχήματα. Το SO₂ είναι αέριο άχρωμο, με χαρακτηριστική δυσάρεστη οσμή. Τα οξείδια του θείου αποτελούν τα κύρια συστατικά της όξινης βροχής, οι επιπτώσεις της οποίας μπορεί να είναι σημαντικές, συμπεριλαμβανομένων των αρνητικών επιπτώσεων στα υδάτινα οικοσυστήματα, σε ποταμούς και λίμνες καθώς και ζημίες σε δάση και μνημεία.

Για τον πρωτογενή ρύπο SO₂, υπάρχει σημαντική τάση μείωσης των τιμών τα τελευταία χρόνια που συνδέεται με τις μειώσεις της περιεκτικότητας του θείου τόσο στο πετρέλαιο κίνησης και θέρμανσης όσο και στην αμόλυβδη βενζίνη. Το SO₂ παρουσιάζει μεγαλύτερες τιμές τους χειμερινούς μήνες, λόγω της λειτουργίας της θέρμανσης και της αυξημένης κυκλοφορίας, σε σχέση με το καλοκαίρι.

Στην Ελλάδα, και ιδιαίτερα στην περιοχή της Θεσσαλονίκης, τα μέτρα που απέδωσαν θετικά αποτελέσματα στον περιορισμό της αιθαλομίχλης (βασικός δείκτης της οποίας είναι το SO₂) είναι οι νομοθετικές ρυθμίσεις για περιορισμό της περιεκτικότητας των καυσίμων σε θείο, η καθιέρωση των

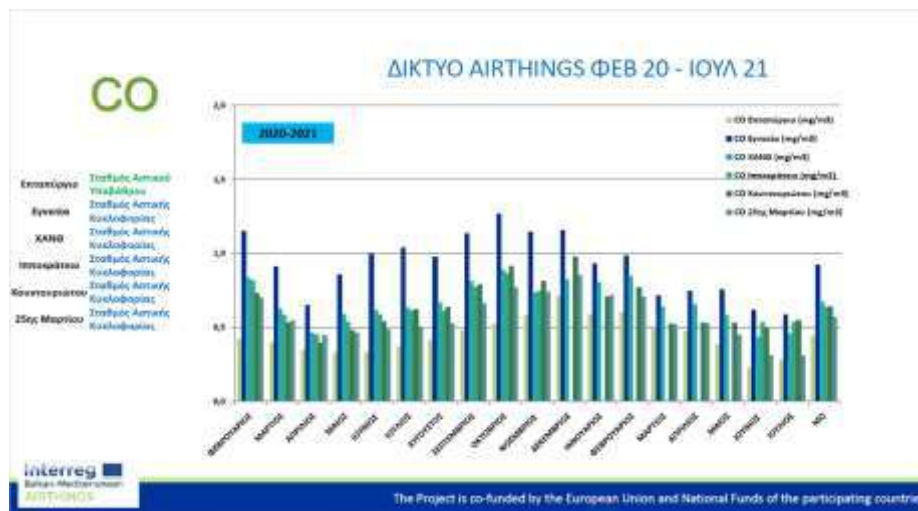
καταλυτικών αυτοκινήτων νέας τεχνολογίας, η κατάργηση της βενζίνης τύπου «super», η χρήση του φυσικού αερίου στην πόλη, η λειτουργία της περιφερειακής οδού, η λειτουργία των εγκαταστάσεων αποθείωσης στα διυλιστήρια των ΕΛΠΕ, η μετεγκατάσταση βιομηχανιών και βιοτεχνιών από το κέντρο της πόλης στη βιομηχανική περιοχή και η συρρίκνωση της βιομηχανικής δραστηριότητας στην περιοχή της Θεσσαλονίκης.

Ο περιορισμός των συγκεντρώσεων του SO₂, αν λάβουμε υπόψη τόσο τις ποσότητες του ρύπου αυτού, που εκπέμπονται στην ατμόσφαιρα σε παγκόσμια κλίμακα, όσο και τις επιπτώσεις του, στον άνθρωπο και το περιβάλλον, αποτελεί τη σημαντικότερη επιτυχία της αντιρρυπαντικής τεχνολογίας σε διεθνές επίπεδο.

Μονοξείδιο του άνθρακα (CO)

Το μονοξείδιο του άνθρακα (CO) αποτελεί προϊόν ατελούς καύσης, συνήθως σε συνθήκες έλλειψης οξυγόνου και χαμηλής θερμοκρασίας. Σαν αέριο, το CO είναι άχρωμο και άοσμο, ελάχιστα διαλυτό στο νερό, θεωρείται δε τοξικό και ασφυξιογόνο. Σε αστικές περιοχές, η σημαντικότερη πηγή CO, είναι οι μηχανές εσωτερικής καύσης (μηχανές αυτοκινήτων), με το ένα τρίτο των εκπομπών του να προέρχονται από τις οδικές μεταφορές, και σε μικρότερη κλίμακα η θέρμανση και η βιομηχανία.

Ο πρωτογενής ρύπος CO παρουσιάζει μεγαλύτερες τιμές τους μήνες του χειμώνα όπου παρατηρείται μεγαλύτερη κυκλοφορία αυτοκινήτων, χειρότερες συνθήκες λειτουργίας των μηχανών (ξεκίνημα με κρύα μηχανή) και δυσμενείς μετεωρολογικές συνθήκες διάχυσης. Την ίδια χρονική περίοδο υπάρχει ταυτόχρονα ανάγκη θέρμανσης των κτιρίων ενώ τα τελευταία χρόνια παρατηρείται στροφή μέρους του πληθυσμού προς διαφορετικούς τρόπους θέρμανσης και βιοκαύσιμα.

Διαχρονική μεταβολή μέσων συγκεντρώσεων CO στους Σταθμούς ελέγχου ατμοσφαιρικής ρύπανσης

Διαχρονικά, παρατηρείται σαφής πτωτική τάση των συγκεντρώσεων του μονοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους Σταθμούς του Δημοτικού Δικτύου, που οφείλεται στην αποτελεσματικότητα μετατροπής του CO σε CO₂ από τις καταλυτικές εξατμίσεις. Τα τελευταία χρόνια διαπιστώνεται θεαματική μείωση των επιπέδων του CO σε ολόκληρη την πόλη κι αυτό, παρά τη σημαντική αύξηση του στόλου των οχημάτων.

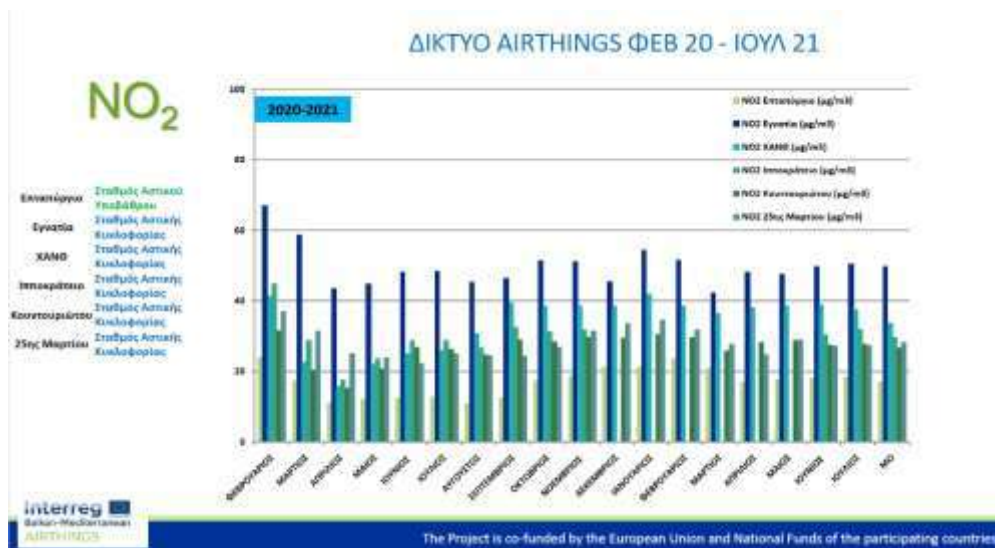
Διοξείδιο του αζώτου (NO₂)

Το διοξείδιο του αζώτου είναι αέριο, με χρώμα καφεκίτρινο και δηκτική, γλυκίζουσα οσμή. Σε συνθήκες υψηλής θερμοκρασίας και πίεσης, το άζωτο της ατμόσφαιρας αντιδρά με το οξυγόνο της ατμόσφαιρας, δημιουργώντας μονοξείδιο (NO) και διοξείδιο (NO₂) του αζώτου, που αθροιστικά αναφέρονται ως οξειδία του αζώτου NO_x. Το NO₂ θεωρείται ρύπος, ενώ το NO αποτελεί πρόδρομο ένωση του διοξειδίου του αζώτου. Πρακτικά τα οξειδία του αζώτου παράγονται από κινητήρες μηχανών εσωτερικής καύσης και από θαλάμους καύσης σταθμών ηλεκτροπαραγωγής, βιομηχανιών και συστημάτων κεντρικής θέρμανσης.

Το NO₂ σχετίζεται με δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία, καθώς προκαλεί ερεθισμό στα μάτια και οι υψηλές συγκεντρώσεις του προκαλούν φλεγμονή των αεραγωγών και μειωμένη πνευμονική λειτουργία. Επιπλέον, το NO₂ θεωρείται από τις κύριες αιτίες δημιουργίας της όξινης βροχής αλλά και του φαινομένου του ευτροφισμού. Τέλος, στην ατμόσφαιρα, υπό την επίδραση της ηλιακής ακτινοβολίας, μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο κατά το σχηματισμό του φωτοχημικού «νέφους». Τα NO_x συμβάλλουν επίσης στον σχηματισμό δευτερογενών ανόργανων σωματιδίων και του τροποσφαιρικού όζοντος O₃.

Τα τελευταία χρόνια οι συγκεντρώσεις του NO₂ παραμένουν σταθερά κάτω από το επιτρεπτό όριο, παρά την αύξηση των κυκλοφορούντων οχημάτων. Το γεγονός οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη σύγχρονη αντιρρυπαντική τεχνολογία και συγκεκριμένα στο σύστημα ανακύκλωσης των καυσαερίων.

Εποχικά, στη Θεσσαλονίκη, οι υψηλότερες τιμές NO₂ εμφανίζονται κατά τους φθινοπωρινούς μήνες και οφείλονται κατά κύριο λόγο, σε δυσμενείς για τη διάχυση των ατμοσφαιρικών ρύπων μετεωρολογικές συνθήκες, όπως η άπνοια και η εμφάνιση χαμηλών θερμοκρασιακών αναστροφών, σε συνδυασμό με την έντονη για την εποχή ηλιοφάνεια, που επικρατεί συνήθως το φθινόπωρο στην περιοχή της Θεσσαλονίκης.

Διαχρονική μεταβολή μέσω συγκεντρώσεων NO₂ στους Σταθμούς ελέγχου ατμοσφαιρικής ρύπανσης

Τροποσφαιρικό όζον (O₃)

Το τροποσφαιρικό όζον είναι αποτέλεσμα πολύπλοκων φωτοχημικών αντιδράσεων, που λαμβάνουν χώρα στην ατμόσφαιρα και αποτελεί σημαντικό δείκτη φωτοχημικής ρύπανσης. Σε αντίθεση με το NO₂, το όζον δεν εμφανίζει τις υψηλότερες συγκεντρώσεις του στο κέντρο της πόλης, αλλά στην περιφέρεια (γνωστό και ως ο ρύπος των καθαρών προαστίων). Η δεύτερη πηγή τροποσφαιρικού όζοντος (το πολύ ένα 20%) είναι το όζον που φτάνει στα κατώτερα στρώματα της ατμόσφαιρας, προερχόμενο από τη στρατόσφαιρα.

Το όζον είναι ένα αέριο, που μπορεί να ερεθίσει πολύ τα μάτια και τα αναπνευστικά όργανα του ανθρώπου, προκαλώντας βήχα και άσθμα. Το O₃ είναι ένα ισχυρό οξειδωτικό, του οποίου τα αυξημένα επίπεδα προκαλούν αναπνευστικά και καρδιαγγειακά προβλήματα και μπορεί να οδηγήσουν σε πρόωρη θνησιμότητα. Τα υψηλά επίπεδα του O₃ μπορούν επίσης να βλάψουν τα φυτά, συντελώντας σε μειωμένη απόδοση γεωργικών καλλιεργειών και μειωμένη ανάπτυξη δασών. Το O₃ είναι ένας από τους κύριους δείκτες της φωτοχημικής ρύπανσης.

Το όζον (O₃) παρουσιάζει μεγαλύτερες τιμές τη θερινή περίοδο του έτους. Οι αυξημένες τιμές της συγκέντρωσης του όζοντος τους καλοκαιρινούς μήνες οφείλονται στην αυξημένη ηλιοφάνεια σε διάρκεια και ένταση των μηνών αυτών, δεδομένου ότι αυτός ο ρύπος σχηματίζεται από φωτοχημικές διεργασίες στις οποίες καθοριστικό ρόλο παίζει η ηλιακή ακτινοβολία.

Όλοι οι ρύποι εκτός από το O₃ εμφανίζουν σε μεγάλο ή μικρό βαθμό μείωση στη διάρκεια του Σαββατοκύριακου. Αντιθέτως, το όζον εμφανίζει αύξηση κατά τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου. Πρόκειται για το γνωστό “weekend effect” και οφείλεται στο γεγονός ότι ο σχηματισμός των φωτο-οξειδωτικών εν γένει, και του όζοντος ειδικότερα, είναι μία εξαιρετικά μη-γραμμική διαδικασία στην οποία ο ρυθμός σχηματισμού εξαρτάται από τις συγκεντρώσεις των προδρόμων του με πολύπλοκο τρόπο. Τα σαββατοκύριακα, όταν μειώνονται οι εκπομπές, τα επίπεδα των NO_x μειώνονται και η συγκέντρωση του O₃ αυξάνεται. Το ημερήσιο μέγιστο για το O₃ εμφανίζεται τις μεταμεσημβρινές ώρες (15-17), όταν η ένταση της ηλιακής ακτινοβολίας και η θερμοκρασία παρουσιάζουν το μέγιστο.

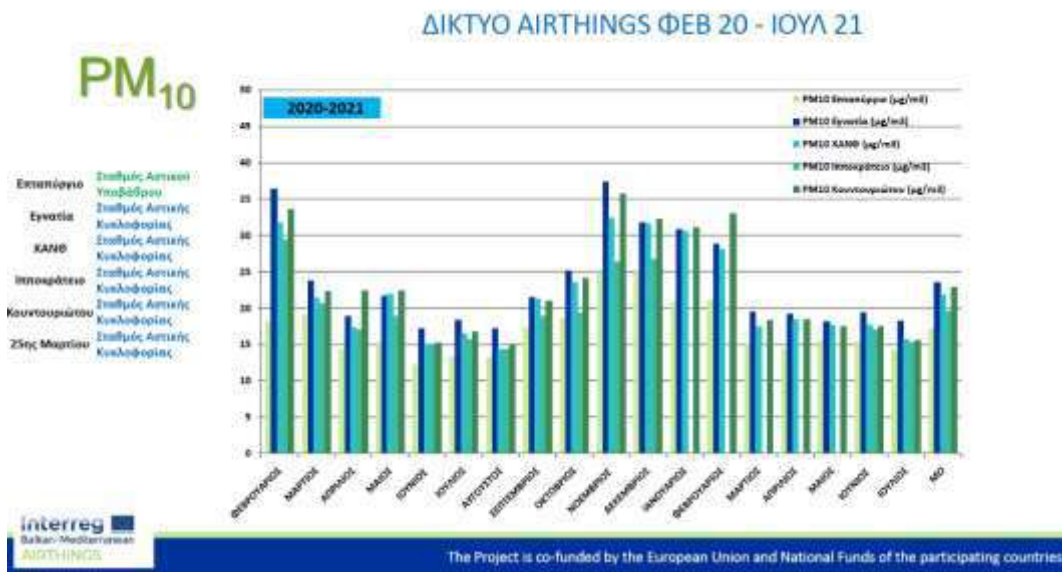
Το όζον παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια ανοδική τάση, κυρίως στους σταθμούς αστικού υποβάθρου του Δημοτικού Δικτύου, που βρίσκονται στην περιφέρεια της πόλης, ενώ στο κέντρο της πόλης παρατηρείται μια σταθερότητα των συγκεντρώσεων του O₃. Η μεγαλύτερη ανοδική τάση των συγκεντρώσεων του όζοντος παρατηρείται στο σταθμό της Άνω Πόλης, που βρίσκεται κοντά στους τόπους παραγωγής των πρόδρομων ενώσεων (κέντρο πόλης, Δυτική Θεσσαλονίκη) και στη φορά των επικρατούντων ανέμων (θαλάσσια αύρα) κατά τη θερινή περίοδο του έτους.

Αιωρούμενα σωματίδια (PM)

Ο όρος Αιωρούμενα Σωματίδια (ΑΣ) (**P**articulate **M**atter, PM) είναι ένας ευρύς όρος, ο οποίος, καλύπτει όλους τους ρύπους της ατμόσφαιρας, που δεν είναι αέρια. Σε σύγκριση με τους αέριους ρύπους, τα Αιωρούμενα Σωματίδια είναι δύσκολο να χαρακτηρισθούν εξαιτίας του μεγάλου εύρους που καλύπτει το μέγεθός τους, το οποίο μπορεί να κυμαίνεται από μερικά νανόμετρα έως αρκετά μικρόμετρα. Τα πρωτογενή μικρά σωματίδια εκπέμπονται στην ατμόσφαιρα, κυρίως από πηγές καύσης (εξατμίσεις αυτοκινήτων, οικιακή θέρμανση, βιομηχανία).

- Όσον αφορά την δυνατότητα να βλάψουν την ανθρώπινη υγεία, τα αιωρούμενα σωματίδια είναι ένας από τους σημαντικότερους ρύπους που διεισδύουν σε ευαίσθητες περιοχές του αναπνευστικού συστήματος. Το ενδιαφέρον, από υγειονομική άποψη, περιορίζεται στα σωματίδια με διάμετρο 0.1 – 10 μm (γνωστά και ως PM₁₀), που εισχωρούν βαθύτερα στο αναπνευστικό σύστημα του ανθρώπου. Επιπλέον, το υποσύνολο των σωματιδίων με διάμετρο 0,1 – 2,5 μm, που ορίζεται ως PM_{2.5} θεωρούνται ακόμα πιο επιβλαβή για την ανθρώπινη υγεία διότι λόγω μεγέθους μπορούν να εισχωρήσουν βαθύτερα στο ανθρώπινο σώμα, επηρεάζοντας άμεσα όργανα του ανθρώπου.

Οι υψηλότερες συγκεντρώσεις των PM₁₀ εμφανίζονται στο κέντρο της πόλης και τη Δυτική Θεσσαλονίκη. Η διαχρονική μεταβολή των μέσων ημερήσιων συγκεντρώσεων των PM₁₀ στους Σταθμούς ελέγχου ατμοσφαιρικής ρύπανσης δείχνει ότι στη Θεσσαλονίκη η γενική τάση μεταβολής των συγκεντρώσεων των PM₁₀ είναι πτωτική, σχεδόν σε όλους τους Σταθμούς του Δημοτικού Δικτύου. Η παραπάνω μείωση των επιπέδων των αιωρούμενων σωματιδίων έχει συνδυασθεί και με σημαντική μείωση του αριθμού των υπερβάσεων των μέσων ημερήσιων τιμών των PM₁₀ πάνω από το όριο των 50μg/m³.

Διαχρονική μεταβολή μέσων συγκεντρώσεων PM₁₀ στους Σταθμούς ελέγχου ατμοσφαιρικής ρύπανσης

- Τα επίπεδα των αιωρούμενων σωματιδίων, στις διάφορες περιοχές της πόλης, παραμένουν υψηλά και πολλές φορές εκτός θεσμοθετημένων ορίων, καθιστώντας το συγκεκριμένο πρόβλημα ένα από τα σημαντικότερα για το ατμοσφαιρικό περιβάλλον της Θεσσαλονίκης.

Οι Θετικές Επιπτώσεις της Covid-19 στην ατμόσφαιρα της πόλης

➤ Δραστική μείωση στους ρύπους της Θεσσαλονίκης

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε ο Δήμος Θεσσαλονίκης από τις μετρήσεις ατμοσφαιρικής ρύπανσης του κατά την περίοδο που ήταν σε ισχύ τα περιοριστικά μέτρα λόγω κορωνοϊού, επιβεβαιώνεται η διαπίστωση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος ότι αυτή η δίμηνη ανάπαυλα (μέσα Μαρτίου με μέσα Μαΐου 2020) είχε ευεργετικές συνέπειες στο περιβάλλον.

Ειδικότερα, στη Θεσσαλονίκη, η μέση τιμή του διοξειδίου του αζώτου τη δεύτερη εβδομάδα του Μαρτίου ήταν 21,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, ενώ την πρώτη εβδομάδα του Απριλίου μειώθηκε στα 17 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, στις 20-26 Απριλίου στα 13,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ και την πρώτη εβδομάδα του Μαΐου στα 12,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Αντίστοιχα, η μέση τιμή των αιωρούμενων μικροσωματιδίων την πρώτη εβδομάδα του Μαρτίου ήταν 41,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, στο τέλος του ίδιου μήνα έπεσε στα 25,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ και την πρώτη εβδομάδα του Μαΐου ήταν 27,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Εβδομαδιαία μέση τιμή ρύπου ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	9 - 15 Μαρτίου 2020	30 Μαρτίου - 5 Απριλίου 2020	20 Απριλίου - 26 Απριλίου 2020	27 Απριλίου - 3 Μαΐου 2020
Διοξείδιο του αζώτου (NO_2)	21,7	17	13,7	12,5
Αιωρούμενα μικροσωματίδια PM_{10}	41,2	25,2	-	27,1

➤ Ατμοσφαιρική ρύπανση στη Θεσσαλονίκη: Τι άλλαξε στο lockdown του 2021

Η κύρια πηγή ρύπανσης της ατμόσφαιρας στην πόλη της Θεσσαλονίκης είναι η κυκλοφορία των οχημάτων. Το lockdown που επιβλήθηκε για τα μέτρα προστασίας έναντι της πανδημίας τελικά ωφέλησε την ατμόσφαιρα και μειώθηκαν οι συγκεντρώσεις ρύπων.

Ευεργετικό για την ατμόσφαιρα της Θεσσαλονίκης αποδείχθηκε το lockdown, αφού, λόγω του περιορισμού της κυκλοφορίας οχημάτων, έχουν μειωθεί οι ρύποι ειδικά όσον αφορά τα αιωρούμενα σωματίδια PM_{10} .

Οι έξι σταθμοί μέτρησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης του Δήμου Θεσσαλονίκης συλλέγουν καθημερινά στοιχεία μετρώντας τα αιωρούμενα σωματίδια PM_{10} και το διοξείδιο του αζώτου. Ενδεικτικά, την Πέμπτη 1η Απριλίου 2021 ο σταθμός στην συμβολή των οδών Εγνατία και Δραγούμη στο κέντρο της Θεσσαλονίκης μέτρησε τα PM_{10} στα 24 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ και στην οδό Λαγκαδά στα 18 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Τα ημερήσιο όριο για τα αιωρούμενα σωματίδια PM_{10} είναι τα 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ αέρα και για

το διοξείδιο του αζώτου τα 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ αέρα.

➤ Η διαφορά με το lockdown του 2020 στη Θεσσαλονίκη

Σύμφωνα με τη φυσικό-περιβαλλοντολόγο και αναπληρώτρια Προϊσταμένη στο Τμήμα Περιβαλλοντικών Δράσεων του Δήμου Θεσσαλονίκης, Βούλα Τζουμάκα, κατά τη διάρκεια της καραντίνας πέρσι, τέτοια εποχή, η μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης ήταν μεγάλη.

«Πέρσι τέτοια εποχή, στο πρώτο lockdown, είχαμε δει μια σημαντική μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης διαφόρων ρύπων, αλλά κυρίως των σωματιδίων. Πέρσι ήταν πολύ εμφανής η μείωση» είπε η κα Τζουμάκα και πρόσθεσε ότι «φέτος, στο τωρινό lockdown, έχουμε όντως χαμηλότερους ρύπους όχι όμως όπως πέρσι. Σε σχέση με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα έχουμε μια αύξηση. Για την ακρίβεια φέτος είμαστε σε μέτρια και χαμηλά επίπεδα».

Όπως επισημαίνει η κα Τζουμάκα για την πόλη της Θεσσαλονίκης «η κύρια πηγή εκπομπών ατμοσφαιρικής ρύπανσης προέρχεται από την κυκλοφορία των οχημάτων. Επομένως όσα περισσότερα αυτοκίνητα κυκλοφορούν στην πόλη, τόσο μεγαλύτερο φορτίο εκπομπών έχουμε κι αν οι μετεωρολογικές συνθήκες το ευνοούν φαίνεται και σε αυξημένες συγκεντρώσεις» εξήγησε.

«Είναι σαν να υπάρχει ένα καπάκι πάνω από την πόλη»

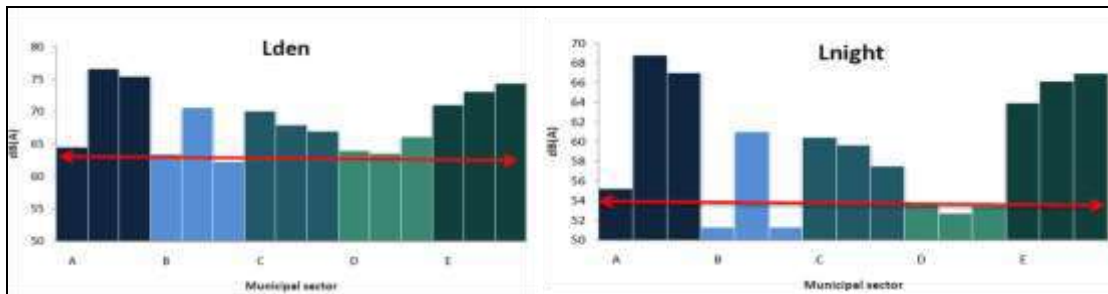
Με μετεωρολογικές συνθήκες όπως άπνοια και θερμοκρασιακή αναστροφή που επικρατούν αρκετές φορές στην πόλη της Θεσσαλονίκης δημιουργούνται ιδανικές συνθήκες για τις συγκεντρώσεις ρύπων και όπως λέει η κα Τζουμάκα είναι «σαν να υπάρχει ένα καπάκι πάνω από την πόλη. Οι μετεωρολογικές συνθήκες είναι ένας μεγάλος παράγοντας στο τι θα μετρήσουμε στο τέλος και τι ποιότητα ατμόσφαιρας θα έχουμε. Ο χειρότερος συνδυασμός είναι οι συνθήκες άπνοιας και θερμοκρασιακής αναστροφής, δηλαδή τότε που η θερμοκρασία δεν μειώνεται με το ύψος και εγκλωβίζονται οι ρύποι κάτω από ένα ύψος οπότε η συγκέντρωση αυξάνει, δεν υπάρχει δυνατότητα να διαχυθούν προς τα πάνω. Είναι σαν να υπάρχει ένα καπάκι πάνω από την πόλη» περιέγραψε. Από την άλλη, όταν φυσάει στη Θεσσαλονίκη ο γνωστός Βαρδάρης, η ατμόσφαιρα καθαρίζει.»

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΘΟΡΥΒΟΣ

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης υλοποιεί πιλοτικές δράσεις καταγραφής του κυκλοφοριακού θορύβου και εκτίμησης των επιπτώσεών του σε ευαίσθητους δέκτες. Συγκεκριμένα, τα επίπεδα του κυκλοφοριακού θορύβου και των επιπτώσεων που έχει η ηχορύπανση στη μαθησιακή διαδικασία εντός επιλεγμένων σχολικών συγκροτημάτων μελέτησε ο Δήμος Θεσσαλονίκης κατά τα έτη 2018- 2020.

Η μελέτη ακολούθησε τα προβλεπόμενα από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο σχετικά με τον Οδικό Κυκλοφοριακό Θόρυβο και εκπονήθηκε λαμβάνοντας υπόψη την Ελληνική νομοθεσία και πιο συγκεκριμένα την ΚΥΑ 211773/2012, την ΚΥΑ την ΚΥΑ 13586/724/2006 αλλά και την Ευρωπαϊκή Οδηγία ΕΕ 2002/49, όπως αυτή εναρμονίστηκε στην Ελληνική νομοθεσία με τις ανωτέρω ΚΥΑ. Πραγματοποιήθηκαν 24ωρες μετρήσεις οδικού κυκλοφοριακού θορύβου σε 11 σχολικά συγκροτήματα του Δήμου Θεσσαλονίκης από διαφορετικές δημοτικές κοινότητες, με μαθητικό πληθυσμό περίπου 3000 παιδιών από όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Η έκθεση των περισσότερων μαθητών στον Οδικό Κυκλοφοριακό Θόρυβο (Ο.Κ.Θ.) ήταν ιδιαίτερα υψηλή, γεγονός που έχει σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία των μαθητών. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν έκθεση μαθητών σε επίπεδα θορύβου πάνω από το επιτρεπόμενο όριο των 65dB για τα σχολεία (αριθμ. εικόνας), σε ποσοστό περίπου 70%. Στη μελέτη έγινε υπολογισμός του δείκτη DALYs, η τιμή του οποίου έδειξε 3,3 χαμένα έτη υγιούς διαβίωσης, με το 1/3 του συνόλου των μαθητών να παρουσιάζουν γνωστική ανεπάρκεια (NICI) λόγω του κυκλοφοριακού θορύβου και ποσοστό 11% με πιθανότητα να εμφανίσουν NICI στο μέλλον.

Μέτρηση οδικού κυκλοφοριακού θορύβου σε 5 ενδεικτικά σχολικά συγκροτήματα (dB(A)) για τους δείκτες Lden & Lnight

Σημιακές επεμβάσεις μείωσης θορύβου αποδεικνύεται ότι μπορούν να έχουν καταλυτική συνεισφορά τόσο στη μείωση του Ο.Κ.Θ όσο και στη βελτίωση της υγείας των μαθητών, καθώς δύναται να μειωθεί η εμφάνιση προβλημάτων NICI σε περίπου 25% του πληθυσμού των μαθητών και τα χαμένα έτη υγιούς διαβίωσης περιορίζονται κατά 27%.

Η επέκταση της δράσης και σε άλλα σχολεία του Δήμου θα δημιουργήσει το κατάλληλο μητρώο έκθεσης στον Ο.Κ.Θ., απαραίτητο εργαλείο για τον Δήμο Θεσσαλονίκης, ώστε να μπορούν να προγραμματιστούν οι κατάλληλες επεμβάσεις, για τη βελτίωση της καθημερινότητας των ευαίσθητων δεκτών, αλλά την πρόληψη σοβαρών επιπτώσεων στην υγεία τους, που επιφέρει η καθημερινή έκθεση σε υψηλές στάθμες Ο.Κ.Θ.

Covid-19 - Πώς άλλαξε το ηχοτοπίο της Θεσσαλονίκης εξαιτίας των μέτρων για τον Covid-19;

Η περιοχή του Σιντριβανίου, στην καρδιά του ιστορικού κέντρου της Θεσσαλονίκης, είναι πολυσύχναστη και πολύβουη. Στη συμβολή των οδών Εγνατία και Εθνικής Αμύνης, ακριβώς μπροστά στη ΔΕΘ και απέναντι από την πανεπιστημιούπολη του ΑΠΘ, το Σιντριβάνι αποτελεί κομβικό σημείο στις διελεύσεις χιλιάδων ανθρώπων κι αυτοκινήτων και εκατοντάδων λεωφορείων καθημερινά.

Μοιραία, η περιοχή έχει θόρυβο. Ανεκτό μεν, αλλά θόρυβο. Τις μέρες όμως, με τον δραστικό περιορισμό της κυκλοφορίας των οχημάτων, λόγω των μέτρων για την πρόληψη της εξάπλωσης της πανδημίας του νέου κορονοϊού Covid-19, οι λίγοι περαστικοί ακούν πια ήχους συνήθως χαμένους στον θόρυβο της πόλης: τα κελαηδίσματα των πουλιών από τα δέντρα του εκθεσιακού κέντρου της ΔΕΘ-Helexpo ΑΕ και των παρακείμενων οδών. Το λαχάνιασμα του σκύλου, που έτρεξε λίγο παραπάνω στη βόλτα του. Ακόμη και το βούισμα από το ηλεκτρονικό πατίνι, που χρησιμοποιεί κάποιο άτομο, το οποίο δεν μπορεί να δουλέψει από το σπίτι κι άρα πρέπει να πάει στη δουλειά του.

Η πανδημία έχει αλλάξει προσωρινά τις στάθμες του θορύβου στο ηχητικό τοπίο, το ακουστικό περιβάλλον, γνωστό στους αγγλόφωνους πληθυσμούς και με τον όρο «soundscape» (ηχοτοπίο), σε πολλές μεγάλες πόλεις της Ευρώπης. Και στη Θεσσαλονίκη, η οποία - ιδίως σε συνοικίες εκτός του κέντρου της πόλης, όπως η Αρετσού για παράδειγμα - είναι αυτές τις μέρες αρκετά ήσυχη, ώστε οι "κρυμμένοι" ήχοι της φύσης και των νοικοκυριών να επιστρέφουν στο προσκήνιο.

Δέκα φορές λιγότερος θόρυβος

«Στη διάρκεια μιας συνηθισμένης εργάσιμης ημέρας, η στάθμη του θορύβου στο Σιντριβάνι είναι γύρω στα 74 Ντεσιμπέλ (dBA*). Πριν από λίγες ημέρες, με τα μέτρα σε ισχύ, χωρίς φορηγά και με λιγότερα λεωφορεία, μέτρησα δειγματοληπτικά μια στάθμη της τάξης των 64 dBA για περίπου 10 λεπτά, κάτω από τη στάθμη του ήχου της ανθρώπινης ομιλίας δηλαδή. Αυτό σημαίνει ότι η στάθμη του θορύβου πριν και μετά τα μέτρα είναι περίπου δέκα φορές κάτω, δηλαδή θα μπορούσε κάποιος να πει ότι έχουν υποδεκαπλασιαστεί οι πηγές θορύβου, πχ. ο αριθμός των οχημάτων που τον προκαλούν, καθώς οι μεταβολές στη στάθμη του ήχου μετριούνται βάσει λογαριθμικής κλίμακας** που είναι τα dB», εξηγεί στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο διευθυντής του Εργαστηρίου Ηλεκτροακουστικής του ΑΠΘ, Γεώργιος Παπανικολάου, ομότιμος καθηγητής στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών.

Και δεν είναι μόνο η στάθμη του θορύβου που έχει αλλάξει, αλλά και το συχνοτικό περιεχόμενο των ήχων: βαρέα οχήματα όπως τα φορηγά, που τώρα δεν κυκλοφορούν στους δρόμους όσο πριν, παράγουν ήχους στη λεγόμενη "χαμηλόσυχη περιοχή", επηρεάζοντας το ανθρώπινο σώμα, με τον ίδιο τρόπο που ένα ηχείο τύπου "woofer" (που λειτουργεί στις χαμηλές, "μπάσες" συχνότητες) επιδρά στην αίσθηση που έχουμε στο στομάχι μας, όταν σταθούμε δίπλα του.

Η ψυχική ηρεμία, ο τραυλισμός και το μαρτύριο της σταγόνας

«Τι κερδίζουμε αυτές τις ημέρες; Την ησυχία μας! Ο ήχος είναι από τους πιο σημαντικούς παράγοντες για την ψυχική μας υγεία και χαρακτηριστικό ως προς αυτό

είναι το μαρτύριο της σταγόνας. Μια σταγόνα που πέφτει παράγει έναν ήχο μόλις 50 dBA, δηλαδή πολύ χαμηλό, αλλά όταν επαναλαμβάνεται επί ώρες μέσα στην ησυχία, μπορεί να οδηγήσει στον νευρικό κλονισμό» λέει χαρακτηριστικά ο καθηγητής, ενώ προσθέτει ότι, επειδή η ακοή είναι συνυφασμένη και με την ομιλία, η ενδεχόμενη μελλοντική βαρηκοΐα μπορεί να προκαλέσει διαταραχές στην ομιλία, τραυλισμό κ.α.

Ακόμα και η ισορροπία μας αρχίζει από τον λαβύρινθο του αυτιού.

Σε αντίθεση με την όραση, λέει ο καθηγητής, η ακοή επηρεάζει πολύ πιο άμεσα την υγεία μας, αφού -πέραν των προβλημάτων στα αυτιά καθαυτά - η υψηλή στάθμη θορύβου μπορεί να προκαλέσει διαταραχές στον ύπνο, επιθετική συμπεριφορά, άγχος και ταχυπαλμία, μειωμένη παραγωγικότητα ή και να επιδεινώσει προβλήματα υπέρτασης. Βάσει παλαιότερων (2000) εκτιμήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το οικονομικό κόστος του θορύβου στην Ευρώπη κυμαίνεται σε ένα εύρος από 10 δισ. έως 100 δισ. ευρώ ετησίως.

Σε συνθήκες υψηλής στάθμης θορύβου, όταν ο ίδιος ο τόνος της φωνής μας ανεβαίνει, για να μπορούμε να ακουστούμε, το σώμα καταπονείται και ταυτόχρονα ελλοχεύει ο κίνδυνος για παρεξηγήσεις στην επικοινωνία μας. «Τεντώνουμε τις φωνητικές χορδές μας, τα πνευμόνια πιέζονται, μας λείπει ο αέρας, για αυτό συχνά ζαλιζόμαστε όταν φωνάζουμε. Επιπλέον, όταν ο τόνος της φωνής μας ανεβαίνει για να ακουστούμε, κάποιος μπορεί να πιστέψει ότι υπάρχει εκνευρισμός. Στην επικοινωνία μας πολλά σχετίζονται με τον θόρυβο του περιβάλλοντος» παρατηρεί ο καθηγητής.

Τι συμβαίνει στην ακοή μας μετά από ώρα σε κλαμπ;

Στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, σε περιοχές όπως η Τσιμισκή, η στάθμη του θορύβου διαμορφώνεται στη διάρκεια μιας συνηθισμένης ημέρας (όχι την τρέχουσα περίοδο με τα μέτρα) γύρω στα 70-75 dBA, όταν βάσει του σχετικού νόμου δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 55-65 dBA. Στις καφετέριες και τα μπαρ ο νόμος επιβάλλει στάθμη ήχου κάτω των 80 dBA, αλλά όπως λέει ο καθηγητής, σπανίως πέφτει κάτω από τα 90. Στα δε κέντρα διασκέδασης, όπως τα κλαμπ και τα μπουζουζιδικά, ο ήχος πλησιάζει τα 100 dBA, κάτι που σημαίνει ότι όποιος εκτεθεί σε αυτή τη στάθμη πάνω από μία ώρα, χάνει προσωρινά περίπου 20 dBA από την ευαισθησία της ακοής του..

Ο ήχος της σιωπής κι οι αντοχές του τυμπάνου

Πότε ένας ήχος θεωρείται επικίνδυνος; «Πάνω από τα 90 dBA η στάθμη του ήχου θεωρείται υψηλή. Μέχρι τα 115-120 είναι μεν ανεκτή αλλά υπάρχουν βλάβες. Στα 125-130 μπορεί να υπάρξει διάτρηση του τύμπανου του αυτιού» εξηγεί ο διευθυντής του Εργαστηρίου Ηλεκτροακουστικής του ΑΠΘ. Στην κλίμακα των 55-85 dBA ανήκουν οι αστικοί θόρυβοι, που είναι γενικά ανεκτοί. Και στα 30-40 έχουμε τη χαμηλή στάθμη, τους λεγόμενους ήχους της ανάπαυσης.

Αλήθεια, αυτό που λέμε σιωπή, έχει ήχο; «Έχει τον ήχο της αναπνοής, που κυμαίνεται στα 18-20 dBA και μπορεί να φτάσει μέχρι και τα 28 dBA αν είσαι πχ. κρυωμένος. Σε ένα υπνοδωμάτιο στην εξοχή, όπου το μόνο που ακούγεται είναι το τικ-τακ του ρολογιού, η στάθμη είναι γύρω στα 23 dBA. Ο δε ήχος του χτύπου της καρδιάς είναι στα 15-18 dBA» λέει ο καθηγητής.

Ο κυματοδηγός της Κασσάνδρου

Υπάρχουν αστικές περιοχές, όπου το ηχοτοπίο είναι φιλικότερο προς τον άνθρωπο;

«Σε χώρες όπως η Δανία ή η Σουηδία ή σε περιοχές όπως το Μπέμπερλι Χιλς στις ΗΠΑ, τα σπίτια είναι χαμηλά και απλωμένα και οι δρόμοι φαρδείς κι αυτό δεν έγινε τυχαία. Αντίθετα, σε περιοχές όπως πχ. η Κασσάνδρου στη Θεσσαλονίκη, η πολεοδομία έχει δημιουργήσει ένα πολύ εχθρικό ακουστικό περιβάλλον, όπου συνυπάρχουν ψηλές πολυκατοικίες και στενός δρόμος. Όταν έχεις έναν δρόμο με οκταώροφες πολυκατοικίες και από τις δύο πλευρές, οι οποίες έχουν απόσταση δεκα μέτρων μεταξύ τους, τότε δημιουργείται ένας κλωβός, ένα κλασικό ηχείο, αυτό που εμείς οι μηχανικοί λέμε κυματοδηγό κι ένας ήχος στάθμης 60 dBA γίνεται άνετα 70 από τις αντανακλάσεις και μόνο» εξηγεί ο κ. Παπανικολάου.

Ο καθηγητής έχει συμμετάσχει και στην κατάρτιση του Προεδρικού Διατάγματος 1180 του 1981, το οποίο είναι ακόμα σε ισχύ κι ορίζει το επιτρεπτό όριο θορύβου για νομοθετημένες βιομηχανικές περιοχές στα 70 dBA, για μεικτές περιοχές όπου το επικρατέστερο στοιχείο είναι το βιομηχανικό στα 65 dBA, για περιοχές με ισομερή συνύπαρξη βιομηχανικού και αστικού στοιχείου στα 55 dBA και εκεί όπου επικρατέστερο είναι το αστικό τα 50 dBA. Ωστόσο, όπως επισημαίνει, τα όρια αυτά σπάνια τηρούνται...

➤ Το εχθρικό ηχοτοπίο μπορεί να οδηγήσει σε ερήμωση του κέντρου της Θεσσαλονίκης

Την εκτίμηση ότι το ηχοτοπίο που έχει διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια στο κέντρο της Θεσσαλονίκης ενδέχεται τελικά να οδηγήσει στην ερήμωσή του από κατοίκους, μειώνοντας δραματικά την ελκυστικότητά του, διατυπώνει μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο πρόεδρος του Ελληνικού Ινστιτούτου Ακουστικής (ΕΛ.ΙΝ.Α), ακουστικολόγος Νίκος Μπάρκας, καθηγητής στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου (ΔΠΘ).

«Το πρωί το κέντρο της πόλης ταλαιπωρείται από τον θόρυβο του κυκλοφοριακού, που έχει αυξηθεί πολύ και το βράδυ από τη μουσική και τις φωνές από τα καταστήματα διασκέδασης. Ήδη, πολλοί άνθρωποι των παραγωγικών ηλικιών με μικρά παιδιά, έχουν μετακομίσει εκτός κέντρου, είτε σε άλλους δήμους, είτε σε συνοικίες στα ανατολικά, καθώς ο θόρυβος έχει αυξηθεί σημαντικά» επισημαίνει.

Πώς άλλαξε σε δέκα χρόνια το ηχοτοπίο που διαμορφώνουν τα all day bars του κέντρου

Ενδεικτικά είναι τα ευρήματα δύο μελετών, που πραγματοποιήθηκαν από φοιτήτριες του καθηγητή στο κέντρο της πόλης, με διαφορά δέκα ετών μεταξύ τους: «Μελετήσαμε τον ήχο από τα all day bars του κέντρου (στην περιοχή που οριοθετείται από τη θάλασσα, τον Λευκό Πύργο, την Εγνατία και την Πλατεία Ελευθερίας) για πρώτη φορά το 2006 και δεύτερη τον χειμώνα 2017-2018. Διαπιστώσαμε ότι ο θόρυβος αυξήθηκε κατά τουλάχιστον 10-15 dBA στη διάρκεια της δεκαετίας, κάτι που συνιστά πολύ σοβαρή επιδείνωση, και καταγράψαμε ακόμη και στάθμη 100 dBA σε απόσταση δέκα μέτρων από τα καταστήματα, καθώς υπάρχουν ηχεία μέσα και έξω από τα μαγαζιά και δεν υπάρχουν προθήκες, όλα είναι ανοιχτά» εξηγεί.

Τα κλιματιστικά των πολυκαταστημάτων

Στη διάρκεια δε της ημέρας, οι κάτοικοι του κέντρου της Θεσσαλονίκης ταλαιπωρούνται, σύμφωνα με τον κ. Μπάρκα και από μια άλλη πηγή θορύβου πέραν του κυκλοφοριακού: τις μονάδες κλιματιστικών στις ταράτσες των κτηρίων όπου εδρεύουν πολυκαταστήματα και μεγάλα σουπέρ μάρκετ.

«Το πρόβλημα αυτό θα μπορούσε να λυθεί με την τοποθέτηση ηχοπαγίδων, κάτι που θα πρόσθετε μόλις 2%-3% στο συνολικό κόστος της επένδυσης που πραγματοποιεί ένα πολυκατάστημα, ή ένα μεγάλο σούπερ μάρκετ και θα αρκούσε για να λύσει το πρόβλημα της ηχορύπανσης από τη συγκεκριμένη πηγή. Ωστόσο, η επένδυση αυτή δεν γίνεται» υποστηρίζει και σημειώνει ότι, αν και το πρόβλημα θα λυνόταν με τοποθέτηση ηχοπαγίδων στα πολυκαταστήματα, η επίλυσή του είναι πολύ πιο σύνθετη στην περίπτωση των καφέ και των μπαρ, όπου απαιτούνται σημαντικές αλλαγές.

➤ **Το παράδειγμα της τουριστικής Βαρκελώνης, αλλά και ένα παράδειγμα αστοχίας**

Όπως παρατηρεί ο κ.Μπάρκας, παρότι ο αντίλογος στη λήψη μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου σε ώρες κοινής ησυχίας είναι ότι ο τουρισμός θα υποστεί πλήγμα, πόλεις με ιδιαίτερα αυξημένες τουριστικές ροές, όπως η Βαρκελώνη, τα εφαρμόζουν αυστηρά.

«Βρισκόμουν στη La Rambla στη Βαρκελώνη, σε ένα εστιατόριο. Στις 11 το βράδυ έκλεισαν τη μουσική. Στις 11.20 άδειασαν το τραπέζι, στις 11.30 υπήρχε κοινή ησυχία. Δεν μας ζήτησαν να φύγουμε, αλλά δεν σερβίριζαν πια» λέει χαρακτηριστικά.

Πάντως, στην προσπάθεια για τον περιορισμό της ηχορύπανσης σε περιοχές κατοικίας της Ευρώπης δεν λείπουν και οι αστοχίες. «Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Γερμανίας, που λαμβάνοντας υπόψη ότι τον χειμώνα νυχτώνει στις 8, στον κανονισμό μιας νέας συνοικίας έθεσε ως όριο ακόμα και για το παιχνίδι και τις φωνές των παιδιών στις πλατείες τη συγκεκριμένη ώρα. Ετσι, το καλοκαίρι, που νυχτώνει στις 10 στις χώρες αυτές, οι πλατείες είναι άδειες και έρημες και η εικόνα κάθε άλλο παρά ελκυστική. Μην ξεχνάμε ότι όταν επισκεπτόμαστε μια πόλη ως τουρίστες, θέλουμε να δούμε το κέντρο της, γιατί εκεί υπάρχει ο κόσμος και ο παλμός» επισημαίνει.

➤ **Πώς μπορούμε να μειώσουμε την ηχορύπανση στο κέντρο της πόλης;**

Ο πρόεδρος του ΕΛ.ΙΝ.Α παρατηρεί ότι η ηχορύπανση στο κέντρο των πόλεων μπορεί να μειωθεί, πέραν των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω (πχ ηχοπαγίδες), με την εφαρμογή μέτρων για τον περιορισμό της κυκλοφορίας των οχημάτων και του συγκοινωνιακού φόρτου και με πεζοδρομήσεις.

Ωστόσο, στην περίπτωση μιας πόλης με τα χαρακτηριστικά της Θεσσαλονίκης, όπου οι βασικές οδικές αρτηρίες ανά κατεύθυνση είναι ελάχιστες, τα μέτρα αυτά, που συν τοις άλλοις απαιτούν επενδύσεις σε μεγάλα τεχνικά έργα, είναι δύσκολο να εφαρμοστούν.

«Σε μια πόλη όπως η Θεσσαλονίκη, που είναι επιμήκης, δεν είναι εύκολο να λύσεις το θέμα της διαμπερούς κυκλοφορίας παρά μόνο με πολύ μεγάλα τεχνικά έργα και δεν ξέρω κατά πόσο αυτά είναι εφικτά στις παρούσες συνθήκες. Το Μετρό θα βοηθήσει αν είναι φθινό και έχει καλές διασυνδέσεις με την περιφέρεια της πόλης. Γενικά όμως, δεν είμαι αισιόδοξος ότι το πρόβλημα της ηχορύπανσης στη Θεσσαλονίκη θα λυθεί σύντομα» λέει.

Κι αυτό, ενώ ο ήχος και ο θόρυβος ανέκαθεν ήταν -και θα είναι πάντα- άμεσα συνδεδεμένος με την ψυχολογία και την ψυχική κατάσταση του ατόμου, με την επίδρασή του πάνω μας να αλλάζει αναλόγως του περιβάλλοντός μας. Όπως

χαρακτηριστικά παρατηρεί ο καθηγητής, μπορεί η Πέμπτη Συμφωνία του Μάλερ να είναι αριστούργημα, αλλά όταν την ακούς όρθιος δίνοντας αναφορά σε ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης, ακόμη κι αυτό το αριστούργημα μετατρέπεται σε θόρυβο.

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Καθώς τα αποτελέσματα της κλιματικής αλλαγής γίνονται όλο και πιο αισθητά, οι Ευρωπαϊκές χώρες αρχίζουν ήδη να σχεδιάζουν εθνικές στρατηγικές και να υλοποιούν τα αντίστοιχα εθνικά σχέδια προσαρμογής, με προτεραιότητα τους τομείς της υγείας, της γεωργίας, των υδάτινων πόρων και της στάθμης της θάλασσας.

Σύμφωνα με την Επιτροπή Μελέτης των Επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΕΜΕΚΑ), τα μέτρα προσαρμογής κατά την περίοδο 2025-2050 αντιστοιχούν στο 1,5% του ΑΕΠ, την περίοδο 2051-2070, σε 0,9% του ΑΕΠ και μετά το 2070 σε 0,1% του ΑΕΠ. Σωρευτικά, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή μπορεί να στοιχίσει στην ελληνική οικονομία (μέχρι το 2100) 123 δισ. € (σε τιμές 2008).

Το μέγεθος των επιπτώσεων που θα προκαλέσει η κλιματική αλλαγή εξαρτάται άμεσα με το ρυθμό εξέλιξής της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολό της, αλλά και η παγκόσμια επιστημονική κοινότητα, έχουν δεχθεί ως απόλυτη αρχή για τον περιορισμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής ότι η αύξηση της θερμοκρασίας δεν πρέπει να ξεπεράσει σε καμιά περίπτωση τους 2° C, σε σχέση με την προβιομηχανική εποχή.

Με βάση τα παραπάνω, είναι επιτακτική η ανάγκη σχεδιασμού και λήψης κατάλληλων μέτρων προσαρμογής για την αντιμετώπιση των αρνητικών αναπόφευκτων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Άλλωστε, σύμφωνα με την «Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή» οι δημόσιες υπηρεσίες που σχετίζονται με θέματα προσαρμογής θα πρέπει να αναπτυχθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να διευκολύνουν και να προωθούν την αλληλεπίδραση και συνεργασία μεταξύ των χρηστών, ιδιωτικών και δημόσιων φορέων προκειμένου να σχεδιάζονται αποτελεσματικά μέτρα προσαρμογής τα οποία πρέπει να:

- παρέχουν εύκολη πρόσβαση σε μετεωρολογικές και υδρολογικές παρατηρήσεις, μετεωρολογικές και κλιματικές προβλέψεις και προϊόντα, εστιάζοντας κυρίως στην προσαρμογή για την κλιματική αλλαγή,
- διευκολύνουν την παραγωγή έγκαιρων και ακριβών προειδοποιήσεων για τα ακραία φαινόμενα σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο,
- παρέχουν ενημερωμένα στοιχεία για τις τάσεις του κλίματος στο παρελθόν, στο παρόν και στο μέλλον,
- διευκολύνουν την προώθηση ποιοτικών αναλύσεων του παρόντος κλίματος καθώς και μελλοντικών προβλέψεων της κλιματικής αλλαγής σε κυβερνήσεις, χώρες, δήμους, επιχειρήσεις καθώς και για ερευνητικούς σκοπούς,
- παρέχουν και ενισχύουν τη χρήση εργαλείων προσαρμογής (adaptation tools).

ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΑΣΤΙΚΗΣ ΘΕΡΜΙΚΗΣ ΝΗΣΙΔΑΣ

Ο συνδυασμός της κλιματικής αλλαγής και της έντονης αστικοποίησης προβλέπεται ότι θα κάνει τους κατοίκους των αστικών περιοχών, όπως η Θεσσαλονίκη, να είναι πιο ευάλωτοι σε μια σειρά αστικών περιβαλλοντικών προβλημάτων. Ένα από αυτά τα προβλήματα είναι το φαινόμενο της «Αστικής Θερμικής Νησίδας» (ΑΘΝ) ή, όπως είναι διεθνές γνωστό "Urban Heat Island" effect (UHI).

Η ΑΘΝ έχει ουσιώδεις επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία, στις περιφερειακές οικονομίες και στο περιβάλλον. Η ΑΘΝ έχει επίσης αρνητικές επιπτώσεις στην κατανάλωση ενέργειας, την υποβάθμιση της ποιότητας του αέρα και τις στρεσογόνες βιοκλιματικές συνθήκες. Το φαινόμενο της ΑΘΝ γίνεται ακόμα πιο σημαντικό καθώς η διάρκεια των Κυμάτων Καύσιμα αναμένεται να αυξηθεί λόγω της κλιματικής αλλαγής. Αρκετά αποτελέσματα μελετών δείχνουν ότι οι ΑΘΝ αλληλεπιδρούν συνεργικά με τα κύματα καύσιμα, επιδεινώνοντας τις επιπτώσεις τους στους κατοίκους των αστικών περιοχών.

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης συμμετέχει ως εταίρος στο πρόγραμμα Life Asti, για την μέτρηση και αποτύπωση του φαινομένου της ΑΘΝ αλλά και την έγκαιρη ενημέρωση των πολιτών και επισκεπτών για τις υψηλές θερμοκρασίες και τα επίπεδα δυσφορίας.

Το έργο παρουσιάζεται στο site: <https://lifeasti.eu/el/arxikh/> ενώ η εφαρμογή διαθέσιμη για IOS και Android, αποτελεί σύστημα προειδοποίησης για τις υψηλές θερμοκρασίες και τα κύματα καύσιμα στην περιοχή του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Η συμμετοχή του Δήμου, η συνεργασία με εξειδικευμένους εταίρους, όπως το Τμήμα Φυσικής του ΑΠΘ, τα αποτελέσματα και τα εργαλεία του έργου, αποτελούν εφαλτήριο για την συνεχή ενημέρωση σχετικά με το φαινόμενο της ΑΘΝ και τρόπους αντιμετώπισης, οι οποίοι θα πρέπει να συνυπολογιστούν στο τοπικό στρατηγικό σχέδιο για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή αλλά και σε ένα τοπικό σχέδιο για την προώθηση της Πράσινης Συμφωνίας γενικότερα (Local Green Deals).

Μάλιστα, το έργο προσφέρει χρήσιμα εργαλεία και τεχνικές γνώσεις προκειμένου ο Δήμος να προχωρήσει στην κλιματική ουδετερότητα ως μια από τις 100 πόλεις που επιλέχθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Πιο συγκεκριμένο στο πλαίσιο του έργου έγινε μια πρώτη προσπάθεια υπολογισμού της εξοικονόμησης CO₂ (διοξειδίου του άνθρακα) που συντελείται από την απορρόφηση του CO₂ από τα δέντρα και τα φυτά που έχουν τοποθετηθεί, μέσω των ανωτέρω έργων. Η αξιολόγηση αυτή δείχνει ότι, από τους ανωτέρω 5 χώρους πρασίνου, δεσμεύονται 29,34 τόνοι CO₂ (ή 29.337,18 kg), ανά έτος. Οι επιμέρους, αντίστοιχες συνεισφορές, είναι 1.788,49 kg CO₂, 2.452,87 kg CO₂, 9.553,2 kg CO₂, 1.311,03 kg CO₂ και 14.231,59 kg CO₂.

Προγνωστικό Σύστημα Αστικής Θερμικής Νησίδας

Περιγραφή του ASTI: πρόβλεψη της αστικής θερμικής νησίδας, που προκύπτει από διάφορους παράγοντες που επηρεάζουν το αστικό κλίμα, σύμφωνα με τα στοιχεία που εισάγονται στο πρόγραμμα. Η αστική θερμική νησίδα είναι η διαφορά της μέσης αστικής θερμοκρασίας από την μέση θερμοκρασία της ύπαιθρου. Η αστική θερμική νησίδα είναι η διαφορά της μέσης αστικής θερμοκρασίας από την μέση θερμοκρασία της ύπαιθρου. Η αστική θερμική νησίδα είναι η διαφορά της μέσης αστικής θερμοκρασίας από την μέση θερμοκρασία της ύπαιθρου.

Σύστημα Προειδοποίησης Θερμότητας Υγείας

35.4

Διαθέρση Θερμοκρασία (°C) - Ημερήσια Μέση Τιμή

Η υψηλή θερμοκρασία είναι ένας δείκτης που συνδέεται με τη θερμοκρασία και την υγρασία και δίνει ένα μέτρο της θερμοκρασίας που αντιλαμβάνεται ο άνθρωπος από άποψη θερμικής δυσφορίας.

Επίπεδα Προειδοποίησης

■ Επίπεδο 0 - Δεν υπάρχει κίνδυνος	■ Επίπεδο 2 - Προσοχή στην κατάσταση
■ Επίπεδο 1 - Διευκόλυνση	■ Επίπεδο 3 - Κίνδυνος

Θερμοκρασία (°C) - Ημερήσια Μέση Τιμή

31.4

Σχετική Υγρασία (%) - Ημερήσια Μέση Τιμή

33

Καθαρός Θερμικός Βιομετεωρολογικός Δείκτης (°C) - Ημερήσια Μέση Τιμή

32

Η διαδικτυακή εφαρμογή του έργου LIFE ASTI

Κρίση

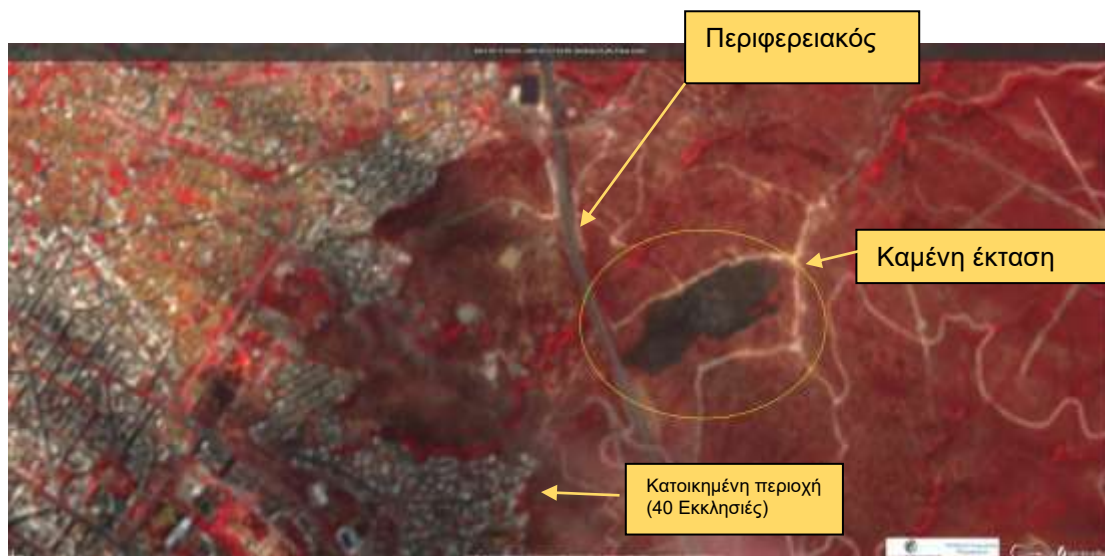
Δασική πυρκαγιά στο Σείχ-Σου

Στις 13 Ιουλίου 2021 ξέσπασε φωτιά στο Σείχ Σου, το περιαστικό δάσος της Θεσσαλονίκης. Η πυρκαγιά ξέσπασε χθες λίγο πριν τη μία το μεσημέρι στην περιοχή βόρεια του Αγίου Παύλου, σε μικρή απόσταση από την περιφερειακή οδό και σταδιακά άρχισε να επεκτείνεται με μέτωπο προς το «Φιλίππειο».

Η κινητοποίηση της πυροσβεστικής ήταν μεγάλη, η οποία επιστράτευσε επίγειες και εναέριες δυνάμεις, ενώ οι καπνοί ήταν ορατοί από πολλά σημεία της πόλης. Στην περιοχή εκείνη την ώρα δεν έπνεαν ισχυροί άνεμοι και οι πυροσβεστικές δυνάμεις κατάφεραν, ύστερα από δύο περίπου ώρες, να την περιορίσουν προτού επεκταθεί στον πυρήνα του δάσους, που αποτελείται κυρίως από πευκόδεντρα. Η πυρκαγιά έκαψε συνολικά 90 στρέμματα δασικής έκτασης.

Κατά την πυρκαγιά ο Δήμος Θεσσαλονίκης συνέδραμε στο έργο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας με πέντε (-5-) υδροφόρα φορητά οχήματα, δύο (-2-) Μηχανήματα Έργου (ΜΕ) και δύο (-2-) οχήματα πυροσβεστικού τύπου 4Χ4 του Αυτοτελούς Τμήματος Πολιτικής Προστασίας. Η δράση των ανωτέρω, με συνεχή δρομολόγια, υπήρξε καίρια στην επαναπλήρωση των πυροσβεστικών οχημάτων, εξασφαλίζοντας την συνεχή και αδιάλειπτη παρουσία τους στον χώρο επιχειρήσεων.

Χάρη στα ψηφιακά εργαλεία που διαθέτει το Τμήμα Γεωχωρικών Πληροφοριών του Δήμου και κυρίως στην χρήση και αξιοποίηση των δορυφορικών δεδομένων για την χωρική αποτύπωση, μέσα σε λίγες ώρες ο Δήμος είχε δορυφορικές εικόνες από το πρόγραμμα Copernicus και μπόρεσε να αξιολογήσει και την έκταση της ζημιάς και το μέγεθος του προβλήματος.

Πρόταση

Εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε τη στρατηγική της Ε.Ε. για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή τον Φεβρουάριο του 2021. Η στρατηγική της Ε.Ε. έχει στόχο να ενθαρρύνει την ανάληψη δράσης από τα κράτη-μέλη, να διασφαλίσει τη χάραξη πολιτικής και τη λήψη αποφάσεων βάσει πληρέστερων στοιχείων και πληροφοριών και να ενσωματώσει προβλέψεις για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή σε όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής.

Για να μπορέσει να υλοποιηθούν οι στόχοι, η Ε.Ε. υιοθετεί δράσεις που διευρύνουν τα όρια της γνώσης σχετικά με την προσαρμογή, έτσι ώστε να μπορούμε να συγκεντρώσουμε περισσότερα και καλύτερα δεδομένα σχετικά με τους κινδύνους και τις απώλειες που σχετίζονται με το κλίμα και να ενισχύσουμε το Climate-ADAPT, να αποτελέσει την κύρια ευρωπαϊκή πλατφόρμα γνώσης και ενημέρωσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

➤ Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

Τον Απρίλιο του 2016 το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) δημοσίευσε έπειτα από διαβούλευση το τελικό κείμενο της Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στη Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ).

Ο πρωταρχικός σκοπός της ΕΣΠΚΑ είναι να συμβάλλει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της χώρας όσον αφορά τις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή και στη δημιουργία των προϋποθέσεων ώστε οι αποφάσεις να λαμβάνονται με βάση τη σωστή πληροφόρηση και με μακροπρόθεσμη στόχευση, αντιμετωπίζοντας τους κινδύνους και αξιοποιώντας τις ευκαιρίες που πηγάζουν από την κλιματική αλλαγή.

Βασικοί στόχοι της ΕΣΠΚΑ είναι:

- η βελτίωση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων μέσω της απόκτησης πληρέστερων πληροφοριών και επιστημονικών δεδομένων σχετικών με την προσαρμογή,
- η προώθηση της ανάπτυξης και εφαρμογής περιφερειακών/τοπικών σχεδίων δράσης σε συμφωνία με την παρούσα στρατηγική,
- η προώθηση δράσεων και πολιτικών προσαρμογής σε όλους τους τομείς με έμφαση στους πιο ευάλωτους,
- η δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης των δράσεων και πολιτικών προσαρμογής, και
- η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας

Επισημαίνεται ότι η εν λόγω ΕΣΠΚΑ είναι το πρώτο βήμα για μια συνεχή και ευέλικτη διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης των απαραίτητων μέτρων προσαρμογής σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η ΕΣΠΚΑ, θέτει τους γενικούς στόχους, τις κατευθυντήριες αρχές και τα μέσα υλοποίησης μιας σύγχρονης αποτελεσματικής και αναπτυξιακής στρατηγικής προσαρμογής στο πλαίσιο που ορίζεται από την σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή, τη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες και τη διεθνή εμπειρία και φιλοδοξεί να αποτελέσει το μοχλό κινητοποίησης των δυνατοτήτων της ελληνικής πολιτείας, οικονομίας και ευρύτερα της κοινωνίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα χρόνια που έρχονται.

➤ Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

Επόμενο βήμα αποτέλεσε η εκπόνηση των Περιφερειακών Σχεδίων για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ), που με βάση τις κλιματικές συνθήκες και την τρωτότητα κάθε περιφέρειας θα καθορίσουν επακριβώς τους τομείς πολιτικής και τις γεωγραφικές ενότητες προτεραιότητας για λήψη μέτρων με ταυτόχρονη εξειδίκευση των μέτρων αυτών, καθώς επίσης τα οικονομικά μέσα για την υλοποίηση των μέτρων, τους φορείς υλοποίησης, τους εμπλεκόμενους φορείς, κ.λπ..

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας (άρθρο 43 του Ν. 4414/2016), εκπόνησε το Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ). Μέσω του ΠεΣΠΚΑ ΠΚΜ υλοποιείται η στρατηγική της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για την αντιμετώπιση της απειλής της κλιματικής αλλαγής, η οποία έχει ως βασικό στόχο τη μείωση της ευπάθειας της στις επιπτώσεις που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και τη θωράκισή της έναντι αυτής.

Το ΠεΣΠΚΑ καλείται επίσης να συμβάλει στην ενδυνάμωση των δομών της Περιφέρειας που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα ή στην δημιουργία νέων δομών, καθώς και να αναπτύξει ένα σύστημα παρακολούθησης τόσο του ίδιου του προβλήματος της κλιματικής αλλαγής όσο και της υλοποίησης του προγράμματος προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Φυσικά, συνεργοί στην υιοθέτηση, δέσμευση και υλοποίηση είναι η τοπική κοινωνία και τους κοινωνικούς και παραγωγικούς εταίρους σε ένα διάλογο με στόχο να δημοσιοποιηθεί το πρόβλημα, να ευαισθητοποιηθεί η κοινωνία, ώστε να συμμετέχει ενεργά στην διαμόρφωση και την εφαρμογή της στρατηγικής για την προσαρμογή.

Οι βασικοί πυλώνες του ΠεΣΠΚΑ της ΠΚΜ είναι:

- Ενίσχυση της ανθεκτικότητας της Περιφέρειας σε όλους τους τομείς και περιοχές προτεραιότητας, με δράσεις προσαρμογής που συνάδουν με τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης – Παρακολούθηση υλοποίησης και αποτελεσματικότητας δράσεων
- Ενδυνάμωση των διοικητικών δομών της Περιφέρειας που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα ή δημιουργία νέων δομών
- Επικοινωνία και διάχυση πληροφορίας

Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνονται οι παρακάτω βασικοί στόχοι του ΠεΣΠΚΑ ΠΚΜ:

1. Συστηματοποίηση και βελτίωση της διαδικασίας λήψης (βραχυχρόνιων και

- μακροχρόνιων) αποφάσεων σχετικών με την προσαρμογή και η εφαρμογή αυτών στις δράσεις των φορέων της Περιφέρειας
2. Σύνδεση της προσαρμογής με την προώθηση ενός βιώσιμου αναπτυξιακού προτύπου
 3. Προώθηση δράσεων και πολιτικών προσαρμογής σε όλους τους τομείς της οικονομίας με έμφαση στους πλέον ευάλωτους
 4. Δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης, αξιολόγησης και επικαιροποίησης των δράσεων και πολιτικών προσαρμογής
 5. Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας

➤ **Νέος Κλιματικός Νόμος και Δημοτικά Σχέδια Μείωσης των Εκπομπών του Διοξειδίου του Άνθρακα**

Ένα νέο μέτρο που εισάγεται στον νέο Κλιματικό Νόμο είναι ότι πλέον, πέραν των Περιφερειών, εμπλέκονται και οι Δήμοι με τα Δημοτικά Σχέδια Μείωσης των Εκπομπών του Διοξειδίου του Άνθρακα (ΔηΣΜΕ) όσον αφορά τον σχεδιασμό μετριασμού των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Μέχρι το 2023, κάθε Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α΄ βαθμού θα πρέπει να έχει καταρτίσει Δημοτικό Σχέδιο Μείωσης Εκπομπών (ΔηΣΜΕ). Το ΔηΣΜΕ διερευνά, προσδιορίζει και ιεραρχεί τεκμηριωμένα τα απαραίτητα μέτρα και τις δράσεις για τη μείωση των εκπομπών του οικείου ΟΤΑ, είναι συμβατό με τους στόχους και τις πολιτικές του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (Ε.Σ.Ε.Κ.) και αναθεωρείται τουλάχιστον ανά πενταετία.

Το ΔηΣΜΕ θα πρέπει να:

- α) Περιλαμβάνει αναλυτική απογραφή, με έτος βάσης το 2019, των ενεργειακών καταναλώσεων και των εκπομπών για τα κτίρια, τις κοινωφελείς εγκαταστάσεις, ιδίως για θέματα αθλητισμού, πολιτισμού, φωτισμού δημοτικών οδών και κοινόχρηστων χώρων, δημοτικών εγκαταστάσεων ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης και δημοτικών οχημάτων.
- β) Λαμβάνει υπόψη του το Σχέδιο Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (ΣΕΑΚ).
- γ) Θέτει στόχο μείωσης εκπομπών κατ' ελάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) για το έτος 2025 και τριάντα τοις εκατό (30%) για το έτος 2030, σε σύγκριση με το έτος βάσης 2019.

Η παρακολούθηση της προόδου εφαρμογής του ΔηΣΜΕ θα είναι ετήσια και θα διενεργείται με τεχνική έκθεση προόδου, την οποία συντάσσει έως την 31η Μαρτίου του επόμενου έτους, ο ενεργειακός υπεύθυνος του ν. 4342/2015 που ορίζεται με απόφαση του δημάρχου. Σε περίπτωση απόκλισης από τους ελάχιστους θεσπισμένους στόχους θα λαμβάνονται συμπληρωματικά μέτρα. Τα ΔηΣΜΕ και οι τεχνικές εκθέσεις προόδου θα υποβάλλονται σε δημόσια προσβάσιμη ηλεκτρονική βάση δεδομένων που υλοποιεί και λειτουργεί ο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής. Ενώ η εκπόνηση και επικαιροποίησή τους θα αποτελούν προϋπόθεση για την πρόσβαση και μόχλευση χρηματοδοτικών εργαλείων και προγραμμάτων (εθνικών, ευρωπαϊκών).

Ένα άλλο πολύ σημαντικό μέτρο που θα συμβάλει ιδιαίτερα στη μείωση των ρύπων είναι τα μέτρα προώθησης των οχημάτων μηδενικών εκπομπών. Από την 1η.1.2025, εντός των διοικητικών ορίων της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης, τα νέα Επιβατηγά Δημόσια Χρήσης (Ε.Δ.Χ.) αυτοκίνητα (ΤΑΞΙ) με άδεια κυκλοφορίας, καθώς και το ένα τρίτο (1/3) των νέων οχημάτων που ταξινομούνται για σκοπούς μίσθωσης και εκμίσθωσης σε τρίτους θα είναι οχήματα μηδενικών εκπομπών.

2.1.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης (ΔΘ) είναι υπεύθυνος για τη συλλογή και μεταφορά των στερεών αποβλήτων. Το σύνολο των σύμμεικτων απορριμμάτων μεταφέρονται με οχήματα του Δήμου είτε στο ΣΜΑ Πυλαίας ή στο ΣΜΑ Ευκαρπίας και στη συνέχεια στον χώρο υγειονομικής ταφής αποβλήτων (ΧΥΤΑ) Μαυροράχης, είτε απευθείας στο ΧΥΤΑ Μαυροράχης.

Ο ΣΜΑ Ευκαρπίας και ο ΧΥΤΑ Μαυροράχης βρίσκονται υπό την εποπτεία και παρακολούθηση του Περιφερειακού Συνδέσμου Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟΔΣΑ) Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Ο ΧΥΤΑ Μαυροράχης βρίσκεται βορειοδυτικά της πόλης της Θεσσαλονίκης και 51 χλμ από το ΣΜΑ Πυλαίας . Η έκταση του οικοπέδου του ΧΥΤΑ είναι 757.440,38 m² κι η λεκάνη ταφής 377.000 m².

Παρατηρήσεις:

- Τα χωριστά συλλεγόμενα μικτά απορρίμματα συσκευασίας μεταφέρονται στο ΚΔΑΥ της Σίνδου, ενώ οι συσκευασίες γυαλιού μεταφέρονται απευθείας στην εταιρία ανακύκλωσης.
- Όσον αφορά τα ογκώδη απορρίμματα (συμπεριλαμβανομένων ΑΗΗΕ), συλλέγονται από το ΔΘ μετά από τηλεφωνικό αίτημα του ενδιαφερομένου και μεταφέρονται σε προσωρινή εγκατάσταση αποθήκευσης και διαλογής στο Ωραιόκαστρο που ανήκει και λειτουργεί από το ΔΘ. Τα χρήσιμα μέρη των ογκωδών απορριμμάτων αποστέλλονται για ανάκτηση/επισκευή/επιαναχρησιμοποίηση, ενώ τα υπολείμματα μεταφέρονται προς διάθεση.
- Τα πράσινα απόβλητα διατίθενται στο χώρο υγειονομικής ταφής.
- Όλα τα ΑΗΗΕ μεταφέρονται στις 4 υπάρχουσες εγκαταστάσεις διαχείρισης: 1 εγκατάσταση για αποθήκευση και 3 εγκαταστάσεις για απολύμανση και επεξεργασία. Επιπλέον η Φωτοκύκλωση Α.Ε., το υπεύθυνο ΣΕΔ για τη διαχείριση λαμπτήρων, δραστηριοποιείται στην πόλη και τα αντίστοιχα απόβλητα συλλέγονται σε χώρους αποθήκευσης, πριν από τη μεταφορά σε μονάδες ανακύκλωσης εκτός της Περιφέρειας.
- Εκτός από τα παραπάνω, ο ΔΘ έχει συνάψει συμφωνία με την “East West Greece M Ltd”, για τη χωριστή συλλογή υφασμάτων (ρούχων, υποδημάτων) και για το λόγο αυτό έχουν τοποθετηθεί 120 κάδοι σε συγκεκριμένες περιοχές της πόλης.
- Όσον αφορά στη χωριστή συλλογή των βιαποβλήτων, αυτή δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί, αλλά ο ΔΘ βρίσκεται σε διαδικασία απόκτησης 550 κάδων των 240 lt προκειμένου να ξεκινήσει τη σχετική εφαρμογή.

Καλές πρακτικές

Δήμος Θεσσαλονίκης: Υπόγειοι κάδοι

Στη χρήση των πολιτών δόθηκαν το 2021 οι πρώτοι υπόγειοι κάδοι που τοποθετήθηκαν από τον Δήμο Θεσσαλονίκης στην περιοχή του ιστορικού κέντρου της πόλης.

Ειδικότερα, τοποθετήθηκαν συνολικά 59 συστήματα υπόγειων κάδων προσωρινής αποθήκευσης όπου υπήρχε μεγάλος φόρτος από απορρίμματα είτε λόγω πυκνότητας πληθυσμού είτε λόγω παρουσίας καταστημάτων, όπως στην πλατεία Φαναριωτών, στον πεζόδρομο της Αγίας Σοφίας, στην Καρόλου Ντηλ, στην Αλεξάνδρου Σβώλου, στην Ερμού, στον άξονα της Αριστοτέλους, στην πλατεία Άθωνος, στα Λαδάδικα καθώς και στην πλατεία Χρηματιστηρίου.

Για την καλύτερη οργάνωση της αποκομιδής η αποκομιδή των απορριμμάτων θα γίνεται τις βραδινές ώρες, ώστε να μην υπάρχουν οχλήσεις. Επιπλέον, σε πιλοτική εφαρμογή οι υπόγειοι κάδοι είναι εφοδιασμένοι με καινοτόμο σύστημα αισθητήρων, που μετρά την πληρότητά τους και στέλνει αντίστοιχο μήνυμα στην υπηρεσία καθαριότητας.

Τα βασικά πλεονεκτήματα από τη λειτουργία των υπόγειων κάδων είναι τα εξής:

- Μεγαλύτερη χωρητικότητα (ένας υπόγειος κάδος αντιστοιχεί σε τρεις συμβατικούς)
- Βελτίωση της εικόνας του αστικού περιβάλλοντος με την απομάκρυνση των συμβατικών κάδων
- Αποφυγή φαινομένων υπερχειλίσης κάδων και δυσσομίας
- Μείωση δρομολογίων απορριμματοφόρων και μείωση εκπνευόμενων ρύπων
- Μεγαλύτερη ασφάλεια, σταθερότητα του συστήματος και αποφυγή βανδαλισμών
- Εύκολη χρήση για όλους
- Αθόρυβη λειτουργία.

Κοινωνία των πολιτών: ΚάΦσιμο

Από τον Μάρτιο του 2019, η Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία InCommOn υλοποιεί ένα κοινοτικό project το οποίο απσκοπεύει στην ανακύκλωση υπολειμμάτων καφέ και την μετατροπή τους σε καθαρή βιοενέργεια με τρόπους που προωθούν την κοινωνική συμπερίληψη και τη δίκαιη οικονομία. Το ΚάΦσιμο έχει οικολογικούς στόχους βασισμένους στην κοινωνική συμπερίληψη και την συμμετοχή της κοινότητας. Απώτερος σκοπός του είναι η προτυποποίηση αυτού του καινοτόμου μοντέλου προκειμένου να μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιαδήποτε γεωγραφική περιοχή και για οποιαδήποτε ροή οργανικών αποβλήτων⁶.

Αποτελεί κομμάτι ενός ευρύτερου πολύ-κυκλικού οικονομικού συστήματος που περιλαμβάνει την ανταλλαγή υπολειμμάτων χρησιμοποιημένου καφέ από καφετερίες της περιοχής με 'σταραμάκια' (οργανικά καλαμάκια φτιαγμένα από σιτάρι) τα οποία αντικαθιστούν τα πλαστικά καλαμάκια. Αυτός είναι ένας τρόπος μεγιστοποίησης της συμμετοχής της κοινότητας και της ευαισθητοποίησης τόσο για το ζήτημα της υπερ-παραγωγής οργανικών σκουπιδιών όσο και για το ζήτημα της υπερ-κατανάλωσης

πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης.

Το ΚάΦσιμο είναι ένα πρωτοποριακό project το οποίο είναι οργανωμένο σε επίπεδο κοινότητας. Στο πλαίσιο του ΚαΦσίμου συλλέγονται υπολείμματα καφέ από καφετερίες της Βορείου Ελλάδος (Κιλκίς-Θεσσαλονίκη) τα οποία και μετατρέπονται σε βιοενέργεια.

Ο άμεσος στόχος του project, που είναι η μείωση των οργανικών αποβλήτων που καταλήγουν σε χωματερές, επιτυγχάνεται μέσω της συλλογής υπολειμμάτων καφέ και της μετατροπής αυτού του οικονομικού 'προϊόντος' σε βιοενέργεια, σε μια πράσινη δηλαδή οικονομική 'εισροή'. Ταυτόχρονα, το project προσπαθεί να συνεισφέρει στην αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων όπως η συμπερίληψη, η απασχόληση και οι καταναλωτικές συνήθειες, με απώτερο στόχο την κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

Ο μακροχρόνιος στόχος του project είναι η δημιουργία ενός προτύπου συλλογής και ανακύκλωσης υπολειμμάτων καφέ, ενός προτύπου που να μπορεί να αναπαραχθεί και να χρησιμοποιηθεί και σε άλλες περιοχές και να προσαρμοστεί και σε άλλες ροές οργανικών αποβλήτων ώστε να αυξάνονται σταδιακά οι ποσότητες των αποβλήτων που θα μπορούν, αντί να καταλήγουν στις χωματερές, να χρησιμοποιούνται ως οικονομική 'εισροή' και ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι να ωφελούνται από τη βιοενέργεια – την 'εκροή' στο τέλος της διαδικασίας.

Τρόπος λειτουργίας:

Τα υπολείμματα καφέ συλλέγονται από τα καφέ που συμμετέχουν στο έργο και που βρίσκονται στο Κιλκίς και την Θεσσαλονίκη χρησιμοποιώντας ένα ηλεκτρικό βαν.

⁶ <https://incommon.gr/el/2-%CE%BA%CE%AC%CF%86%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%BF/>

Ακολουθώντας τη διαδρομή που διασφαλίζει τη μικρότερη δυνατή εκπομπή ρύπων, τα υπολείμματα καφέ μεταφέρονται σε ένα ειδικά διαμορφωμένο θερμοκήπιο όπου, αφού στεγνώσουν, προετοιμάζεται η διαδικασία επεξεργασίας τους.

Η μέθοδος η οποία ακολουθείται, και η οποία έχει τελειοποιηθεί μετά από πολλούς πειραματισμούς και δοκιμές, στοχεύει στην μετατροπή των υπολειμμάτων σε πέλлет, μπρικέτες ή βιοαέριο που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε σπίτια, τοπικές βιομηχανίες ή δημόσιους χώρους.

Στο πλαίσιο του project εκπαιδεύονται και προσλαμβάνονται άτομα από κοινωνικά ευάλωτες ομάδες, δημιουργούνται θέσεις εργασίας και βελτιώνονται οι επαγγελματικές προοπτικές των ατόμων αυτών.

Αυτή είναι η πρώτη περίπτωση μελέτης για την αξιοποίηση οργανικών υπολειμμάτων το οποίο αποσκοπεί στη δημιουργία κυκλικών οικολογικών πρακτικών που να εξασφαλίζουν την βιωσιμότητα μέσω της ταυτόχρονης κοινωνικής και επαγγελματικής ενσωμάτωσης ευάλωτων κοινωνικά ομάδων και της ανάπτυξης βιώσιμων κοινωνικών επιχειρήσεων.

Περιβαλλοντικά οφέλη

Κάθε χρόνο, 100.000.000 κιλά υπολειμμάτων καφέ καταλήγουν στις ελληνικές χωματερές, ρυπαίνοντας την ατμόσφαιρα, τη γη και τον υδροφόρο ορίζοντα. Το project αυτό συλλέγει τα υπολείμματα καφέ χρησιμοποιώντας ένα όχημα με χαμηλό επίπεδο εκπομπών ρύπων, μειώνοντας έτσι τη χρήση ορυκτών καυσίμων που χρησιμοποιούνται ευρέως στις μετακινήσεις και τον αριθμό των απορριμματοφόρων που απαιτούνται για την μεταφορά των απορριμμάτων στις χωματερές. Για την ώρα, συλλέγονται καθημερινά από 70 καφέ περίπου 400 γραμμάρια υπολειμμάτων καφέ. Τα προϊόντα του ΚαΦσίμου (πέλλετ και μπρικέτες) συνιστούν στερεά βιοκαύσιμα εξαιρετικής ποιότητας τα οποία παρέχουν θέρμανση, δεν δημιουργούν εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα και προκαλούν μικρότερη ατμοσφαιρική επιβάρυνση. Η προέλευση των καυσίμων αυτών, η διαδικασία συλλογής και η χρήση τους συνεισφέρουν σε ένα μειωμένο περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Μέσω των καφέ που συμμετέχουν, το κοινό εξοικειώνεται όχι μόνο με το ίδιο το project αλλά και με φιλικούς προς το περιβάλλον τρόπους κατανάλωσης του καφέ και άλλων ποτών, όπως λόγω χάρη η χρήση προϊόντων όπως τα Σταραμακία και οι κούπες καφέ που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν.

Κοινωνικά οφέλη

Το ΚάΦσιμο δημιουργεί δουλειές για κοινωνικά ευάλωτες ομάδες και παρέχει μια ευρύτερη εκπαίδευση στον τομέα της πράσινης οικονομίας. Αυτή η προσέγγιση οδηγεί σε οικονομική ανεξαρτησία ενδυναμώνοντας τις ευάλωτες ομάδες κάθε κοινότητας και στηρίζοντας την κοινωνική τους ενσωμάτωση. Η ομάδα του ΚαΦσίμου συμμετέχει επίσης στην προαγωγή της εκπαίδευσης του ευρύτερου κοινού πάνω στο θέμα της αξιοποίησης των οργανικών υπολειμμάτων καθώς και στην παροχή πιο εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους φοιτητές των πανεπιστημίων.

Αυτές οι δημόσιες δράσεις ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή των πολιτών γενικότερα, δίνοντας ταυτόχρονα έμφαση στη συνεισφορά που κάθε άτομο μπορεί να κάνει για τον περιβαλλοντικό και κοινωνικό μετασχηματισμό μέσω τοπικών δράσεων και μικρών αλλαγών στις συνήθειές του.

Οικονομικά οφέλη

Αυτό το project – το οποίο λειτουργεί ως ένα κοινωνικό εγχείρημα – αναδεικνύει έναν τρόπο με τον οποίο η διαχείριση των απορριμμάτων και η κυκλική οικονομία μπορούν να αποτελέσουν μοντέλο οικονομικά βιώσιμων επιχειρήσεων αντί μιας δραστηριότητας που οργανώνεται στη βάση της φιλανθρωπίας. Η σωστή διαχείριση των οργανικών απορριμμάτων δεν διασφαλίζει μόνο την εξοικονόμηση πόρων αλλά οδηγεί και στην αποφυγή εξόδων που σχετίζονται με την συλλογή, μεταφορά, και διάθεση των αποβλήτων και παράγει φθηνότερα καύσιμα. Επιπλέον, στο πέρασμα του χρόνου, η μείωση των συχνών προστίμων που επιβάλλονται στους Δήμους για τη διαχείριση των χωματερών είναι ένα οικονομικό όφελος που θα μετακυλιστεί στους πολίτες μέσω της μείωσης των δημοτικών φόρων.

ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- Στο πλαίσιο της Χρηματοδοτικής Σύμβασης με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ο Δήμος Θεσσαλονίκης αιτήθηκε τεχνική βοήθεια από το Advisory Hub της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αποτέλεσμα ήταν η εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας για τη διαχείριση των απορριμμάτων και την αποδοτικότερη χρηματοδότηση στρατηγικών δράσεων και έργων υποδομής που θα ενισχύσουν και θα βελτιώσουν την μείωση των απορριμμάτων, την αύξηση της ανακύκλωσης και την προώθηση μιας νέας κουλτούρας συνυφασμένης με την κυκλική οικονομία.
- Ο Δήμος Θεσσαλονίκης υλοποιεί το πρόγραμμα LIFE IP σε συνεργασία με το Υπουργείο Ενέργειας και το Πράσινο Ταμείο με στόχο την ανάπτυξη πιλοτικών δράσεων και την κατασκευή ενός Πράσινου σημείου και ενός βιωματικού πάρκου για την εκπαίδευση πάνω στις αρχές της κυκλικής οικονομίας (<https://thessaloniki.gr/life-ip-cei-greece/>).
- Επίσης ο Δήμος Θεσσαλονίκης υλοποιεί πρόγραμμα Horizon POP MACHINA, το αφορά στη στήριξη της συνεργατικής παραγωγής και την προαγωγή της κυκλικής οικονομίας μέσα από μια σειρά τεχνολογιών αιχμής (εργοστάσιο του μέλλοντος, blockchain) και κλάδους (πολεοδομία, αρχιτεκτονική, κυκλικά κτίρια) για να παράσχει την απαραίτητη υποστήριξη ώστε να ξεπεραστούν τα προβλήματα έλλειψης οικονομικών κλίμακας (<https://pop-machina.eu/>)
- Αν και χρειάζονται ακόμα αρκετές παρεμβάσεις και έργα υποδομής για την ενσωμάτωση των αρχών της κυκλικής οικονομίας στις υπηρεσίες και στον τρόπο λειτουργίας του Δήμου, ωστόσο με την συμμετοχή και την χρηματοδότηση πιλοτικών προγραμμάτων φιλοδοξεί να αποτελέσει πρότυπο και να δώσει κίνητρα στους πολίτες για την αξία της κυκλικής οικονομίας. Μέσα από καμπάνιες ενημερωτικές και ενημέρωση θα στοχεύσει να προωθήσει τις δυνατότητες, τις ευκαιρίες αλλά και την ανάγκη υιοθέτησης ενός βιώσιμου τρόπου σκέψης και δράσης, ενώ τα πιλοτικά προγράμματα δίνουν την ευκαιρία για καλύτερη αποτύπωση του αντικτύπου σε μικρότερη κλίμακα, προκειμένου να σχεδιαστούν αργότερα έργα υποδομής σε μεγαλύτερη κλίμακα.

2.1.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ-ΘΕΡΜΑΪΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ

Η Εταιρία Ύδρευσης & Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης (Ε.Υ.Α.Θ. Α.Ε.), είναι υπεύθυνη για την υδροδότηση του πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης και τη συγκέντρωση και μεταφορά των αστικών λυμάτων στις Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων. Το δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης εξυπηρετεί όλες τις δημοτικές ενότητες του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Σήμερα, η περιοχή εξυπηρέτησης από την εταιρεία περιλαμβάνει το πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης, όμορες περιοχές, καθώς και περιοχές με εγγύτητα στις πηγές του νερού της εταιρείας. Σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ο πληθυσμός που υδροδοτείται από την Ε.Υ.Α.Θ. Α.Ε. είναι περίπου 880.000. Παράλληλα, το δίκτυο της Ε.Υ.Α.Θ. υποστηρίζει τις ανάγκες πυρόσβεσης καθώς τροφοδοτεί 685 πυροσβεστικούς κρουούς και δύο δασικές δεξαμενές.

Το δίκτυο αποχέτευσης της Ε.Υ.Α.Θ. Α.Ε. περιλαμβάνει:

- Τον Κεντρικό Αποχετευτικό Αγωγό (ΚΑΑ) μήκους 16 χλμ. και την επέκτασή του προς τον Δήμο Θέρμης με κεντρικό συλλεκτήρα μήκους 11 χλμ.
- Κεντρικούς συλλεκτήρες ακαθάρτων – ομβρίων
- Πρωτεύοντες – δευτερεύοντες αγωγούς ακαθάρτων
- Υπερχειλίσεις και θυροφράγματα για την ομαλή λειτουργία του δικτύου κατά την διάρκεια των βροχοπτώσεων καθώς και βαλβίδες αντεπιστροφής (κλαπέ) για την αποτροπή εισόδου θαλασσίου ύδατος στο δίκτυο και τη μεταφορά του στην ΕΕΛΘ.

Το εξωτερικό Δίκτυο Ύδρευσης, που αφορά στους αγωγούς μεγάλης διαμέτρου, εκτείνεται σε μήκος 460 km. Οι αγωγοί διανομής του Δικτύου Ύδρευσης εκτείνονται σε μήκος 2.230 km, με αποτέλεσμα το συνολικό μήκος των αγωγών ύδρευσης της Ε.Υ.Α.Θ. Α.Ε. να υπερβαίνει τα 2.690 km.

ΥΔΡΕΥΣΗ

Οι εγκαταστάσεις που διαθέτει ή διαχειρίζεται η ΕΥΑΘ Α.Ε. βάσει της από 27-7-2011 Σύμβασης με το Ελληνικό Δημόσιο, είναι (α) τα έργα υδροληψίας, (β) τα εξωτερικά υδραγωγεία με τις γεωτρήσεις και τους σχετικούς αγωγούς, (γ) τα αντλιοστάσια και τις δεξαμενές και (δ) το δίκτυο διανομής με τους αγωγούς και τα υδρόμετρα.

ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

ΥΠΕΡΧΕΙΛΙΣΙΣ ΑΓΩΓΩΝ	140 τμχ	ΕΞΛΘ 155-160.000 m ³ /ημέρα <i>ανά άτομο την ημέρα περίπου</i>
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΡΕΑΤΙΩΝ ΥΔΡΟΣΥΛΛΟΓΗΣ	25,000 τμχ	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΡΕΑΤΙΩΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ	42,000 τμχ	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΔΙΑΚΛΑΔΩΣΕΩΝ	60,000 τμχ	
ΔΙΑΤΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ	ΚΑΑ 2.000 - 2.400mm ΚΑΑ από 600 - 1.600mm	ΕΞΑ ΔΩΜΕΙΑ περίπου 8.000 m ³ /ημέρα <i>με προστιθέμενα τα 15.000 m³/ημέρα</i>
ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	1.100.000 άτομα	
ΑΠΟΧΕΤΕΥΟΜΕΝΗ ΕΚΤΑΣΗ	9.000 εκτάρια (ha)	
ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	60	

Καλή πρακτική

Πρόγραμμα PathoCERT (Horizon2020)

Το έργο PathoCERT χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Horizon2020 και αποσκοπεί στην ενίσχυση της ικανότητας συντονισμού των πρώτων ανταποκριτών (First Responders) στη διαχείριση συμβάντων μόλυνσης των υδάτων από παθογόνους μικροοργανισμούς. Αυτό θα αυξήσει τις ικανότητες των πρώτων ανταποκριτών την ταχεία και ακριβή ανίχνευση παθογόνων, βελτιώνοντας την επίγνωση της κατάστασής και βελτιώνοντας την ικανότητά τους να ελέγχουν και να μετριάζουν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που σχετίζονται με την υδάτινη μόλυνση. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, το έργο θα ερευνήσει και θα αναδείξει τεχνολογίες άμεσης απόκρισης-δράσης για την υδάτινη μόλυνση (Pathogen Contamination Emergency Response Technologies - PathoCERT), που θα αποτελούν μια σειρά από νέες, οικονομικά αποδοτικές και εύχρηστες τεχνολογίες, εργαλεία και οδηγίες, οι οποίες και θα επικυρωθούν από τους πρώτους ανταποκριτές.

PathoDRONE Χαρτογράφηση

Στόχος και πεδίο εφαρμογής

Η τεχνολογία χρησιμοποιεί τον αερόπλοο ως εργαλείο για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων που χρησιμοποιούνται από το PathoCERT. Το αεροπλάνο λειτουργεί ως πύλο για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος.

Κριτικά χαρακτηριστικά

- Το αεροπλάνο λειτουργεί ως εργαλείο για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος.
- Αποτελείται από αεροπλάνο, αισθητήρες, κάμερα, GPS, κ.λπ.
- Αποτελείται από αεροπλάνο, αισθητήρες, κάμερα, GPS, κ.λπ.
- Αποτελείται από αεροπλάνο, αισθητήρες, κάμερα, GPS, κ.λπ.
- Αποτελείται από αεροπλάνο, αισθητήρες, κάμερα, GPS, κ.λπ.
- Αποτελείται από αεροπλάνο, αισθητήρες, κάμερα, GPS, κ.λπ.
- Αποτελείται από αεροπλάνο, αισθητήρες, κάμερα, GPS, κ.λπ.
- Αποτελείται από αεροπλάνο, αισθητήρες, κάμερα, GPS, κ.λπ.
- Αποτελείται από αεροπλάνο, αισθητήρες, κάμερα, GPS, κ.λπ.
- Αποτελείται από αεροπλάνο, αισθητήρες, κάμερα, GPS, κ.λπ.

Το πρόγραμμα PathoCERT

Το έργο PathoCERT στοχεύει να ενισχύσει την ικανότητα των πρώτων ανταποκριτών να ανταποκριθούν σε περιπτώσεις υδάτινης μόλυνσης από παθογόνους μικροοργανισμούς. Το έργο θα ερευνήσει και θα αναδείξει τεχνολογίες άμεσης απόκρισης-δράσης για την υδάτινη μόλυνση (PathoCERT), που θα αποτελούν μια σειρά από νέες, οικονομικά αποδοτικές και εύχρηστες τεχνολογίες, εργαλεία και οδηγίες, οι οποίες και θα επικυρωθούν από τους πρώτους ανταποκριτές.

PathoSAT

Στόχος και πεδίο εφαρμογής

Το PathoSAT χρησιμοποιεί δορυφορικές εικόνες για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος. Το PathoSAT χρησιμοποιεί δορυφορικές εικόνες για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος.

Κριτικά χαρακτηριστικά

- Το PathoSAT αποτελεί μια τεχνολογία που χρησιμοποιεί δορυφορικές εικόνες για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος.
- Το PathoSAT αποτελεί μια τεχνολογία που χρησιμοποιεί δορυφορικές εικόνες για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος.
- Το PathoSAT αποτελεί μια τεχνολογία που χρησιμοποιεί δορυφορικές εικόνες για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος.
- Το PathoSAT αποτελεί μια τεχνολογία που χρησιμοποιεί δορυφορικές εικόνες για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος.
- Το PathoSAT αποτελεί μια τεχνολογία που χρησιμοποιεί δορυφορικές εικόνες για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος.
- Το PathoSAT αποτελεί μια τεχνολογία που χρησιμοποιεί δορυφορικές εικόνες για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος.
- Το PathoSAT αποτελεί μια τεχνολογία που χρησιμοποιεί δορυφορικές εικόνες για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος.
- Το PathoSAT αποτελεί μια τεχνολογία που χρησιμοποιεί δορυφορικές εικόνες για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος.
- Το PathoSAT αποτελεί μια τεχνολογία που χρησιμοποιεί δορυφορικές εικόνες για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος.
- Το PathoSAT αποτελεί μια τεχνολογία που χρησιμοποιεί δορυφορικές εικόνες για την ανίχνευση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υδάτινη μόλυνση και την υγεία του περιβάλλοντος.

Το πρόγραμμα PathoCERT

Το έργο PathoCERT στοχεύει να ενισχύσει την ικανότητα των πρώτων ανταποκριτών να ανταποκριθούν σε περιπτώσεις υδάτινης μόλυνσης από παθογόνους μικροοργανισμούς. Το έργο θα ερευνήσει και θα αναδείξει τεχνολογίες άμεσης απόκρισης-δράσης για την υδάτινη μόλυνση (PathoCERT), που θα αποτελούν μια σειρά από νέες, οικονομικά αποδοτικές και εύχρηστες τεχνολογίες, εργαλεία και οδηγίες, οι οποίες και θα επικυρωθούν από τους πρώτους ανταποκριτές.

ΘΕΡΜΑΪΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ

Ο Θερμαϊκός κόλπος αποτελεί τον τέταρτο στόχο στην Στρατηγική «Θεσσαλονίκη 2030», ενώ αποτέλεσε από την αρχή βασικό πεδίο διερεύνησης και μια από τις προκλήσεις που η πόλη πρέπει να λαμβάνει υπόψη συνεχώς αφού αποτελεί στοιχείο της βιοποικιλότητας της πόλης, ενώ οι οικοσυστημικές υπηρεσίες που προσφέρει τόσο ο ίδιος ο κόλπος, όσο και το παραλιακό μέτωπο, αποτελούν σημαντικά στοιχεία του οικοσυστήματος της Θεσσαλονίκης.

Ο Θερμαϊκός Κόλπος προσδιορίζεται ως ευαίσθητη περιοχή από απορρίψεις αστικών λυμάτων. Στο θαλάσσιο τμήμα της παράκτιας ζώνης του Θερμαϊκού οι επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων αφορούν κυρίως τη ρύπανση, τον ευτροφισμό και τη φυσική διαταραχή. Τα φαινόμενα αυτά συνδέονται με τις μεταβολές των φορτίων των θρεπτικών ουσιών, των ρύπων και των αιωρούμενων στερεών.

Ο Όρμος της Θεσσαλονίκης αποτελεί το κομμάτι του Θερμαϊκού κόλπου στο οποίο ο Δήμος Θεσσαλονίκης έχει άμεση πρόσβαση κι ενδιαφέρον. Αποτελεί ένα θαλάσσιο οικοσύστημα με μεγάλη σημασία για την πόλη της Θεσσαλονίκης στους τομείς του περιβάλλοντος, της διαμόρφωσης του κλίματος, της ψυχαγωγίας, του τουρισμού και της οικονομίας. Τα κυριότερα προβλήματα ρύπανσης που αντιμετωπίζει είναι ο ευτροφισμός, οι στερεοί επιπλέοντες ρύποι, η ερυθρά παλίρροια και κατά περιόδους η υπεραφθονία μεδουσών.

Το Τμήμα Περιβάλλοντος και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή συνεργάζεται με το ΕΚΒΥ⁷ για τη συλλογή σε μηνιαία ή διμηνιαία βάση δεδομένων από 15 σταθμούς στην παράκτια αλλά και θαλάσσια περιοχή για την κατάσταση της βιοποικιλότητας του Θερμαϊκού κόλπου.

Η περιβαλλοντική κατάσταση του Όρμου της Θεσσαλονίκης αξιολογείται βάσει των αποτελεσμάτων από τις μηνιαίες δειγματοληψίες και εργασίες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ετήσιας συστηματικής παρακολούθησης της ποιότητας της θάλασσας (monitoring), μέσα από τη συνεργασία του Τμήματος Περιβάλλοντος & Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή του Δήμου Θεσσαλονίκης και του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας/ Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων- Υγροτόπων, στο πρόγραμμα με τίτλο «Έλεγχος & Παρακολούθηση της ποιότητας της θάλασσας στον Όρμο της Θεσσαλονίκης».

Ως περιοχή μελέτης του προγράμματος θεωρείται ο Όρμος της Θεσσαλονίκης, ο οποίος, σύμφωνα με χάρτες της Υδρογραφικής Υπηρεσίας του Πολεμικού Ναυτικού, ορίζεται από τη νοητή γραμμή που ενώνει το ακρωτήριο της Παλιομάνας στα δυτικά, με το ακρωτήριο Μικρό Έμβολο ανατολικά και αποτελεί ουσιαστικά το τμήμα εσωτερικά του Θερμαϊκού Κόλπου, ο οποίος έχει ως βόρειο όριο την ανωτέρω νοητή γραμμή και ως νότιο όριο τη νοητή γραμμή από το ακρωτήριο Βαρδάρης (εκβολές του ποταμού Αξιού στα δυτικά) έως το ακρωτήριο Μεγάλο Έμβολο, ανατολικά.

Οι παράμετροι/ δείκτες που παρακολουθούνται ορίζονται ως κριτήρια βάση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2008/56/ΕΚ, όπως αυτή ενσωματώθηκε με τον Ν. 3983/2011 (ΦΕΚ 3799/2016), για την εκπόνηση προγραμμάτων παρακολούθησης με

⁷ Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων- Υγροτόπων

αντικείμενο τη συνεχή εκτίμηση της περιβαλλοντικής κατάστασης των παράκτιων υδάτων. Ενδεικτικοί δείκτες αποτελούν οι βιολογικοί, φυσικοχημικοί και τα επιπλέοντα απορρίμματα. Ως προς τα τελευταία, αυτά καταγράφονται και καταχωρούνται βάσει ειδικού Ευρωπαϊκού πρωτοκόλλου καταγραφής και παρακολούθησης επιπλεόντων μακρο- απορριμμάτων (Medsealitter) που υιοθέτησε ο Δήμος Θεσσαλονίκης κατά το έτος 2019, ενώ το επόμενο έτος (2020) υπέγραψε το Πρωτόκολλο Συνεργασίας για τη συμμετοχή του στο «Παρατηρητήριο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παράκτιας Ζώνης» της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, στο πλαίσιο αξιοποίησης όλων των αποτελεσμάτων παρακολούθησης.

Για την ενημέρωση του πολίτη, τα παραγόμενα όλων των εργασιών αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Δήμου Θεσσαλονίκης σε μηνιαία βάση, ως ελεύθερα στοιχεία για κάθε ενδιαφερόμενο χρήστη. Από την έως τώρα παρακολούθηση του θαλάσσιου οικοσυστήματος, με έμφαση κυρίως στη θερμοκρασία της θάλασσας και την πιθανή επίπτωση των κλιματικών συνθηκών σε αυτήν, προκύπτει το παρακάτω διάγραμμα (αρ.φωτο), στο οποίο διακρίνεται η περιοδικότητα της θερμοκρασίας του νερού κατά τη διάρκεια του έτους. Η θερμοκρασία της θάλασσας παρουσιάζει κατά μέσο όρο μια αλλαγή της τάξης των 0,5°C και συγκεκριμένα κατά την περίοδο των πέντε τελευταίων ετών παρατηρούνται όλο και πιο θερμά νερά κατά την περίοδο του καλοκαιριού, φθινοπώρου και χειμώνα και πιο ψυχρά κατά την άνοιξη.

Ως προς τη συσσώρευση των επιπλεόντων απορριμμάτων στη περιοχή, από τις μηνιαίες καταγραφές προκύπτει ότι ένα ποσοστό πάνω από 70% αποτελείται από πολυμερή υλικά, ενώ τουλάχιστον το 40% έχει μέγεθος <5cm. Τα αποτελέσματα αυτά οδηγούν την υπηρεσία στην αναζήτηση νέων δράσεων και παρεμβάσεων απομάκρυνσης των απορριμμάτων και βελτίωσης των φυσικών περιβαλλοντικών συνθηκών της θάλασσας.

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 48392/939/2002 (ΦΕΚ 405B/3-4-2002), όχι μόνο ο Όρμος Θεσσαλονίκης αλλά ολόκληρος ο Θερμαϊκός Κόλπος προσδιορίζονται ως ευαίσθητες περιοχές από απορρίψεις αστικών λυμάτων. Στο θαλάσσιο τμήμα της παράκτιας ζώνης του Θερμαϊκού οι επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων αφορούν κυρίως τη ρύπανση, τον ευτροφισμό και τη φυσική διαταραχή. Τα φαινόμενα αυτά συνδέονται με τις μεταβολές των φορτίων των θρεπτικών ουσιών, των ρύπων και των αιωρούμενων στερεών, για αυτό και είναι σημαντική η συνεχής και απρόσκοπτη παρακολούθηση του θαλάσσιου οικοσυστήματος, αλλά και η βέλτιστη αξιοποίηση της βάσης δεδομένων του Δήμου Θεσσαλονίκης.

2.1.5 ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΣΒΑΚ Δήμου Θεσσαλονίκης

Συνεργασία με το Ινστιτούτο Βιώσιμης Κινητικότητας και Δικτύων Μεταφορών (IMET) του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ) – Η παρουσίασή του αναμένεται το καλοκαίρι του 2021.

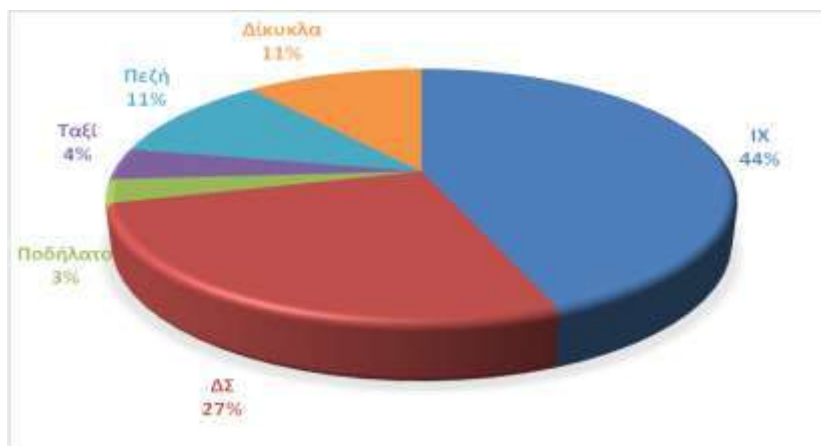
Βασικός στόχος αυτού του στρατηγικού σχεδίου, είναι ένα νέο «συντακτικό» για την πόλη της Θεσσαλονίκης, που προωθεί τις μετακινήσεις κατοίκων κι επισκεπτών καθώς και τη μεταφορά αγαθών με εναλλακτικά μέσα για την αναβάθμιση του αστικού ιστού και τη μείωση των περιβαλλοντικών ρύπων.

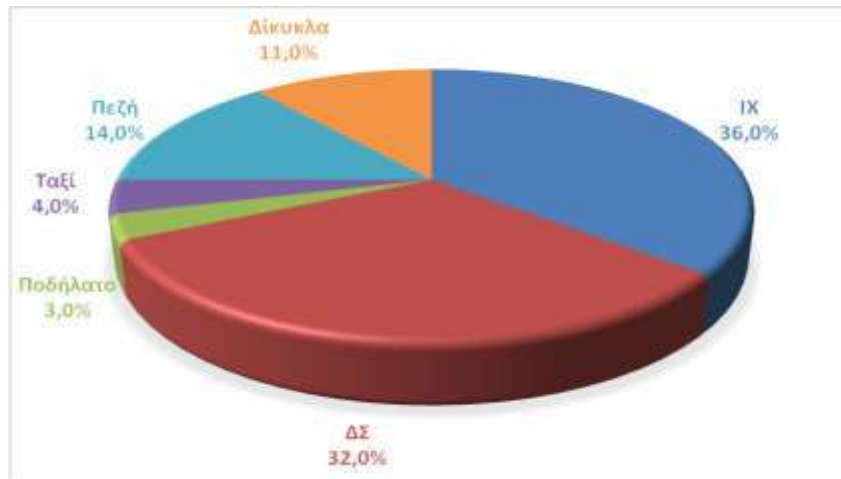
- Ο Δήμος Θεσσαλονίκης έλκει ημερησίως περίπου 620.000 μετακινήσεις από τους υπόλοιπους Δήμους της ΜΕΘ (31% των συνολικών της ΜΕΘ)
- Ο Δήμος παράγει ημερησίως περίπου 325.000 μετακινήσεις προς τους υπόλοιπους Δήμους της ΜΕΘ (17% των συνολικών της ΜΕΘ)
- Οι ενδο-δημοτικές ημερήσιες μετακινήσεις είναι περίπου 300.000 (15% των συνολικών μετακινήσεων της ΜΕΘ)
- Η Α Δημοτική Κοινότητα αποτελεί τον βασικό πόλο έλξης των ενδο-δημοτικών μετακινήσεων (52% του συνόλου των ενδο-δημοτικών), ενώ η Ε' ΔΚ αποτελεί τον κύριο παραγωγό ενδο-δημοτικών μετακινήσεων (44% του συνόλου των ενδο-δημοτικών).

Σύμφωνα με το ΣΒΑΚ, για το έτος βάσης (2018) η ποσοστιαία κατανομή ημερησίων μετακινήσεων στα μεταφορικά μέσα για τη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης και τον Δήμο Θεσσαλονίκης:

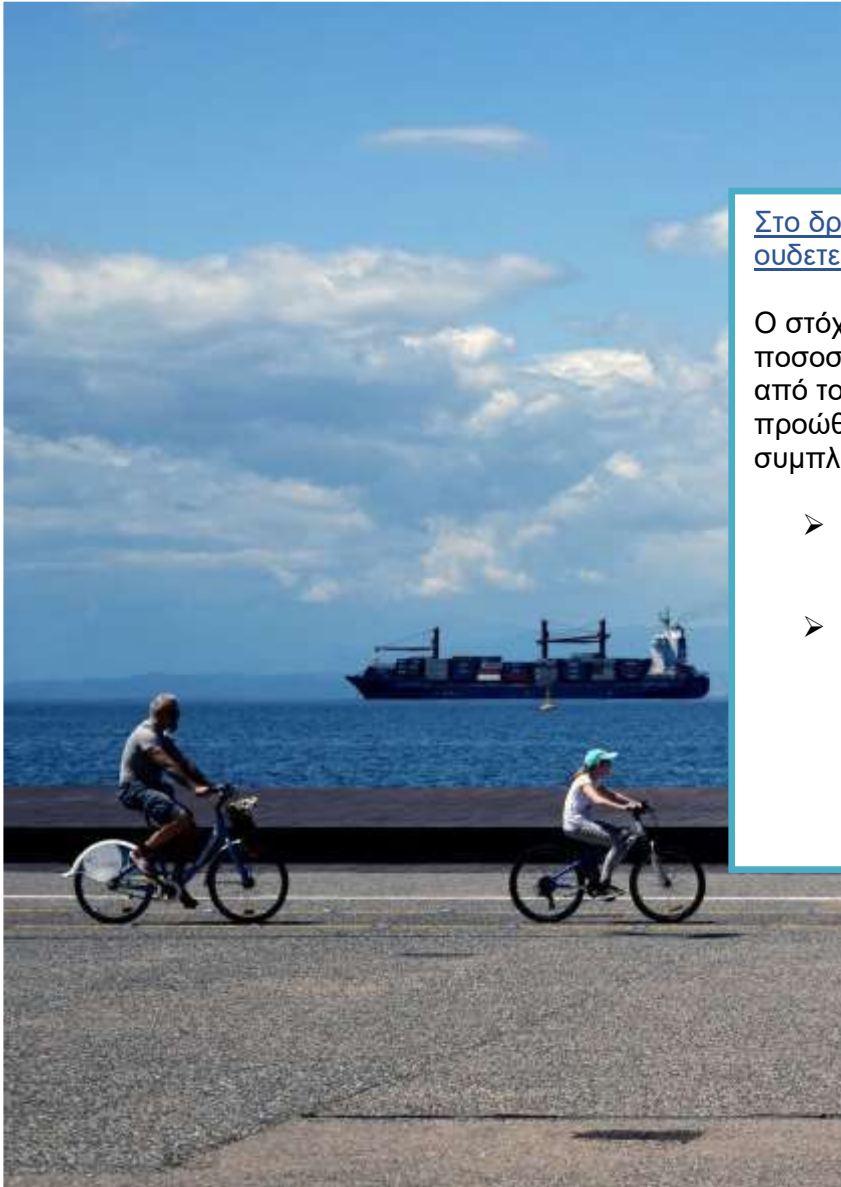
Κατανομή στα μέσα των συνολικών ημερήσιων μετακινήσεων της ΜΕΘ.

Κατανομή στα μέσα των ημερήσιων μετακινήσεων της ΜΕΘ που έχουν τουλάχιστον το ένα άκρο τους εντός του Δήμου Θεσσαλονίκης.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ

Στο δρόμο για την κλιματική ουδετερότητα:

Ο στόχος είναι να αυξηθεί το ποσοστό της χρήσης του ποδηλάτου από τους κατοίκους με την προώθηση της χρήσης του με ήπιες συμπληρωματικές δράσεις.

- Μικροκινητικότητα (πατίνια, ποδήλατα, πεζή μετακίνηση)
- Ασφαλείς διαδρομές για το σχολείο. Ενίσχυση της χρήσης ήπιων μεθόδων μετακίνησης από και προς το σχολείο.

ΔΡΑΣΕΙΣ-ΕΡΓΑ

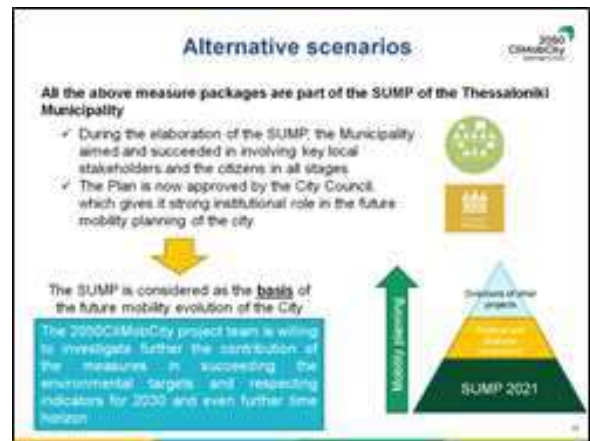
Ο Δήμος υλοποιεί το πρόγραμμα **2050 Climate-friendly Mobility in Cities** (2050CliMobCity) του οποίου στόχος είναι η μείωση του CO₂ και άλλων αερίων του θερμοκηπίου (GHG) που εκπέμπονται από αυτοκίνητα, φορτηγά και άλλα οχήματα στην πόλη, μέσω της προώθησης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας. Ο Δήμος Θεσσαλονίκης έχει προτείνει δύο πακέτα μέτρων, ένα με επίκεντρο τη στροφή σε φιλικές προς το περιβάλλον μετακινήσεις και το άλλο με επίκεντρο την καινοτομία. Και τα δύο στοχεύουν το έτος 2030. Τα προτεινόμενα μέτρα είναι βασισμένα στο ΣΒΑΚ που βρίσκεται στο τελικό στάδιο ολοκλήρωσής του. Ο κλιματικός στόχος της πόλης, που αποτελεί και εθνικό στόχο, είναι η μείωση του CO₂ κατά 42% το 2030.

Για να το πετύχει αυτό ο ΔΘ, έχει ορίσει 2 πακέτα μέτρων:

- 1) Εστιάζει στη στροφή σε φιλικές προς το περιβάλλον μετακινήσεις με μείωση της χρήσης του ΙΧ και υποστήριξη του νέου μέσου μεταφοράς (μετρό) και αφορά στη βελτίωση των υποδομών που συνδέουν τους σταθμούς του μετρό με τα υπόλοιπα είδη μετακίνησης (λεωφορεία, ποδήλατα, πεζή μετακίνηση)
- 2) ενώ το άλλο εστιάζει στη χρήση της Τεχνολογίας και Καινοτομίας και επικεντρώνεται μεταξύ άλλων στην ηλεκτροκίνηση σε ΙΧ, πατίνια, ποδήλατα και φορτηγά, στις δημόσιες συγκοινωνίες και στην εισαγωγή smartness στην διαχείριση στάθμευσης.

Και τα 2 προτεινόμενα μέτρα είναι βασισμένα στο εγκεκριμένο ΣΒΑΚ και αποτελούν τη βάση του Σχεδίου Δράσης που εκπονείται.

Απλοποιημένη αποτύπωση του Σχεδίου Δράσης που εκπονεί ο ΔΘ, μέσω του έργου 2050 CiiMobCity

Παράδειγμα ενός μέτρου που προτείνεται (ποδηλατόδρομοι), μέσω του έργου 2050 CiiMobCity, για τα έτη 2025 και 2030

Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (Σ.Φ.Η.Ο.)

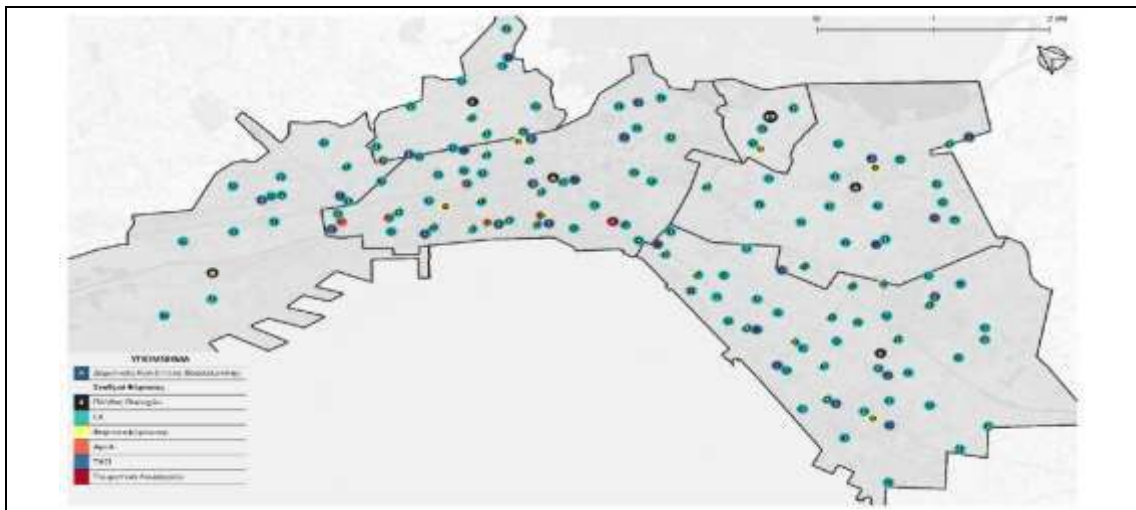
Ο Δήμος Θεσσαλονίκης εξασφάλισε χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο για να εκπονήσει ένα σύγχρονο, βιώσιμο, λειτουργικό και αποτελεσματικό σύστημα φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων (Σ.Φ.Η.Ο.), εξασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο την απαραίτητη συνθήκη για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης, ήτοι ένα δίκτυο υποδομών φόρτισης στα λειτουργικά όριά του.

Η διαδικασία ανάπτυξης του ΣΦΗΟ περιελάμβανε τα εξής στάδια:

- ΣΤΑΔΙΟ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ
 - Καθορισμός Περιοχής Παρέμβασης
 - Ορισμός Εμπλεκόμενων Φορέων
 - Καθορισμός Πλάνου Συμμετοχικού Σχεδιασμού
- ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
 - Αξιολόγηση Υπερκείμενου Σχεδιασμού
 - Αξιολόγηση Πολεοδομικών Χαρακτηριστικών
 - Αξιολόγηση Κυκλοφοριακών Χαρακτηριστικών

- Καταγραφή και αξιολόγηση υποδομών στάθμευσης
- Αξιολόγηση υφιστάμενου τοπικού σχεδιασμού
- ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
 - Ανάπτυξη Χαρτών σε κατάλληλο σχεδιαστικό υπόβαθρο
- ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΣΤΑΘΜΩΝ
 - Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης
 - Αξιολόγηση δυνητικών θέσεων χωροθέτησης σταθμών
 - Αξιολόγηση Τεχνικών Απαιτήσεων
 - Προτάσεις ευρύτερων, ή/και σημειακών παρεμβάσεων
 - Προτάσεις ειδικών θέσεων
 - Ανάπτυξη Σεναρίων
 - Διαβούλευση και καθορισμός επικρατέστερου σεναρίου
 - Χωροθέτηση Σταθμών Φόρτισης
- ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΦΗΟ
 - Ανάλυση Κόστους Οφέλους και εκτίμηση βιωσιμότητας συστήματος
 - Χρονικός Προγραμματισμός
 - Χρηματοδότηση Έργου
 - Τεχνικές Προδιαγραφές Εξοπλισμού
 - Τεχνικές Προδιαγραφές Συνδεσμολογίας
 - Πολιτική Κινήτρων

Ενδεικτικά, δίνονται παρακάτω τα σημεία τοποθέτησης σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΣΦΗΟ του ΔΘ.

Τα σημεία τοποθέτησης σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΣΦΗΟ του ΔΘ.

Σύστημα Ελεγχόμενης Στάθμευσης “Thesi”

Το THESi είναι το Σύστημα Ελεγχόμενης Στάθμευσης του Δήμου Θεσσαλονίκης. Αποτελεί ένα από τα πιο προηγμένα και ολοκληρωμένα τεχνολογικά συστήματα στην Ευρώπη, με online διασύνδεση λειτουργιών – υπηρεσιών – ελέγχου – πληροφόρησης κοινού. Το THESi σκοπό έχει να διευκολύνει την ανεύρεση θέσης στάθμευσης στη πόλη, να αποτρέψει τη παράνομη στάθμευση και όλα τα προβλήματα που αυτή προκαλεί στο κέντρο της Θεσσαλονίκης καθώς και να συμβάλλει στην αποσυμφόρηση του κυκλοφοριακού προβλήματος.

Μετακίνηση πεζή και με ποδήλατο

- **Covid 19 - Αξιολόγηση των ποδηλατόδρομων σε Λ. Νίκης & Κ. Καραμανλή από το Το Ινστιτούτο Βιώσιμης Κινητικότητας και Δικτύων Μεταφορών (IMET) του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ)**

Το Ινστιτούτο Βιώσιμης Κινητικότητας και Δικτύων Μεταφορών (IMET) του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ), αξιολόγησε τους δύο ποδηλατοδρόμους, τους οποίους έθεσε σε πιλοτική λειτουργία ο Δήμος Θεσσαλονίκης τον Ιούλιο του 2020.

Τα συμπεράσματα αυτής της αξιολόγησης αφορούν τους ποδηλατοδρόμους στη Λ. Νίκης και στην Κ. Καραμανλή. Το IMET προχώρησε σε λειτουργική και τεχνική αξιολόγηση των δύο νέων υποδομών σε ό,τι αφορά την ασφάλειά τους, τη χρήση τους από τους ποδηλάτες, αλλά και τις επιπτώσεις στην κυκλοφορία των οχημάτων. Η αξιολόγηση έχει ορίζοντα αναφοράς το τέλος του Σεπτεμβρίου 2020 οπότε και πραγματοποιήθηκαν οι καταγραφές και οι έρευνες των χρηστών και θα επαναληφθεί στα τέλη Νοεμβρίου ώστε να μπορούν να γίνουν συγκρίσεις και τελικές προτάσεις.

A. Ο ποδηλατόδρομος της Λ. Νίκης

Το IMET πραγματοποίησε μετρήσεις ποδηλάτων και e-scooter σε διάστημα τριών ημερών και στην περίοδο αιχμής καταγράφηκαν 318 ποδήλατα/ώρα και 94 e-scooter/ώρα. Με βάση αυτή τη χρήση ο ποδηλατόδρομος στη Λ. Νίκης είναι κατά 0,5-1,5 μέτρα στενότερος από το προβλεπόμενο. Όπως σημειώνεται στην έκθεση του IMET, το πλάτος του ποδηλατόδρομου σήμερα είναι 2,5 μέτρα ενώ σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές για φόρτο ίσο ή μεγαλύτερο των 150 ποδηλάτων/ώρα θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 4 μέτρα. Επιπρόσθετα, το πλάτος της νησίδας διαχωρισμού των ποδηλάτων από τη μηχανοκίνητη κυκλοφορία δεν είναι επαρκές, καθώς σύμφωνα με τις τεχνικές οδηγίες απαιτείται ελάχιστο πλάτος 0,7 μέτρα και σήμερα παρέχεται διαχωριστική διαγράμμιση 0,4 μέτρων.

Ως προς το επίπεδο ασφάλειας που παρέχει ο ποδηλατόδρομος στους χρήστες του, σε μια διεθνή κλίμακα αξιολόγησης των ποδηλατόδρομων, από το A (ιδανικές συνθήκες) έως το F (δυσμενέστερες συνθήκες), από τις μετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε ώρα αιχμής, ο ποδηλατόδρομος της Λ. Νίκης είναι στο επίπεδο C, το οποίο, σύμφωνα με το IMET, κρίνεται ικανοποιητικό.

Στην έκθεση επισημαίνεται ότι με βάση τις μετρήσεις φόρτου που πραγματοποιήθηκαν διαπιστώθηκε ισχυρή τάση των οδηγών αυτοκινήτων να επιλέγουν την λωρίδα κυκλοφορίας που συνορεύει με τον ποδηλατόδρομο, καθώς θέλουν να αποφεύγουν την

πλευρά προς τα καταστήματα όπου μπορούν να υπάρξουν καθυστερήσεις λόγω παράνομων σταθμεύσεων.

Για την διερεύνηση του επιπέδου ασφάλειας που παρέχει ο ποδηλατόδρομος στους ποδηλάτες λήφθηκαν βίντεο σε μεγάλο μήκος του ποδηλατόδρομου. Από τη μελέτη των βίντεο, σε τυπικό διάστημα τεσσάρων ωρών (Τρίτη 29/9 10:30-12:30 και Τρίτη 29/9 19:30-21:30) αναγνωρίστηκαν 37 εμπλοκές, εκ των οποίων οι 4 κρίνονται επικίνδυνες και θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σύγκρουση. Οι επικίνδυνες εμπλοκές παρατηρήθηκαν σε διαβάσεις πεζών. Βασικό ζήτημα είναι η αδυναμία ορατότητας των ποδηλατιστών με κατεύθυνση το λιμάνι προς τα φανάρια που ρυθμίζουν τη κυκλοφορία.

Από τα ερωτηματολόγια τα οποία συμπλήρωσαν οι χρήστες του ποδηλατόδρομου προκύπτει ότι το 74,1% προτιμάει τη νέα υποδομή επί της Λ. Νίκης έναντι της παλιάς πάνω στο πεζοδρόμιο. Αυτό αποδίδεται κατά δήλωση των χρηστών κυρίως στην καλύτερη επιφάνεια κύλισης των ποδηλάτων λόγω βελτιωμένης ποιότητας τάπητα και στη σημαντική μείωση των εμπλοκών με πεζούς.

Επίσης οι χρήστες βαθμολογούν θετικά τη νέα υποδομή (78,4% των ερωτηθέντων), όμως θεωρούν ότι υπάρχουν ορισμένα ζητήματα που χρήζουν βελτιώσεων. Πιο συγκεκριμένα, ως κύρια ζητήματα επισημαίνονται η ελλιπής κατακόρυφη σήμανση (το 52,6% των ερωτηθέντων δηλώνει χαμηλά επίπεδα ικανοποίησης) και η ανεπαρκής οριζόντια σήμανση συμπεριλαμβανομένης της νησίδας διαχωρισμού από τη μηχανοκίνητη κυκλοφορία (το 40,5% δηλώνει χαμηλά επίπεδα ικανοποίησης).

Οι επιπτώσεις στην κυκλοφορία

Σε ό,τι αφορά τις επιπτώσεις του ποδηλατόδρομου στη γενική κυκλοφορία των οχημάτων στο συγκεκριμένο οδικό τμήμα της Λ. Νίκης, με βάση συγκρίσεις με παλαιότερα κυκλοφοριακά δεδομένα, προκύπτει ότι ο χρόνος διάσχισης της Λ. Νίκης, σε ώρες αιχμής, αυξήθηκε κατά 11% με ταχύτητα διαδρομής περίπου 11,5 χιλ/ώρα.

Το IMET έκανε μετρήσεις και στην οδό Μητροπόλεως, ώστε να εξετασθεί εάν δημιουργήθηκαν καθυστερήσεις που θα μπορούσαν να οφείλονται σε οχήματα τα οποία εκτράπηκαν από τη Λ. Νίκης. Τα δεδομένα δείχνουν ότι για την οδό Μητροπόλεως, υπήρξε μείωση στους χρόνους διαδρομής σε ώρες αιχμής ίση με 16,6%. Το συμπέρασμα επομένως είναι ότι εξ αιτίας του ποδηλατόδρομου υπάρχουν επιπτώσεις στην κυκλοφορία επί της Λ. Νίκης, αλλά δεν παρατηρούνται συστηματικές εκτροπές της κυκλοφορίας σε άλλα οδικά τμήματα.

Συμπερασματικά, το IMET για τον ποδηλατόδρομο της Λ. Νίκης διαπιστώνει: α) βελτίωση του επιπέδου εξυπηρέτησης των ποδηλατιστών και των πεζών σε σχέση με την προηγούμενη κατάσταση, β) τα πλάτη ποδηλατόδρομου και νησίδας διαχωρισμού πρέπει να επανεξεταστούν ειδικά κατά την μόνιμη λειτουργία καθόσον κρίνονται ανεπαρκή, γ) ύπαρξη σημείων εμπλοκής μεταξύ πεζών και ποδηλατιστών σε διαβάσεις, δ) επιβάρυνση του επιπέδου εξυπηρέτησης της γενικής κυκλοφορίας στις ώρες αιχμής κατά τις οποίες η Λ. Νίκης εξυπηρετεί σημαντικούς κυκλοφοριακούς φόρτους.

Ο ποδηλατοδρόμος της Λ. Νίκης περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) για την ανάπτυξη δικτύου ποδηλατοδρόμων στην περιοχή του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Στην προοπτική συνέχισης της λειτουργίας του επί της οδού το IMET προτείνει τα εξής:

1. Συνέχιση της λειτουργίας του ποδηλατόδρομου με εφαρμογή προστατευτικού διαχωριστικού ικανού ύψους (στην θέση της υφιστάμενης διαγραμμισμένης νησίδας) για τον πλήρη διαχωρισμό και αύξηση της ασφάλειας των ποδηλατιστών. Επίσης θα πρέπει να μεγαλώσει το πλάτος της νησίδας διαχωρισμού.
2. Ευαισθητοποίηση των οδηγών και αστυνόμευση της χαμηλής ταχύτητας κίνησης των οχημάτων στην οδό, σε ώρες εκτός αιχμής.
3. Βελτίωση της σήμανσης και διαχείρισης κυκλοφορίας σε κύρια σημεία κατά τις ώρες και ημέρες αιχμής με έμφαση στις διασταυρώσεις της Λ. Νίκης, με Βενιζέλου και Ι. Δραγούμη.
4. Για τον μετριασμό του κυκλοφοριακού φόρτου επί της Λ. Νίκης προτείνεται η εγκατάσταση πινακίδας μεταβλητών μηνυμάτων σε κατάλληλο σημείο στο ύψος των Δικαστηρίων, για εμφάνιση συντομότερης διαδρομής στους ερχόμενους από τη δυτική είσοδο της πόλης.

Στην προοπτική μονιμοποίησης του ποδηλατόδρομου, σύμφωνα με το IMET θα απαιτηθεί να εξετασθούν:

- I. Η αύξηση του πλάτους των λωρίδων κίνησης των ποδηλάτων και η διαμόρφωση μόνιμου μεγαλύτερου πλάτους διαχωριστικού από την γενική κυκλοφορία.
- II. Επειδή η αύξηση του πλάτους του ποδηλατόδρομου και του διαχωριστικού καθιστά δύσκολη τη διατήρηση των δύο λωρίδων κυκλοφορίας στο οδόστρωμα είναι απαραίτητη η υλοποίηση του deck στη θάλασσα που προτείνεται από το ΣΒΑΚ και το οποίο θα ελευθερώσει το σημερινό πεζοδρόμιο από τη ροή των πεζών και θα επιτρέψει τη χρήση του και από τους ποδηλάτες με υψηλούς όρους εξυπηρέτησης.
- III. Αν η υλοποίηση του deck καθυστερεί, να εξετασθεί η εναλλακτική λύση για διατήρηση του ποδηλατόδρομου επί του οδοστρώματος με μία κατεύθυνση, την ίδια της γενικής κυκλοφορίας (με μειωμένο σε σχέση με τώρα, αλλά κατάλληλο σύμφωνα με τις προδιαγραφές πλάτος λωρίδας και νησίδας) και η χρήση του πρώην ποδηλατόδρομου πάνω στο πεζοδρόμιο, για την αντίθετη κατεύθυνση κίνησης των ποδηλάτων (με μειωμένο πλάτος λόγω της μίας κίνησης). Η παραπάνω διαμόρφωση θα επέτρεπε να χρησιμοποιηθούν κατάλληλα πλάτη ποδηλατόδρομου και νησίδας, θα απέδιδε επιπλέον (συγκριτικά με την αρχική κατάσταση) χώρο στους πεζούς που κινούνται επί του πεζοδρομίου της Παλιάς Παραλίας, αλλά και στα οχήματα (λόγω αύξησης του πλάτους της λωρίδας κίνησης) που κινούνται στην αριστερή λωρίδα ώστε να διατηρούν μεγαλύτερη απόσταση ασφαλείας από το κράσπεδο αλλά και στην δεξιά με απόσταση από τον ποδηλατόδρομο. Επιπλέον, θα διευκόλυνε τη διάσχιση της οδού από τους πεζούς, καθώς κάθε φορά θα απαιτείται ο έλεγχος μόνο προς μία κατεύθυνση και παράλληλα όλοι οι ποδηλάτες θα έχουν ορατότητα προς τους φωτεινούς σηματοδότες.

B. Ο ποδηλατόδρομος της Κ. Καραμανλή

Οι μετρήσεις χρήσης του ποδηλατόδρομου τις οποίες έκαναν οι ερευνητές του IMET κατέδειξαν μόλις 71 ποδήλατα την ώρα σε διάστημα αιχμής. Σύμφωνα με την έκθεση του IMET η ροή αυτή είναι χαμηλή.

Όσον αφορά στην άνεση και ασφάλεια των ποδηλατιστών πραγματοποιήθηκε έρευνα μετακινούμενου παρατηρητή και αυτοψία σε μεσημβρινές ώρες, σε όλο το μήκος του ποδηλατόδρομου, ώστε να διερευνηθεί το πλήθος των εμποδίων που συναντάει ένας ποδηλάτης που τον διασχίζει.

Διαπιστώθηκε ότι για τη διάσχιση ολόκληρου του ποδηλατόδρομου, ένας ποδηλάτης χρειάζεται να εκτραπεί περίπου 50 φορές από την επιθυμητή πορεία του (έως και να βγει εκτός ποδηλατόδρομου), ώστε να αποφύγει εμπόδια εντός αυτού. Όπως διαπιστώνει το IMET, είναι σαφές ότι ο ποδηλατόδρομος καταπατάται από σταθμευμένα οχήματα. Αυτό γίνεται πλήρως κατανοητό και από την κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι πλαστικοί κώνοι, καθώς περίπου στο μισό μήκος είναι κατεστραμμένοι.

Σχετικά με την επιρροή του ποδηλατόδρομου στη γενική κυκλοφορία επί της Κ. Καραμανλή, βάσει σύγκρισης χρόνων διαδρομής σε ώρες αιχμής πριν και μετά την εφαρμογή του ποδηλατόδρομου, προκύπτει ότι δεν υπήρξε αρνητική επίπτωση στη ροή των οχημάτων, καθώς για το ρεύμα προς τα ανατολικά καταγράφεται μείωση 4,7% στους χρόνους διαδρομής ενώ για το ρεύμα προς το κέντρο υπήρξε μείωση 12,1%.

Πρόβλημα η στάθμευση

Με στόχο να διερευνηθεί ο βαθμός του προβλήματος στάθμευσης που προκλήθηκε από την εφαρμογή του ποδηλατόδρομου, πραγματοποιήθηκε έρευνα ζήτησης και προσφοράς στάθμευσης σε τυπική ημέρα (στα διαστήματα 10:00-11:45 και 18:00-19:45) στη περιοχή επιρροής που ορίστηκε από τις οδούς Τζαβέλλα, Μακεδονίας, Μαρασλή, Αλεξάνδρου Ζουμετίκου και την ίδια ημέρα (στα διαστήματα 12:15-14:00 και 20:15-22:00) στη περιοχή επιρροής που ορίστηκε από τις οδούς Κλεάνθους, Κωνσταντινουπόλεως, Παπαναστασίου, Δ. Μητροπούλου.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα φαίνεται ότι η ζήτηση ξεπερνά την προσφορά στάθμευσης αλλά η πίεση είναι μεγαλύτερη για τους επισκέπτες παρά για τους κατοίκους με δεδομένο και τον αριθμό των θέσεων που απευθύνονται αποκλειστικά σε κατοίκους (πιλοτές). Ενδεικτικό του προβλήματος στάθμευσης είναι ότι στη διάρκεια των μετρήσεων διαπιστώθηκαν περίπου 400 παράνομες σταθμεύσεις.

Από τα ερωτηματολόγια τα οποία συμπλήρωσαν οι ποδηλάτες προκύπτει ότι το 78,8% των χρηστών τάσσεται υπέρ της μονιμοποίησης του ποδηλατόδρομου. Πάντως οι χρήστες αναγνωρίζουν ότι είναι ανεπαρκής η προστασία του ποδηλατόδρομου εξ αιτίας της παράνομης στάθμευσης.

Σημειώνεται ότι ο ποδηλατόδρομος της Κ. Καραμανλή δεν περιλαμβανόταν στις προτάσεις του ΣΒΑΚ το οποίο πρότεινε την κατασκευή ποδηλατόδρομου στην Παπάφη, καθώς και στις οδούς Π. Συνδίκια και Μ. Μπότσαρη και την κάθετη σύνδεση τους με τον ποδηλατόδρομο της παραλίας.

Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει το IMET είναι πως, με βάση τα παραπάνω, ο ποδηλατόδρομος της λεωφόρου Κ. Καραμανλή χρήζει επανεξέτασης πριν από τη μονιμοποίησή του.

Για όσο διάστημα θα συνεχιστεί η πιλοτική λειτουργία το IMET προτείνει:

1. Μέτρα προφύλαξης/αστυνόμευσης του από φαινόμενα παράνομης στάθμευσης, ώστε να επιτρέψει την μεγαλύτερη χρήση του από τους ποδηλάτες και την τελική του αξιολόγηση για το αν καταφέρνει το στόχο του για εξυπηρέτηση των ποδηλατιστών σε μετακινήσεις μεγάλου μήκους και αν συγκεντρώνει τις απαραίτητες ροές για την δικαιολόγηση της λειτουργίας του.

2. Να εξεταστούν μέτρα στήριξης των κατοίκων για τη χρήση των χώρων στάθμευσης εκτός οδού που υπάρχουν στην περιοχή σε μία προσπάθεια ανακούφισης του προβλήματος που δημιουργήθηκε. Στο ίδιο πλαίσιο θα μπορούσαν να εξεταστούν και να γίνουν μικρού κόστους χωρικές διαμορφώσεις για την αύξηση της προσφοράς στάθμευσης (π.χ. επί της Κωνσταντινουπόλεως), στις επηρεαζόμενες περιοχές.
3. Καμπάνιες χρήσης του ποδηλατόδρομου και ενημέρωσης των πολιτών και των χρηστών του.

Το IMET αναφέρει, τέλος, ότι σε επόμενο στάδιο και μετά την επαναξιολόγηση στο τέλος της νέας πιλοτικής περιόδου και ανάλογα με τα επίπεδα χρήσης που θα επιτευχθούν θα πρέπει να εξεταστούν ένα από τα παρακάτω:

I. Μη μονιμοποίηση της λειτουργίας ιδιαίτερα αν έχουν προχωρήσει τα έργα για την δημιουργία ποδηλατόδρομου στις οδούς Παπάφη, Συνδίκια και Μπότσαρη.

II. Μονιμοποίηση λειτουργίας μετά από μελέτη συνοδών έργων και μετατροπή των δύο αποκλειστικών λωρίδων ποδηλάτων σε διαδρόμους ποδηλάτων, ενισχύοντας τον διαχωρισμό από τη μηχανοκίνητη κυκλοφορία (π.χ. μέσω της δημιουργίας φυτεμένων ζωνών). Σε αυτή τη περίπτωση η συνέχιση και ολοκλήρωση του ποδηλατικού άξονα μέχρι το κέντρο της Θεσσαλονίκης θα αποτελεί προαπαιτούμενο.

- **Covid 19 - Αναστέλλεται η λειτουργία του προσωρινού ποδηλατόδρομου της Κ. Καραμανλή από τις 10/02/2022 – Σε πλήρη εξέλιξη τα έργα για την αναβάθμιση του δικτύου των ποδηλατόδρομων στη δυτική πλευρά της πόλης**

Την αναστολή λειτουργίας του προσωρινού ποδηλατόδρομου της λεωφόρου Κωνσταντίνου Καραμανλή από τις 10/02/2022 αποφάσισε η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Σε ό,τι αφορά τον προσωρινό ποδηλατόδρομο της Κωνσταντίνου Καραμανλή καταδείχθηκαν μικρά επίπεδα χρήσης παρά τις προωθητικές ενέργειες στις οποίες είχε προχωρήσει ο Δήμος : Ειδικότερα, σύμφωνα με τις μετρήσεις που είχε στα χέρια του ο Δήμος Θεσσαλονίκης μέχρι τον Ιούλιο του 2020, στην Κωνσταντίνου Καραμανλή -χωρίς να υπάρχει έως τότε υποδομή αποκλειστικής χρήσης- κινούνταν περίπου πέντε ποδήλατα ανά ώρα αιχμής. Οι μετρήσεις κυκλοφοριακού φόρτου ποδηλάτου που διεξήχθησαν στην Κωνσταντίνου Καραμανλή τον Σεπτέμβριο του 2020 -μετά τη δημιουργία της προσωρινής υποδομής- έδειξαν σε ώρες αιχμής 50 ποδήλατα/ώρα, ενώ στις αντίστοιχες μετρήσεις που έγιναν έναν χρόνο μετά καταγράφηκε κίνηση 65 ποδηλάτων και πατινιών ανά ώρα κατά τις ίδιες ώρες αιχμής.

Αντιθέτως, στον ποδηλατόδρομο της Λεωφόρου Νίκης καταγράφηκε σημαντική αύξηση της κυκλοφορίας με παράλληλη διευκόλυνση στην κίνηση των πεζών, που πλέον έχουν στη διάθεσή τους υπερδιπλάσιο χώρο. Συγκεκριμένα, στο πλακόστρωτο της λεωφόρου Νίκης, όπου λειτουργούσε τότε ο ποδηλατόδρομος, είχαν μετρηθεί το 2017 περίπου 50 ποδήλατα ανά ώρα αιχμής. Μετά τη μεταφορά του ποδηλατόδρομου στο οδόστρωμα, στη λεωφόρο Νίκης οι μετρήσεις που έγιναν μόνον τον Σεπτέμβριο του 2020 έδειξαν στις ώρες αιχμής 400 ποδήλατα και πατίνια/ώρα.

Στο μεταξύ, σε πλήρη εξέλιξη βρίσκονται τα έργα για την αναβάθμιση του υφιστάμενου δικτύου των ποδηλατόδρομων στη δυτική πλευρά της πόλης. Τα έργα αφορούν την κατασκευή ποδηλατόδρομου διπλής κατεύθυνσης πλήρως διαχωρισμένου από τη μηχανοκίνητη κυκλοφορία στις οδούς Κουντουριώτου,

Σαλαμίνας, Πολυτεχνείου και Αναγεννήσεως.

➤ Έρευνα του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης, της Πολυτεχνικής Σχολής του ΑΠΘ για τη σχέση των πολιτών της Θεσσαλονίκης με τη Νέα Παραλία

Την αγάπη των Θεσσαλονικέων για τη Νέα Παραλία κατέγραψε η έρευνα «Συμπεριφορές κινητικότητας στον δημόσιο χώρο: μετακινήσεις και αντιλήψεις των χρηστών της Νέας Παραλίας Θεσσαλονίκης» που εκπονήθηκε στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης ΑΠΘ.⁸

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, το 86% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η Νέα Παραλία αποτελεί έναν ελκυστικό δημόσιο χώρο, γιατί όπως δηλώνουν, έχει διαμορφωθεί ένα όμορφο, ήρεμο και χαλαρωτικό τοπίο με ποικιλία εικόνων που γειτνιάζει με τη θάλασσα, η κίνηση των πεζών είναι άνετη και ευχάριστη χωρίς μηχανοκίνητη κυκλοφορία, οι ποιοτικοί πράσινοι χώροι συμβάλλουν στη σύνδεση φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και προσφέρονται για πολλαπλές δραστηριότητες ψυχαγωγίας και άθλησης.

Η αγάπη των πολιτών φαίνεται και στον τρόπο που έχουν εντάξει τη Νέα Παραλία στην καθημερινότητά τους: Βάσει των ευρημάτων, το 59% των χρηστών επισκέπτεται τη Νέα Παραλία καθημερινά ή συχνά, δηλαδή από 3 έως 6 φορές την εβδομάδα, το 28% λιγότερο συχνά (1-2 φορές/εβδομάδα) και μόνο το 14% σπάνια. Μάλιστα, η πλειονότητα των ερωτηθέντων (38%) περπατά από μισή έως μία ώρα ενώ σχετικά μεγάλα ποσοστά βαδίζουν μεταξύ 1-2 ωρών (29%) και έως 30 λεπτά (23%).

Αρκετά χαμηλό είναι το ποσοστό που δεν θεωρεί τη Νέα Παραλία ελκυστικό δημόσιο χώρο. Συγκεκριμένα το 14% των ερωτηθέντων δεν δείχνει την προτίμησή του στη Νέα Παραλία παραθέτοντας ως λόγους την έλλειψη εκτεταμένων χώρων πρασίνου, την ανασφάλεια που προκαλεί ο ποδηλατόδρομος, τη δυσσομία λόγω της ρύπανσης στο Θερμαϊκό κόλπο, την απουσία χώρων εστίασης και την ελλιπή συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση από τα Μ.Μ.Μ.

Hot spot οι Ομπρέλες του Ζογγολόπουλου

Οι ομπρέλες του Ζογγολόπουλου αναδεικνύεται ως το πιο πολυσύχναστο σημείο της Νέας Παραλίας σύμφωνα με την καταγραφή των μετακινήσεων πεζών και ποδηλάτων καθώς το σημείο συγκεντρώνει τον περισσότερο κόσμο τόσο την Κυριακή το απόγευμα όσο και τα απογεύματα των εργάσιμων ημερών.

Ενδεικτικά, οι μετρήσεις για τις ανάγκες της έρευνας πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια μιας τυπικής εργάσιμης ημέρας και μιας ημέρας αργίας, πρωινές και

⁸ Στοιχεία έρευνας

Η έρευνα εκπονήθηκε στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης ΑΠΘ από τους Απόστολο Παπαγιαννάκη, Επίκουρο Καθηγητή, Αθηνά Γιαννακού, Καθηγήτρια και Ραφαήλ Μακρινάκη, Μηχανικό Χωροταξίας και Ανάπτυξης και παρουσιάστηκε στο συνέδριο του ΤΕΕ «Δημόσιος Χώρος +».

Για την κατανόηση των χαρακτηριστικών των μετακινήσεων στη Νέα Παραλία, καθώς και των συμπεριφορών κινητικότητας των χρηστών του δημόσιου χώρου, πραγματοποιήθηκαν δύο έρευνες πεδίου τους μήνες Απρίλιο και Μάιο 2017 (25/4-14/5). Η πρώτη έρευνα αφορά την καταμέτρηση των ροών μετακινήσεων πεζών και ποδηλάτων με στόχο τον εντοπισμό των ωρών αιχμής και του επιπέδου εξυπηρέτησης της Νέας Παραλίας. Η δεύτερη έρευνα, με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου σε τυχαίο δείγμα 300 χρηστών του δημόσιου χώρου είχε ως στόχο να διερευνήσει τα εξής ζητήματα: τα κοινωνικά-οικονομικά χαρακτηριστικά, η προέλευση-προορισμός, ο σκοπός και η συχνότητα μετακινήσεων των χρηστών της Νέας Παραλίας, καθώς και η αξιολόγηση της ελκυστικότητας, η καταγραφή των σημαντικότερων προβλημάτων του δημόσιου χώρου από τους χρήστες και οι προσδοκίες τους σχετικά με μελλοντικές παρεμβάσεις.

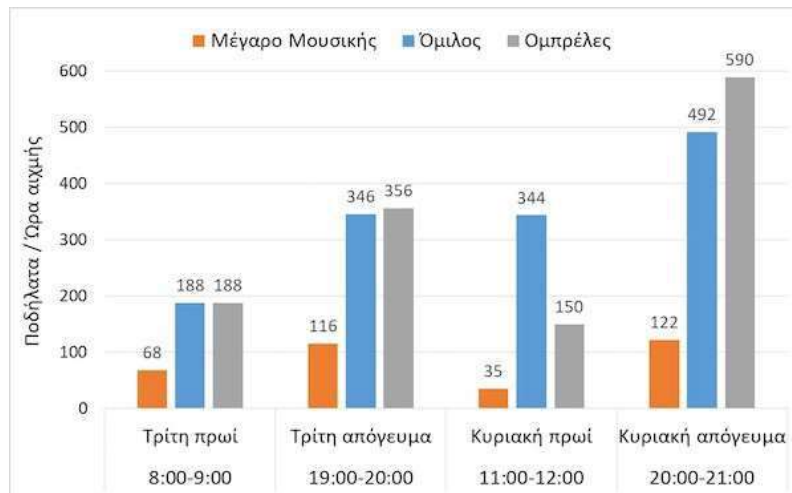
απογευματινές ώρες (Τρίτη κατά τις ώρες 07:00-09:00 και 18:00-20:00 και Κυριακή κατά τις ώρες 10:00-12:00 και 19:00-21:00) σε τρεις επιμέρους ζώνες της Νέας Παραλίας: το Μέγαρο Μουσικής, τον Όμιλο Φίλων Θαλάσσης (Ο.Φ.Θ) και τις Ομπρέλες Ζογγολόπουλου.

Την Κυριακή το απόγευμα καταγράφονται οι περίοδοι μέγιστης αιχμής πεζών και ποδηλατών στις Ομπρέλες Ζογγολόπουλου, με 4.900 πεζούς και 590 ποδηλάτες στις 20:00-21:00 και στις δύο κατευθύνσεις. Επίσης, την Κυριακή το πρωί στον Ο.Φ.Θ οι ροές είναι σημαντικά υψηλότερες σε σχέση με τις άλλες δύο περιοχές εξαιτίας των καταστημάτων αναψυχής που λειτουργούν εκεί, με 1902 πεζούς και 344 ποδηλάτες στις 11:00-12:00 και στις δύο κατευθύνσεις.

Τέλος, η καθημερινή ροή αιχμής εντοπίζεται το απόγευμα στις Ομπρέλες, επίσης με 2010 πεζούς και 356 ποδηλάτες στις 19:00-20:00. Γενικά, το τμήμα της παραλίας από τον Ο.Φ.Θ. έως τις Ομπρέλες προσελκύει περισσότερες μετακινήσεις ενώ αντίθετα, οι μετακινήσεις στην περιοχή του Μεγάρου Μουσικής που αποτελεί την ανατολική είσοδο στη Νέα Παραλία είναι αισθητά λιγότερες.

Όπως δηλώνουν οι ερευνητές του ΑΠΘ, ο κρίσιμος παράγοντας που καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την «επιτυχία» ή την «αποτυχία» του σχεδιασμού μια αστικής επέμβασης είναι η προσέλκυση των βασικών ανθρώπινων δραστηριοτήτων στον δημόσιο χώρο, όπως το να περπατάς, να στέκεσαι, να κάθεται, να ακούς, να μιλάς και να βλέπεις. Η ανάπλασή της Νέα Παραλίας είναι ένα έργο προς όφελος του πεζού και του ποδηλάτη που αναδεικνύει την αισθητική και πολιτιστική διάσταση της πόλης και αποτελεί το ζωντανό μέσο ευαισθητοποίησης των πολιτών για τη διαμόρφωση μιας νέας παιδείας αστικής κινητικότητας. Η εκ των υστέρων ποιοτική αξιολόγηση των αστικών επεμβάσεων από τους πολίτες είναι μια αναγκαία και χρήσιμη διαδικασία που αναδεικνύει τον βαθμό ελκυστικότητας και αποδοχής ενός έργου. Επίσης αποτιμά τα πραγματικά προβλήματα, αφουγκράζεται τις απαιτήσεις και προσδοκίες της τοπικής κοινωνίας και μπορεί να συμβάλει τεκμηριωμένα και ορθολογικά στο δημόσιο διάλογο για την βελτίωση της πόλης.

Προσβασιμότητα της Νέας Παραλίας

Όσον αφορά το επίπεδο προσβασιμότητας, το 70% των χρηστών θεωρεί ότι η Νέα Παραλία ευνοεί και διευκολύνει τη μετακίνηση των πεζών, ωστόσο καταγράφεται και ένα αξιολογικό ποσοστό 30% που διαφωνεί με αυτό. Τα βασικότερα προβλήματα που αξιολογήθηκαν ως σχετικά σημαντικά είναι η ελλιπής προσβασιμότητα και διασύνδεση με τον αστικό ιστό από την πλευρά της Λεωφόρου Μεγ. Αλεξάνδρου, ειδικότερα ο υψηλός χρόνος αναμονής διάσχισης στις διαβάσεις πεζών, και τα πολλά σταθμευμένα οχήματα παρά την οδό.

Αναφορικά με τις συνθήκες ασφάλειας κατά τη διάρκεια της πεζής μετακίνησης, το 65% των χρηστών δηλώνει ικανοποιημένο. Ωστόσο, καταγράφεται και ένα υψηλό ποσοστό 35% των ερωτηθέντων οι οποίοι εκφράζουν δυσαρέσκεια για συγκεκριμένα προβλήματα. Η «ανεξέλεγκτη κίνηση ποδηλατιστών στον χώρο κίνησης πεζών» αναφέρεται ως σημαντικό πρόβλημα, ενώ ως σχετικά σημαντικά αξιολογούνται η έντονη κυκλοφορία οχημάτων στην παραλιακή λεωφόρο και η διέλευση οχημάτων σε ορισμένα σημεία του δημόσιου χώρου όπως ο ΟΛΘ. Αξίζει να σημειωθεί ότι κανένα από τα προβλήματα προσβασιμότητας δεν αξιολογήθηκε ως αρκετά ή πολύ σημαντικό (βαθμός 4 και 5 από μια κλίμακα από το 1 έως το 5).

Οι μόνες παρεμβάσεις που θεωρούν σχετικά σημαντικές έως πολύ σημαντικές (βαθμός 3, 4 ή 5) είναι η αύξηση των χώρων πρασίνου (25%) και η λειτουργία επιπλέον χώρων αναψυχής (23%), οι οποίοι εκτιμάται ότι θα τονώσουν τη ζωή στον δημόσιο χώρο. Όλες οι υπόλοιπες επιλογές χαρακτηρίζονται ως λιγότερο σημαντικές, διότι προφανώς οι υφιστάμενες υποδομές καλύπτουν επαρκώς τις ανάγκες τους.

➤ **Covid 19 - Έρευνα κοινού του ΟΣΕΘ για τις επιπτώσεις της υγειονομικής κρίσης που επέφερε η πανδημία της Covid-19 στις Δημόσιες Επιβατικές Μεταφορές**

Ο ΟΣΕΘ σε μετρήσεις που έγιναν κατά την διάρκεια της πανδημίας (έτη 2019 και 2020) διαπίστωσε τα ακόλουθα:

Μετά το ξέσπασμα της πανδημίας διπλασιάστηκαν οι μετακινήσεις με ΙΧ και με τα πόδια και μειώθηκαν κατά περίπου 27% οι μετακινήσεις με τα λεωφορεία ώστε να αποφευχθεί ο συνωστισμός και να μειωθούν οι πιθανότητες να μολυνθεί κάποιος από το ιό. Σημαντικές αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο μετακινούμαστε καθημερινά επέφερε η πανδημία. Μια πρώτη καταγραφή των επιπτώσεων, σε ένα σύνολο περίπου δύο εκατομμυρίων καθημερινών μετακινήσεων στην περιφερειακή ενότητα Θεσσαλονίκης, αποτύπωσε τις συνήθειες των πολιτών ως προς τον τρόπο μετακίνησής τους από και προς τον χώρο εργασίας τους, το σχολείο και τα φροντιστήρια και τις δραστηριότητες των παιδιών τους, την αγορά και αλλού, πριν αλλά και μετά το ξέσπασμα της πανδημίας. Αποτυπώνονται επίσης οι επιπτώσεις που επήλθαν στη δημόσια αστική συγκοινωνία, εν προκειμένω στον ΟΑΣΘ. Η εν λόγω έρευνα του ΟΣΕΘ διεξήχθη ηλεκτρονικά, μέσω της ιστοσελίδας του Οργανισμού, ενώ πραγματοποιήθηκαν και συνεντεύξεις με μετακινούμενους σε διάφορα σημεία και τερματικούς σταθμούς. Τα κύρια ευρήματα της έρευνας έδειξαν τα εξής:

- Πριν από την πανδημία οι Θεσσαλονικείς χρησιμοποιούσαν ως κύριο μέσο μεταφοράς το αστικό λεωφορείο σε ποσοστό 79,24%, το ΙΧ σε ποσοστό 10,23% και τις πεζές μετακινήσεις σε ποσοστό 7,89%.
- Μετά το ξέσπασμα της πανδημίας τα ποσοστά αυτά διαμορφώθηκαν: για τα αστικά λεωφορεία στο 58,19%, για τα ΙΧ στο 20,47% και για τις πεζές μετακινήσεις στο 13,16%. Εν ολίγοις, διπλασιάστηκαν οι μετακινήσεις με ΙΧ και με τα πόδια και μειώθηκαν κατά περίπου 27% οι μετακινήσεις με τα λεωφορεία.

Οι αλλαγές στις συνήθειες των Θεσσαλονικέων ως προς τον τρόπο μετακίνησης αποτυπώνονται και σε ένα ακόμη εύρημα της έρευνας το οποίο αφορά τη συχνότητα χρήσης του αστικού λεωφορείου. **Συγκεκριμένα, πριν από την πανδημία, καθημερινά χρησιμοποιούσε λεωφορείο το 52,63% των μετακινούμενων. Το ποσοστό αυτό μετά το ξέσπασμα της πανδημίας υποχώρησε στο 31,58%, μείωση περίπου 40%.** Το ποσοστό όσων χρησιμοποιούσαν λεωφορείο δύο, τρεις φορές την εβδομάδα παρέμεινε περίπου σταθερό (24,27% πριν την πανδημία, 24,56% μετά). Όσων χρησιμοποιούσαν λεωφορείο δύο έως τέσσερις φορές το μήνα αυξήθηκε (12,28% πριν την πανδημία, 16,96% μετά), όπως και αυτών οι οποίοι χρησιμοποιούν λεωφορείο μία φορά το μήνα (9,06% πριν την πανδημία, 17,25% μετά). Επίσης, κατακόρυφη αύξηση παρουσίασε το ποσοστό όσων έχουν διαγράψει το λεωφορείο από τις επιλογές τους για τη μετακίνησή τους, από 1,75% που ήταν πριν από την πανδημία, στο 9,65% μετά. Σημειώνεται ότι μέρος των καθημερινών μετακινήσεων γίνεται και με άλλους τρόπους, όπως για παράδειγμα με μηχανοκίνητα δίκυκλα (11%), με ταξί (3%) και με ποδήλατο (2%).

➤ **Η έρευνα κατέγραψε μείωση της χρήσης των ΜΜΜ κατά την περίοδο της πανδημίας. Τα 2/3 του δείγματος δήλωσαν ότι μείωσαν τη χρήση των ΜΜΜ, ενώ μόλις το 1/20 σχεδόν δήλωσαν ότι αύξησαν τη χρήση των ΜΜΜ.**

Η μείωση της χρήσης καταγράφηκε εντονότερη για την ηλικιακή ομάδα 45 έως 64 ετών και για τους πολίτες με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο, μια συσχέτιση που πιθανώς μαρτυρά μια διαφορά στη χρήση των ΜΜΜ κατά τη διάρκεια της πανδημίας από διαφορετικές κοινωνικό-οικονομικές ομάδες. Σημειώνεται επίσης ότι η μείωση ήταν ακόμα μεγαλύτερη μεταξύ των πολιτών που είχαν δηλώσει ως κυριότερο λόγο μετακίνησης την πραγματοποίηση αγορών ή την επίσκεψη σε μέλη της οικογένειάς τους.

Η αποφυγή του συνωστισμού λόγω της πανδημίας του ιού covid-19 κρίθηκε από τα επτά δέκατα του δείγματος ως ο κυριότερος λόγος μείωσης της χρήσης των ΜΜΜ. Σε επόμενη ερώτηση σχετικά με τον κίνδυνο μετάδοσης του ιού στα ΜΜΜ, η συντριπτική πλειονότητα των ερωτηθέντων (82%) εκτίμησε τον κίνδυνο αυτό ως σημαντικό. Την ανησυχία αποδίδουν οι περισσότεροι τόσο στη μη πιστή τήρηση των μέτρων προστασίας από τους πολίτες, όσο και στη μη λήψη ειδικών μέτρων από τη διοίκηση των αστικών συγκοινωνιών για την προστασία από τον ιό. Συγκεκριμένα, το 57% των πολιτών δήλωσαν με βεβαιότητα ότι οι πολίτες δεν λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα, ενώ ένα επιπρόσθετο 26% των πολιτών εκδήλωσαν επιφυλάξεις σχετικά με το αν πράγματι οι πολίτες λαμβάνουν τα μέτρα. Σημειώνεται ότι οι ερωτηθέντες άνω των 55 ετών ήταν εκείνοι που δήλωσαν σε υψηλότερα ποσοστά ότι οι πολίτες δεν τηρούν τα σχετικά μέτρα.

Παρόμοια ήταν η εκτίμηση της πλειονότητας των ερωτηθέντων και για το αν η διοίκηση των δημόσιων συγκοινωνιών της Θεσσαλονίκης λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα προστασίας των επιβατών από τον covid-19. **Το 60% των πολιτών απάντησαν αρνητικά, ενώ επιπρόσθετος το 21% εξέφρασαν επιφυλάξεις για το κατά πόσο έχουν ληφθεί τέτοια μέτρα από τη διοίκηση. Σημειώνεται ότι οι άνεργοι και οι λιγότερο μορφωμένοι ήταν εκείνοι που δήλωσαν σε σχετικά υψηλότερα ποσοστά ότι η διοίκηση έχει λάβει μέτρα προστασίας.** Αξίζει να σημειωθεί ότι μεταξύ εκείνων που δήλωσαν ότι οι πολίτες δεν τηρούν τα μέτρα, το 70% δήλωσαν ότι και η διοίκηση των συγκοινωνιών δε λαμβάνει μέτρα πρόληψης. Αντιθέτως, μεταξύ εκείνων που δήλωσαν ότι οι πολίτες τηρούν τα μέτρα, μόλις ένας στους τρεις δήλωσαν ότι η διοίκηση δε λαμβάνει μέτρα πρόληψης. Η έρευνα δείχνει να εντοπίζει μια ευρεία πλειονότητα πολιτών που βλέπουν ανεπαρκή τήρηση των μέτρων από όλες τις πλευρές και ένα μικρό σύνολο πολιτών που βλέπουν τη συμπεριφορά τόσο των επιβατών, όσο και της διοίκησης των δημόσιων συγκοινωνιών ικανοποιητική.

Αναφορικά με τη λύση που προτάσσεται ως η πλέον χρήσιμη για την κυκλοφορία στην πόλη της Θεσσαλονίκης σε προσωπικό επίπεδο, οι επιλογές που κυριάρχησαν είναι η λειτουργία της γραμμής του Μετρό (45%) και η αύξηση του αριθμού των δρομολογίων των αστικών λεωφορείων (32%). Άλλες λύσεις, όπως ο προαστιακός, η θαλάσσια συγκοινωνία, η επέκταση ποδηλατοδρόμων ή η έξυπνη σήμανση αξιολογήθηκαν ως χρήσιμες μόνο από πολύ μικρές ομάδες του συνόλου.

Σημειώνεται ότι η προτίμηση προς τη μία ή την άλλη λύση, δηλαδή της λειτουργίας του Μετρό και της αύξησης των δρομολογίων αστικών λεωφορείων, συσχετίζεται με τον τόπο κατοικίας των ερωτηθέντων. Οι κάτοικοι του Δήμου Θεσσαλονίκης, και κυρίως του 5ου Δημοτικού Διαμερίσματος επέλεξαν συχνότερα τη λύση του Μετρό, ενώ οι κάτοικοι περιμετρικών του Δήμου Θεσσαλονίκης δήμων, όπως οι Αμπελόκηποι, η Μενεμένη, η Νεάπολη και οι Συκιές, επέλεξαν τη λύση των επιπρόσθετων δρομολογίων των αστικών λεωφορείων.

Η ερμηνεία σχετίζεται προφανώς με τις περιοχές τις οποίες αναμένεται να εξυπηρετήσει η λειτουργία του Μετρό. Οι κάτοικοι των περιοχών αυτών προσβλέπουν στη λειτουργία του Μετρό, ενώ οι κάτοικοι περιοχών που δε θα βοηθηθούν στις μετακινήσεις τους από το Μετρό, έδωσαν, όπως ήταν αναμενόμενο, βαρύτητα στη λύση του αυξημένου αριθμού δρομολογίων λεωφορείων.

Οι αλλαγές στις συνήθειες των Θεσσαλονικέων όσον αφορά τους τρόπους μετακίνησής τους είχαν άμεση επίπτωση και στον ΟΑΣΘ, που αποτελεί το μοναδικό δημόσιο μέσο μεταφοράς για τη Θεσσαλονίκη. Η μείωση της επιβατικής κίνησης στην αστική συγκοινωνία άρχισε μερικά χρόνια πριν εξ αιτίας της συρρίκνωσης του στόλου του ΟΑΣΘ, αλλά κατά την περίοδο της πανδημίας οι επιπτώσεις σε επιβατική κίνηση και κατά συνέπεια και σε εισπράξεις, ήταν δραματικές. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται στις εκθέσεις πεπραγμένων του ΟΣΕΘ, την τετραετία 2017 – 2020 η επιβατική κίνηση του ΟΑΣΘ μειώθηκε κατά περίπου 70%. Αναλυτικότερα, το 2017 έγιναν με τον ΟΑΣΘ 134.426.394 μετακινήσεις. Το 2018 έπεσαν στα 104.758.645 (μείωση 22,07%). Το 2019 έφτασαν στα 87.662.336 (μείωση 16,32% σε σχέση με το 2018). Το δε 2020 που ξέσπασε η πανδημία μετά τον Μάρτιο, οι μετακινήσεις με τα αστικά λεωφορεία υποχώρησαν στα 40.126.350 (μείωση κατά 54,23% σε σχέση με το 2019). Δραματική υπήρξε και η συνεπακόλουθη μείωση των εισπράξεων. Το 2019 οι εισπράξεις του ΟΑΣΘ από κάθε μορφής εισιτήριο ή κάρτες είχαν ανέλθει σε 28.951.149 ευρώ, ενώ το 2020, πρώτο έτος της πανδημίας υποχώρησαν στα 11.813.826, παρουσιάζοντας μείωση της τάξης του 60% περίπου.

Μια σημαντική παράμετρος ήταν και η διατήρηση κλειστών των Πανεπιστημίων (εξ' αποστάσεων εκπαίδευση) καθώς οι φοιτητές χρησιμοποιούν κατά κόρον τα λεωφορεία για τις μετακινήσεις του, και όσοι ήταν από επαρχία έφυγαν, ενώ και την ακαδημαϊκή χρονιά 2020 – 2021 πολλοί επιτυχόντες φοιτητές δεν νοίκιασαν σπίτι στην Θεσσαλονίκη γνωρίζοντας ότι τα μαθήματα στα πανεπιστήμια δεν θα γίνονταν δια ζώσης αλλά από απόσταση. Επιπρόσθετα η οικονομική δραστηριότητα κινείται στα προ πανδημίας επίπεδα περιλαμβανομένου του τουρισμού και τα επίπεδα εμβολιασμού δείχνουν πως οδεύουμε στο τέλος της πανδημίας ή στην μετατροπή της σε ενδημικό φαινόμενο.

Καλή Πρακτική

Δράση Voltάρω από την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Κάθε χρόνο, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, μέσω της Αντιπεριφέρειας Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, διοργανώνει μια μεγάλη πράσινη γιορτή στη Θεσσαλονίκη, που έχει ως στόχο να ευαισθητοποιήσει τους πολίτες στα θέματα του περιβάλλοντος, κυρίως στη βιώσιμη αστική μετακίνηση.⁹

Η στρατηγική της δράσης, είναι η διευκόλυνση της ανάπτυξης της μικροκινητικότητας στην Περιφέρεια, δίνοντας κίνητρα στους φορείς που ενεργοποιούνται σε αυτόν τον τομέα να συγκλίνουν προς μια αποτελεσματική και βιώσιμη ανάπτυξη. Η μικροκινητικότητα βασίζεται στις επιλογές των πολιτών, προσφέροντας μεγάλες δυνατότητες μείωσης των εκπομπών και προοπτικές αναδιάρθρωσης του αστικού ιστού. Επομένως, είναι απαραίτητη η υποστήριξη των πολιτών στην “έξυπνη” λήψη αποφάσεων. Το Voltάρω έχει σχεδιαστεί

σύμφωνα με δύο αρχές, τη συν-δημιουργία και το gamification. Αφενός είναι αποτέλεσμα μιας διαδικασίας **Συλλογικής Νοημοσύνης**, στην οποία συμμετείχαν μια ΜΚΟ, εθελοντές πολίτες, ειδικοί και στελέχη της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Η δράση διοργανώνεται μια ημέρα εντός της Ευρωπαϊκής βδομάδας κινητικότητας. Πολίτες, εταιρείες και φορείς δημιουργούν ένα νέο πεδίο συνεργειών για την ηλεκτροκίνηση και τους εναλλακτικούς τρόπους μετακίνησης, οδηγώντας σε αποτελεσματικές πολιτικές και λύσεις.

Από την άλλη, το στοιχείο **gamification** μεταμορφώνει το Voltάρω σε μια μοναδική εμπειρία. Οι πολίτες εξερευνώντας διαφορετικούς σταθμούς κινητικότητας γνωρίζουν νέες τεχνολογίες και μαζί συζητούν και απαντούν σε διαδραστικές ερωτήσεις προκειμένου συμμετέχουν, σε ένα παιχνίδι. Σημείο κλειδί στην συγκεκριμένη διαδικασία είναι ότι οι ερωτήσεις έχουν σχεδιαστεί τόσο για να ενημερώνουν όσο και για να συλλέγουν πληροφορίες/δεδομένα σχετικά με τις απόψεις και την συμπεριφορά των πολιτών. Τα αποτελέσματα αυτής της διαδικασίας αξιοποιούνται για την αποτίμηση των δράσεων καθώς και για την καλύτερη λήψη μελλοντικών αποφάσεων στις πολιτικές και δράσεις που σχετίζονται με την βιώσιμη αστική κινητικότητα.

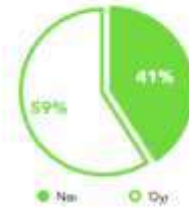
Σύμφωνα με τον Αντιπεριφερειάρχη Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος κ. Κωνσταντίνο Γιουτίκα: « Αυτό που έχει αρχίσει να αλλάζει είναι η συνειδητοποίηση όλο και περισσότερους από εμάς τους ίδιους, ότι μπορούμε να βελτιώσουμε την ποιότητα της ζωής μας στην πόλη, να κάνουμε την καθημερινότητα μας καλύτερη και πιο άνετη, δίνοντας προτεραιότητα στα ηλεκτροκίνητα μέσα μετακίνησης.»

⁹ <https://voltaro-pkm.gr/wp-content/uploads/2022/06/ReportVoltaro-Mobility-in-Central-Macedonia-Innovation-Priorities-Impact-GR-v1.pdf> (Ευχαριστούμε για τη συνεργασία και την διάθεση του υλικού, τον Project Manager της δράσης κ.Ορέστη Τρασανίδη).

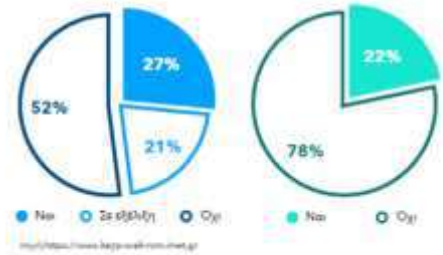
- Χάρη στις διοργανώσεις που προηγήθηκαν, περισσότεροι από 100.000 πολίτες της Κεντρικής Μακεδονίας, ενημερώθηκαν για τις σύγχρονες πράσινες πρακτικές της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας.
- Οι ετήσιες εκδηλώσεις του έχουν γίνει σημείο συνάντησης και διαλόγου της Αυτοδιοίκησης, των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, των ερευνητικών κέντρων και του επιχειρείν.
- Πλέον, ο κορυφαίος ευρωπαϊκός οργανισμός για τις έξυπνες μεταφορές, Ertico-ITS Ευροπε παροτρύνει τις αυτοδιοικητικές ηγεσίες των Ευρωπαϊκών μεγαλουπόλεων να καθιερώσουν ανάλογους θεσμούς στα πρότυπα του «Voltάρω».

Voltάρω

Το ποσοστό των Δήμων με άριστη κλιματική ενταγμένα στα επιχειρησιακά σχέδια

Το ποσοστό των Δήμων με ΣΒΑΚ και ITS Στρατηγική

2.1.6 SMART CITY

Ως έξυπνη πόλη, ένας δήμος θα είναι ένας τόπος όπου οι παραδοσιακές υπηρεσίες θα γίνουν πιο αποδοτικές, με τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών και τεχνολογιών τηλεπικοινωνιών, προς όφελος των κατοίκων, των επισκεπτών και των επιχειρήσεων.

Μια έξυπνη πόλη επιδιώκει, πέρα από τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), την αποδοτικότερη διαχείριση των πόρων και τη μείωση των εκπομπών ρύπων. Μια έξυπνη πόλη επιδιώκει καλύτερες υπηρεσίες σε πλήθος τομέων της αστικής λειτουργίας, όπως: μετακίνηση, ύδρευση, φωτισμός, απορρίμματα. Επίσης, μια έξυπνη πόλη στοχεύει σε μια πιο διαδραστική και ευαίσθητη διοίκηση της πόλης, ασφαλέστερους δημόσιους χώρους και στην κάλυψη των αναγκών ενός γηράσκοντα πληθυσμού.

Η προώθηση υλοποίησης έξυπνων πόλεων στην Ελλάδα όπως και σε ολόκληρη την Ευρώπη πρέπει να σημαίνει για τους πολίτες: α) αύξηση της αποτελεσματικότητας και της προσβασιμότητας στις υπηρεσίες β) μείωση της φτώχειας, της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού, γ) μείωση της ρύπανσης και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και δ) συλλογή δεδομένων με σκοπό την διάθεση και επαναχρησιμοποίησή τους για την αποτελεσματική διαμόρφωση πολιτικών.

Επιπλέον, όπως εξάλλου αποδείχθηκε και από την πρόσφατη πανδημία του COVID-19, η μετατροπή των πόλεων σε «έξυπνες πόλεις» επηρεάζει θετικά την καθημερινή ζωή των ατόμων, των εργαζομένων και των επιχειρήσεων μέσω μιας σειράς αλλαγών, που σχετίζονται, για παράδειγμα με την τηλεργασία, την ηλεκτρονική δημοκρατία και τη ενίσχυση της διαφάνειας, και δίνουν τη δυνατότητα στους πολίτες για πιο ενεργή συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

- Χρηματοδότηση ύψους 10 εκατ. ευρώ αναμένεται να λάβει η Θεσσαλονίκη μέσω του προγράμματος “Smart Cities” για τις έξυπνες πόλεις από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης, μετά από σχετική πρόσκληση του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Σύμφωνα με την πρόταση, ο Δήμος υπέβαλε στρατηγικό σχέδιο για δράσεις και έργα που αφορούν τουλάχιστον 11 τομείς της πρόσκλησης και σε συνάφεια με την Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025 και την υφιστάμενη ψηφιακή στρατηγική 2017-2030 του Δήμου, η οποία επικαιροποιήθηκε σημειακά.

Κρίση

Κυβερνοεπίθεση στο πληροφοριακό σύστημα του Δήμου Θεσσαλονίκης

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης δέχθηκε κυβερνοεπίθεση στις 22/07/2021 τα ξημερώματα. Αμέσως μόλις διαπιστώθηκε η ύπαρξη κακόβουλου λογισμικού στα πληροφοριακά συστήματα του Δήμου, ενεργοποιήθηκαν τα προβλεπόμενα πρωτόκολλα, ειδοποιήθηκαν όλες οι αρμόδιες αρχές και κινήθηκαν οι προβλεπόμενες νόμιμες ενέργειες.

Η αποκατάσταση των λειτουργικών συστημάτων του Δήμου Θεσσαλονίκης προχώρησε σταδιακά προκειμένου σε σύντομο διάστημα όλες οι υπηρεσίες του Δήμου να βρίσκονται σε λειτουργία.

Στο πλαίσιο της συστηματικής προσπάθειάς του να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν εξαιτίας της κυβερνοεπίθεσης, υπηρεσιακά στελέχη ήρθαν σε επαφή με άλλες πόλεις, μετά από ενεργοποίηση των δικτύων πόλεων που συμμετέχει ο Δήμος (Resilient Cities Network, Eurocities), για να καταγράψουν καλές πρακτικές, τυχόν τεχνογνωσία αλλά και να μεταφέρουν τις δυσκολίες και την διαχείριση της κρίσης σε επιχειρησιακό επίπεδο.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΥΛΩΝΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Η Θεσσαλονίκη περιβάλλεται από το περιαστικό δάσος του Σείχ-Σου, έκτασης 30.000 στρεμμάτων, το οποίο αποτελεί βασικό πνεύμονα πρασίνου και οξυγόνου για το πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης και, ως εκ τούτου, σημαντικό περιβαλλοντικό οικοσύστημα, απαραίτητο για τη διατήρηση, την προστασία και την αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής. Μέσα στον ιστό της πόλης υπάρχουν άλση, χώροι πρασίνου (π.χ. πεδίο Άρεως, Ν. Ελβετία κλπ). Στην ευρύτερη περιοχή βρίσκονται η πεδιάδα Θεσσαλονίκης – Γιαννιτσών, η λίμνη Κορώνεια, η λίμνη Βόλβη, οι ποταμοί Αξιός, Αλιάκμονας, Γαλλικός και Λουδίας, καθώς και ο ορεινός όγκος του Χορτιάτη.

Στη Θεσσαλονίκη όπως και σε άλλες σύγχρονες μεγαλουπόλεις παρουσιάζονται σοβαρά προβλήματα ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου, αυξημένης θερμοκρασίας, μειωμένου αερισμού κ.λπ.. Ο ρόλος του πρασίνου σε μία πόλη όπως η Θεσσαλονίκη είναι πρωταρχικός και η ανάγκη ικανών χώρων πρασίνου είναι επιτακτική. Το πράσινο όπως έχει παρατηρηθεί παρέχει στους κατοίκους αισθητική και αναψυχική επίδραση, ρύθμιση θερμοκρασίας (3-5°C) και σχετικής υγρασίας, καθαρισμό / φιλτράρισμα αέρα, ρύθμιση φωτισμού και μείωση θορύβου.

Ο μετριασμός αλλά και η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή πρέπει να ενσωματωθούν όχι μόνο στον επιχειρησιακό σχεδιασμό αλλά και στα επενδυτικά σχέδια και στον τρόπο σχεδιασμού, κατασκευής και υλοποίησης έργων υποδομής. Καθώς όλο και κάθε χρόνο η Θεσσαλονίκη ταλανίζεται από ακραία φυσικά φαινόμενα που ενισχύουν την έκθεση και την ευαλωτότητά της. Άμεση προτεραιότητα είναι η εκπόνηση ενός τοπικού στρατηγικού σχεδίου για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, το οποίο θα πρέπει να συνδέει το εθνικό και περιφερειακό σχέδιο, αλλά και την ευρωπαϊκή προοπτική του κλιματικού νόμου και της Πράσινης Συμφωνίας.

Προκλήσεις

Ποιότητα και αξία του αστικού πρασίνου, αναβάθμιση μετρήσεων και τρόπου παρακολούθησης της ποιότητας τους αστικού πρασίνου και της αξιολόγησής του με βάση τη δυναμική παρακολούθηση της δέσμησης των αερίων του θερμοκηπίου

Διαχείριση απορριμμάτων
Ανάδειξη των δημοτικών χώρων- πάρκα, ανοιχτούς χώρους, σιντριβάνια μέσω απλούστευσης της διαδικασίας παραχώρησης δημοτικών χώρων προς χρήση από τους πολίτες

Πράσινες διαδρομές και πράσινα σημεία, μελέτη και αξιολόγηση για την υλοποίηση υποδομών
Εντοπισμός πληροφοριών για τους ανοιχτούς χώρους και πράσινες λύσεις σε επίπεδο γειτονιάς

Περιβαλλοντολογικά δεδομένα για τον Θερμαϊκό κόλπο σε συνεργασία με τον Φορέα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Θερμαϊκού Κόλπου, την Περιφέρεια και αρμόδιους φορείς

Αξιοποίηση του δικτύου «Μπλε κοινότητες» που συμμετέχει ο Δήμος για τη δημιουργία δράσεων και εκθέσεων που αφορούν το νερό ως δημόσιο αγαθό και συνεργασία με την ΕΥΑΘ

- Σύνδεση με το Περιφερειακό Σχέδιο για το παραλιακό μέτωπο, για αξιοποίηση της παραλίας

Μπλε επενδύσεις και αντίκτυπος στο μπλε περιβάλλον- - Σύνδεση μεταξύ των αστικών απορροών και δραστηριοτήτων στο περιβάλλον νερό

2.2. Δείκτες

ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Για τους δείκτες κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας στον οικιακό και δημόσιο τομέα εντός του Δήμου Θεσσαλονίκης χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από τον ΔΕΔΔΗΕ μετά από σχετικό αίτημα. Η παραχώρηση των στοιχείων αυτών πραγματοποιήθηκε το 2021 και αφορούν τις καταναλώσεις των παροχών εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Θεσσαλονίκης σε ετήσια βάση και ανά χρήση.

Δείκτης Κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας εντός του Δήμου Θεσσαλονίκης (2021)

Επίπεδο τάσης	Χρήση	Πλήθος πελατών	Κατανάλωση (kWh)
Χαμηλή	Οικιακή	203.559	507.429.243
Χαμηλή	Επαγγελματική	57.567	331.922.825
Χαμηλή	Αγροτική	6	68.367
Χαμηλή	Βιομηχανική	735	6.902.646
Χαμηλή	Δημόσια	470	10.064.983
Χαμηλή	ΦΟΠ	392	14.364.827
Χαμηλή	ΝΠΔΔ	161	2.596.735
Μέση	Επαγγελματική	152	137.347.029
Μέση	Δημόσια	31	34.876.908
Μέση	ΝΠΔΔ	7	2.480.424
	Σύνολο		1.048.053.987

Δείκτης για την ηλεκτρική ενέργεια εντός του Δήμου Θεσσαλονίκης (2021)

Ονομασία δείκτη	Τιμή
Συχνότητα διακοπής (SAIFI) ισχύος/ρευματοδότησης (μέσο ετήσιο πλήθος διακοπών ανά πελάτη)	0,5
Μέσος όρος διάρκειας διακοπής (SAIDI) ισχύος/ρευματοδότησης (μέσος ετήσιος χρόνος διακοπής σε λεπτά ανά πελάτη)	53 λεπτά
Χρόνος ηλεκτροδότησης (απλή παροχή)	33 ημέρες
Χρόνος ηλεκτροδότησης (παροχή με δίκτυο)	41 ημέρες
Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ΑΠΕ (kWh)	1.011.557
Συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας οικιακής χρήσης (kWh)	507.429.243
Συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας οικιακής χρήσης ανά κάτοικο (kWh/έτος)	1560,47
Συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας (kWh)	1.048.053.987
Συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας ανά κάτοικο (kWh/έτος)	3222,98
Ποσοστό της συνολικής ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνεται στον Δήμο και προέρχεται από ΑΠΕ	0,965 %

ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ

Δείκτης για την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας του δικτύου ηλεκτροφωτισμού του Δήμου (2008-2021)

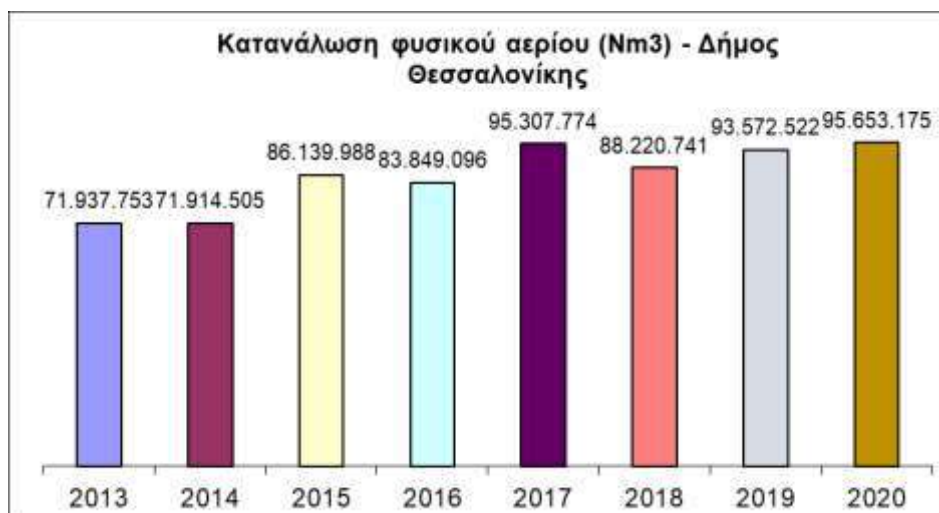
Έτος	Ετήσιες Καταναλώσεις ΦΟΠ* (€)	Ετήσιες Καταναλώσεις ΦΔΚ** (€)	Έτος	Ετήσιες Καταναλώσεις ΦΟΠ* (€)	Ετήσιες Καταναλώσεις ΦΔΚ** (€)
2008	1.665.671	1.674.778	2015	2.8232.642	2.367.908
2009	1.800.300	1.844.472	2016	2.744.089	2.121.923
2010	1.789.543	2.100.615	2017	2.549.494	2.167.765
2011	1.932.621	2.058.363	2018	2.311.190	2.021.529
2012	2.006.247	2.240.122	2019	2.162.138	2.075.740
2013	2.307.195	2.343362	2020	2.322.804	1.983.560
2014	2.749.852	2.422.150	2021	2.440.939	2.195.424

* Φωτισμός οδών-πλατειών, ** Φωτισμός δημοτικών καταστημάτων

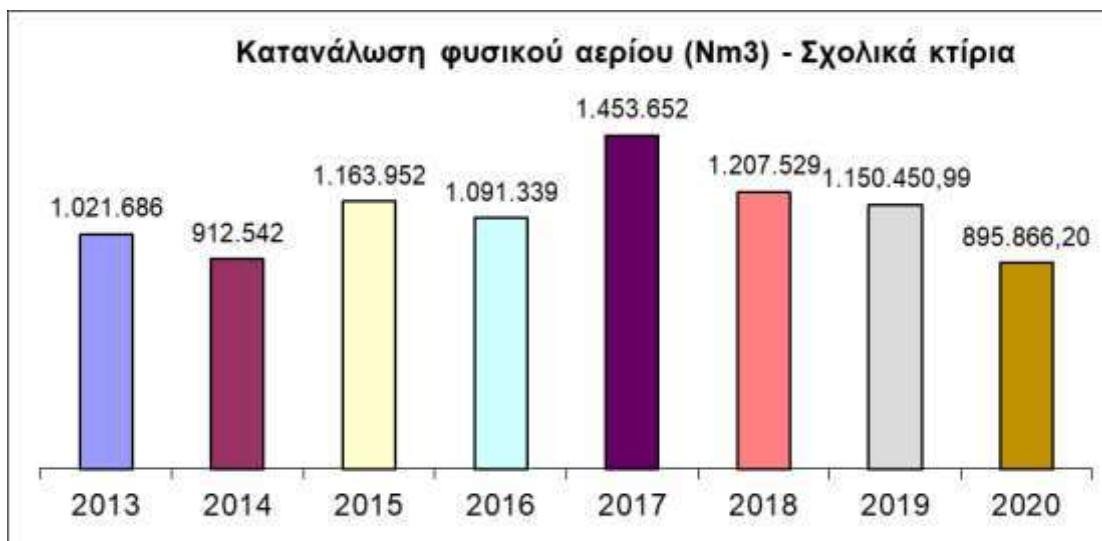
ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

Από την ΕΔΑ ΘΕΣΣ συγκεντρώθηκαν τα παρακάτω στοιχεία **καταναλώσεων φυσικού αερίου (σε Nm³)** για τα έτη 2013-2020 για όλες τις χρήσεις στον Δήμο Θεσσαλονίκης.

Δείκτης κατανάλωσης φυσικού αερίου (σε Nm³) για όλες τις χρήσεις στον Δήμο Θεσσαλονίκης 2013-2020.

Δείκτης κατανάλωσης φυσικού αερίου (σε Nm³) για σχολικά κτίρια

ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Δείκτης μέτρησης ΦΒ και ισχύς σε δημοτικά κτίρια (ΔΕΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ)

	Αριθμός ΦΒ εγκαταστάσεων	Εγκατεστημένη Ισχύς (kW)	Εκτιμώμενη Ετήσια Παραγόμενη Ενέργεια (kWh)
Ειδικό Πρόγραμμα ΦΒ σε στέγες (Feed-in Tariff)	50	490	656.000
Εικονικός Ενεργειακός Συμφηφισμός (Virtual Net-Metering)	1	10	13.400
Σύνολο	51	500	669.400

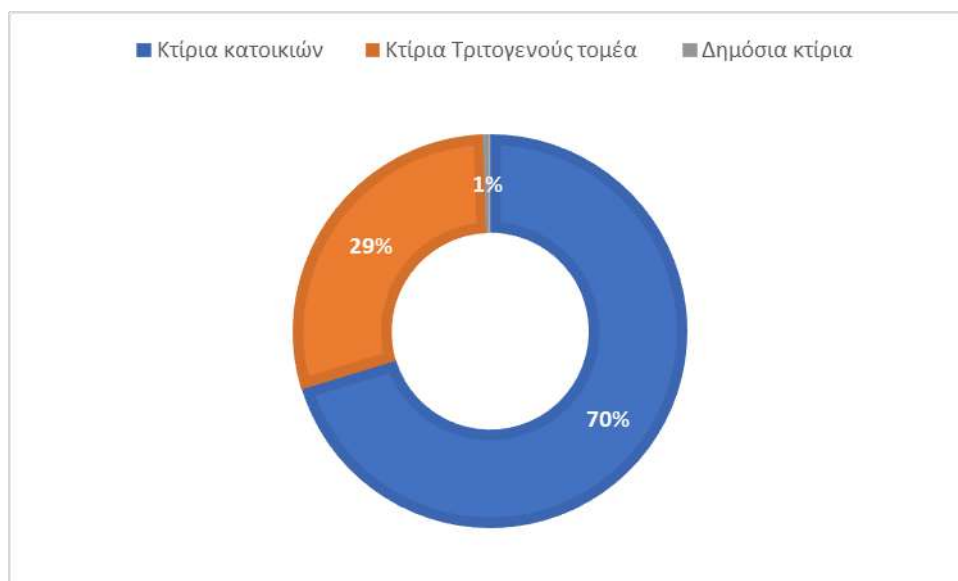
Δείκτης μέτρησης ΦΒ εγκαταστάσεων εντός ορίων Δ.Θ 2020-2021
(δεν περιλαμβάνονται οι δημοτικές ΦΒ εγκαταστάσεις)

Τεχνολογία διάταξης ΦΒ	Αριθμός ΦΒ εγκαταστάσεων		Ισχύς (kW)	
	2020	2021	2020	2021
Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις και ιδίως σε δώματα και στέγες κτιρίων	54	54	453,42	453,42
Φωτοβολταϊκά Συστήματα από αυτοπαραγωγούς με ενεργειακό συμψηφισμό (net metering)	4	9	28,53	73,35
Φωτοβολταϊκά Συστήματα από αυτοπαραγωγούς με εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό (virtual net metering)	0	0	0	0
Σύνολο	58	63	481,95	526,77

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ

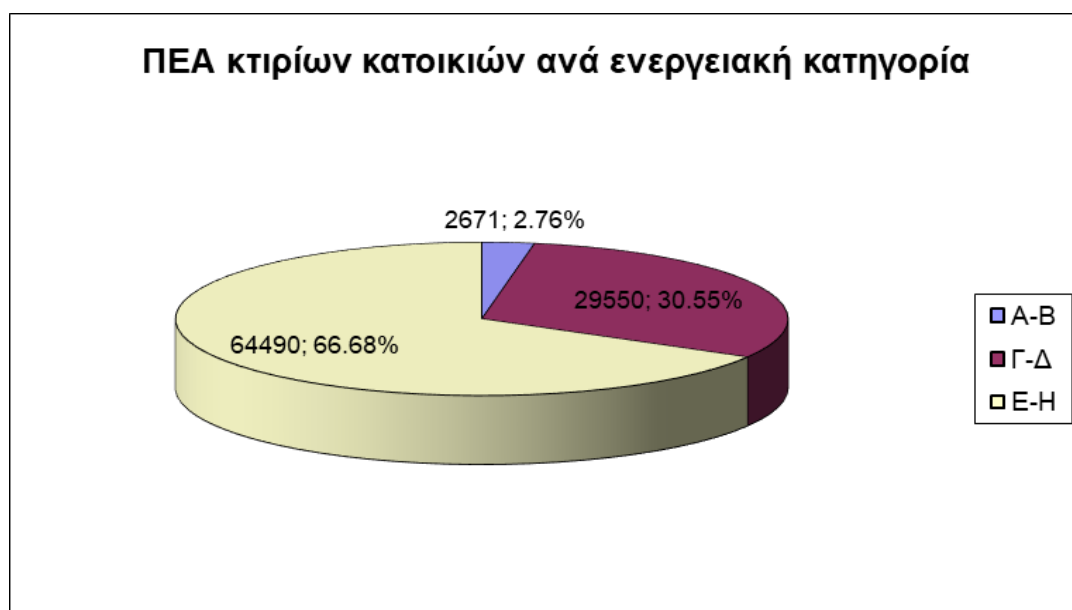
Δείκτης ενεργειακής απόδοσης οικιακού και τριτογενούς τομέα μη δημοτικών κτιρίων

Σύμφωνα με στατιστική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στο ηλεκτρονικό αρχείο, από το έτος 2011 μέχρι και το έτος 2020 στον Δήμο Θεσσαλονίκης έχουν εκδοθεί συνολικά 137.555 Πιστοποιητικά Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) Κτιρίων, εκ των οποίων το 70,30% αφορά σε κτίρια κατοικιών, το 29,17% αφορά σε κτίρια τριτογενούς τομέα και το 0,53% αφορά σε δημόσια κτίρια.

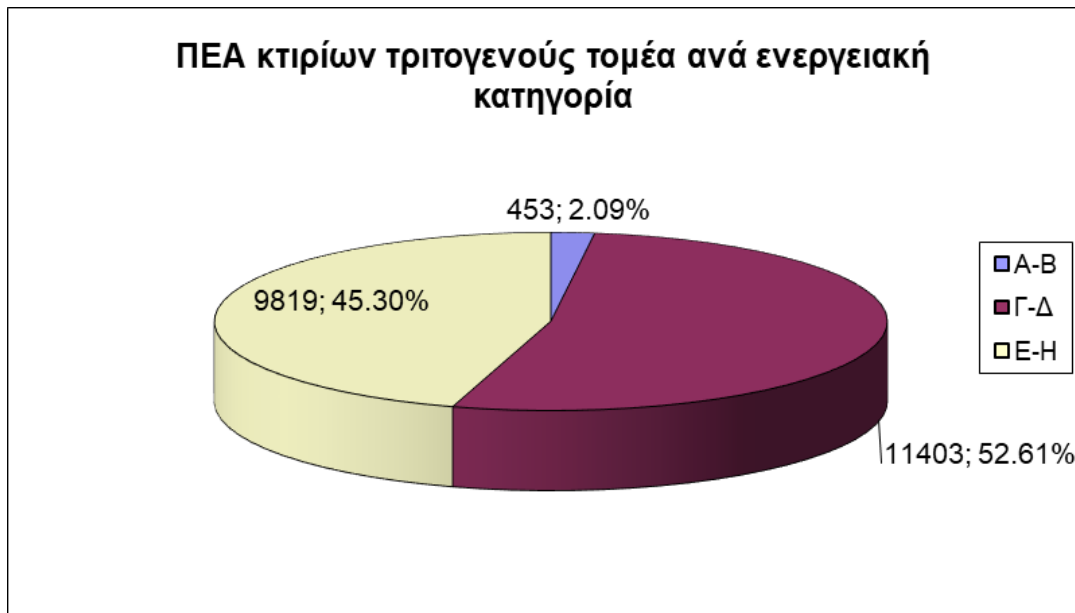

Σχετικά με την ενεργειακή κατηγορία των κτιρίων κατοικιών, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (**66,68%**) αυτών κατατάσσεται στην **Ε-Η**, το **30,55%** στην **Γ-Δ** και μόλις το **2,76%** στην **Α-Β**.

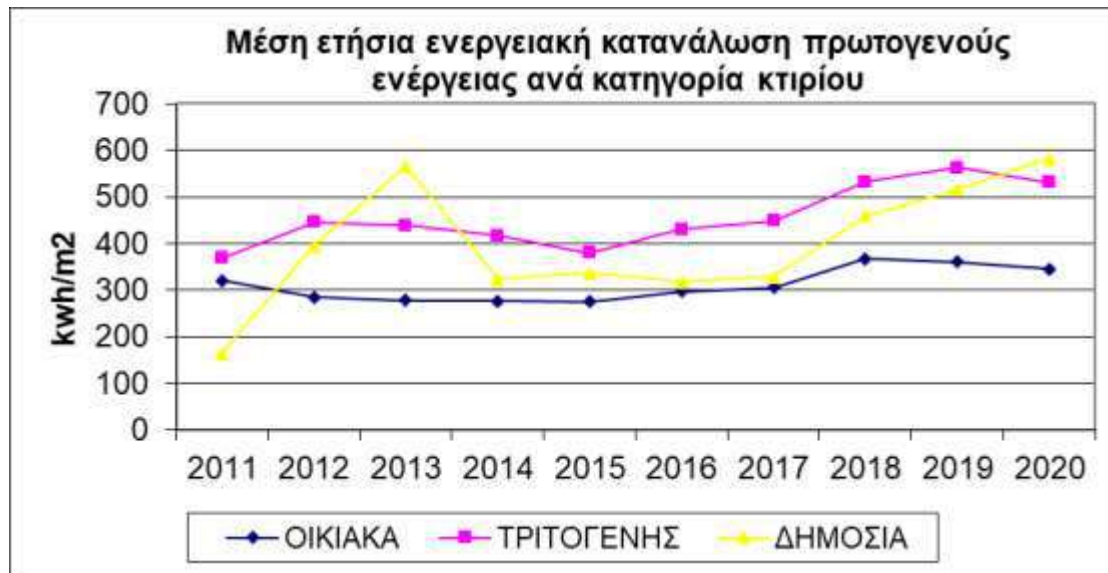
Σχετικά με την ενεργειακή κατηγορία των κτιρίων τριτογενούς τομέα, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών (52,61%) κατατάσσεται στην ενεργειακή κατηγορία Γ-Δ, το 45,30% στην Ε-Η και μόλις το 2,09% στην Α-Β.

Σχετικά με την ενεργειακή κατηγορία των δημοσίων κτιρίων (περιλαμβάνονται και τα δημοτικά κτίρια), παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (59,24%) αυτών κατατάσσεται στην ενεργειακή κατηγορία Ε-Η, το 37,50% στην ενεργειακή κατηγορία Γ-Δ και μόλις το 3,26% στην Α-Β.

- Από τη σύγκριση της μέσης ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των κτιρίων ανά κατηγορία κτιρίου διαπιστώνεται πως τα κτίρια του τριτογενούς και του δημοσίου τομέα είναι τα πιο ενεργοβόρα.

- Σύμφωνα με στοιχεία της βάσης δεδομένων των Τμημάτων Επιθεώρησης Ενέργειας Βορείου και Νοτίου Ελλάδος, από το 2011 έως το 2020 έχουν γίνει παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης σε συνολικά 4.011 κατοικίες εντός των ορίων του Δήμου Θεσσαλονίκης στα πλαίσια των προγραμμάτων «Εξοικονόμηση κατ' οίκον» I και II (Α και Β κύκλος).

ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΡΥΠΩΝ CO₂ (ΔΕΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ)

Δείκτης κατανάλωσης ενέργειας και αντίστοιχες εκπομπές αέριων ρύπων

Τομέας κατανάλωσης	Συνολική κατανάλωση ενέργειας (MWh)	Συνολικές εκπομπές (tCO ₂)
Δημοτικά κτίρια	42.037	23.110
Τριτογενής τομέας	910.269	782.871
Κατοικία	1.756.826	934.349
Δημοτικός φωτισμός	25.251	29.013
Δημοτικός στόλος	12.407	3.299
Δημόσιες μεταφορές	36.739	9.801
Μεταφορές ιδιωτικές	2.677.727	715.927
Σύνολο	5.461.256	2.498.370

- Στο πλαίσιο συμμετοχής στην αποστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των 100 Κλιματικών Ουδέτερων πόλεων, τα στοιχεία θα επικαιροποιηθούν και θα αναβαθμιστούν ανά τομέα υπό το πρίσμα του «Συμβολαίου της πόλης» (City Contract)- σε συνεργασία και δέσμευση λοιπών φορέων της πόλης.

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ – ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δείκτης: συνολικά δέντρα ανά Δημοτική Κοινότητα (ΔΕΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ)

Δημοτική Κοινότητα	Ζωντανά	Νεκρά	Δεν υπάρχουν	Σύνολο Δένδρων
1	7.845	142	807	8.794
2	4.990	170	375	5.535
3	1.189	57	160	1.406
4	9.442	280	797	10.519
5	13.891	435	1.279	15.605
Σύνολο ΔΘ	37.357	1.084	3.418	41.859

- Το 2022 θα ξεκινήσει η λειτουργία της Ψηφιακής Πλατφόρμας Αστικών

Προκλήσεων (Υποέργο 2 του Παρατηρητήριο Αστικής Ανθεκτικότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης), η οποία θα αναβαθμίσει και θα επικαιροποιήσει την καταγραφή του αστικού πρασίνου και των δέντρων, ενώ θα διαλειτουργεί με την Πλατφόρμα Γεωχωρικών Πληροφοριών (GIS) του Δήμου Θεσσαλονίκης με παράλληλη χαρτογραφική και χωρική αποτύπωση των δεδομένων.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Δείκτης μέτρησης παραγωγής αποβλήτων στο ΔΘ κατά τα έτη 2016-2020

Μονάδες	2016	2017	2018	2019	2020
tn/yr	143.356	142.906	142.199	151.967	142.675

Δείκτης Αριθμός κάδων ανά κατηγορία αποβλήτων

Κατηγορία απόβλητου	Πλήθος κάδων
Σύμμεικτων δημοτικών αποβλήτων 1.100 lt	5.320
Σύμμεικτων δημοτικών αποβλήτων 660/770 lt	200
Σύμμεικτων δημοτικών αποβλήτων 360/240 lt	900
Υπόγειος (σημεία 28) μπλε 25 τεμάχια /πράσινος 34 τεμάχια	59
Ανάμεικτων αποβλήτων συσκευασίας (Μπλε) 1.100 lt	3.800
Ανάμεικτων αποβλήτων συσκευασίας (Μπλε) 360/240 lt	120
Ανακύκλωσης γυαλιού (Κώδωνας) 1.300 lt	437
Κάδων για είδη ένδυσης και υπόδησης, κλωστοϋφαντουργικά	201
Ανοιχτών δοχείων για απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων	12
Press container συλλογής ΑΣΑ	9

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

Δείκτης απορριμμάτων που ανακυκλώνονται

	2017	2018	2019	2020
Εισαγωγή στο ΚΔΑΥ (tn/έτος)	17.981	19.439	20.174	19.767
Ανακτηθέντα απορρίμματα συσκευασίας (% συνολικής παραγωγής απορριμμάτων συσκευασίας)	44	45	43	
Υπολείμματα (% εισερχομένων)	31	36	36	44

Στατιστικά στοιχεία για τα Οχήματα Τέλους Κύκλου Ζωής (ΟΤΚΖ)

2017	2018	2019	2020
125,595 tn	96,485 tn	163 tn	169,49tn

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Δείκτες μετακίνησης με ΙΧ εντός του Δήμου

	Απόσταση ταξιδιού με ΙΧ εντός του Δήμου	
	Μεσαία (3-4 km)	Μεγάλη (4-7 km)
Μέσος χρόνος ταξιδιού (λεπτά)	8-10	14-16
Μέση ταχύτητα ταξιδιού (km/h)	28	26

Δείκτες μετακίνησης με ΔΣ εντός του Δήμου

	Μέση απόσταση ταξιδιού με ΔΣ εντός του Δήμου		
	1,5-2 km	3-4 km	6-7 km
Μέσος χρόνος ταξιδιού (λεπτά)	20	30	42
Μέσος χρόνος ταξιδιού εντός οχήματος (λεπτά)	3,5	11	20
Μέσος χρόνος περπατήματος (λεπτά)	9	10	10

Δείκτης απόστασης κατοίκων από στάση αστικής συγκοινωνίας

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης έχει μόλις 363 κατοίκους (ποσοστό 0,11%) που κατοικούν σε απόσταση μεγαλύτερη από 300 μέτρα από στάση αστικής συγκοινωνίας.

2.3 Διεθνή Παραδείγματα

THE HAFEN CITY PROJECT – ΑΜΒΟΥΡΓΟ

Το πρόγραμμα ανάπτυξης του Hafen City αποτέλεσε ίσως το μεγαλύτερο πρόγραμμα ανάπτυξης στο εσωτερικό μιας ευρωπαϊκής πόλης, βάσει έκτασης (2,2 εκατ. τετραγωνικά χιλιόμετρα στην τελική του μορφή) και δημιούργησε «πρότυπο» για την ανάπτυξη μιας πόλης στις παρυφές ενός ποταμού. Η περιοχή παρέμβασης βρίσκεται στην ελεύθερη λιμενική ζώνη του Αμβούργου στον ποταμό Έλβα, σε μια έκταση που καταλαμβάνονταν από παλιές βιομηχανικές αποθήκες κτισμένες την εποχή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου που με τα χρόνια εγκαταλείφθηκαν.

Το πρόγραμμα αποφασίστηκε το 1997 από το δημοτικό συμβούλιο της πόλης του Αμβούργου και ξεκίνησε να υλοποιείται το 2001. Η ιδιαιτερότητα της ανάπτυξης δεν έγκειται μόνο στην έκτασή της, αλλά επίσης στο γεγονός ότι αυτή βρίσκεται στο κέντρο της πόλης και τα ποιοτικά κριτήρια ανακλώνται στο σωστό συνδυασμό των επιμέρους χρήσεων, στη ζωντάνια των χώρων και στον πρωτοποριακό τρόπο κατασκευής. Χαρακτηριστικό στοιχείο είναι η υψηλής ποιότητας και αισθητικής αρχιτεκτονική των κτιρίων και των ανοικτών υπαίθριων χώρων, καθώς και η πολυεπίπεδη σχέση με το υγρό στοιχείο. Στην περιοχή διατηρήθηκαν μόνο λίγα, εντυπωσιακά κτίρια των περασμένων αιώνων και για την πλειονότητα των κτιρίων έχουν χρησιμοποιηθεί πρωτοποριακός σχεδιασμός και μέθοδοι κατασκευής. Δημιουργούνται καταστρώματα περιπάτου, δρόμοι, πάρκα, και κτίρια (~ 2 εκ. τ.μ. κτισμένων χώρων), παρέχοντας 5.500 κατοικίες για 12.000 κατοίκους και γραφειακούς χώρους δίνοντας εργασία σε 40.000 ανθρώπους, καθώς και πλείστες άλλες χρήσεις. Με εξαίρεση τα καταστρώματα περιπάτου, όλη η περιοχή (δρόμοι, πάρκα, κτίρια) σηκώθηκε περίπου 8 μέτρα πάνω από το επίπεδο του νερού δημιουργώντας μια νέα, ενιαία τοπογραφία εξασφαλίζοντας παράλληλα πρόσβαση στο νερό δίνοντας έμφαση στην τυπική ατμόσφαιρα λιμανιού.

Για την υλοποίηση του προγράμματος δημιουργήθηκε ο φορέας 'HafenCity Hamburg GmbH' ο οποίος διαχειρίζεται όλες τις δραστηριότητες ως υπεύθυνος φορέας ανάπτυξης και οικοπεδούχος. Το πρόγραμμα ανάπτυξης και οι διαδικασίες οικοδομικών αδειών προωθούνται σε μια ειδική ομάδα εργασίας του Υπουργείου Αστικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος. Από τον Οκτώβριο του 2006 το HafenCity διατηρείται σε κατάσταση «περιοχής προτεραιότητας», το οποίο σημαίνει ότι όλα τα πολιτικά κόμματα στη βουλή της πόλης του Αμβούργου συζητούν τα σχέδια ανάπτυξης τα οποία θεωρούνται στοιχεία-κλειδιά, σε μια 'επιτροπή ανάπτυξης της πόλης' που δημιουργήθηκε ειδικά για αυτό το σκοπό.

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ POTSDAMER PLAZT – BEROLINO

Η Potsdamer Platz βρίσκεται στο κέντρο του Βερολίνου, σε θέση επαπτόμενη με το μεγάλο πάρκο της πόλης, το Tiergarten, και σε άμεση σχέση στα δυτικά της με το Kulturforum, ένα από τα μεγαλύτερα πολιτιστικά κέντρα του Βερολίνου, στα βόρεια με το Reichstag και στα ανατολικά με το διοικητικό κέντρο του Βερολίνου. Η πλατεία βρίσκεται πολύ κοντά στην Friedrichstrasse, τον σημαντικότερο εμπορικό άξονα του Βερολίνου κατά την δεκαετία του '20, ο οποίος μετά την πτώση του τείχους επανακάτα την αίγλη του. Το 1961, με την ανέγερση κατά μήκος της Potsdamer Platz του τείχους του Βερολίνου, η πλατεία χάνει ολοκληρωτικά το ρόλο της, καθώς από χώρος συγκέντρωσης και διέλευσης, μετατρέπεται σε ένα σύνορο, ένα αστικό no man's land, το οποίο στα επόμενα χρόνια ερημώνεται. Με την πτώση του τοίχους το 1989 η πλατεία αναδεικνύεται σε περιοχή κλειδί για το Βερολίνο, τόσο σε συμβολικό/πολιτικό επίπεδο όσο και σε στρατηγικής σημασίας αστικό σημείο, λόγω της γειννίασης με το πολιτιστικό, εμπορικό και διοικητικό κέντρο της πόλης.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της περιοχής αποτελεί το γεγονός ότι η περιοχή παρέμβασης κατά το μεγαλύτερο μέρος της αποτέλεσε ιδιωτικό χώρο, καθώς τα πρώτα 600.000 τ.μ., και συγκεκριμένα τα οικόπεδα νοτιοδυτικά της πλατείας αγοράστηκαν το 1987 από την εταιρεία Daimler Benz και εν συνεχεία το 1995 το τριγωνικό οικόπεδο βόρεια και δυτικά της πλατείας αγοράστηκε από την εταιρεία Sony.

Για την ανάπλαση της ευρύτερης περιοχής της Potsdamer Platz και της Leipziger Platz, διοργανώθηκαν στην σειρά αρκετοί αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί. Βασικός στόχος όλων των προτάσεων αποτέλεσε η διατήρηση του προϋπάρχοντος πολεοδομικού ιστού, του χαρακτήρα του βερολινέζικου αστικού ιστού και η ανασυγκρότηση της αστικής συνέχειας στην καταστραμμένη από τον πόλεμο και απαξιωμένη από το τείχος, κεντρική αυτή περιοχή. Μεταξύ του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού του 1991 και του επόμενου το 1992, υπήρξαν διαφοροποιήσεις, σημαντικότερες εκ των οποίων ήταν το μέγιστο ύψος των κτιρίων (από μέγιστο 35μ, σε κατάργηση του ανώτατου ορίου) και η εισαγωγή μίας νέας πλατείας στην σύνθεση, στο δυτικό τμήμα της περιοχής ανάπλασης, γύρω από την οποία ανοίγονται το I-max cinema , ένα καζίνο, ένα μεγάλο ξενοδοχείο και ένα θέατρο. Όσον αφορά τον χαρακτήρα των υπόλοιπων κτιρίων, γίνεται χρήση στοών στο ισόγειο για την εξυπηρέτηση εμπορικών χρήσεων και γίνεται επιλογή υλικών σε γήινες αποχρώσεις. Οι χρήσεις γης απαρτίζονται κατά 50% από χώρους γραφείων, ενώ κατά 30% έχουμε χρήσεις σχετικές με την διασκέδαση (θέατρα, ξενοδοχεία, σινεμά), χρήσεις εμπορικές και άλλες σχετικές με τη διανομή εμπορευμάτων. Τέλος, ένα ποσοστό 20% συμπληρώνεται από κατοικίες.

2.4 Αποτελέσματα-Προτάσεις

Ενέργεια

- Από τα στοιχεία του ΣΔΑΕ παρατηρείται ότι ο τομέας των «ιδιωτικών μεταφορών» αποτελεί τον πλέον ενεργοβόρο με 2,6 εκατ. MWh (κυρίως βενζίνη και λιγότερο πετρέλαιο) και ακολουθεί η «κατοικία» με 1,7 εκατ. MWh που αντιστοιχεί και στη μεγαλύτερη ποσότητα εκπομπών CO₂ με 930 χιλ. τόνους (εξαιτίας κυρίως της αυξημένης χρήσης ηλεκτρικής ενέργειας), ενώ ακολουθεί ο τριτογενής τομέας με 780 χιλ. τόνους CO₂.

Αστικό Περιβάλλον

- Στην περιοχή της Θεσσαλονίκης τα προβλήματα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης συνδέονται με τον προβληματικό πολεοδομικό ιστό (έλλειψη ανοικτών δημόσιων χώρων, στενοί δρόμοι), το τοπογραφικό ανάγλυφο της περιοχής, την υπερσυγκέντρωση πληθυσμού, τη νοοτροπία της αυτοκίνησης, την έλλειψη θερμικής μόνωσης των κτιρίων, τη νοθεία των καυσίμων και τις επικρατούσες μετεωρολογικές συνθήκες που δεν ευνοούν τη διασπορά των ρύπων (άπνοια, χαμηλές θερμοκρασιακές αναστροφές). Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών, μέσω της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων και βιομάζας, έχει προκαλέσει τη χειμερινή περίοδο αύξηση των συγκεντρώσεων των αιωρούμενων σωματιδίων, ενώ κατά τη μεγαλύτερη περίοδο του έτους, κατά την οποία δεν χρησιμοποιείται θέρμανση, παρατηρείται μείωση των αιωρούμενων σωματιδίων, εξαιτίας κυρίως της μείωσης των μετακινήσεων.
- Τα επίπεδα των αιωρούμενων σωματιδίων, στις διάφορες περιοχές της πόλης, παραμένουν υψηλά και πολλές φορές εκτός θεσμοθετημένων ορίων, καθιστώντας το συγκεκριμένο πρόβλημα ένα από τα σημαντικότερα για το ατμοσφαιρικό περιβάλλον της Θεσσαλονίκης.
- Στον Όρμο του Θερμαϊκού, οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες που ασκούνται στην παράκτια ζώνη, στο πολεοδομικό συγκρότημα αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της λεκάνης απορροής, σε συνδυασμό με τα φυσικά γνωρίσματα του Όρμου (μικρό άνοιγμα και βάθος κ.ά.) επιδρούν άμεσα στην τροφική κατάσταση του θαλάσσιου οικοσυστήματος.
- Ανάγκη συσχέτισης έργων αναβάθμισης πρασίνου (π.χ. πάρκα, αστικός αμπελώνας, δενδροφυτεύσεις) και μέτρηση αποτελεσμάτων με αισθητήρες.

Διαχείριση Απορριμμάτων

Ο παρακάτω Πίνακας παρουσιάζει τα κυριότερα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του υφιστάμενου συστήματος διαχείρισης αποβλήτων στον Δήμο Θεσσαλονίκης.

Στάδιο	Υπέρ	Κατά
Χωριστή συλλογή απορριμμάτων	Υπάρχει για: <ul style="list-style-type: none"> • Ανάμικτα απορρίμματα συσκευασίας • Απορρίμματα συσκευασίας από γυαλί • ΑΗΗΕ • Πράσινα απόβλητα • Ογκώδη απόβλητα • Συλλογή υφασμάτων (ρούχα, υποδήματα) 	Μη οργανωμένη για χωριστά υλικά, εκτός από τη συσκευασία γυαλιού (μέταλλα, πλαστικά, χαρτί / χαρτόνι) Μη οργανωμένη για ανακυκλώσιμα υλικά εκτός των απορριμμάτων συσκευασίας Μη οργανωμένη για βιοαπόβλητα Μόνο το 14% των συνολικών απορριμμάτων συλλέγεται χωριστά Τα υπολείμματα που παράγονται στο ΚΔΑΥ είναι πολλά (36%) και η καθαρότητα των χωριστά συλλεγόμενων απορριμμάτων είναι σχετικά χαμηλή.
Εξοπλισμός συλλογής απορριμμάτων	Νέοι κάδοι είναι προγραμματισμένοι να αποκτηθούν – 60 υπόγειοι κάδοι υπό κατασκευή. Τα περισσότερα απορριμματοφόρα είναι σε καλή κατάσταση.	Χρειάζονται επιπλέον κάδοι για τη χωριστή συλλογή βιοαποβλήτων και ανακυκλώσιμων υλικών
Ανακύκλωση	Η ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας φτάνει έως το 64% και είναι από τις υψηλότερες μεταξύ όλων των Ελληνικών Δήμων	Μόνο το 9% των συνολικών αποβλήτων ανακυκλώνεται
Επεξεργασία	Επεξεργασία αποβλήτων αναμένεται να ξεκινήσει το 2020	Δεν υφίσταται σήμερα επεξεργασία αποβλήτων
Διάθεση		91% των απορριμμάτων οδηγείται προς διάθεση

- Το σύστημα συλλογής απορριμμάτων που εφαρμόζεται στο ΔΘ, σε σχέση με την τοποθεσία των προσωρινών κάδων αποθήκευσης, των δρομολογίων που ακολουθούνται και της συχνότητας συλλογής βασίζεται σε εμπειρική προσέγγιση του προσωπικού της Διεύθυνσης Ανακύκλωσης και Διαχείρισης Αστικών Απορριμμάτων του Δήμου Θεσσαλονίκης και δεν είναι αποτέλεσμα μιας άσκησης βελτιστοποίησης με τη χρήση κατάλληλων εργαλείων.

Βιώσιμη Αστική κινητικότητα

- Ένα νέο μέσο σταθερής τροχιάς, το μετρό, έρχεται να αλλάξει τα δεδομένα στις ΔΣ της πόλης από το 2023.
- Σημαντικό το ποσοστό των νοικοκυριών που δεν διαθέτει κανένα όχημα (19%) λόγω και του μεγάλου πληθυσμού φοιτητών που κατοικεί στην πόλη (150.000 φοιτητές/έτος).
- Η έκταση και η μορφολογία της πόλης ευνοεί τις μετακινήσεις με ποδήλατο και πεζή.
- Η τουριστική ανάπτυξης της πόλης έχει φέρει μεγάλη ζήτηση για μετακινήσεις εντός της κεντρικής περιοχής σκοπό την επίσκεψη στα σημεία ενδιαφέροντος, γεγονός που ευνοεί τη χρήση ήπιων μορφών μετακίνησης.

Με την κατασκευή της βασικής γραμμής Μετρό στην κεντρική περιοχή του μητροπολιτικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης αναμένεται να επέλθει δραστική βελτίωση της δημόσιας συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης της επιβατικής ζήτησης μετακινήσεων και εσωτερικά και μεταξύ των περιοχών των Δήμων της Θεσσαλονίκης και σημαντική ανακούφιση της οδικής κυκλοφορίας.

Η διαμόρφωση ισχυρού μεριδίου των μέσων σταθερής τροχιάς στις αστικές μετακινήσεις θα έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη περιβαλλοντικά φιλικών συστημάτων μαζικής μεταφοράς και την ενίσχυση της περιβαλλοντικής αναβάθμισης των περιοχών διέλευσης, μέσω μείωσης της ηχορρύπανσης και της ρύπανσης της ατμόσφαιρας από την οδική κυκλοφορία στο πλαίσιο της ενίσχυσης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας.

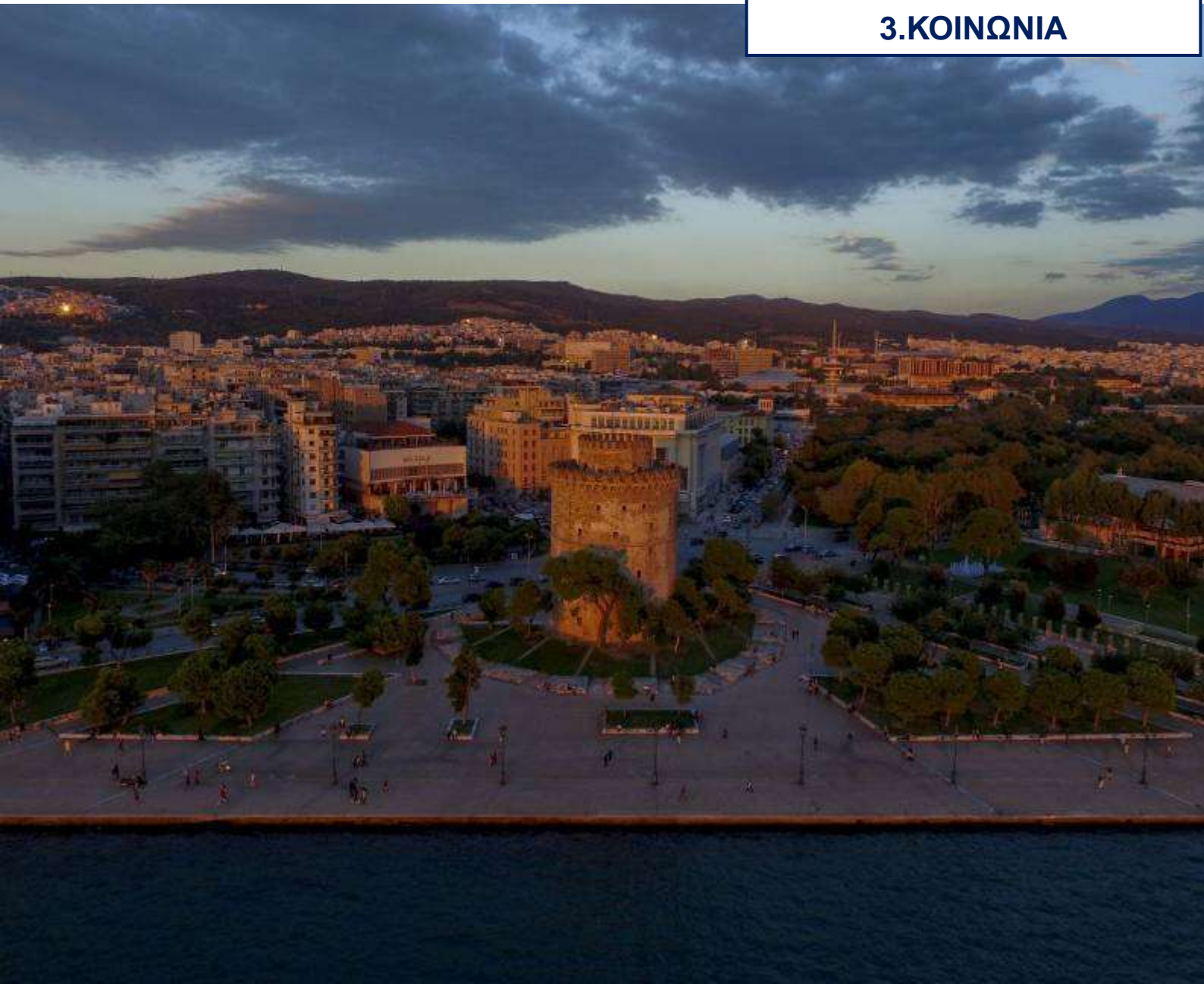
Τέλος, η προώθηση εναλλακτικών μεθόδων μετακίνησης μπορεί να ενισχύσει την μικροκινητικότητα, ενώ η χρήση έξυπνων λύσεων μπορούν να διευκολύνουν την καθημερινότητα των πολιτών και των επισκεπτών και να βοηθήσουν στην επίλυση χρόνιων προβλημάτων στάθμευσης και κυκλοφοριακής συμφόρησης, ενώ συμβάλλουν στον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Σε αυτές τις δράσεις προστίθενται και η χρήση πτητικών μέσων (drone) για την εξυπηρέτηση αναγκών αλλά και για την εισροή πλούτο δεδομένων που αφορούν την κινητικότητα αλλά και δράσεις και πρωτοβουλίες έργων υποδομής που θα οδηγήσουν στην κλιματική ουδετερότητα για την πόλη της Θεσσαλονίκης.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Μείωση ετήσιας κατανάλωσης ενέργειας στο δίκτυο ηλεκτροφωτισμού με αντικατάσταση συμβατικών φωτιστικών με LED φωτιστικά νέας τεχνολογίας ή/και εφαρμογή ΑΠΕ
- Κλιματική ουδετερότητα- εκπόνηση και υιοθέτηση του Τοπικού Συμφώνου (City Contract) και συνεργασία με φορείς της πόλης. Χρηματοδοτικά εργαλεία και εκπόνηση επιχειρηματικού σχεδίου.
- Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων (αντικατάσταση κουφωμάτων, συστημάτων σκίασης, συστήματα μηχανικού αερισμού, θερμομονωτική προστασία κτιριακού κελύφους, αναβάθμιση συστημάτων θέρμανσης/ψύξης/ζεστού νερού χρήσης/φωτισμού).
- Ενίσχυση της χρήσης ΑΠΕ και συνολικό σχέδιο ενεργειακής διαχείρισης των δημοτικών και σχολικών κτιρίων αφού μόλις το 1,5% της δημοτικής ηλεκτρικής κατανάλωσης καλύπτεται από ΑΠΕ, ενώ η ενεργειακή κρίση λόγω του πολέμου Ρωσίας-Ουκρανίας επιτάσσει την προσαρμοστικότητα και άμεση αλλαγή του μοντέλου χρήσης
- Μέγιστη διείσδυση χρήσης φυσικού αερίου στα δημοτικά κτίρια και σχολεία.
- Εντατικοποίηση της τοποθέτησης των σταθμών φόρτισης και συνοδευτικών υποδομών για την ηλεκτροκίνηση σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΣΦΗΟ
- Σταδιακή μετατροπή του δημοτικού στόλου οχημάτων σε ηλεκτροκινούμενο και διείσδυση της ηλεκτροκίνησης στις δημόσιες αστικές συγκοινωνίες.
- Καμπάνια ενημέρωσης σε συνεργασία με την Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος για τα προγράμματα εξοικονομώ για τις ιδιωτικές κατοικίες, και την υιοθέτηση συμπεριφοράς που οδηγεί στην μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος. Εκπαιδευτικές και ενημερωτικές δράσεις προς το ευρύ κοινό.
- Διαμόρφωση νέων χώρων πρασίνου, ανάπλαση ρεμάτων και ορθολογική διαχείριση πάρκων, νησίδων πρασίνου και δενδροστοιχιών.
- Ανάπτυξη πράσινων δωματίων, κάθετων κήπων, αστικών λαχανόκηπων και πάρκων τσέπης.
- Τοποθέτηση αισθητήρων για μέτρηση δεικτών και χρήση δορυφορικών δεδομένων (Copernicus) για αξιολόγηση και συσχέτιση με έργα υποδομής και αναβάθμισης αστικού πρασίνου.

- Μέτρα για τη μείωση της ηχορύπανσης, όπως μείωση του ορίου ταχύτητας.
- Διαμόρφωση επιπλέον ρευμάτων συλλογής στερεών αποβλήτων (γυαλί, χαρτί, πλαστικά, οργανικά απόβλητα κ.λπ.).
- Κατασκευή και λειτουργία Πράσινων Σημείων στις γειτονιές
- Επέκταση συστήματος υπόγειων κάδων συλλογής απορριμμάτων
- Μείωση και δημιουργία «έξυπνων» δρομολογίων με χρήση νέων τεχνολογιών (GIS, GPS κ.λπ.) στα οχήματα του Δήμου.
- Στρατηγική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή με μετρήσεις και αξιολόγηση δεικτών.
- Σχέδιο Προσβασιμότητας : Αναπλάσεις οδών και κοινόχρηστων χώρων (πλατείες, παιδικές χαρές κ.λπ.) με έμφαση στην προσβασιμότητα και στη χρήση υλικών φιλικών προς το περιβάλλον.
- Δημιουργία μητροπολιτικού δικτύου ποδηλατοδρόμων.

3.ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η σημασία της οργανωμένης ζωής σε κοινωνίες είναι συνυφασμένη με την ίδια την ανθρώπινη ιστορία. Ακόμα και μέσα από τοιχογραφίες, από τα προϊστορικά χρόνια, μεταφέρονται εικόνες και βιωματικές ιστορίες που μαρτυρούν την ανάγκη των ανθρώπων να συμβιώνουν. Ο άνθρωπος δεν είναι το μόνο ον που έχει αυτές τις ανάγκες. Το εκπληκτικά μοναδικό στοιχείο των ανθρώπων είναι η συνεχόμενη εξέλιξή τους μέσα από την οργάνωση κοινωνιών. Η συνύπαρξη συνεπάγεται τη θέσπιση, νόμων, κανόνων, θεσμών, ηθών και εθίμων που διέπουν τη συμπεριφορά και τη λειτουργία μεταξύ των ανθρώπων.

3.1 Υφιστάμενη κατάσταση

Εντάσσουμε, σε αυτόν τον Πυλώνα τον εμπλουτισμό των δεδομένων και τις πιθανές μεταβολές που σημειώθηκαν στους τομείς διερεύνησης. Οι αναφερόμενοι τομείς αφορούν δεδομένα σχετικά με την κοινωνική πολιτική, την υγειονομική περίθαλψη και συγκεκριμένα τα δεδομένα που αφορούν στην πανδημία και τον τομέα της εκπαίδευσης για τον ΔΘ. Στη συνέχεια, αναλύονται οι δείκτες, βασικό κομμάτι της ενότητας αυτής αποτελεί ότι αφορά στην πανδημία SARS-CoV-2. Η επισκόπηση για τον Πυλώνα της Κοινωνίας ορίζει ως χρονικό σημείο το 2020 μέχρι το 2022 και χωρικό πλαίσιο τη Θεσσαλονίκη. Όπως είναι φυσικό, ορισμένα δεδομένα προκύπτουν και από παλαιότερα χρονικά διαστήματα, καθώς είτε παραμένουν αναλλοίωτα είτε για διάφορους λόγους που θα ερευνήσουμε στην πορεία δεν μπορούμε να έχουμε πρόσβαση σε επικαιροποιημένα στοιχεία.

Είναι μια χρονική περίοδος η οποία χαρακτηρίστηκε από πολλά γεγονότα που αναδιαμόρφωσαν και αναδιαμορφώνουν την καθημερινότητα. Αρχικά, η πανδημία SARS-CoV-2 δημιούργησε μια νέα πραγματικότητα και μια ολοκαίνουργια καθημερινότητα, στην οποία η ανθρωπότητα μετράει καθημερινά κρούσματα και θύματα αυτή της ασθένειας. Υπολογίζεται ότι μέχρι και τη στιγμή που συντάσσεται η παρούσα επισκόπηση, υπάρχουν παγκοσμίως περίπου 500.000.000 επιβεβαιωμένα κρούσματα του ιού Covid-19 και περίπου 6.150.000 καταγεγραμμένοι θάνατοι από την ασθένεια. Οι εμβολιασμοί συνεχίζουν, έχουν ολοκληρωθεί πολλοί εμβολιασμοί με την τρίτη ενισχυτική δόση και σταδιακά περνάμε στην τέταρτη ενισχυτική δόση, αρχικά, για ηλικιωμένα και υψηλού κινδύνου άτομα.

Ταυτόχρονα, βρίσκεται σε εξέλιξη η εμπόλεμη σύγκρουση μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας και όπως διαπιστώνεται, σύμφωνα με την άρθρο της The Guardian (Thomas, 2022), από την έναρξη του πολέμου, εκατομμύρια άνθρωποι έχουν εγκαταλείψει τα σπίτια τους και χιλιάδες έχουν σκοτωθεί. Ένα κομμάτι του εκτοπισμένου πληθυσμού κατευθύνθηκε προς την Ελλάδα και υπολογίζεται ότι στη συνέχεια θα αυξηθούν οι ροές. Το κομμάτι της Ελλάδας που υποδέχεται τον περισσότερο προσφυγικό πληθυσμό από την Ουκρανία είναι το βόριο και υπολογίζεται ότι θα επηρεαστεί ιδιαίτερα η πόλη της Θεσσαλονίκης.

«Από την πρώτη ημέρα του πολέμου στην Ουκρανία, ο δήμος Θεσσαλονίκης συγκεντρώνει ασταμάτητα ανθρωπιστική βοήθεια. Παράλληλα, ξεκίνησε τη διαδικασία εξεύρεσης λύσης στο υπαρκτό πλέον ζήτημα στέγασης των Ουκρανών προσφύγων πολέμου».

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για τον πυλώνα της Κοινωνίας είναι ένας συνδυασμός αξιοποίησης βιβλιογραφικών πηγών, μελετών και αναφορών, ανοιχτού τύπου συνεντεύξεις με άτομα τα οποία απασχολούνται σε φορείς κοινωνικού ενδιαφέροντος και αξιολόγησης στοιχείων και μεταβλητών που έχουμε στη διάθεσή μας ή συλλέξαμε. Οι προσθήκες στη μεθοδολογία για αυτή την παρούσα επισκόπηση χαρακτηρίζονται από κάποια δυνατά αλλά αδύναμα σημεία. Σε γενικές γραμμές, θα λέγαμε ότι στα θετικά εντάσσεται η άμεση ανταπόκριση και η καλή διάθεση όλων των συνεντευξιζόμενων και στα αρνητικά εντάσσεται η διαρκής διαπίστωση της αδυναμίας της ροής των πληροφοριών που αφορούν σε στοιχεία και δεδομένα.

3.1.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης παρέχει ένα δίκτυο δομών κοινωνικής πολιτικής και πρόνοιας με στόχο την βελτίωση της ποιότητας ζωής. Το δίκτυο αυτό παρέχει υπηρεσίες που απευθύνονται στις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού όπως άτομα με κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα, μονογονεϊκές οικογένειες, ΑΜΕΑ, άτομα σε ανεργία, μεταναστευτικό πληθυσμό, κακοποιημένες γυναίκες. Στόχος είναι η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, η προσβασιμότητα στην εκπαίδευση, οι ίσες ευκαιρίες στην εργασία, την ψυχαγωγία, αλλά και η ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου, ο εντοπισμός, η καταγραφή και η ουσιαστική αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας και Δημόσιας Υγείας περιλαμβάνει τις Υπηρεσίες του Δήμου Θεσσαλονίκης, οι οποίες υλοποιούν τα προγράμματα και τις δράσεις που συνδέονται με την επίτευξη των παραπάνω στόχων, στελεχωμένες από εξειδικευμένο προσωπικό όπως: υγειονομικό και ψυχοκοινωνικό προσωπικό και εθελοντές.

ΔΟΜΕΣ ΑΣΤΕΓΩΝ

Υπνωτήριο Αστέρων Δήμου Θεσσαλονίκης

Η Δομή ξεκίνησε τη λειτουργία της μέσω χρηματοδότησης του ΕΣΠΑ 2007-2013 σε συνεργασία με την ΜΚΟ ΑΡΣΙΣ. Από 1/11/2016 το Υπνωτήριο Αστέρων λειτουργεί στο πλαίσιο της Πράξης: «Δομές Αστέρων Δήμου Θεσσαλονίκης» στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κεντρική Μακεδονία 2014-2020».

Σκοπός της λειτουργίας του Υπνωτηρίου είναι η προσωρινή νυχτερινή φιλοξενία αστέρων, βραδινό και πρωινό γεύμα, είδη ένδυσης και υπόδησης, βασική υγειονομική φροντίδα και φαρμακευτική αγωγή καθώς και διασύνδεση με επιπλέον υπηρεσίες στέγασης, σίτισης, ψυχολογικής υποστήριξης, νομικής συνδρομής, υγείας, πρόνοιας, κοινωνικής και εργασιακής επανένταξης. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για παροχή φιλοξενίας σε αστέγους κατά τις έκτακτες καιρικές συνθήκες ψύχους ή καύσωνα.

Σύνολο ωφελούμενων που μπορεί να εξυπηρετεί 2020-2021	80-85 άτομα
---	-------------

Ανοικτό Κέντρο Ημέρας Αστέρων Δήμου Θεσσαλονίκης

Ξεκίνησε τη λειτουργία του στο Δήμο Θεσσαλονίκης τον Απρίλιο του 2014 σε συνεργασία με την ΜΚΟ PRAKSIS με χρηματοδότηση του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, ΕΣΠΑ 2007-2013 και ΕΣΠΑ 2014-2020. Είναι στελεχωμένο με κοινωνικούς επιστήμονες οι οποίοι παρέχουν στους ωφελούμενους κοινωνικές υπηρεσίες και ψυχοκοινωνική υποστήριξη, εργασιακή συμβουλευτική και διασύνδεση, παροχή ροφήματος, δυνατότητα χρήσης λουτρού και πλυντηρίου καθώς και πρωτοβάθμια ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και φαρμακευτική κάλυψη με παραπομπή των

ωφελούμενων σε νοσοκομεία ή άλλες μονάδες υγείας.

Στέγαση και Εργασία

Το χρηματοδοτούμενο από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων πρόγραμμα που υλοποιείται σε συνεργασία με τη PRAKSIS και τη ΑΡΣΙΣ και αρχή διαχείρισης το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρωπίνου Δυναμικού, στοχεύει στην άμεση μετάβαση σε αυτόνομες μορφές διαβίωσης 60 ατόμων ή οικογενειών, που αντιμετωπίζουν προβλήματα έλλειψης στέγης, μέσω της παροχής υπηρεσιών στέγασης και κοινωνικής φροντίδας. Τελικός στόχος είναι η πλήρης αυτονόμηση και επανένταξη στον κοινωνικό ιστό 14 τουλάχιστον ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα έλλειψης στέγης, μέσω της παροχής υπηρεσιών εργασιακής επανένταξης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας ή άλλης εξασφάλισης επαρκούς εισοδήματος (π.χ. σύνταξη).

Ξενώνας Φιλοξενίας Κακοποιημένων Γυναικών

Η πράξη με τίτλο «Λειτουργία δομών και υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας – Ξενώνας φιλοξενίας Δήμου Θεσσαλονίκης», λειτουργεί από την 1 Δεκεμβρίου 2015 στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία 2014-2020», σε συνέχεια της χρηματοδότησής του από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Διοικητική Μεταρρύθμιση» κατά την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013. Στόχος είναι η παροχή ασφαλούς διαμονής στις γυναίκες θύματα βίας και των παιδιών τους. Παρέχεται στις γυναίκες που φιλοξενούνται και στα παιδιά τους, στέγη, προστασία, ασφάλεια, ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη με σκοπό την αυτονομία τους. Διευκολύνεται η πρόσβασή τους σε φορείς που έχουν σχέση με την απασχόληση, εκπαίδευση, επιμόρφωση, κατάρτιση, όπως επίσης και στους φορείς υγείας και πρόνοιας.

ΣΙΤΙΣΗ

Επισιτιστική και Βασική Υλική Συνδρομή για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (TEBA/FEAD)

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης ως Επικεφαλής Εταίρος (δικαιούχος) της Κοινωνικής Σύμπραξης ΠΕ Θεσσαλονίκης - Ανατολικό Τμήμα συμμετέχει στην υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος με εταίρους τους Δήμους Καλαμαριάς, Θερμαϊκού, Θέρμης, Πυλαίας-Χορτιάτη, τις Ιερές Μητροπόλεις Θεσσαλονίκης και Καλαμαριάς, τις ΜΚΟ ΑΡΣΙΣ, PRAKSIS, τα Παιδικά Χωριά SOS και τον Σύλλογο Τριτέκνων για την παροχή ειδών βασικής υλικής συνδρομής καθώς και ενός ολοκληρωμένου πλαισίου ατομικής και ομαδικής συμβουλευτικής.

Κοινωνικό Παντοπωλείο - Παροχή Συσσιτίου

Η Δομή «Κοινωνικό Παντοπωλείο, Παροχή Συσσιτίου του Δήμου Θεσσαλονίκης», είναι μία ανοιχτή δομή άμεσης παρέμβασης που συμβάλλει ουσιαστικά στην άρση των φαινομένων περιθωριοποίησης καλύπτοντας βασικές ανάγκες των δικαιούχων παρέχοντας τους ολοκληρωμένη υποστήριξη.

Κατά τα έτη 2020-2021 εξυπηρετήθηκαν τουλάχιστον 280 οικογένειες. Επίσης, περίπου σε 80 οικογένειες διανέμονται σχολικά είδη.

- Τα ωφελούμενα άτομα που λαμβάνουν ΚΕΑ/ΕΕΕ ή και ΤΕΒΑ απορρίπτονται από τη Δομή Συσσιτίου και Κοινωνικού Παντοπωλείου. οι αιτήσεις γίνονται δύο φορές το χρόνο, συνήθως την περίοδο της άνοιξης και του φθινοπώρου.

Για το Κοινωνικό Παντοπωλείο, τα δικαιολογητικά είναι:

1. Αίτηση
2. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
3. Φωτοτυπία ταυτότητας ή άδειας διαμονής και διαβατήριο σε ισχύ
4. Βεβαίωση μόνιμης κατοικίας από τον Δήμο, ή άλλο έγγραφο που να πιστοποιεί τη μόνιμη κατοικία
5. Αντίγραφο Ε1 φορολογικής δήλωσης
6. Αντίγραφο Ε9 φορολογικής δήλωσης

Κατά περίπτωση ζητούνται: κάρτα ανεργίας ή/και πιστοποίηση αναπηρίας

Αντίστοιχα για τη Δομή Συσσιτίου, τα δικαιολογητικά είναι:

1. Αίτηση
2. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
3. Φωτοτυπία ταυτότητας ή άδειας διαμονής και διαβατήριο σε ισχύ
4. Βεβαίωση μόνιμης κατοικίας από τον Δήμο, ή άλλο έγγραφο που να πιστοποιεί τη μόνιμη κατοικία
5. Αντίγραφο Ε1 φορολογικής δήλωσης
6. Αντίγραφο Ε9 φορολογικής δήλωσης

Κατά περίπτωση ζητούνται: κάρτα ανεργίας ή/και πιστοποίηση αναπηρίας

Εορταστικά γεύματα

Κατά τις εορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα παρέχεται εορταστικό γεύμα σε οικονομικά αδύναμους κατοίκους εξυπηρετούμενους από τις κοινωνικές μας υπηρεσίες και διανομή ειδών πρώτης ανάγκης σε καταγεγραμμένους κατοίκους όλων των Δημοτικών Κοινοτήτων.

Παροχή δεκατιανού σε μαθητές

Το πρόγραμμα υλοποιείται σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Αθλητισμού του Δήμου Θεσσαλονίκης. Η επιλογή των μαθητών, ο τρόπος και η ώρα διανομής του δεκατιανού γίνεται από τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων με διακριτικότητα.

ΠΡΟΝΟΙΑΚΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΡΩΓΗ

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης μεριμνά ή είναι αρμόδιος για την καταβολή σειράς επιδομάτων σε άτομα δικαιούμενα οικονομικής ενίσχυσης βάσει κριτηρίων. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Παροχή έκτακτου οικονομικού βοηθήματος (μετά από Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου και μόνο σε έκτακτες περιπτώσεις)
- Προνοιακά επιδόματα αναπηρίας
- Προνοιακά επιδόματα οικονομικής συνδρομής (στεγαστικής συνδρομής & Ομογενών)
- Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (πρώην ΚΕΑ)
- Επίδομα στέγασης
- Επίδομα γέννησης
- Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφαλιστών Υπερηλίκων
- Χορήγηση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας
- Δωρεάν Φαρμακευτική Περίθαλψη
- Επανασύνδεση Ηλεκτρικού Ρεύματος για τις ευάλωτες οικονομικά ομάδες

ΚΕΝΤΡΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η πράξη με τίτλο «Κέντρο Κοινότητας Δήμου Θεσσαλονίκης με Παράρτημα ΚΕΜ» έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κεντρική Μακεδονία 2014-2020», με προϋπολογισμό 1.775.248,00 €, συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο).

Τα Κέντρα Κοινότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης, εξυπηρετούν πολίτες:

- Στην υποβολή αιτήσεων για αναπηρικά-προνοιακά επιδόματα, Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα, Επίδομα Στέγασης, επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφαλιστών Υπερηλίκων, επίδομα Στεγαστικής Συνδρομής Ανασφαλιστών Υπερηλίκων και επίδομα γέννησης.
- Συμβουλευτική σε θέματα απασχόλησης: σύνταξη βιογραφικού σημειώματος, ενημέρωση για θέσεις εργασίας σε ιδιωτικό, δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα καθώς και για προγράμματα κατάρτισης, κοινωφελούς εργασίας κλπ, υποστήριξη στη συγκέντρωση δικαιολογητικών και στην υποβολή ηλεκτρονικών αιτήσεων ή στη δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου
- Βραχύχρονη ψυχολογική υποστήριξη: ατομική, ζεύγους, οικογένειας, παιδιών και εφήβων και παραπομπή στον κατάλληλο κρατικό φορέα, όπου κρίνεται σκόπιμο.
- Νομική βοήθεια: παρέχονται συμβουλευτικές υπηρεσίες για διάφορες νομικές υποθέσεις (υπερχρεωμένα νοικοκυριά κλπ) καθώς και παραπομπή αυτών σε αρμόδιες Υπηρεσίες και φορείς.”

Υπάρχουν δύο γραφεία της Δομής, ένα στον ανατολικό τομέα και ένα στο δυτικό τομέα της πόλης. Επιπρόσθετα, στη Β' Δημοτική Κοινότητα λειτουργεί το Κέντρο Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ) λόγω της μεγάλης συγκέντρωσης προσφύγων στην περιοχή.

- Όσον αφορά στην καταγραφή δεδομένων σχετικά με το προφίλ των εξυπηρετούμενων, η πρόσβαση είναι περιορισμένη, καθώς, αρχικά, το μεγαλύτερο κομμάτι του έτους 2020 δεν επιτρεπόταν η είσοδος με φυσική παρουσία, καθώς εξυπηρετούνταν τηλεφωνικά και ηλεκτρονικά.

ΑΝΑΠΗΡΙΑ

- Ειδικό ψυχαγωγικό κέντρο
- Δίκτυο «Αινείας»
- Αναπηρικά αμαξίδια (10 κάδοι, σε διαφορετικά σημεία της πόλης, οι οποίοι χρησιμεύουν ως σημεία συλλογής)
- Κατασκηνώσεις ατόμων με αναπηρία

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

- Κέντρα πρόληψης “Σείριος” (με την στήριξη και συνεργασία του OKANA)
- Ψυχολογική υποστήριξη
- Κοινωνικό πνευματικό κέντρο «Πορτοκαλιάν» (από το 2021 διοικητικά ανήκει στην Δ/νση Παιδείας)
- Σχολές γονέων

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΝ ΠΟΛΗΣ

- Δράσεις Ένταξης του Τμήματος Υποστήριξης και Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων του Δήμου Θεσσαλονίκης & του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών (ΣΕΜΠ)

Career4all

Το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων (ΣΕΜΠ) του Δήμου Θεσσαλονίκης και η Ομάδα Εργασίας για την εργασιακή ένταξη μεταναστών και προσφύγων, διοργάνωσαν την ημέρα καριέρας Career4all, με κεντρικό σκοπό τη διασύνδεση του προσφυγικού πληθυσμού με την αγορά εργασίας.

Οι δράσεις της εκδήλωσης, στις οποίες υπήρχε παράλληλη διερμηνεία στα αγγλικά, αραβικά, γαλλικά, φαρσί και ουρντού, απευθυνόταν κυρίως σε πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο, οι οποίοι αναζητούν εργασία στην περιοχή της Θεσσαλονίκης.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, εξειδικευμένοι σύμβουλοι σταδιοδρομίας ενημέρωναν τους υποψηφίους σχετικά με πρακτικά ζητήματα που αφορούν στην πρόσβαση στην τοπική αγορά εργασίας, ενώ εκπρόσωποι επιχειρήσεων παρουσίασαν τη φύση των εργασιών τους και τις δεξιότητες που απαιτούνται στους κλάδους που εκπροσωπούν. Ταυτόχρονα, πρόσφυγες μοιράστηκαν τη δική τους εμπειρία εργασίας στην Ελλάδα με άλλους υποψηφίους εργαζομένους ενώ υλοποιήθηκε ειδική συνεδρία για επιχειρήσεις με στόχο την πληροφόρησή τους για τα εργασιακά δικαιώματα των προσφύγων στην Ελλάδα και για θέματα ισότητας ευκαιριών και διαφορετικότητας στην αγορά εργασίας.

Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων-Συζήτηση με πρόσφυγες

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων του Δήμου Θεσσαλονίκης διοργάνωσε ανοιχτή συνεδρίαση προκειμένου να γίνει ενημέρωση για τις δράσεις του Σ.Ε.Μ.Π. και να αναδειχθούν οι προβληματισμοί των προσφύγων της πόλης και όσων δεν έχουν πρόσβαση σε δομές. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με χρηματοδότηση της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και τον ΔΟΜ.

ΕΡΓΑ- ΔΡΑΣΕΙΣ

Πρόγραμμα REACT (ΕΣΤΙΑ)

Στο πλαίσιο του Προγράμματος στέγασης ΕΣΤΙΑ, ο Δήμος Θεσσαλονίκης υλοποιεί το έργο RE.A.C.T. (Refugee Assistance Collaboration in Thessaloniki) για τις ανωτέρω ομάδες υπό τη μορφή ενοικιαζόμενης στέγης και υιοθέτησης οικογενειών προσφύγων από οικογένειες της Θεσσαλονίκης.

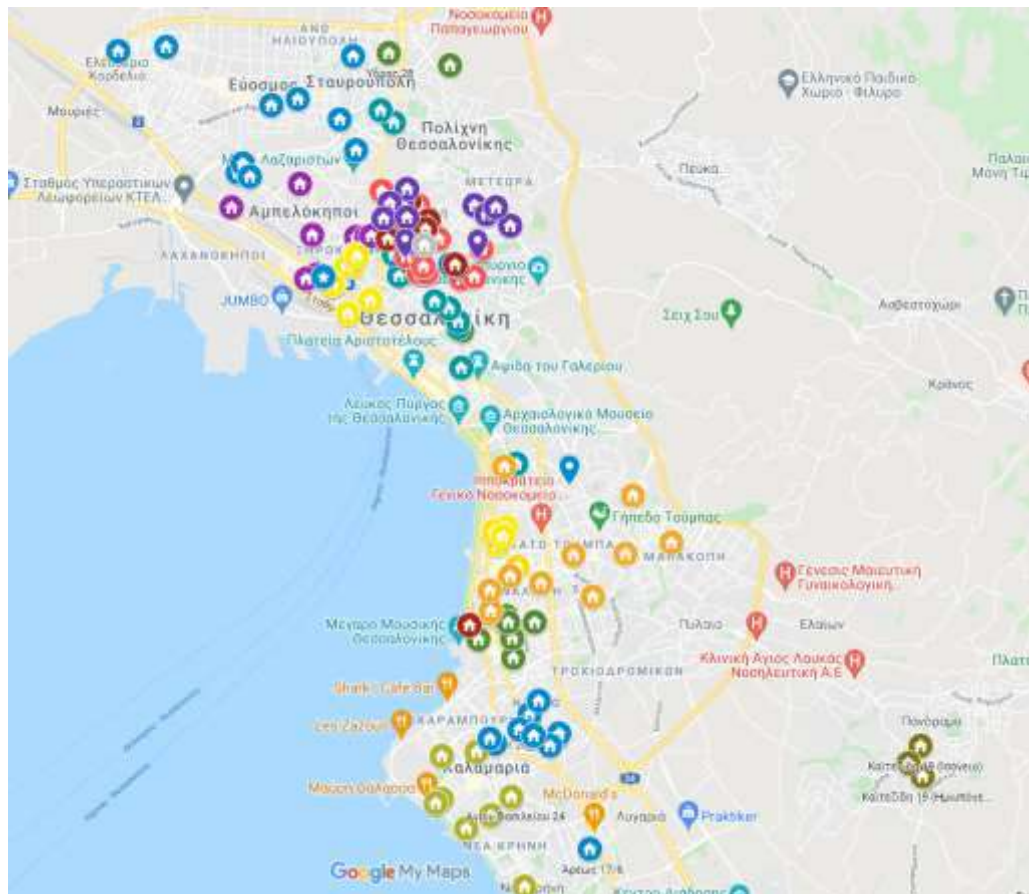
Βάσει Δεικτών Υλοποίησης					
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ					
Δήμος	Διαθέσιμα Διαμερίσματα	Κατελημμένα Διαμερίσματα	Θέσεις Φιλοξενίας	Ωφελούμενοι σε Διαμερίσματα	Αποχωρήσαντες Ωφελούμενοι
ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	73	72	351	301	1301
ΝΕΑΠΟΛΗΣ-ΣΥΚΕΩΝ	36	29	171	135	542
ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	19	18	91	71	335
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε.	7	6	37	29	74
ΣΥΝΟΛΟ	135	125	650	536	2252
Σύνολο θέσεων/ωφελούμ./αποχωρ.			650	536	2277
Φιλοξενείο			30	19	108
Σύνολο με Φιλοξενείο			680	555	2385
Συνολικός Αριθμός Ωφελούμενων που φιλοξενήθηκαν από το 2016					2940

Συγκεντρωτικά στοιχεία REACT (2022)

ΔΗΜΟΣ	Διαθέσιμα Διαμερίσματα	Διαμερίσματα που χρησιμοποιούνται
Θεσσαλονίκης	47	46
Αμπελοκήπων-Μενεμένης	10	10
Κορδελιού-Ευόσμου	5	5
Πάυλου Μελά	7	7
Πυλαίας-Χορτιάτη	4	4
Καλαμαριάς	19	18
Νεάπολης-Συκεών	36	29
Θέρμης* (και Θερμαϊκού)	7	6
ΣΥΝΟΛΟ	135	125

*Μέσω της Ανατολικής Αναπτυξιακής

Χάρτης κατανομής διαμερισμάτων του Προγράμματος REACT:

ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ REACT

Το REACT πάει σχολείο

Για δύο συνεχόμενες χρονιές, το πρόγραμμα REACT πραγματοποίησε με μεγάλη επιτυχία την εκδήλωση «Το REACT πάει σχολείο».

Σκοπός της εκδήλωσης ήταν η ευαισθητοποίηση των προσφύγων σχετικά με την υποχρεωτική εκπαίδευση στην Ελλάδα. Στην εκδήλωση συμμετείχε η Παιδική Χορωδία του Ασύλου του Παιδιού, η Φιλαρμονική του Δήμου Θεσσαλονίκης, η μπάντα κρουστών «Τα κρούσματα», κωμικοί διασκεδαστές και κλόουν ενώ οι μικροί συμμετέχοντες, είχαν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε διάφορες εκπαιδευτικές δράσεις και να λάβουν τις σχολικές τους τσάντες.

Sightseeing Bus στην πόλη της Θεσσαλονίκης

Το πρόγραμμα REACT πραγματοποίησε ξενάγηση μικρής ομάδας παιδιών του προγράμματος με το City Sightseeing Bus της Θεσσαλονίκης στα πλαίσια του εκπαιδευτικού προγράμματος "Γνωρίζω την πόλη μου" με σκοπό την ένταξη των παιδιών στην κοινότητα της Θεσσαλονίκης, τη γνωριμία με την ιστορία και τα σημεία ενδιαφέροντος της πόλης και την ευαισθητοποίηση σε θέματα αστικής διαβίωσης.

Ποδηλατάδα στη Νέα Παραλία Θεσσαλονίκης

Στη δράση συμμετείχαν παιδιά ηλικίας 10 έως 16 ετών στα οποία δόθηκε η δυνατότητα μαζί με τους επαγγελματίες της ομάδας να κάνουν μία διαφορετική βόλτα στη παραλία της Θεσσαλονίκης, η οποία περιελάμβανε δημιουργικές δραστηριότητες μαζί με τα παιδιά στα γρασίδια στη περιοχή του Λευκού Πύργου και βόλτες με τα τετραθέσια ποδήλατα στη Νέα Παραλία.

Εκδρομή στο Περιβαλλοντικό Πάρκο Θέρμης

Στόχος ήταν η αλληλεπίδραση των ανθρώπων αλλά και η δημιουργία ενός κοινού βιώματος οικογενειακής εκδρομής.

Δράση ευαισθητοποίησης για την αναπηρία

Στα πλαίσια του Προγράμματος «RePower - Δράση ευαισθητοποίησης για την αναπηρία» που υλοποιείται από την Οργάνωση Equal Society με τη συνεργασία της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής, πραγματοποιήθηκε δράση ευαισθητοποίησης στο Φιλοξενείο Οικογενειών Αιτούντων Άσυλο που αποτελεί μέλος της ομάδας του Προγράμματος REACT του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Το πρόγραμμα είχε σκοπό στη δημιουργία εκπαιδευτικών δράσεων, οι οποίες εμπλέκουν άτομα πρότυπα (role models) εισάγοντας για πρώτη φορά τον αθλητισμό ως μέσο ανάδειξης και αντιμετώπισης των αναγκών των προσφύγων με αναπηρία (ή μη).

Στη δράση συμμετείχαν οι φιλοξενούμενες οικογένειες (6 ενήλικες, 3 έφηβοι/ες, 9 παιδιά), 1 οικογένεια από διαμέρισμα του προγράμματος REACT της οποίας ανήλικο παιδί πάσχει από σύνδρομο Down και τα μέλη του προσωπικού της δομής. Από την Ελληνική Παραολυμπιακή Ομάδα συμμετείχαν 4 μέλη-προπονητές, 2 στελέχη από τον Οργανισμό Equal Society και 2 αθλητές/πρόσφυγες με σωματικές αναπηρίες. Κατά τη διάρκεια της δράσης παρουσιάστηκαν ορισμένα αθλήματα στα οποία συμμετείχαν παιδιά και ενήλικες από τις οικογένειες και παράλληλα οι 2 αθλητές μίλησαν για την εμπειρία τους από το βίωμα του πρόσφυγα και από τη συμμετοχή τους στην Ελληνική Παραολυμπιακή Ομάδα.

Καλοκαιρινή εκδρομή

Η εκδρομή είχε ψυχαγωγικό και κοινωνικό χαρακτήρα, καθώς είχε στόχο την γνωριμία, την αλληλεπίδραση και την επαφή των παιδιών με το παιχνίδι, τη θάλασσα, και την εμπειρία της οικογενειακής εκδρομής.

Εκπαιδευτική δράση

Σε συνεργασία με την ομάδα του ΜΟΝΟΚΥΚΛΟ πραγματοποιήθηκε δράση με στόχο τη μάθηση μέσα από το παιχνίδι.

Τα παιδιά γνώρισαν το παιδαγωγικό τσίρκο, και αξιοποιώντας τεχνικές της βιωματικής διάδρασης, έπαιξαν ομαδικά και συνεργατικά, στο πάρκο της γειτονιάς τους. Έτσι επετεύχθη ένας δεύτερος στόχος, που αφορά την ενθάρρυνση, την ενδυνάμωση και την κοινωνικοποίηση των παιδιών, μέσω της ομαλής ένταξης και ενσωμάτωσης τους στην Θεσσαλονίκη, με την επαφή, την εξοικείωση και την αλληλεπίδραση τους με το κοντινό τους περιβάλλον.

Η δράση με το "Μονόκυκλο" ενίσχυσε την καλλιέργεια σεβασμού, εμπιστοσύνης και συνεργασίας τόσο μεταξύ των παιδιών, όσο και μεταξύ των οικογενειών και της ομάδας του προγράμματος .

Θεατρική παράσταση «Η Κυρά Καλή και οι 12 μήνες»

Στα πλαίσια ένταξης των μαθητών-προσφύγων του Προγράμματος REACT, παρουσιάστηκε η μουσικοπαιδαγωγική παράσταση με θέμα «Η Κυρά Καλή και οι 12 μήνες».

Τα παιδιά έζησαν την κάθε εποχή, το Φθινόπωρο, το Χειμώνα, την Άνοιξη, το Καλοκαίρι με τα ξεχωριστά της έθιμα, με τις γιορτές και τα παραδοσιακά παιχνίδια που πάντα πρόσφεραν σύνδεση με τον κύκλο των εποχών και τις εναλλαγές στη φύση.

Δημιουργία μασκών προστασίας από τον COVID-19

Στον χώρο των γραφείων του Προγράμματος REACT, στήθηκε ένα εργαστήριο δημιουργίας μασκών για την προστασία από τον COVID-19, με στόχο την διανομή τους σε όλους τους μαθητές του Προγράμματος αλλά και σε διάφορους φορείς της Θεσσαλονίκης. Ο εξοπλισμός και τα υλικά παραχωρήθηκαν από την UNHCR με εθελοντική συμμετοχή των ωφελούμενων του Προγράμματος.

Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας

Με αφορμή την Ημέρα της Γυναίκας, οργανώθηκε εκδήλωση όπου οι γυναίκες ωφελούμενοι του Προγράμματος REACT συναντήθηκαν με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών, δυσκολιών, προβληματισμών και ενδυνάμωσης τους. Τα παιδιά τους είχαν την ευκαιρία να τους χαρίσουν χειροποίητα δώρα και έλαβαν γλαστράκια με φυτά τα όποια υποσχέθηκαν να τα φροντίζουν όπως και τον εαυτό τους.

Street Food Festival

Ο σεφ Μανώλης Παπουτσάκης μαγείρευε μαζί με τη Haifa Zana από το Ιράκ-ωφελούμενη του Προγράμματος REACT και ανέδειξαν κρητικές και ιρακινές γεύσεις.

Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος

-Καθαρισμός Ακτής Κελλάριου Όρμου με τη συνδιοργάνωση από το Τμήμα Περιβαλλοντικών Δράσεων, το Τμήμα Ανακύκλωσης, το Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης Europe Direct - ΚΕΔΗΘ και το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (Πρόγραμμα Φιλοξενίας Προσφύγων REACT), με τη στήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες.

-Δεντροφύτευση από τα παιδιά ωφελούμενοι του Προγράμματος REACT όπου φύτευσαν δενδρύλλια σε κεντρικά πάρκα των Δήμων Θεσσαλονίκης, Νεάπολης-Συκεών και Καλαμαριάς.

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Καταπολέμηση εμπορίας ανθρώπων (Μη Κερδοσκοπικός και Μη Κυβερνητικός Οργανισμός Α21)

Η Α21 είναι ένας διεθνής μη κερδοσκοπικός και μη κυβερνητικός οργανισμός που ιδρύθηκε το 2008 στη Θεσσαλονίκη και αυτή τη στιγμή δραστηριοποιείται σε 19 τοποθεσίες σε 14 χώρες του κόσμου. Το όνομα Α21 – Καταργώντας τη Δουλεία στον 21ο αιώνα (Abolishing Slavery in the 21st Century) εκφράζει το όραμα του οργανισμού για έναν κόσμο χωρίς δουλεία. Η στρατηγική της Α21 για την καταπολέμηση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων επικεντρώνεται σε τρεις βασικούς τομείς δράσης: την Ενημέρωση, την Ταυτοποίηση και την Αποκατάσταση των ανθρώπων.¹⁰

Ο Συνολικός αριθμός ωφελούμενων για τα έτη 2019-2021 είναι: 71 νέα περιστατικά. Οι διαθέσιμες παροχές της Α21 για τα θύματα βίας, δηλαδή, επιβιώσασες και επιβίωσαντες εμπορίας ανθρώπων: είναι η παροχή στέγασης, η κάλυψη βασικών αναγκών (ένδυση, υπόδηση, είδη ατομικής υγιεινής, τρόφιμα κ.α.), ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, νομική υποστήριξη, ψυχο-κοινωνική υποστήριξη. Συγκεκριμένα για την ψυχοκοινωνική υποστήριξη, οργάνωση προσφέρει: Συστηματική παρακολούθηση από την ομάδα φροντίδας και case management, ψυχοθεραπευτική ή ψυχιατρική υποστήριξη μέσω δικτύου τοπικών συνεργατών. Επίσης, λειτουργεί το Κέντρο Ημέρας Προγράμματα Υποστήριξης και Κοινωνικής Ένταξης. Παρέχεται επίσης, εργασιακή συμβουλευτική, ξενάγηση και κατανόηση της πόλης, βασικών σημείων αναφοράς και τρόπων μετακίνησης.

Ταυτόχρονα, παρέχονται μαθήματα ελληνικής γλώσσας σε μικρά τμήματα. Οι κοινωνικές δραστηριότητες, όπως, εκδηλώσεις, εκδρομές διενεργούνται σε εβδομαδιαία βάση. Λειτουργούν επίσης, δημιουργικά εργαστήρια, όπως η Ομάδα Διαχείρισης Μετατραυματικού Στρες, επιπλέον, Δεξιότητες Διαβίωσης, όπως διατροφή, διαχείριση οικονομικών κ.α. και η Ομάδα Προσωπικής Ανάπτυξης (αυτοεκτίμηση, αυτο-αξία κ.α.).

Σχετικά με το Σπίτι της Α21, είναι ξενώνας κρίσης για την βραχυπρόθεσμη φιλοξενία και φροντίδα γυναικών. Βασικοί Στόχοι είναι η ασφάλεια αμέσως μετά την διάσωση/απόδραση, η μετάβαση από κατάσταση κρίσης σε σταθεροποίηση, η διερεύνηση επιλογών, η δημιουργία πλάνου και οι προσωπικές αποφάσεις. Βασικές διαθέσιμες υπηρεσίες που σχετίζονται με την έκτακτη φιλοξενία είναι η άμεση μεταφορά του περιστατικού από οποιαδήποτε πόλη/τοποθεσία, η ασφαλής τοποθεσία, η 24ωρη φροντίδα, γεύματα κλπ. Η δράσεις αφορούν επίσης τον επαναπατρισμό, όπου κρίνεται διαθέσιμη ως εξέλιξη.

Όσον αφορά στο φιλοξενείο, προβλέπονται τα παρακάτω. Σε περίπτωση παραπομπής, η παραπομπή γίνεται μέσω της 1109 Γραμμής πληροφόρησης για την εμπορία ανθρώπων. Για την παροχή οποιονδήποτε εκ των υπηρεσιών, χρειάζεται να μπορέσει να γίνει μια ταυτοποίηση του ατόμου ως θύμα εμπορίας ανθρώπων, είτε λόγω παραπομπής από την ΕΛ.ΑΣ, είτε μέσω των στοιχείων που δίνονται κατά την παραπομπή από τον όποιο οργανισμό, υπηρεσία κλπ που κάνει την παραπομπή, ή μέσω διενέργειας συνέντευξης από εκπαιδευμένο προσωπικό της Α21 με σκοπό τη

¹⁰ <https://www.a21.org/content/greece/gr4wco?permcode=gr4wco>

ταυτοποίηση του θύματος. Σε κάθε περίπτωση γίνεται εξέταση της συγκεκριμένης ανάγκης για φιλοξενία σε σχέση με την διαθεσιμότητα χώρου, την αμεσότητα της παροχής φροντίδας και της αξιολόγησης του κινδύνου.

Στις ενέργειες ένταξης και ενσωμάτωσης η οργάνωση προβλέπει για τους/τις ωφελομένους/-νες την ενεργό συνδρομή στην ανάπτυξη δεξιοτήτων διαβίωσης, όπως διατροφή, διαχείριση οικονομικών κ.α. την εργασιακή συμβουλευτική, την ξενάγηση και κατανόηση της πόλης, βασικών σημείων αναφοράς και τρόπων μετακίνησης. Τα μαθήματα ελληνικής γλώσσας σε μικρά τμήματα και τις κοινωνικές δραστηριότητες, εκδηλώσεις, εκδρομές εβδομαδιαίως.

Έχεις υποψίες για πιθανό περιστατικό εμπορίας ανθρώπων; Κάλεσε το 1109.

Αναφορά Περιστατικού Κάλεσε Τώρα

Ενδείξεις Εμπορίας Ανθρώπων

3.1.2. ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

➤ Στη Θεσσαλονίκη εδρεύουν, μετά τις πρόσφατες συγχωνεύσεις, δέκα (10) δημόσια νοσοκομεία, ενώ βρίσκονται και πάνω από είκοσι (20) ιδιωτικές κλινικές.

- Αντικαρκινικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης "Θεαγένειο"
- Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης "Ιπποκράτειο"
- Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης "Άγιος Δημήτριος"
- Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης "Άγιος Παύλος"
- Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης "ΑΧΕΠΑ"
- Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης "Γ. Γεννηματάς"
- Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης "Γ. Παπανικολάου"
- Γενικό Νοσοκομείο "Παπαγεωργίου"
- Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης
- 424 Στρατιωτικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης

ΔΟΜΕΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ

Κ.Α.Π.Η.: 5570 άτομα

Κ.Η.Φ.Η. : Δυναμικότητα 17 άτομα

«Βοήθεια στο Σπίτι Δήμου Θεσσαλονίκης»:
4 δόμες | στις 6 Κοινότητες | 300 ωφελούμενοι |
(Διατηρείται λίστα αναμονής σε επιβαρυμένες περιοχές)

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Δημοτικά Ιατρεία του Δήμου Θεσσαλονίκης

Η πράξη «Στελέχωση των Δημοτικών Ιατρείων του Δήμου Θεσσαλονίκης με ιατρικό, διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό», με Κωδικό ΟΠΣ 5041766 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κεντρική Μακεδονία 2014-2020» και εγκεκριμένη δαπάνη 672.840,00 €, ενίσχυσε και αναβάθμισε την δομή των δημοτικών ιατρείων του Δήμου Θεσσαλονίκης, τα οποία παρέχουν υπηρεσίες πρωτοβάθμιας ιατροφαρμακευτικής φροντίδας σε ευάλωτες ομάδες του Δήμου.

Οι ωφελούμενοι είναι κάτοικοι ή δημότες του Δήμου Θεσσαλονίκης. Η ηλικία των ωφελούμενων καλύπτει όλο το ηλικιακό φάσμα.

Στο πλαίσιο ανάπτυξης υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, ο Δήμος επεδίωξε τη συνεργασία με τους Γιατρούς του Κόσμου, για τη δημιουργία νέων δομών παροχής υπηρεσιών υγείας σε ευπαθείς ομάδες.

Κοινωνικό Φαρμακείο

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης λειτουργεί Κοινωνικό Φαρμακείο, στο πλαίσιο της πράξης «Δομή Παροχής Βασικών Αγαθών, Κοινωνικό Παντοπωλείο, Παροχή Συσσιτίου, Κοινωνικό Φαρμακείο Δήμου Θεσσαλονίκης», που έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κεντρική Μακεδονία 2014-2020», με προϋπολογισμό 443.560.00 € και συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο).

Το Κοινωνικό Φαρμακείο αποτελεί μια ανοικτή δομή άμεσης πρόσβασης η οποία λειτουργεί με την ευθύνη του ΔΘ και καλύπτει τις ανάγκες φαρμακευτικής περίθαλψης για νοικοκυριά και άτομα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας ή απειλούνται από τη φτώχεια και δε διαθέτουν εύκολη πρόσβαση στην πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη ή/και κοινωνική ασφάλιση (άστεγοι, άποροι, ανασφάλιστοι). Επίσης, μέσω της ευαισθητοποίησης και της ενεργοποίησης των πολιτών, συμβάλλει στη μείωση των φαρμάκων που καταλήγουν στις χωματερές καθώς κάθε ιδιώτης, φαρμακοποιός ή εταιρία μπορούν να δωρίσουν φάρμακα, ακόμα κι αν αυτά έχουν χρησιμοποιηθεί, αρκεί οι ημερομηνίες λήξης να έχουν ένα χρονικό ορίζοντα πέραν του έτους.

Στο πλαίσιο ανάπτυξης υπηρεσιών του Κοινωνικού Φαρμακείου υπογράφηκε συμφωνητικό συνεργασίας με τη μη κερδοσκοπική οργάνωση GIVMED, το ηλεκτρονικό δίκτυο δωρεάς φαρμάκων το οποίο ήδη αριθμεί συνεργασίες με 117 κοινωφελείς φορείς. Στόχος της συνεργασίας είναι η καλύτερη και πληρέστερη εξυπηρέτηση των δικαιούχων του Κοινωνικού Φαρμακείου Δήμου Θεσσαλονίκης καθώς και η σωστή διαχείριση των σκευασμάτων που βρίσκονται σε περίσσεια στη δομή.

Κοινωνικό Οδοντιατρείο

Υλοποιείται με τη συνεργασία της ΑΡΣΙΣ Κ.Ο.Υ.Ν., κατόπιν σύναψης μνημονίου συνεργασίας όπου παρέχει τις βασικές οδοντιατρικές υπηρεσίες (εξαγωγές, σφραγίσματα, απονευρώσεις, καθαρισμό) με εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, σε συνεργασία με τον Οδοντιατρικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης και με εθελοντές οδοντιάτρους, μέλη του συλλόγου.

Προγράμματα αγωγής υγείας σε σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Με στόχο την πρόληψη και προαγωγή της υγείας του μαθητικού πληθυσμού και σκοπό την ενημέρωση και την υιοθέτηση συνηθειών που θα εξασφαλίσουν και θα προάγουν την σωματική, ψυχική και κοινωνική ευεξία τους, ο Δήμος Θεσσαλονίκης συνεχίζει τα προγράμματα Αγωγής Υγείας σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης, με θέματα σχετικά με την υγιεινή διατροφή, παιδική παχυσαρκία, πρώτες βοήθειες, ηπατίτιδα Α, υγιεινή σώματος, στοματική υγιεινή, κ.λπ..

Σεμινάρια προετοιμασίας και υποστήριξης εγκύων

Με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση εγκύων και των συντρόφων τους σε θέματα εγκυμοσύνης-τοκετού-θηλασμού-λοχείας και ψυχολογικής στήριξης των οικογενειών, ο Δήμος Θεσσαλονίκης πραγματοποιεί Σεμινάρια Προετοιμασίας και Υποστήριξης Εγκύων.

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Σύστημα Προειδοποίησης Υγείας από Υψηλές Θερμοκρασίες του έργου LIFE ASTI

Η ευρωπαϊκή υπηρεσία Copernicus (Copernicus European health service) έδειξε ότι υπό τις προβλέψεις της κλιματικής αλλαγής οι μελλοντικοί καύσωνες θα είναι πιο συχνοί και θα έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο στη θνησιμότητα. Οι κίνδυνοι για την υγεία που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή και τις ακραίες θερμοκρασίες αναμένεται να αυξηθούν τα επόμενα χρόνια με την αύξηση των θερμοκρασιών.

Ως εκ τούτου, πρέπει να εφαρμοστούν μέτρα προσαρμογής για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας και της απόκρισης του πληθυσμού σε ακραία καιρικά φαινόμενα όπως οι καύσωνες. Όπως ορίζεται από τον ΠΟΥ (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας), ένα από τα βασικά συστατικά ενός σχεδίου προσαρμογής σε επεισόδια καύσωνα είναι τα συστήματα προειδοποίησης που βοηθούν στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κινδύνους και συμβάλλουν στη διαμόρφωση μέτρων πρόληψης και αντίδρασης.

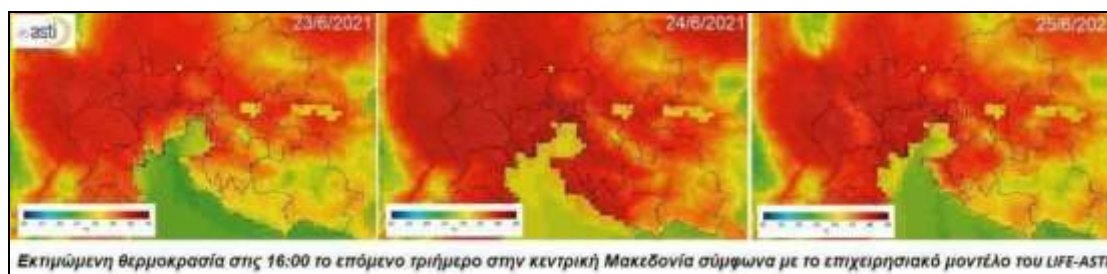
Στο πλαίσιο του έργου LIFE ASTI έχει αναπτυχθεί ένα σύστημα πρόβλεψης υψηλής ανάλυσης για την εκτίμηση της έντασης της ΑΘΝ, καθώς και συστήματα προειδοποίησης υψηλών θερμοκρασιών για την περιοχή της Θεσσαλονίκης, του Ηράκλειου και της Ρώμης (Ιταλία). Τα Συστήματα Προειδοποίησης Υγείας από Υψηλές Θερμοκρασίες (ΣΠΥΥΘ) είναι διαφορετικά από μια πρόγνωση καιρού, όσον αφορά θερμικά επεισόδια (καύσωνες), καθώς προσδιορίζουν θερμοκρασίες που είναι επιβλαβείς για την υγεία. Ειδικά στην περίπτωση του LIFE ASTI εξετάζεται η συσχέτιση των θερμοκρασιών με την αύξηση της θνησιμότητας, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρούμενες χρονικές σειρές δεδομένων θερμοκρασίας και ημερήσιας θνησιμότητας.

Η ένταση της ΑΘΝ στη Θεσσαλονίκη ξεπερνά τους 2.5oC, ενώ το φαινόμενο επηρεάζει κατά κύριο λόγο τις νυχτερινές ελάχιστες θερμοκρασίες. Σε περιόδους καύσωνα αυτό σημαίνει ότι ο ανθρώπινος οργανισμός δεν λαμβάνει την απαραίτητη θερμική ανακούφιση από τις υψηλές θερμοκρασίες της ημέρας, με αποτέλεσμα η θερμική καταπόνηση να επιβαρύνει την υγεία, ιδιαίτερα των ευπαθών ομάδων πληθυσμού.

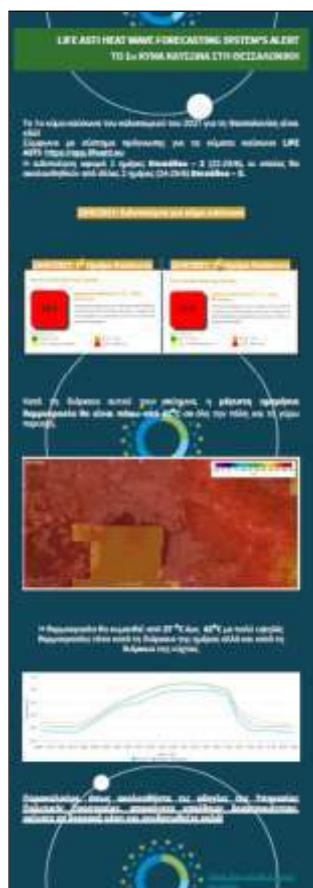
Η ανάλυση των χρονοσειρών δεδομένων που παρείχε ο Δήμος Θεσσαλονίκης στο ΑΠΘ (επικεφαλής, επιστημονικός εταίρος του έργου) έδειξε ότι η αύξηση της θερμοκρασίας αυξάνει και το σχετικό κίνδυνο θανάτου, ο οποίος φτάνει το +60% στους 32oC. Η μελλοντική προβολή της ΑΘΝ μαρτυρά ότι στη Θεσσαλονίκη, σχεδόν το σύνολο του πληθυσμού θα βιώνει συνθήκες θερμικής δυσφορίας μέχρι το 2100 ενώ η ελάχιστη θερμοκρασία στις μέρες με καύσωνα θα ξεπερνά τους 30oC.

Μαζί με το ΣΠΥΥΘ πρέπει να εφαρμόζονται και μέτρα πρόληψης, καθώς και ενημερωτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση του κοινού, όπως άλλωστε προτείνει και ο ΠΟΥ.

Το ΣΠΥΥΘ δοκιμάστηκε το καλοκαίρι του 2019 και βρίσκεται σε πλήρη λειτουργία από το 2021. Τα πρώτα αποτελέσματα δείχνουν ότι υπάρχει μια μικρή αύξηση της ημερήσιας θνησιμότητας μετά από επεισόδια από καύσωνες στην περιοχή της Θεσσαλονίκης. Όμως το ΣΠΥΥΘ θα συνεχίζει να δοκιμάζεται και να λειτουργεί, τόσο μέχρι τη λήξη του έργου (Αύγουστος 2022) όσο και για 5, τουλάχιστον έτη μετά τη λήξη του έργου, ώστε να προκύψουν ασφαλέστερα και πιο ακριβή αποτελέσματα για την επίδραση των καυσώνων στην υγεία των πολιτών αστικών περιοχών όπως η Θεσσαλονίκη.

Χάρτες από το προγνωστικό σύστημα του LIFE ASTI, που απεικονίζουν την εκτιμώμενη θερμοκρασία, για ώρα 16:00 τον Ιούνιο του 2021 (<https://app.lifeasti.eu/>).

Από τις δράσεις του έργου LIFE ASTI συμπεραίνεται ότι οι προειδοποιήσεις υψηλής ανάλυσης θα βοηθήσουν στην ενεργοποίηση διαφορετικών μέτρων αντιμετώπισης της δημόσιας υγείας εντός μιας πόλης και στη μείωση των επιπτώσεων που σχετίζονται με την υψηλή θερμοκρασία.

Παράδειγμα προειδοποίησης που έχει εκδοθεί από το ΣΠΥΥΘ του LIFE ASTI (<https://app.lifeasti.eu/>).

3.1.3 ΠΑΙΔΕΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

- Για το Δήμο Θεσσαλονίκης λειτουργούν συνολικά **25 παιδικοί σταθμοί**, απλωμένοι στην πόλη, όπου κάθε χρόνο φιλοξενούνται περίπου **1.616 παιδιά**.

Οι Βρεφονηπιακοί/Παιδικοί Σταθμοί του ΔΘ ακολουθούν τις σύγχρονες τάσεις για την εκπαίδευση και προάγουν τις δεξιότητες κάθε παιδιού. Μέσα από έναν προσεκτικό προγραμματισμό και σε χώρους ασφαλούς διαμονής, ειδικά σχεδιασμένους για να μεγιστοποιούν τα παιδικά ερεθίσματα, το παιδί αναπτύσσει τις ικανότητές του, μαθαίνει να δρα τόσο ατομικά όσο και συλλογικά και εκπαιδεύεται.

Σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Σχέδιο Παιδικών Σταθμών 2020-2023, υφίσταται σοβαρό ζήτημα αντιμετώπισης των αναγκών που αφορά σε αδειοδοτημένους παιδικούς σταθμούς, τόσο σε ότι αφορά την καταλληλότητα-αδειοδότησή τους, όσο και στη κατανομή και στο πλήθος τους ώστε να καλύπτουν σε ποσοστό ~1,2% του πληθυσμού, τις ανάγκες σε φύλαξη παιδιών, σε όλες τις συνοικίες του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Για την αντιμετώπιση των ζητημάτων επιδιώκονται οι εξής στόχοι:

- Εξασφάλιση των προϋποθέσεων για την αύξηση του ποσοστού κάλυψης των αναγκών του Δήμου από 33% που είναι σήμερα, σε άνω του 77% .
- Ενίσχυση κατά προτεραιότητα των Συνοικιών που δεν διαθέτουν κανένα παιδικό σταθμό όπως το ιστορικό κέντρο (Σ1-Σ4) και οι Συνοικίες Σ6_40Εκκλησιές, Σ11_Αγ.Τριάδα, Σ12_Ιπποκράτειο-Φάληρο, Σ17_Ν.Ελβετία, Σ18_Τροchioδρομικά, Σ21_Παπάφη, Σ22_Άνω Τούμπα, των Συνοικιών που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες ελλείψεις, όπως οι Συνοικίες Σ5_Άνω Πόλη – Επταπύργιο, Σ13_Ανάληψη – Μπότσαρη, Σ15_Ντεπώ και Σ19_Χαριλάου.
- Υλοποίηση παιδικών σταθμών στους θεσμοθετημένους χώρους που έχουν βέλτιστη ωριμότητα, είτε επειδή ανήκουν στο Δήμο μας ή σε φορείς που έχουν συναινέσει σε παραχωρήσεις (όπως η ΚΕΔ, Πρόνοια).

ΣΧΟΛΙΚΗ ΣΤΕΓΗ

- Από το 2011 ο Δήμος είναι υπεύθυνος για τα σχολικά κτίρια (λειτουργία, συντήρηση, κατασκευή, στατικότητα και αντισεισμικό έλεγχο και λοιπές εργασίες) που βρίσκονται εντός των ορίων του.

Τα θέματα μίσθωσης και στέγασης σχολικών μονάδων χειρίζονται από τα Τμήματα Σχολικής Μέριμνας της κάθε Δημοτικής Κοινότητας. Τα συγκεκριμένα τμήματα, σε συνεργασία με τις τεχνικές υπηρεσίες του Δήμου, μεριμνούν για την ορθή κατανομή των σχολικών κτιρίων ανά Κοινότητα με βάση τις ανάγκες που προκύπτουν, για την μεταφορά μαθητών, για τη διακοπή των μαθημάτων λόγω έκτακτων συνθηκών, για την φύλαξη και την καθαριότητα των σχολείων και συνεργάζονται με τους Συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων και άλλους φορείς.

Η στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων γίνεται από τις Σχολικές Επιτροπές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Δημοτική Κοινότητα	Νηπιαγωγεία	Δημοτικά	Γυμνάσια	Λύκεια	ΕΠΑΛ	Εργ. Κέντρα
Α' Δημοτική Κοινότητα	11	11	9	9		
Β' Δημοτική Κοινότητα	7	8	2	1	4	1
Γ' Δημοτική Κοινότητα	4	4	4	3		
Δ' Δημοτική Κοινότητα	20	20	10	8	5	1
Ε' Δημοτική Κοινότητα	23	23	11	8		
Δημοτική Ενότητα Τριανδρίας	4	3	1	1		
Σύνολο Δήμου Θεσσαλονίκης	69	69	37	30	9	2

Σχολικές Μονάδες στο Δήμο Θεσσαλονίκης

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) ιδρύθηκε το 1925 ως το δεύτερο σε σειρά ελληνικό πανεπιστήμιο και αποτελεί σήμερα το μεγαλύτερο της χώρας. Βρίσκεται στο κέντρο της πόλης και εκτείνεται σε μία έκταση περίπου 430.000 m², ενώ ορισμένες από τις εγκαταστάσεις του, είτε εκπαιδευτικές είτε διοικητικές, βρίσκονται εκτός της πανεπιστημιούπολης ή σε άλλες πόλεις.

Συνολικά περιλαμβάνει **11 Σχολές**, που αποτελούνται από **41 Τμήματα**, εκ των οποίων η 1 είναι μονομηματική Σχολή (Νομικής). Λειτουργούν 61 Κλινικές (Ιατρικής, Οδοντιατρικής, Κτηνιατρικής), 295 θεσμοθετημένα Εργαστήρια και 23 Σπουδαστήρια. Η Κεντρική Βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ., μία από τις μεγαλύτερες στα Βαλκάνια, μαζί με τις 47 περιφερειακές βιβλιοθήκες των Τμημάτων και των Σχολών συγκροτούν το σύστημα βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ..

Στο ΑΠΘ λειτουργούν **41 προγράμματα προπτυχιακών σπουδών και 68 προγράμματα μεταπτυχιακών** σπουδών σε μεμονωμένα τμήματα, αλλά και διατμηματικά, διαπανεπιστημιακά και διεθνή. Υπάρχουν ακόμη 23 συνεργασίες με ξένα Ιδρύματα για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών, Ελλήνων και ξένων υποψήφιων διδασκόντων με συνεπίβλεψη.

Στις Σχολές και στα Τμήματα Α.Π.Θ. είναι σήμερα 64.000 εγγεγραμμένοι και εγγεγραμμένες που φοιτούν σε προπτυχιακά προγράμματα και πάνω από 10.000 σε μεταπτυχιακά προγράμματα και εκπονούν Διδακτορικές Διατριβές, εκ των οποίων 3.966 κατάγονται από χώρες του εξωτερικού.

Το Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό ανέρχεται σε 2.048 άτομα, το Επιστημονικό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.Δ.Π.) σε 48 άτομα και το Ειδικό Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό σε 202 άτομα (58 Ε.Ε.Δι.Π. Ι και 144 ΙΙ). Στο εκπαιδευτικό έργο συνεπικουρούν ακόμη 152 μέλη του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) και στο διοικητικό 719 υπάλληλοι (μόνιμοι: 279 και ΙΔΑΧ: 440).

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας είναι το δεύτερο σε σειρά Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, με προσανατολισμό στις οικονομικές και κοινωνικές επιστήμες, στις επιστήμες της πληροφορίας και των τεχνών. Ιδρύθηκε το 1990 και είναι η μετεξέλιξη της Ανωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Θεσσαλονίκης η οποία, ιδρυμένη από το 1948, λειτούργησε για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 1957-1958.

Συνολικά **περιλαμβάνει 8 Τμήματα Προπτυχιακών Σπουδών και 39 Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών**. Σήμερα, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας έχει 12.981 άτομα που φοιτούν σε προπτυχιακά προγράμματα και 3.048 σε μεταπτυχιακά προγράμματα. Το Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό ανέρχεται σε 199 μέλη, ενώ συνολικά το Επιστημονικό Προσωπικό, το Ειδικό Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.Ε.Δι.Π.) και τα μέλη του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) ανέρχονται σε 72 μέλη.

Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος

Το 2019, το Διεθνές Πανεπιστήμιο απορρόφησε τα Τ.Ε.Ι. της Θεσσαλονίκης, της Κεντρικής Μακεδονίας και της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, τα οποία καταργήθηκαν. Μέχρι τότε, το Δι.ΠΑ.Ε. ήταν το μοναδικό δημόσιο πανεπιστήμιο της χώρας όπου τα προγράμματα διδάσκονταν αποκλειστικά στην αγγλική γλώσσα. Σήμερα το Πανεπιστήμιο αποτελείται από **9 Σχολές και 33 Τμήματα**.

Η βάση του Διεθνούς Πανεπιστημίου βρίσκεται στην Θέρμη (14^ο χιλιόμετρο της Ε.Ο. Θεσσαλονίκης - Μουδανιών). Παραρτήματά του βρίσκονται επίσης στη Σίνδο Θεσσαλονίκης και στις πόλεις Καβάλα, Δράμα, Σέρρες, Κατερίνη, Κιλκίς και Διδυμότειχο, στις αντίστοιχες εγκαταστάσεις των πρώην Τ.Ε.Ι.

Ο ρόλος των ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης

Η παρουσία των προαναφερομένων ιδρυμάτων, με την έντονη ερευνητική δραστηριότητα, αποτελεί μια ιδιαίτερη παράμετρο για την ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης. Σημαντικός αριθμός πιλοτικών ερευνητικών προγραμμάτων που υλοποιούνται έχει ως αντικείμενο την πόλη και την ευρύτερη περιοχή και συμβάλλει στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

Σήμερα η Θεσσαλονίκη έχει τη μεγαλύτερη πανεπιστημιακή κοινότητα της Ελλάδας, σε ότι αφορά στον αριθμό των υφιστάμενων τμημάτων σπουδών και στον αριθμό των φοιτητών. Η πόλη φιλοξενεί περίπου 150.000 φοιτητές τον χρόνο, στα ακαδημαϊκά της ιδρύματα, τις ιδιωτικές σχολές και τις πολυάριθμες επαγγελματικές σχολές. Το επίπεδο των παρεχόμενων σπουδών είναι ιδιαίτερα υψηλό, με αποτέλεσμα να προσελκύεται μεγάλος αριθμός νέων από όλη την Ελλάδα, αλλά και να δίνονται οι δυνατότητες στους ντόπιους να σπουδάσουν στην πόλη τους.

Αποτέλεσμα της υψηλής αναγνωρισιμότητας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της πόλης, αποτελεί η εισροή σημαντικών ποσών από άλλες περιφέρειες της χώρας. Η οικονομική συμβολή των φοιτητών είναι ιδιαίτερα εμφανής στην αγορά ακινήτων του κέντρου.

Παράλληλα, όμως, οι φοιτητές συμβάλλουν καθοριστικά και στην ανάπτυξη της κοινωνικής ζωής στη Θεσσαλονίκη. Η συμβολή αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς εκτός από την τόνωση της τοπικής οικονομίας, δημιουργείται διαρκής κινητικότητα και διάχυση των δραστηριοτήτων σε όλη τη διάρκεια του εικοσιτετράωρου, ενώ παράλληλα έχει διαμορφωθεί μια ιδιαίτερη τοπική ταυτότητα που θα μπορούσε να

ουσιαστικά στην

προσέλκυση επισκεπτών στην πόλη. Το 2014 η Θεσσαλονίκη επιλέχθηκε ως Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Νεολαίας, θέτοντας τη νεολαία ως προτεραιότητα στην ατζέντα της πόλης.

Στατιστικά στοιχεία και δεδομένα για τη Θεσσαλονίκη

Βραβευμένο

Θεσσαλονίκη - Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Νεολαίας 2014

Η Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Νεολαίας (EYN) είναι ένας τίτλος που απονέμεται σε 16 από τις μεγαλύτερες πόλεις της Ευρώπης, με σκοπό να ενθαρρύνει την πολιτιστική, κοινωνική, εκπαίδευση και απασχόληση θέση των νέων της πόλης και την φίλωση στην αστική κοινότητα της.

Ο τίτλος της EYN είναι ην ένοχο στην Θεσσαλονίκη να πραγματοποιήσει μέσα από 14 ετήσια προγράμματα και να μοιράζεται νέες ιδέες και πρακτικές σχετικά με την καλύτερη συμμετοχή των νέων στην κοινότητα.

- 255 εκδηλώσεις
- 114.000 άτομα συμμετείχαν
- 50% εκδηλώσεων διοργανώθηκαν από ΜΚΟ της πόλης και ομάδες πολιτών
- 20% εκδηλώσεων διοργανώθηκαν από εθελοντές και δομές της πόλης
- 30% εκδηλώσεων διοργανώθηκαν από τον δήμο
- Ανεπίσημος σπασίς νέων της πόλης
- 50.000 μέλη στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης
- 3.238 εθελοντές από τους οποίους
- > 2.194 φοιτητές
- > 2.482 γυναίκες
- 70% συμμετοχή των νέων στις εκδηλώσεις
- 70% Πολιτισμικός ενδιαφέρον
- 46% Περιβαλλοντικός έρευνας
- 41% Πολιτισμική/επιστημονική δραστηριότητα της πόλης και κοινωνική ευαισθητοποίηση
- 41% Καλλιτεχνική και Επαγγελματική
- Τοπική Οικονομία
- Προσέλευση: 1.077.473 €
- Για κάθε 1€ που αποσπαστεί η τοπική οικονομία υφίσταται ως 1,14€
- 4.000 κριτικές (επιδομάτων από δωρεάν εισιτήρια) (Εισιτήρια εισιτηρίων Θεσσαλονίκης)
- Παρά 100 άτομα

2.Δ.01 Κοινωνική Ισοτιμία

Πρόγραμμα Δι: Ενισχύοντας τη συμμετοχή των νέων

Η συμμετοχή των νέων σε θεσμικούς, πολιτικούς και κοινωνικούς χώρους αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία της αστικής ανθεκτικότητας. Η συμμετοχή των νέων στην αστική κοινότητα και στην πολιτική διαδικασία είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη της πόλης και την επίτευξη της κοινωνικής δικαιοσύνης. Το πρόγραμμα Δι: Ενισχύοντας τη συμμετοχή των νέων στοχεύει στην ενίσχυση της συμμετοχής των νέων στην αστική κοινότητα και στην πολιτική διαδικασία. Το πρόγραμμα Δι: Ενισχύοντας τη συμμετοχή των νέων στοχεύει στην ενίσχυση της συμμετοχής των νέων στην αστική κοινότητα και στην πολιτική διαδικασία. Το πρόγραμμα Δι: Ενισχύοντας τη συμμετοχή των νέων στοχεύει στην ενίσχυση της συμμετοχής των νέων στην αστική κοινότητα και στην πολιτική διαδικασία.

Με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, 2014-2020, υλοποιεί το πρόγραμμα Δι: Ενισχύοντας τη συμμετοχή των νέων στην αστική κοινότητα και στην πολιτική διαδικασία. Το πρόγραμμα Δι: Ενισχύοντας τη συμμετοχή των νέων στοχεύει στην ενίσχυση της συμμετοχής των νέων στην αστική κοινότητα και στην πολιτική διαδικασία.

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το Δημοτικό Συμβούλιο Νέων, είναι δομή ενεργητικής συμμετοχής νέων που αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες σε θέματα που τους αφορούν αλλά και γενικότερου ενδιαφέροντος. Επιτρέπει στους νέους να γίνουν ενεργοί πολίτες. Να σχεδιάσουν δράσεις σε τομείς της απασχόλησης, του πολιτισμού, της πληροφόρησης και του ελεύθερου χρόνου. Συμβάλει στην ανάπτυξη αξιών όπως η αλληλεγγύη και η ανεκτικότητα. Ενθαρρύνει την πρωτοβουλία και καλλιεργεί την υπευθυνότητα σε όσους συμμετέχουν. Αποτελεί τον συμμετοχικό φορέα, ο οποίος εξασφαλίζει στους νέους ηλικίας από 15 έως 30 ετών του Δήμου, χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις, τη δραστηριοποίησή τους στα τοπικά κοινά.

Μέσω της λειτουργίας του Δημοτικού Συμβουλίων Νέων, αναδεικνύονται οι αρετές και τα όνειρα της νεολαίας. Επιτυγχάνεται η εξάπλωση των δημοκρατικών αρχών, η ευαισθητοποίηση σε συμπεριφορές που προάγουν το ρόλο του υπεύθυνου και ενεργού πολίτη. Δίνεται η δυνατότητα οι νέοι να γνωρίσουν καλύτερα την τοπική κοινωνία και τους θεσμούς της, να ακουστούν οι ιδέες και οι προτάσεις τους, να εκφραστούν θεσμικά, να διατυπώσουν, να ανταλλάξουν απόψεις και να συμβάλουν στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

- Το Δημοτικό Συμβούλιο Νέων Θεσσαλονίκης λειτουργεί υπό την αιγίδα της κοινωφελούς επιχείρησης του Δ.Θ -ΚΕΔΗΘ, της Αντιδημαρχίας Παιδείας και της Αντιδημαρχίας Νεολαίας

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΝΕΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Η Διεύθυνση Βιβλιοθηκών του Δήμου Θεσσαλονίκης είναι υπεύθυνη για την λειτουργία ενός δικτύου 17 βιβλιοθηκών, το οποίο αποτελείται από την Κεντρική Βιβλιοθήκη, 15 Περιφερειακές Βιβλιοθήκες, την Κινητή Βιβλιοθήκη και προσφέρει τις υπηρεσίες της στο σύνολο των κατοίκων της πόλης. Μόρφωση, ψυχαγωγία, ενημέρωση και πληροφόρηση αποτελούν τους κύριους τομείς δράσης της βιβλιοθήκης ενώ μια ποικιλία εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων, πλαισιώνει την παραδοσιακή λειτουργία τους: εκθέσεις βιβλίου, συναυλίες, διαλέξεις, συνέδρια, συναντήσεις με συγγραφείς, εκθέσεις ζωγραφικής, εργαστήρια.

Πάνω από 5.000 τίτλους βιβλίων

Πόλη φιλική στο παιδί

8 παιδικές βιβλιοθήκες από τις οποίες μια είναι κινητή

φωτογραφία: Ψαρροπούλου Στέλλα

Δράση που πραγματοποιήθηκε από το Γραφείο Ανθεκτικότητας στο πάρκο Μηνά Πατρικίου με τίτλο «Πάρκο όπως το θες» και συμμετείχε η κινητή παιδική βιβλιοθήκη της Δελφών.

Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης

Ιδρύθηκε το 1932 και άρχισε να λειτουργεί το 1939. Το 1956 δημιουργεί ένα από τα πρώτα δανειστικά τμήματα στην Ελλάδα και την επόμενη χρονιά ιδρύει το πρώτο παράρτημα στην Κάτω Τούμπα (1957), ενώ το 1963 ξεκινούν οι επισκέψεις της πρώτης ελληνικής κινητής βιβλιοθήκης. Είναι η πρώτη βιβλιοθήκη που το προσωπικό της, από το 1984, αποτελείται από πτυχιούχους Βιβλιοθηκονομίας. Η συλλογή της Δημοτικής Βιβλιοθήκης είναι από τις πλέον χρησιμοποιούμενες ελληνικές συλλογές (δανεισμοί ανά χρήστη και δανεισμοί ανά κάτοικο) και περιλαμβάνει έντυπο υλικό (βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, χάρτες, αφίσες), αλλά και δίσκους μουσικής, μουσικά cd, slides, cd-rom. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη είναι συνδρομητρια σε βάσεις δεδομένων και συνδέεται ηλεκτρονικά με το Εθνικό Τυπογραφείο.

Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο

Το Κέντρο χτίστηκε με χρήματα του ζεύγους Βαφόπουλου σε οικόπεδο που παραχωρήθηκε από τον Δήμο Θεσσαλονίκης, στον Ανατολικό τομέα της πόλης, στην οδό Γ. Βαφόπουλου 3. Το εν λόγω οικόπεδο επιλέχθηκε λόγω θέσεως ως το καταλληλότερο για το σκοπό αυτό. Το Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο είναι ένα ενιαίο συγκρότημα που αποτελείται από δύο συνεχόμενα εξώροφα κτίρια, συνολικού εμβαδού 4.000 τ.μ..

Το κτιριακό συγκρότημα είναι διαρρυθμισμένο με τέτοιο τρόπο ώστε να προσφέρεται για κάθε είδους πνευματικές, καλλιτεχνικές και εικαστικές εκδηλώσεις. Περιλαμβάνει ένα Θέατρο (χωρητικότητας 180 ατόμων), μία αίθουσα πολιτιστικών εκδηλώσεων (χωρητικότητας 150 ατόμων) και τρεις εκθεσιακούς χώρους (δύο αίθουσες στον 5ο όροφο και μία αίθουσα στο φουαγιέ του Θεάτρου).

Εποπτεύεται, σύμφωνα με το καταστατικό του, από εννιάμελή Εφορευτική επιτροπή, με πρόεδρο τον Δήμαρχο ή τον αντιπρόσωπό του. Στα υπόλοιπα οκτώ μέλη, αντιπροσωπεύονται με εκπροσώπους τους όλες οι πολιτικές παρατάξεις που συμμετέχουν στο Δημοτικό Συμβούλιο, τα δε λοιπά μέλη είναι προσωπικότητες, που προέρχονται από τους χώρους της λογοτεχνίας, της μουσικής, των εικαστικών τεχνών, του τύπου και της επιστήμης της πόλης μας.

Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης

Το Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης ειδικεύεται στη συστηματική ενασχόληση με την ιστορία της πόλης της Θεσσαλονίκης. Ιδρύθηκε το 1983 και είναι υπηρεσία του Δήμου Θεσσαλονίκης. Από το 1995 στεγάζεται σε ιδιόκτητες εγκαταστάσεις στην πλατεία Ιπποδρομίου, δωρεά του ζεύγους Αναστασίου και Ιουλίας Μπίλλη. Το κτίριο διαθέτει χώρο εκθέσεων στο ισόγειο, με ειδικές προθήκες και εκθεσιακές κατασκευές ανάρτησης, γραφεία διοίκησης στον πρώτο όροφο, εξειδικευμένη ιστορική βιβλιοθήκη με αναγνωστήριο στον δεύτερο όροφο, καθώς και σύγχρονο χώρο εκδηλώσεων στον τρίτο όροφο, χωρητικότητας 100 ατόμων.

Το έργο του Κέντρου Ιστορίας συντονίζει Συμβουλευτική Επιτροπή, που συγκροτείται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, στην οποία συμμετέχουν καθηγητές πανεπιστημίου, συγγραφείς, δημοσιογράφοι, συλλέκτες, δημοτικοί σύμβουλοι και άλλες προσωπικότητες της Θεσσαλονίκης.

Βιβλιοθήκη και Ιστορικές Συλλογές: Στην εξειδικευμένη βιβλιοθήκη του Κέντρου Ιστορίας περιλαμβάνονται βιβλία, περιοδικές εκδόσεις και έντυπα που επικεντρώνονται στην ιστορία και τον πολιτισμό της Θεσσαλονίκης και της Μακεδονίας. Στον ίδιο χώρο στεγάζονται το Δημοτικό Αρχείο, οι Ιδιωτικές Συλλογές, τα αρχεία φωτογραφιών, ταχυδρομικών δελταρίων, χαρτών, εφημερίδων και αφισών. Η βιβλιοθήκη διαθέτει αναγνωστήριο, ενώ οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εξυπηρετούνται και ηλεκτρονικά με τη δυνατότητα αναζήτησης των βιβλίων μέσω της ιστοσελίδας <http://lib.thessaloniki.gr>, ενώ μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αναρτημένα ψηφιοποιημένα πολιτιστικά και ιστορικά τεκμήρια¹¹.

Εκδόσεις: Η εκδοτική δραστηριότητα του Κέντρου Ιστορίας περιλαμβάνει αυτοτελείς εκδόσεις ιστορικών μελετών, πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων και την Επιστημονική Επετηρίδα "Θεσσαλονίκη", στην οποία δημοσιεύονται πρωτότυπες μελέτες για την ιστορία της πόλης.

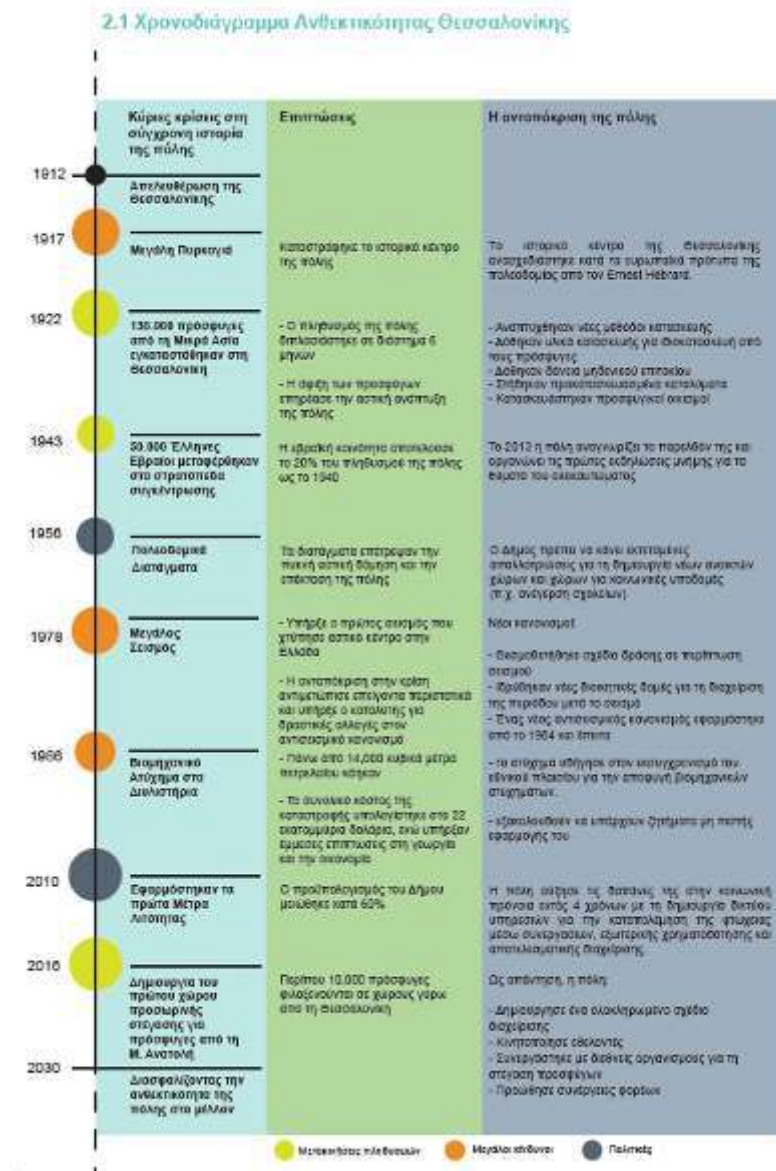
Εκδηλώσεις: Το Κέντρο Ιστορίας διοργανώνει περιοδικά ιστορικές εκθέσεις, διαλέξεις, συνέδρια, ημερίδες, εκπαιδευτικά προγράμματα και λέσχη ανάγνωσης. Με τεκμήρια από τις συλλογές του Κέντρου Ιστορίας, άλλων φορέων, πολιτιστικών ιδρυμάτων, αλλά και συλλεκτών της πόλης διοργανώνονται τακτικά εκθέσεις για επιμέρους ιστορικές θεματικές ενότητες. Το επιστημονικό προσωπικό του Κέντρου εκπονεί και διοργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές σχολείων. Επιπλέον, λειτουργεί Λέσχη Ανάγνωσης, η οποία εξειδικεύεται στο ιστορικό μυθιστόρημα με αναφορά στην ιστορία της Θεσσαλονίκης. Η Λέσχη πέρα από την προβολή του βιβλίου και τη γνωριμία με Θεσσαλονικείς συγγραφείς, συλλέκτες, ερευνητές στοχεύει στη διάδοση της γνώσης σχετικά με την τοπική ιστορία. Το Κέντρο δέχεται καθημερινά επισκέψεις μαθητών σχολείων, οι οποίοι ξεναγούνται στις εκθέσεις, στη βιβλιοθήκη και στις συλλογές του.

➤ Το Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας του αναπτύσσει δράσεις και προγράμματα για την προαγωγή και ανάπτυξη της έρευνας και της ιστοριογραφίας της Θεσσαλονίκης και συμβάλλει στη διαφύλαξη της συλλογικής μνήμης, της ιστορικής γνώσης, του πολιτισμού, των παραδόσεων και της ταυτότητας της πόλης.

¹¹ <https://culture.thessaloniki.gr/>

3.1.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Η διαχείριση των έκτακτων αναγκών, η απομείωση του πιθανού ρίσκου ως μέρος του αστικού σχεδιασμού, μαζί με τη μείωση της ευαλωτότητας και της έκθεσης αλλά και ο μετριασμός και η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, αποτελούν βασικές συνθήκες της ανθεκτικότητας του αστικού ιστού και οικοσυστήματος.

Στο Δήμο Θεσσαλονίκης λειτουργούν και συνεργάζονται διάφορες Υπηρεσίες, που είναι είτε θεσμικά και νομοθετικά αρμόδιες, είτε λόγω γενικότερου αντικειμένου εργασιών:

Α) Το Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας είναι νομοθετικά αρμόδιο για τη διαχείριση κρίσεων από φυσικές καταστροφές και την ετοιμότητα του πληθυσμού και του φυσικού περιβάλλοντος (π.χ. Πυρασφάλεια για το Δάσος του Σείχ Σου) με ειδικό εξοπλισμό, μηχανήματα και εκπαίδευση.

Β) Η Δημοτική Αστυνομία, ως αναβαθμισμένη Υπηρεσία, είναι επιφορτισμένη με την συμμετοχή στα σχέδια πολιτικής προστασίας. Μάλιστα σε συνεργασία με το Γραφείο Ανθεκτικότητας συμμετείχαν στην ανάπτυξη Σχεδίου Συνεχούς Λειτουργίας των Υπηρεσιών του Δήμου σε περίπτωση έκτακτων αναγκών, το οποίο διαχειρίζονται και επικαιροποιούν τακτικά με σενάρια εκπαιδευτικά και προσομοιώσεις.

Γ) Η Διεύθυνση Κοινωνικής πολιτικής επιτελεί επικουρικά σε έκτακτες ανάγκες μαζί με το Τμήμα της Πολιτικής Προστασίας για τη διαφύλαξη του ευάλωτου πληθυσμού στο πλαίσιο άσκησης κοινωνικής πολιτικής από το Δήμο. (π.χ. πρόβλεψη χώρων για αστέγους σε περιόδους ψύχους και καύσωνα).

Δ) Το Γραφείο Ανθεκτικότητας είναι αρμόδιο για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στο αστικό ιστό, για την μείωση της ευαλωτότητας και τη διαχείριση κρίσεων και χρόνιων πιέσεων με ολιστική προσέγγιση και τρόπο συμμετοχικό και συνεργατικό. Δηλαδή, μέσα από το στρατηγικό αστικό σχεδιασμό, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, ο σεβασμός στους φυσικούς πόρους αλλά και τα γεωμορφολογικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της πόλης, και μέσα από συνεργασίες τόσο με τους φορείς της πόλης, ομάδες της κοινωνίας των πολιτών και τα ακαδημαϊκά και ερευνητικά κέντρα να συμβάλλουν για την από κοινού θωράκιση της πόλης απέναντι σε μελλοντικές αβέβαιες κρίσεις ή σοκ. Το Παρατηρητήριο είναι η δομή διαχείρισης και αξιολόγησης των δεδομένων της πόλης.

- Η covid-19 ανέδειξε πολλά προβλήματα σε θέματα υγειονομικής ετοιμότητας και ανάγκης συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων προκειμένου να λαμβάνονται ή να υλοποιούνται μέτρα όσο το δυνατόν πιο αποδοτικά και όσο το δυνατόν περισσότερο πληθυσμιακές κατηγορίες.
- Ο Δήμος εξασφάλισε χρηματοδότηση από το ΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, ΕΣΠΑ 2014-2020, για την αγορά και τεχνική κατάρτιση ειδικού πτητικού μέσου (drone) με ειδικό εξοπλισμό όπως θερμική κάμερα υψηλής ανάλυσης για την αντιμετώπιση αλλά και διαχείριση έκτακτων αναγκών.

Κατά το προηγούμενο διάστημα ο Δήμος χρειάστηκε να διαχειριστεί κρίσεις σε πολλά και ταυτόχρονα επίπεδα όπως αποτυπώνονται και παραπάνω. Αυτό υποδηλώνει ότι οι κρίσεις δεν θα σταματήσουν να υφίστανται. Ωστόσο, ο τρόπος ανταπόκρισης, προσαρμογής και επαναφοράς ή εξέλιξης είναι ανάλογο με το επίπεδο της ανθεκτικότητας που μπορεί να είναι σε σύνολο το αστικό οικοσύστημα όσο και επιχειρησιακά ο Δήμος ως οργανισμός. Ουσιαστικά η ανθεκτικότητα πρέπει να ενσωματωθεί στον τρόπο εργασίας και σχεδιασμού τόσο από πλευράς τοπικής και περιφερειακής διακυβέρνησης, όσο και από πλευράς φορέων και κοινωνίας των πολιτών. Κι αυτό γιατί οι πόλεις έχουν μάθει να εργάζονται μεμονωμένα και σε σιλό. Αλλά οι πόλεις είναι πολύπλοκα συστήματα. Και ως συστήματα πρέπει να σχεδιάζουν από κοινού, αφού τα μεμονωμένα σχέδια δεν μπορούν να βοηθήσουν στη μείωση της ευαλωτότητας και άρα την ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε όλους τους τομείς, περιβάλλον, οικονομία, κοινωνία και διακυβέρνηση.

Όσο περισσότερες χρόνιες πιέσεις και μη ανθεκτικό είναι ένα σύστημα, τότε σε μια κρίση θα είναι πιο δύσκολος ο μετριασμός και η απορρόφηση των αρνητικών επιπτώσεων, ενώ θα είναι και πολύ πιο δύσκολη η επανάκαμψη (build back better).

Τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων από το Αυτ. Τμήμα Πολιτικής Προστασίας με αποτύπωση σε χάρτη των σημείων συγκέντρωσης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

ΔΡΑΣΕΙΣ-ΕΡΓΑ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ 11 – Πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης

«Μελέτη για την αντισεισμική ενίσχυση και ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων σχολικού συγκροτήματος της οδού Μαζαράκη 1»

Το έργο αφορά στη χρηματοδότηση της μελέτης και του τεχνικού έργου αντισεισμικής ενίσχυσης και ενεργειακής αναβάθμισης του σχολικού συγκροτήματος επί της οδού Μαζαράκη 1, που ανήκει στις περιπτώσεις σχολικών συγκροτημάτων για τις οποίες, όπως καταδείχτηκε από τον Πρωτοβάθμιο Προσεισμικό Έλεγχο, απαιτούνται άμεσες ενέργειες.

Το σχολικό συγκρότημα της οδού Μαζαράκη για το σχολικό έτος 2020 – 2021 φιλοξενεί περί τους 250 μαθητές και 43 εκπαιδευτικούς. Γενικά, η εκτίμηση του επιπέδου ασφάλειας που παρέχουν τα κτίρια που στεγάζουν σχολεία έχει μεγάλη κοινωνική σημασία. Για το συγκεκριμένο σχολικό συγκρότημα που στεγάζει περί τους 300 μαθητές και εκπαιδευτικούς, μεταξύ των οποίων μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, έχει ιδιαίτερη σημασία η επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου ασφάλειας μέσω της υλοποίησης των απαιτούμενων παρεμβάσεων.

Επίσης, στο Υπόεργο 2 προβλέπονται δράσεις ενημέρωσης – πληροφόρησης – ευαισθητοποίησης με τη συνεργασία αρμόδιων επιστημονικών φορέων και υπηρεσιών, διεύρυνση της κοινωνικής αντισεισμικής συνείδησης και εμπέδωση αντισεισμικής συμπεριφοράς από τον πληθυσμό με διαρκή εκπαίδευση και ενημέρωση, προκειμένου να γνωρίζει ο πολίτης τι πρέπει να κάνει πριν, κατά τη διάρκεια, και μετά από ένα σεισμό.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΥΛΩΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

-Δημογραφικά δεδομένα: Ο πληθυσμός του κεντρικού δήμου μειώνεται σημαντικά, με ενδεχόμενο κίνδυνο υποδιπλασιασμού του μέσα σε 30 χρόνια,

Δήμος/ΔΕ	2001	2011	Μεταβολή 2001-2011
Δημοτική Ενότητα Θεσσαλονίκης	385.406	315.196	-18,22%
Δημοτική Ενότητα Τριανδρίας	11.750	9.986	-15,01%
Σύνολο Δήμου Θεσσαλονίκης	397.156	325.182	-18,12%

Μεταβολή μόνιμου πληθυσμού Δήμου Θεσσαλονίκης, Απογραφή 2001 και 2011

➤ Αναμένονται τα αποτελέσματα της απογραφής για το 2021 από την ΕΛΣΤΑΤ

-Εισοδηματικά και εργασιακά δεδομένα

-Παροχές που αφορούν στην κοινωνική πρόνοια- συσχετισμός με τις πραγματικές ανάγκες που υπάρχουν στο Δήμο Θεσσαλονίκης

-Κοινωνική και οικονομικά προσιτή κατοικία – Η Λειτουργία του Φορέα παροχής Κοινωνικής και Προσιτής Κατοικίας από την ΜΑΘ Α.Ε.- ΑΟΤΑ και τον Δήμο Θεσσαλονίκης

-Επισιτιστική κρίση

-Ενδυνάμωση, στήριξη και συνεργασία της κοινωνίας των πολιτών

φωτογραφία: Στέλλα Δημητριάδου

Φωτογραφία με copyrights από την Στρατηγική Ανθεκτικότητας «Θεσσαλονίκη 2030»

3.2 Δείκτες

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Δείκτης: αριθμός ωφελούμενων που εξυπηρετούνται καθημερινά στο Ανοικτό Κέντρο Ημέρας Αστέγων

2020-2021
60-80 άτομα

Δείκτης: ωφελούμενοι ΤΕΒΑ 2020-2021

2020-2021	
Δήμο Θεσσαλονίκης	Λοιποί Δήμοι του προγράμματος (Νεάπολης- Συκεών/ Πυλαίας-Χορτιάτη/Θερμαϊκού/Καλαμαριάς)
8.5000	16.0000

Δείκτης: Ωφελούμενες στον Ξενώνα φιλοξενείας Κακοποιημένων Γυναικών

2019-2021	
ΓΥΝΑΙΚΕΣ 28	ΠΑΙΔΙΑ 34
ΣΥΝΟΛΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ	62

Δείκτης: Στοιχεία κίνησης Κέντρων Κοινότητας και ΚΕΜ

	Κέντρο Κοινότητας Ανατολικού Τομέα				Κέντρο Κοινότητας Δυτικού Τομέα				Κέντρο Ένταξης Μεταναστών			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Αριθμός εισερχομένων	1710	3441	3010	4237	1493	2507	3010	3044	1502	558	816	242
Αριθμός ωφελουμένων	726	3100	2010	3265	1161	2719	2507	1860	1415	107	2231	2411
Αριθμός ωφελούμενων ΚΕΑ / Υποβολή αιτήσεων για το ΚΕΑ	1635	1983	497	1436	345	521	390	718	228	101	133	234

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Δείκτης: Εξυπηρετούμενοι στα Δημοτικά Ιατρεία του Δ.Θ.

Έτος	2019	2020	2021
Εξυπηρετούμενοι	9556	8605	9410

Δείκτης: Στοιχεία κίνησης Κοινωνικού Φαρμακείου Δ.Θ.

Κοινωνικό Φαρμακείο	2018	2019	2020	2021
Αιτήματα ένταξης	116	94	74	59
Εξυπηρετούμενοι	1744	1706	1889	1878
Χορηγούμενα σκευάσματα	4229	3896	4773	5028
Εισερχόμενα σκευάσματα	-	-	4469	3125

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Δείκτης: Αριθμός Παιδικών & Βρεφονηπιακών Σταθμών Δ.Θ.

Δημοτική Κοινότητα	2019-2020
1 ^η Δημοτική Κοινότητα	1
2 ^η Δημοτική Κοινότητα	4
3 ^η Δημοτική Κοινότητα	1
4 ^η Δημοτική Κοινότητα	7
5 ^η Δημοτική Κοινότητα	8
Δημοτική Ενότητα Τριανδρίας	2
Εκτός ορίων Δήμου Θεσσαλονίκης	2
Σύνολο Δήμου Θεσσαλονίκης	25

Δείκτης: Δυναμικότητα δημοτικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών ανά ΔΚ/ΔΕ (ίδια για 2018-2019 & 2019-2020).

Δημοτική Κοινότητα	Βρέφη	Νήπια	Σύνολο
1 ^η Δημοτική Κοινότητα	0	44	44
2 ^η Δημοτική Κοινότητα	48	175	223
3 ^η Δημοτική Κοινότητα	0	34	34
4 ^η Δημοτική Κοινότητα	59	474	533
5 ^η Δημοτική Κοινότητα	35	425	460
Δημοτική Ενότητα Τριανδρίας	38	149	187
Εκτός ορίων Δήμου Θεσσαλονίκης	11	124	135
Σύνολο Δήμου Θεσσαλονίκης	191	1.425	1.616

Δείκτης: Αριθμός φιλοξενούμενων παιδιών στους δημοτικούς παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς ΔΘ ανά ΔΚ/ΔΕ.

Δημοτική Κοινότητα	2018-2019			2019-2020		
	Βρέφη	Νήπια	Σύνολο	Βρέφη	Νήπια	Σύνολο
1 ^η Δημοτική Κοινότητα	0	44	44	0	41	41
2 ^η Δημοτική Κοινότητα	26	34	60	26	34	60
3 ^η Δημοτική Κοινότητα	0	33	33	0	31	31
4 ^η Δημοτική Κοινότητα	39	231	270	39	229	268
5 ^η Δημοτική Κοινότητα	39	338	377	39	344	383
Δημοτική Ενότητα Τριανδρίας	0	0	0	0	0	0
Εκτός ορίων Δήμου Θεσσαλονίκης	12	98	110	12	101	113
Σύνολο Δήμου Θεσσαλονίκης	116	778	894	116	780	896

Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΤΗΣ COVID-19

Από τη χειραψία μέχρι τη συμμετοχή και παρακολούθηση πολιτιστικών και αθλητικών δρώμενων, σημειώθηκαν ραγδαίες αλλαγές στην εφαρμογή του πολιτιστικού κεφαλαίου και του τρόπου επικοινωνίας συνολικότερα από την αρχή της πανδημίας έως σήμερα. Κάθε οικεία πράξη τέλεσης της ρουτίνας μεταβλήθηκε σημαντικά καθώς ανέβαιναν τα ποσοστά κρουσμάτων του ιού. Από τον Μάρτιο του 2020 απαγορεύτηκαν οι χειραψίες, οι συνεδριάσεις και συναθροίσεις δια ζώσης, οι άσκοπες μετακινήσεις, η τέλεση προγραμμάτων αθλητικού ή πολιτιστικού χαρακτήρα και οι βιντεοκλήσεις έγιναν κομμάτι της καθημερινότητας της πλειονότητας των πολιτών.

Οι αλλαγές που συνέβησαν στην καθημερινή ζωή λόγω της πανδημίας σε εργασιακό, κοινωνικό, πολιτικό, υγειονομικό, πολιτιστικό τομέα μπορούν να καταγραφούν και μακροπρόθεσμα να αξιολογηθούν ως περισσότερο ή λιγότερο λειτουργικές. Από την τηλεργασία μέχρι την αναστολή και από το κλείσιμο των επιχειρήσεων μέχρι την αύξηση του κέρδους ορισμένων επιχειρήσεων μέχρι και πάνω από το 100%, ήταν μόνο μια αρχική αποτύπωση των αλλαγών σε εργασιακό επίπεδο που σημειώθηκαν από τη μια μέρα στην άλλη. Τα εργαζόμενα μέλη σε όλους τους κλάδους κλήθηκαν να προσαρμοστούν άμεσα στα νέα δεδομένα με σκοπό τη μείωση της εξάπλωσης του ιού.

Παραμένει μια σημαντική πρόκληση το κατά πόσο θα μπορέσουμε να ανταπεξέλθουμε τόσο στο υγειονομικό κομμάτι όσο και στο κοινωνικό. Ήδη από τα τέλη του 2020 ξεκίνησαν οι εμβολιασμοί στην Ελλάδα για την πρόληψη και αντιμετώπιση της πανδημίας του ιού Covid-19. Στο υγειονομικό κομμάτι σημειώθηκαν σημαντικές ελλείψεις που κόστισαν τόσο σε ανθρώπινες ζωές όσο και σε εργασιακή εξόντωση, ενώ ένα ακόμα σημαντικό κόστος σε συνολικότερο επίπεδο, για το οποίο δε δύναται να αναφέρουμε ακριβή και έγκυρα ποσοστά ακόμα, είναι το ψυχικό-συναισθηματικό.

Η πανδημία επέφερε αρνητικές επιπτώσεις και η αβεβαιότητα της πορείας της ακόμα δρα καταλυτικά τόσο στην οικονομική δραστηριότητα όσο και στην κοινωνική ζωή.

Ένα ακόμα στοιχείο που αναδείχτηκε στην διάρκεια της πανδημίας είναι η ανάγκη για έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση, άρα η συλλογή και η αξιολόγηση δεδομένων και η πολυεπίπεδη συνεργασία. Το Παρατηρητήριο ανέλαβε από πολύ νωρίς την καταγραφή καλών πρακτικών, διεξήγαγε πρωτογενή έρευνα με τη μορφή ερωτηματολογίου το Μάιο του 2020 για τις επιπτώσεις στους πολίτες της Θεσσαλονίκης όπου απαντήθηκαν πάνω από 200 ερωτηματολόγια ψηφιακά.

Μέσα από τη συμμετοχή τόσο στο δίκτυο των Ανθεκτικών πόλεων όσο και από τα Eurocities, έγινε ανταλλαγή τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών για τα σχέδια ανάκαμψης. Έτσι έγινε μια πρώτη απόπειρα σύνταξης του Σχεδίου Ανάκαμψης για το Δήμο Θεσσαλονίκης με έμφαση στην οικονομική δραστηριότητα. Το δύσκολο με την υλοποίηση ενός τέτοιου σχεδίου είναι ότι τα μέτρα λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο, επομένως ο Δήμος έχει πολύ λίγες δυνατότητες άμεσου σχεδιασμού ή αξιολόγησης του αντίκτυπου.

*** Συγκεκριμένα για τη Θεσσαλονίκη, μέχρι και την 31/03/2022, προκύπτουν τα παρακάτω δεδομένα: Σύνολο εμβολιασμών: 2.036.698, Σύνολο με τουλάχιστον 1 δόση: 770.625, Σύνολο ολοκληρωμένων εμβολιασμών: 736.995, Σύνολο εμβολιασμών αναμνηστικής δόσης: 565.684.**

3.3 Διεθνή Παραδείγματα

Η περίπτωση της Τσεχίας

Η Τσεχία ενσωματώνει τεράστιο αριθμό μεταναστευτικού πληθυσμού. Στη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη, Μπρνο, υπολογίζεται περίπου στο 8% ο μεταναστευτικός πληθυσμός από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Πολιτισμικά και γλωσσικά εμπόδια συντελούν στη δυσλειτουργική επικοινωνία μεταξύ αλλοδαπού πληθυσμού και υπαλλήλων στις υπηρεσίες. Ο προοδευτικός θεσμός του διαπολιτισμικού μεσολαβητή (Intercultural Assistant), ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2017. Αρχικά, ως κομμάτι ενός συνολικού πλάνου για κοινωνική ενσωμάτωση, που σχεδιάστηκε και αναπτύχθηκε από το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου και το Κρατικό Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης. Οι μεσολαβητές προσλαμβάνονται από τη Δημοτική Αρχή και βασικό μέλημα είναι η ρήξη των εμποδίων της επικοινωνίας ανάμεσα στο μεταναστευτικό πληθυσμό και τους κρατικούς υπαλλήλους. Προσφέρουν εξατομικευμένη βοήθεια και συμβουλευτική σε αλλοδαπά άτομα και μπορούν να τα συνοδεύσουν σε διάφορες συνδιαλλαγές με κρατικούς φορείς. Οι μεσολαβητές προέρχονται συνήθως από πολυποίκιλο πολιτισμικό περιβάλλον, μιλούν τη γλώσσα, κατανοούν θέματα νοοτροπίας και έχουν λάβει ειδική εκπαίδευση. Επίσης, έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής σε εκπαιδευτικά προγράμματα και τα άτομα που εργάζονται σε φορείς δημοσίου.

Η μορφή υποστήριξης που είναι σε μεγαλύτερη ζήτηση είναι η μετάφραση και οι υπηρεσίες συμβουλευτικής. Η εξέλιξη του Προγράμματος έδειξε ότι τα εργαζόμενα άτομα έγιναν πιο ανεκτικά και υπομονετικά απέναντι σε αλλοδαπά άτομα και αύξησαν τις διαπολιτισμικές τους ικανότητες. Οι διαπολιτισμικοί μεσολαβητές μοιράστηκαν τις ειδικές πληροφορίες και γνώσεις που αποκόμισαν μέσα από τη δουλειά τους στη Δημοτική Αρχή, ώστε να υποστηριχθεί η στρατηγική για την ένταξη μεταναστευτικού πληθυσμού στο Μπρνο, για το 2020-2026.

Πηγή: Publications Office of the European Union. (2020, November 25). Social innovation; inspirational practices supporting people throughout their lives. Ανάκτηση από Employment, Social Affairs & Inclusion: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&furtherPubs=yes&langId=en&pubId=8352>

3.4 Αποτελέσματα-Προτάσεις

Αδιαμφισβήτητο είναι το γεγονός ότι χρειάζεται περαιτέρω εμπλουτισμός των δεδομένων, όπως επίσης και η σύνδεση των υπηρεσιών μεταξύ τους, έτσι ώστε να διαχέονται οι πληροφορίες ευκολότερα. Στους επιμέρους τομείς μπορούμε να επανέλθουμε με συγκεκριμένες προτάσεις βελτίωσης, εφόσον η πρόσβαση στα δεδομένα λειτουργήσει σε ικανοποιητικό βαθμό.

Οι υποστηρικτικές δομές και δράσεις υλοποιούνται κυρίως με τη χρηματοδότηση των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ (ΕΚΤ, ΕΤΠΑ, ΤΕΒΑ, ΤΑΜΕ κλπ) μέσω των εθνικών διαχειριστικών αρχών αλλά και με χρηματοδότηση και χορηγίες ιδιωτών χορηγών. Οι σημαντικότερες αστικές προκλήσεις που έχουν καταγραφεί είναι η έλλειψη που καταγράφεται στο πεδίο της κοινωνικής και της οικονομικά προσιτής κατοικίας, οι ελλείψεις σε υπηρεσίες που προωθούν την αυτόνομη διαβίωση των ΑμεΑ (πχ Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης) και οι ελλείψεις στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, με σημαντικότερη την έλλειψη υπηρεσιών προώθησης στην απασχόληση. Ταυτόχρονα νέες προκλήσεις από τον πόλεμο της Ρωσίας με την Ουκρανία αναμένεται να δημιουργήσουν πιέσεις στην κοινωνία της πόλης.

Παράλληλα, ο Δήμος υλοποιεί πρόγραμμα Horizon που σχετίζεται με την Διατροφική πολιτική, το FOOD TRAILS επιδιώκοντας την άμεση δημιουργία ενός Αστικού Συμβουλίου Διατροφικής πολιτικής σε συνεργασία με φορείς της πόλης για θέματα που σχετίζονται με τα βιώσιμα διατροφικά συστήματα και την μελέτη των εφαρμογών αστικών λαχανόκηπων στο πυκνοδομημένο αστικό ιστό του Δήμου Θεσσαλονίκης προωθώντας από τη μια την πρόσβαση σε τροφή, την κοινωνική ενεργοποίηση αλλά και δράσεις που σχετίζονται με την βελτίωση του περιβάλλοντος και του μικροκλίματος για την ευημερία των πολιτών.

Οι διατροφικές πολιτικές μαζί με την στεγαστική πολιτική θα αποτελέσουν και τους δύο βασικούς άξονες του πυλώνα της Κοινωνίας υπό το πρίσμα της βιώσιμης ανάπτυξης και της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας του Δήμου.

Ταυτόχρονα, η ανάδειξη του Πολιτισμού, του εθελοντισμού αλλά και η Ισότητα των Φύλων μετά και την συγκρότηση της αρμόδιας Επιτροπής από το Δημοτικό Συμβούλιο και την εκπόνηση του Στρατηγικού Σχεδίου για την Ισότητα των Φύλων.

Συνεκτικότητα με τους Στόχους της Πράξης και το ΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας

Η συνεκτικότητα του Παρατηρητηρίου με τους Στόχους της Πράξης με MIS 5031177, της Πρόσκλησης 090.6e, Άξονα Προτεραιότητας **ΑΞ06 «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων»**, με τίτλο «Ενίσχυση δικτύων παρακολούθησης και παρατηρητηρίων αστικών προκλήσεων στην περιοχή παρέμβασης της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης», παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Κωδικός Πρόσκλησης: 090.6e ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: ΑΞ06 «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων»	Περιγραφή	Συνεκτικότητα με το Αστικό Παρατηρητήριο του Δήμου Θεσσαλονίκης
ΔΡΑΣΗ	<p>Η δράση περιλαμβάνει παρεμβάσεις που εντάσσονται στην εγκεκριμένη «Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης».</p> <p>Η δράση στοχεύει στην ενδυνάμωση δομών και δικτύων για την παρακολούθηση φαινομένων σχετικών με αστικές προκλήσεις. Επίσης περιλαμβάνονται ενέργειες βελτίωσης των διαδικασιών συλλογής δεδομένων, μέσω ερευνών/καταγραφών. Συνοπτικά, στη δράση μπορεί να περιλαμβάνονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αστικά Παρατηρητήρια 	<p>Το Παρατηρητήριο αστικής ανθεκτικότητας υλοποιεί την «Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης» με χωρικό προσδιορισμό τον Δήμο Θεσσαλονίκης.</p> <p>Το Παρατηρητήριο αστικής ανθεκτικότητας ιδρύεται στα πλαίσια των μέχρι τώρα δραστηριοτήτων του γραφείου Αστικής ανθεκτικότητας με στόχο την υλοποίηση της Στρατηγικής «Θεσσαλονίκη 2030», μέσα από την συλλογή και επεξεργασία δεδομένων σε επίπεδο Δήμου Θεσσαλονίκης, ώστε να παραχθούν οι</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Παρατηρητήριο Αστικών Μεταφορών και Κινητικότητας • Έρευνες - καταγραφές των ποιοτικών, ποσοτικών και χωρικών δεδομένων που συνδέονται με τις οικονομικές, κοινωνικές, δημογραφικές, περιβαλλοντικές προκλήσεις και την κλιματική αλλαγή. Σκοπός είναι αφενός να υποστηριχθεί μια "bottom-up" προσέγγιση από την πηγή της πρωτογενούς πληροφορίας μέχρι την εκτίμηση των επιπτώσεων και της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων μέτρων που λαμβάνονται, αφετέρου να υποστηριχθεί στη βάση των ανωτέρω δεδομένων ο ανασχεδιασμός και η εναρμόνιση των εφαρμοζόμενων στρατηγικών. 	<p>κατάλληλοι δείκτες και αναφορές αξιολόγησης των πολιτικών ενίσχυσης της αστικής ανθεκτικότητας, σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες και τις Δομές του Δήμου και βασική αναφορά την πρόοδο στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης</p>
	<p>Στο πλαίσιο αυτό τα Παρατηρητήρια και οι έρευνες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Θα προωθήσουν τη δημιουργία προσβάσιμων και έγκυρων βάσεων δεδομένων με δείκτες ανά θεματική ενότητα για την εύκολη παρακολούθησή τους • Θα αποτελέσουν μια κοινή πλατφόρμα επικοινωνίας μεταξύ ειδικών και επιστημόνων • Θα υποστηρίξουν τη λήψη αποφάσεων • Θα ενθαρρύνουν την κοινωνική συμμετοχή. 	<p>Σκοπός της συγκρότησης του Αστικού Παρατηρητηρίου είναι η παρακολούθηση της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και της Στρατηγικής «Θεσσαλονίκη 2030» και η συνάφεια με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ και τις Στρατηγικές του Εθνικού Πλαισίου Δράσης με βάση αναφοράς τους και τους δείκτες που έχουν οριστεί στα ISO 37120/122/123, ΕΛΟΤ 1457 κ. Ο σκοπός αυτός θα επιτευχθεί μέσω:</p> <ol style="list-style-type: none"> της δημιουργίας προσβάσιμων και έγκυρων βάσεων δεδομένων με δείκτες ανά αστική πρόκληση.

		<p>ii. της δημιουργίας ενός κοινού διαύλου επικοινωνίας μεταξύ ειδικών και επιστημόνων. iii. της υποστήριξης των διοικητικών οργάνων του Δήμου Θεσσαλονίκης στην εμπειριστατωμένη λήψη αποφάσεων</p>
<p>ΣΤΟΧΟΙ (θεματικοί και Ειδικοί)</p>	<p>Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων</p>	<p>Το Παρατηρητήριο Αστικής ανθεκτικότητας εργάζεται πάνω στους τρεις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιβάλλον • Οικονομία • Κοινωνία <p>Και προσπαθεί να δημιουργήσει ένα αποθετήριο αστικών δεδομένων που θα επιτρέψουν την μέτρηση δεικτών και την αξιολόγησή τους για τον καλύτερο σχεδιασμό έργων, δράσεων και πολιτικών με σεβασμό στους φυσικούς πόρους και το αστικό οικοσύστημα και στόχο την οικονομική μεγέθυνση και την κοινωνική ισότητα</p>
	<p>Ανάπλαση και αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος</p>	
<p>ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ</p>	<p>Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, την ανάπλαση των πόλεων, την αναζωογόνηση και την απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου</p>	<p>Ο κάθε πυλώνας μελετά συγκεκριμένες υποθεματικές όπως παρουσιάζονται στην Μεθοδολογία (βλ. Πίνακας 1) για την καλύτερη και πληρέστερη απόδοση του αστικού περιβάλλοντος με ολιστική προσέγγιση και χωρική αναφορά το Δήμο Θεσσαλονίκης.</p>

Συνεκτικότητα της Στρατηγικής ΒΑΑ και των ειδικών στόχων με τους Πυλώνες του Παρατηρητηρίου και σε σχέση με τα έργα που υλοποιεί ο Δήμος Θεσσαλονίκης και χρηματοδοτούνται από την ΟΧΕ-ΒΑΑ.

ΠΥΛΩΝΑΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ	ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΒΑΑ	ΕΡΓΑ ΟΧΕ-ΒΑΑ που Υλοποιεί ο Δήμος Θεσσαλονίκης
Οικονομία	1. Θεσσαλονίκη ανταγωνιστική και καινοτόμα	1.1. Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας, προσέλκυση επενδύσεων και προώθηση της καινοτομίας	Διαλειτουργικότητα Πληροφοριακών Συστημάτων Δήμων και Χωρικά Ενεργοποιημένοι Μηχανισμοί Εύρεσης/Διάθεσης Δεδομένων
		1.2. Ανάπτυξη και Πιστοποίηση δεξιοτήτων	
		1.3. Ανάδειξη της πόλης ως τουριστικού προορισμού με βάση τον πολιτισμό	
Κοινωνία	2. Θεσσαλονίκη συνεκτική	2.1. Προώθηση στην απασχόληση και ενσωμάτωση των μειονεκτουσών ομάδων	Προμήθεια εξοπλισμού για την αναβάθμιση υποδομών προσβασιμότητας από ΑμεΑ και αθλητικού εξοπλισμού στα σχολεία Δήμου Θεσσαλονίκης
		2.2. Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας και παροχή υψηλής ποιότητας κοινωνικών υπηρεσιών	Προμήθεια 4 οχημάτων εξυπηρέτησης ΑμεΑ Κοινωνικές Υποδομές
		2.3. Ισότιμη πρόσβαση στο σχολείο	Στελέχωση των Δημοτικών Ιατρείων του Δήμου Θεσσαλονίκης με ιατρικό, διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό

<p>Περιβάλλον</p>	<p>3. Θεσσαλονίκη πράσινη και ανθεκτική</p>	<p>3.1. Βελτίωση της προσαρμοστικότητας στις επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής</p>	<p>Προμήθεια ηλεκτροκίνητων οχημάτων Δήμου Θεσσαλονίκης</p>
		<p>3.2. Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και μικροκλίματος</p>	<p>Ανάπλαση πλατείας Μαβίλη με στοιχεία βιοκλιματικού σχεδιασμού</p>
		<p>3.3. Ενίσχυση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας</p>	<p>Διαμόρφωση χώρου πρασίνου στη συμβολή των οδών Παπαναστασίου – Βούλγαρη</p>
			<p>Βελτιστοποίηση Υφιστάμενου Άξονα Ποδηλατόδρομου και Επέκτασης αυτού</p>
			<p>Ανάπλαση πάρκου Ν. Παπάζογλου (πρώην Αγ. Θεράποντα</p>
			<p>Αναπλάσεις Πάρκων Γειτονιάς</p>
			<p>Ανάπλαση Πλατείας Αγίου Σπυριδώνα</p>
			<p>Διαμόρφωση σχολικής αυλής με βιοκλιματικά κριτήρια στο 2ο Γυμνάσιο- 31ο ΓΕΛ</p>
			<p>Διαμόρφωση σχολικής αυλής με βιοκλιματικά κριτήρια 27ου Δημοτικού Σχολείου</p>
			<p>Κατασκευή Φυτεμένων Δωμάτων (Πράσινο Δώμα στο 14ο / 73ο Νηπιαγωγείο - 11ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης)</p>

			Κατασκευή Φυτεμένων Δωμάτων (Πράσινο Δώμα στο 9ο / 15ο Νηπιαγωγείο - 13ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης)
			Κατασκευή Φυτεμένων Δωμάτων (Πράσινο Δώμα στο 26ο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης)
			Κατασκευή Φυτεμένων Δωμάτων (Πράσινο Δώμα στο 32ο Νηπιαγωγείο – 53ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης)
			Προμήθεια υλικοτεχνικού και μηχανολογικού εξοπλισμού για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών
			Παρατηρητήριο Αστικής Ανθεκτικότητας
			Υποστήριξη διοργάνωσης φεστιβάλ ανακύκλωσης 2019-2021
			Ανάπλαση πάρκου στη συμβολή των Οδών Μ. Μπότσαρη και Ηλέκτρας
			Ανάπλαση ζώνης πρασίνου κατά μήκος των βυζαντινών τειχών (Οδός Επταπυργίου)

	4. Θεσσαλονίκη αποτελεσματική	4.1. Εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας της διοίκησης και εκσυγχρονισμός της οργάνωσης των τοπικών λειτουργιών	
		4.2. Ενδυνάμωση της Δημόσιας Διοίκησης και των Δημόσιων Υπηρεσιών	

ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΚΡΩΣΗ				
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
CO37	Αστική ανάπτυξη: Πληθυσμός που ζει σε περιοχές με ολοκληρωμένες στρατηγικές αστικής ανάπτυξης	Άτομα	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	80.000,00

*Ο Δείκτης θα μετρηθεί για τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις κατά την ολοκλήρωση της Πράξης, το 2022. Θα αποτυπωθεί στη συνολική λειτουργία και οργάνωση του Παρατηρητηρίου, ενώ ήδη γίνεται προσπάθεια διασύνδεσής του με τους δείκτες που μετρώνται ανά πυλώνα και αφορούν την πρόοδο σε δράσεις βιώσιμης ανάπτυξης και ενίσχυσης της ανθεκτικότητας, με τη διερεύνηση σχετικών μεθοδολογικών εργαλείων και τη βοήθεια από το Πανεπιστήμιο.

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης υπέγραψε Μνημόνιο Συνεργασίας με την Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης και ειδικότερα με το Παρατηρητήριο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της Αστικής περιοχής της Θεσσαλονίκης, της Αυτοτελούς Διεύθυνσης Υποστήριξης Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Στο πλαίσιο του Μνημονίου Συνεργασίας, το Γραφείο Αστικής Ανθεκτικότητας του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρησιακού Σχεδιασμού και Παρακολούθησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και της έργου που υλοποιεί με το Παρατηρητήριο Αστικής Ανθεκτικότητας, δεσμεύτηκαν εκ μέρους του Δήμου Θεσσαλονίκης στην παροχή δεδομένων, την προβολή και από κοινού προώθηση των αποτελεσμάτων, έργων και δράσεων, τη συμμετοχή σε συνέδρια και εκδηλώσεις και λοιπές συνέργειες για την διαμόρφωση αστικών πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης και ανθεκτικότητας. Το Μνημόνιο Συνεργασίας εγκρίθηκε για το Δήμο Θεσσαλονίκης με την υπ' αριθμ. 601/2021 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου και συνυπογράφηκε από τον Δήμαρχο Θεσσαλονίκης κ.Κωνσταντίνο Ζέρβα και την Αντιπεριφερειάρχη Μητροπολιτικής Ενότητας κα Βούλα Πατουλίδου.

Συνεκτικότητα με την Στρατηγική Αστικής Ανθεκτικότητας «Θεσσαλονίκη 2030»

Το Παρατηρητήριο συνδέεται άρρηκτα με την υλοποίηση της Στρατηγικής «Θεσσαλονίκη 2030», μάλιστα στόχος είναι η μέτρηση δεικτών που θα ανατροφοδοτήσουν και θα επικαιροποιήσουν το στρατηγικό κείμενο, τους στόχους, τα προγράμματα και τις δράσεις.

Σε σχέση με την περίοδο αναφοράς, το Παρατηρητήριο έδωσε έμφαση και στους τέσσερις Στόχους, αλλού με μεγαλύτερη συμμετοχή και σε άλλους με μικρότερη λόγω της πανδημίας της Covid-19 αλλά και τις προτεραιοποιήσεις συγκεκριμένων δράσεων, μετρήσεων και αξιολόγησης αφού η Στρατηγική θα επικαιροποιηθεί εντός του 2022 προκειμένου να ενσωματώσει νέες προκλήσεις, στόχους και δράσεις.

Στόχος 1
Διαφοροποιώντας μία βιώσιμη πόλη όπου η κινητικότητα και το υδατικό σύστημα υπηρετούν τους πολίτες της.

Η Βασική της θα:

- α) να είναι βιώσιμη, φιλική προς τον περιβάλλοντα χώρο
- β) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- γ) να παρέχει τα απαραίτητα υδατικά πόδια
- δ) να είναι ασφαλής και υγιεινή
- ε) να είναι οικονομικά προσιτή και κοινωνικά δίκαιη

Προγράμματα

- Α. Στόχος 1: Σχεδιασμός και κατασκευή ποδηλατοδρόμων
- Β. Σχεδιασμός και κατασκευή ποδηλατοδρόμων για ακριβή μεταφορικά μέσα
- Γ. Ακατοκινητοκίνητα με ελαφρύ μεταφορικά μέσα
- Δ. Κήληξη υδάτινων πόρων για το μέλλον
- Ε. Βελτίωση της ποιότητας του νερού και της ασφάλειας του τροφοδοτικού
- ΣΤ. Αεικίνητη και ασφαλή διαχείριση υδάτινων πόρων
- Ζ. Έργα για την περιβαλλοντική συνείδηση των πολιτών

Στόχος 2
Σχεδιάζοντας από κοινού με ανοιχτή πόλη που επενδύει στο ανθρώπινο δυναμικό της

Η Βασική της θα:

- α) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- β) να είναι εύκολα προσβάσιμη και φιλική προς τον περιβάλλοντα χώρο
- γ) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- δ) να είναι εύκολα προσβάσιμη και φιλική προς τον περιβάλλοντα χώρο

Προγράμματα

- Α. Διαμόρφωση του ρόλου της Στρατηγικής Συστήρι
- Β. Σ. Στρατηγική διαχείρισης πόρων και υδατικών πόρων
- Γ. Ολοκληρωμένη
- Δ. Σχεδιασμός της πολεοδομίας και των
- Ε. Εφαρμογή του προγράμματος διαχείρισης πόρων και υδατικών πόρων
- ΣΤ. Σχεδιασμός σε διαδοχικά στάδια της πολεοδομίας
- Ζ. Σ. Διαμόρφωση και εφαρμογή των πόρων
- Η. Πόροι για την πόλη
- Θ. Πόροι για την πόλη

Στόχος 3
Διαφοροποιώντας μία βιώσιμη πόλη, οικονομικά και ένα αποτελεσματικό σύστημα πόλεως, όπως θέλουμε.

Η Βασική της θα:

- α) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- β) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- γ) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- δ) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- ε) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- ς) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- ζ) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- η) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- θ) να είναι εύκολα προσβάσιμη

Προγράμματα

- Α. Διαμόρφωση και εφαρμογή των πόρων
- Β. Διαμόρφωση των πόρων
- Γ. Διαμόρφωση των πόρων
- Δ. Διαμόρφωση των πόρων
- Ε. Διαμόρφωση των πόρων
- ΣΤ. Διαμόρφωση των πόρων
- Ζ. Διαμόρφωση των πόρων
- Η. Διαμόρφωση των πόρων
- Θ. Διαμόρφωση των πόρων

Στόχος 4
Επιαναπροσδιορίζοντας τη σχέση της πόλης με τη θάλασσα: ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για τον Θερμαϊκό Κόλπο

Η Βασική της θα:

- α) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- β) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- γ) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- δ) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- ε) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- ς) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- ζ) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- η) να είναι εύκολα προσβάσιμη
- θ) να είναι εύκολα προσβάσιμη

Προγράμματα

- Α. Διαμόρφωση των πόρων
- Β. Διαμόρφωση των πόρων
- Γ. Διαμόρφωση των πόρων
- Δ. Διαμόρφωση των πόρων
- Ε. Διαμόρφωση των πόρων
- ΣΤ. Διαμόρφωση των πόρων
- Ζ. Διαμόρφωση των πόρων
- Η. Διαμόρφωση των πόρων
- Θ. Διαμόρφωση των πόρων

Συνεκτικότητα με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ- SDGs)

Το Παρατηρητήριο αποτελεί τη δομή που επιδιώκεται η υιοθέτηση, ανάδειξη και υλοποίηση των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ- SDG). Η δομή και ο τρόπος λειτουργίας του Παρατηρητηρίου έχουν συνδεθεί με την βιώσιμη ανάπτυξη και την ανθεκτικότητα που θα μπορούν να προσφέρουν πολλαπλά οφέλη για την Θεσσαλονίκη, την ευημερία των πολιτών, την οικονομική ανάπτυξη και την βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος αφού επιδιώκεται η προαγωγή ένας νέου τρόπου σκέψης και εργασίας.

Το Παρατηρητήριο χρησιμοποιεί σαν βάση τόσο τους δείκτες του ISO 37120 όσο και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, στο πλαίσιο που απαντώνται στις πραγματικές ανάγκες, προκλήσεις και φυσικά τις τοπικές συνθήκες της Θεσσαλονίκης.

Απώτερος στόχος είναι το Παρατηρητήριο να μπορεί να συλλέγει και να αξιολογεί σχεδόν σε πραγματικό χρόνο δεδομένα της πόλης, για να παρακολουθεί μέσω δεικτών το ποσοστό των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης που υλοποιούνται με την εκπόνηση Τοπικής Αναφοράς (Voluntary Local Review) σε τακτά χρονικά διαστήματα. Με αυτό τον τρόπο θα μπορούν να παρουσιάζονται στρατηγικοί και επιχειρησιακοί σκοποί του Δήμου Θεσσαλονίκης και του ευρύτερου αστικού οικοσυστήματος, όπως έχουν συναχθεί με τρόπο συμμετοχικό και συνεργατικό σε όρους βιώσιμης ανάπτυξης.

Το Παρατηρητήριο βρίσκει εφαρμογή σε αρκετούς από τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης είτε άμεσα, είτε επηρεάζει εμμέσως και κατά προσέγγιση.

Ενέργειες Δημοσίευσης Αποτελεσμάτων και λοιπών ενεργειών Διάχυσης

Ταμπέλα Παρατηρητηρίου Αστικής Ανθεκτικότητας-Δημαρχείο Θεσσαλονίκης, Β.Γεωργίου Α'1, γρ. 410β

Για την δημοσίευση του έργου, δράσεων και παρουσίασης του Παρατηρητήριου χρησιμοποιείται το site του Δήμου Θεσσαλονίκης:

[Π.Ε.Π “Κεντρική Μακεδονία 2014-2020” | Δήμος Θεσσαλονίκης \(thessaloniki.gr\)](http://www.thessaloniki.gr)

Ο ΔΗΜΟΣ > ΕΙΣΠΗΡΕΤΗΣΗ > ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ > ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ > ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΟΛΗ >

«Κατασκευή Φυτεμένων Δωμάτων (Πρόσανο Δώμα στο 32ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης)»

«Προμήθεια υλικοτεχνικού και μηχανολογικού εξοπλισμού για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών»

«Παρατηρητήριο Αστικής Ανθεκτικότητας ΔΘ»

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ: «Παρατηρητήριο Αστικής Ανθεκτικότητας ΔΘ» στον Άξονα Προτεραιότητας «Πρόσβαση του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων» του Ε.Π. «Κεντρική Μακεδονία 2014-2020» με κωδικό ΜΕΣ: 5031177 και εγκεκριμένη δαπάνη 306.000 ευρώ.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΓΡΦΗ ΠΡΑΞΗΣ: Στο γενικότερο πλαίσιο για την «Στρατηγική Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης» ο Δήμος θα εγκαθιδρύσει το «Παρατηρητήριο Αστικής Ανθεκτικότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης».

Το Παρατηρητήριο θα παρακολουθεί και θα αξιολογεί την πορεία υλοποίησης των έργων και των δράσεων που εντάσσονται στην Στρατηγική Αστικής Ανθεκτικότητας και ταυτόχρονα θα αναζητεί τις αλλαγές σε περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο για την διαμόρφωση και ανάλυση των δεκτών ανθεκτικότητας σύμφωνα με τους στόχους της «Στρατηγικής Αστικής Ανθεκτικότητας, Θεσσαλονίκη 2030».

Στο πλαίσιο των εργασιών του Παρατηρητηρίου θα αξιολογούνται οι κατάλληλοι περιβαλλοντικοί, κοινωνικοί και οικονομικοί δείκτες που αποτυπώνουν το επίπεδο Αστικής Ανθεκτικότητας της πόλης, θα γίνουν παρεμβάσεις και καταγραφές δεδομένων σε τομείς που δεν καλύπτονται από τα υφιστάμενα συστήματα συλλογής δεδομένων και θα υλοποιηθούν ψηφιακά εργαλεία μέσω της εντοπισής και διαμόρφωσης υφιστάμενων διαθέσιμων πλατφόρμας.

Για την εξασφάλιση της εφαρμογής της Στρατηγικής Ανθεκτικότητας επιβάλλεται η παρακολούθηση της εφαρμογής μέσω επιστημονικά αποδεδειγμένων και καθολικά καθιερωμένων δεικτών, που κλιμακώνονται σε αξιολογητά δεδομένα. Οι δυσκολίες κατά την επεξεργασία των δεικτών ενδιαφέροντος είναι η διαπιστωσιμότητα δεδομένων ώστε να είναι μετρήσιμη η αξιολόγηση των δράσεων και των πολιτικών που εφαρμόζονται. Με στόχο της υλοποίησης μιας σειράς από δράσεων για τη βελτίωση του τρόπου που τα δεδομένα συλλέγονται και διακρίνονται, δικαιολογώντας την παρακολούθηση της υλοποίησης της Στρατηγικής από ενδιαφερόμενους φορείς. Συστηματικό στοιχείο είναι να υποστηριχθεί μια «από την βάση» (bottom-up) προσέγγιση από την πηγή της πρωτογενούς πληροφορίας μέχρι την επίσημη των επιστάσεων και της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων μέτρων που λαμβάνονται, όπως και να υποστηριχθεί στη βάση των καλύτερα δεδομένων ο ανασχεδιασμός και η ενσωμάτωση των εφαρμοζόμενων στρατηγικών.

Το Παρατηρητήριο Αστικής Ανθεκτικότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του γραφείου Αστικής Ανθεκτικότητας. Το γραφείο Αστικής Ανθεκτικότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης διοικητικά υπάγεται στο Τμήμα Επιχειρησιακού Σχεδιασμού και Παρακολούθησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.

Το Γραφείο συγκροτήθηκε τον Μάρτιο του 2016 και μετά την έγκριση έκδοσης της «Στρατηγικής για την Αστική Ανθεκτικότητα, Θεσσαλονίκη 2030» είναι επιφορτισμένο με την προώθηση των πολιτικών που προάγουν την Αστική Ανθεκτικότητα μέσω:

- της συνέταξης του δημόσιου διαλόγου για την Αστική Ανθεκτικότητα, με δύο επίπεδα, στο επίπεδο περιβάλλον του Δήμου και με τους φορείς και τις κοινότητες της πόλης μέσω σεμιναρίων, εργαστηρίων, δημόσιας συζήτησης κ.α.
- της εξασφάλισης πρόσθετων πόρων (από εθνικές και διεθνείς πηγές) και την ανάπτυξη των συνεργασιών με τους εταιρικούς συνεργάτες του Διεύθυν των 100 Ανθεκτικών Πόλεων

Και στη σελίδα: [Resilient Thessaloniki | Δήμος Θεσσαλονίκης](#)

Resilient Thessaloniki - Ενισχύοντας την Αστική Ανθεκτικότητα της Πόλης

Τι σημαίνει ο όρος «Αστική Ανθεκτικότητα»:

Αστική Ανθεκτικότητα είναι η ικανότητα κατοίκων, οικονομίας, θεσμών, επιχειρήσεων και δήμων μιας πόλης να επιβιώσουν, να προσαρμόζονται και να εξελίσσονται ανεξάρτητα από τις κρίσιμες πιέσεις και τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που τυχόν αντιμετωπίζουν.

Η συμμετοχή της Θεσσαλονίκης στο πρόγραμμα 100 Resilient Cities pioneered by the Rockefeller Foundation.

Η χρόνια ανεργία, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η περιβαλλοντική υποβάθμιση, οι προσωρινές ροές ή η έλλειψη συνεργασίας των διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης αποτελούν μερικά από τα κρίσιμα ζητήματα που δεν εντοπίζονται μόνο στην πόλη της Θεσσαλονίκης αλλά σε πολλές άλλες πόλεις του κόσμου. Ακριβώς αυτή η παρόμοια αποτελεί τον πυρήνα του προγράμματος των «100 Ανθεκτικών Πόλεων» - 100 Resilient Cities pioneered by the Rockefeller Foundation (2008).

Η πρωτοβουλία του 2008 προωθεί τη διεύρυνση και την επικοινωνία μεταξύ πόλεων ανά τον κόσμο αλλά και μεταξύ πόλεων και εθελοντών ηακόσμιων βέλγηκούς, σταθμόντας στην ανταλλαγή τεχνώνουσις, κειμερία και καλών πρακτικώ. Η συμμετοχή της Θεσσαλονίκης στο δίεμα αυτό αποτελεί μια μοναδική ευκαιρία για τη συγκρότηση και υλοποίηση ενός συνεκτικού και ρεαλιστικού στρατηγικού σχεδιασμού της πόλης. Σκοπός του σχεδιασμού είναι η μεθοδική διακρίση των ποικίλων προκλήσεων τις οποίες καλείται να αντιμετωπίσει η πόλη σήμερα αλλά και στις προσεχείς μέλλει και επί επότασης η μετατροπή της Θεσσαλονίκης σε μία σύγχρονη ανθεκτική πόλη που πιαλάει την ευμερία των πόλεων της.

Το πρόγραμμα Resilient Thessaloniki - Χρονοδιάγραμμα :

- **Μάρτιος 2016:** ο δήμαρχος Θεσσαλονίκης ανακοινώνει την έναρξη λειτουργίας του Γραφείου Αστικής Ανθεκτικότητας στο πλαίσιο της ένταξης της Θεσσαλονίκης στο πρόγραμμα των «100 Ανθεκτικών Πόλεων» (100 Resilient Cities pioneered by the Rockefeller Foundation).
- **Μάρτιος - Μάιος 2016:** Φόση Α) Απόκλιση της εκάσης της πόλης και επιλογή των προτεραιοτήτων
- **Ιούνιος - Δεκέμβριος 2016:** Φόση Β) Συγκρότηση της "Στρατηγικής για την Ανθεκτικότητα της Θεσσαλονίκης"
- **Ιανουάριος 2017 - 2018:** Υλοποίηση του Στρατηγικού Σχεδιασμού

Στρατηγικό στοιχεία για το πρόγραμμα "100 Resilient Cities pioneered by the Rockefeller Foundation" :

"Παρατηρητήριο Αστικής Ανθεκτικότητας"

Το Παρατηρητήριο Αστικής Ανθεκτικότητας δούεται στο πλαίσιο των μέτρων κύρια δραστηριοτήτων του γραφείου Αστικής Ανθεκτικότητας με στόχο την υλοποίηση της Στρατηγικής «Θεσσαλονίκη 2050», μέσα από την συλλογή και επεξεργασία δεδομένων σε επίπεδο δήμου Θεσσαλονίκης, ώστε να παραχθούν οι κατάλληλοι δείκτες και αναφορές αξιολόγησης των πολιτικών ενέργειας της αστικής ανθεκτικότητας, σε συνεργασία με τις υπηρεσίες και τις κοινότητες του δήμου και βασική αναφορά την πρόοδο στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs UN-τόκια 2015).

Ο σκοπός αυτός θα επιτευχθεί μέσω:

1. της δημιουργίας προσόψεων και έγκυρων βάσεων δεδομένων με δείκτες από αστική πρόκληση
2. της δημιουργίας ενός κοινού διαλόου επικοινωνίας μεταξύ ειδών και επιστημόνων
3. της υποστήριξης των βιωσιμικών οργάνων του δήμου Θεσσαλονίκης στην εμπειροκτημένη λίξη απόδοσης

είτε την 41Σέβση Δεκέμβριος 2016

Παράλληλα τα αποτελέσματα του Παρατηρητηρίου, οι δράσεις, η πορεία αλλά και η παρουσίαση της #1 Έκθεσης Αξιολόγησης έγιναν καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Θεσσαλονίκης από τον αρμόδιο Αντιδήμαρχο Οικονομικών και Επικεφαλής Ανθεκτικότητας κ.Μιχάλη Κούπκα, στο πλαίσιο των τακτικών ενημερώσεων.

Το Παρατηρητήριο ήταν αρωγός και συμμετείχε:

- κατά την εκπόνηση του Στρατηγικού- Επιχειρησιακού Προγράμματος 2020-2023
- κατά την εκπόνηση της Αξιολόγησης της οικονομικής και επενδυτικής δραστηριότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης και την εκτίμηση των επιπτώσεων από την πανδημία σε επιλεγμένους επιχειρηματικούς κλάδους
- για την συγγραφή και υποβολή της Πρότασης στην διαγωνιστική διαδικασία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Αποστολή των 100 Κλιματικά ουδέτερων πόλεων με επιτυχή έκβαση τον Απρίλιο του 2022.
- στην παρουσίαση του ΣΒΑΚ
- στα αποτελέσματα του ΣΦΗΘ
- στην συγγραφή της πρότασης στο πλαίσιο συμμετοχής του Γραφείου Αστικής Ανθεκτικότητας στην ομάδα εργασίας για την ανάδειξη της Θεσσαλονίκης ως γαστρονομικός προορισμός από το δίκτυο της UNESCO με επιτυχή έκβαση τον Μάιο του 2021.
- στην υλοποίηση και συμμετοχή διαφόρων ευρωπαϊκών προγραμμάτων (ClimobCity, MOMENTUM, Food Trails)

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ

Το Παρατηρητήριο συμμετέχει σε εκδηλώσεις, συνέδρια, εργαστήρια και συναντήσεις σε ελληνικά και διεθνή φόρα.

Η δυνατότητα των τηλεδιασκέψεων έδωσε την ευκαιρία να συμμετέχουμε και να προωθούμε το Παρατηρητήριο σε ευρύ κοινό και να διερευνήσουμε άλλες ανάλογες καλές πρακτικές. Ειδικότερα έχει παρουσιαστεί το Παρατηρητήριο στα δίκτυα που συμμετέχουμε, το Resilient Cities Network, τα Eurocities, το ICLEI και την Ertico ITS-Europe, ως μέρος των τακτικών συναντήσεων των πόλεων-μελών. Οι συναντήσεις δεν γίνονται στο πλαίσιο κάποιου συνεδρίου, γι'αυτό και δεν υπάρχει επίσημη δημοσιευμένη ατζέντα, ωστόσο μεταξύ των συνεργατών έχει καταχωρηθεί το Παρατηρητήριο ως καλή πρακτική, ενώ διερευνάται συσχέτιση με ανάλογες βέλτιστες πρακτικές σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ανταλλαγή τεχνογνωσίας και μεθοδολογικά εργαλεία. Αντίστοιχες δομές έχουν δημιουργηθεί στο Παρίσι, στη Βαρκελώνη, στο Great Manchester κ.α.

Καθώς πρόκειται για δομή πρωτότυπη και καινοτόμα σε επίπεδο ελληνικού Δήμου, έχουμε παρουσιάσει και προωθήσει την πρωτοβουλία σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, ενώ έχουμε συνεργαστεί σχετικά και με την ΚΕΔΕ σε διμερείς συναντήσεις εργασίας.

Ενδεικτικά για τα έτη 2020 και 2021 παρουσιάστηκε το Παρατηρητήριο στις παρακάτω εκδηλώσεις:

Συνέδριο του Δήμου Βόννης (Γερμανίας) για τα SDGs	Απρίλιο 2021	Παρουσίαση του Παρατηρητηρίου ως καλή πρακτική
TIMMOD Συνέδριο ΑΠΘ	Απρίλιο 2021	Παρουσίαση Ευρωπαϊκών έργων που υλοποιεί ο Δήμος Θεσσαλονίκης
Responsible Business & SDGs Summit Bristol UK	Ιούλιο 2021	Διαδικτυακή παρουσίαση
European Urban Resilience Forum	Οκτώβριος 2021	Μάλμο, Σουηδίας παρουσίαση σε πάνελ
COP26	Νοέμβριο 2021	Παρουσίαση σε πάνελ παράλληλης εκδήλωσης από την NASA και UN-HABITAT της συμμετοχής στο ΕΟ Toolkit με το Παρατηρητήριο

Participatory LAB – Νοέμβριο 2021
Αθήνα
Common Space

Παρουσίαση του Παρατηρητηρίου ως δράση υλοποίησης και προσέγγισης της ανθεκτικότητας
Παρουσίαση το Παρατηρητηρίου σαν καλή πρακτική σε πάνελ με τίτλο «Εμπειρίες και συμπεράσματα από τον σχεδιασμό τοπικών στρατηγικών προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή: ΑΘΗΝΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΠΕΙΡΑΙΑΣ

Το Παρατηρητήριο Αστικής Ανθεκτικότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης παρουσιάζεται σαν καλή πρακτική ακαδημαϊκά και ερευνητικά, ενώ συμμετείχε στην προπαρασκευαστική διαδικασία δημιουργίας αντίστοιχου γραφείου στο Δήμο Πειραιά.

Το Παρατηρητήριο σε συνεργασία με το Τμήμα Γεωχωρικών Πληροφοριών (GIS), συμμετέχουν στο πρόγραμμα EO toolkit «Steering Committee for the Earth Observations Toolkit for Sustainable Cities and Communities». ¹² Το πρόγραμμα συντονίζεται από τις GEO Διευθύνσεις με καθοδήγηση από την NASA και το UN HABITAT, σχετικά με την υλοποίηση του Στόχου 11 των ΣΒΑ, «Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες». Έτσι έχει την ευκαιρία να παρουσιάζει τα αποτελέσματα σε ένα υψηλό επιπέδου διεθνές κοινό μέσα από συμμετοχές σε σημαντικά Συνέδρια, όπως το COP26 τον Νοέμβριο του 2021.

Σε επόμενο στάδιο, το Παρατηρητήριο έχει επιλεγεί για υλοποίηση πιλοτικού έργου μέτρησης συγκεκριμένων δεικτών με την βοήθεια διεθνών οργανισμών και του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στο πλαίσιο υλοποίησης του EO Toolkit.

¹² <https://eotoolkit.unhabitat.org/pages/eo-use-cases>

Αντίστοιχα ο Δήμος συμμετέχει στο πρόγραμμα Intelligent Cities Challenge (ICC)¹³, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και το Παρατηρητήριο, ως εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού και ανάληψης αστικών πολιτικών που θα προωθούν την βιώσιμη ανάπτυξη και ανθεκτικότητα της Θεσσαλονίκης μέσα από μετρήσεις δεικτών, συλλογής και αξιολόγησης αστικών δεδομένων. Η διαχείριση των δεδομένων, η μέτρηση δεικτών και η δημιουργία τοπικών αστικών παρατηρητηρίων ή κέντρων ελέγχου και διαχείρισης είναι προτεραιότητα πολλών από τις πόλεις και τους ελληνικούς Δήμους που συμμετέχουν στον πρόγραμμα, καθώς αναγνωρίζουν την υπεραξία της έγκαιρης και έγκυρης πληροφόρησης που δίνει όχι μόνο η συλλογή, αλλά κυρίως η αξιολόγηση των δεδομένων μιας περιοχής.

Το Logo του Παρατηρητηρίου Αστικής Ανθεκτικότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης

Σχεδιασμός : Ορέστης Τρασανίδης, Μηχανολόγος Μηχανικός, EIT Digital

¹³ <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/cities/thessaloniki>

Προτάσεις - Επόμενα βήματα

Όπως αναφέρθηκε διεξοδικότερα παραπάνω, η ειδική συνθήκη της πανδημίας αλλά και λοιπές κρίσεις ή έκτακτα γεγονότα, ανέδειξαν τη σημασία ύπαρξης μηχανισμών και εργαλείων τόσο άμεσης ανταπόκρισης όσο και προσαρμογής και εξέλιξης. Ταυτόχρονα οι ίδιες αυτές ειδικές συνθήκες έκαναν περισσότερο ορατή την ανάγκη για ένα μηχανισμό άμεσης συλλογής αξιόπιστων, συγκρίσιμων και επικαιροποιημένων δεδομένων που θα επιτρέψει την ανάληψη πολιτικών και υλοποίηση έργων που θα βελτιώσουν την ευημερία (well-being) και την απόκριση της πόλης στις πιέσεις, θα μειώσουν την τρωτότητα των ποικίλων αστικών λειτουργιών και θα καταστήσουν την πόλη περισσότερο ανθεκτική, αειφορική.

Η ύπαρξη ενός αποθετηρίου δεδομένων για την άντληση στοιχείων αλλά και η παρακολούθηση ποσοτικών ή ποιοτικών δεικτών με διεθνή χαρακτηριστικά (ISO 37120/22/23 & SDGs) είναι προτεραιότητα τόσο για την εκπόνηση και υλοποίηση στρατηγικών κειμένων του Δήμου (ΣΒΑΚ, Επιχειρησιακό πρόγραμμα, Στρατηγική Ανθεκτικότητας, κ.α.). Ταυτόχρονα, η ανάδειξη των διασυνδέσεων όπου υπάρχουν, αποτελεί αρμοδιότητα και ταυτόχρονα προτεραιότητα του Παρατηρητηρίου για το επόμενο διάστημα όπως και η υιοθέτηση ενός μεθοδολογικού εργαλείου για χρήση από το Γραφείο Αστικής Ανθεκτικότητας.

Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί κατά το επόμενο διάστημα και στην χαρτογραφική αποτύπωση των βασικών δεδομένων και των αντίστοιχων δεικτών παρακολούθησης, με την δημιουργία μιας γεωπύλης (GEOHUB) στην αναβαθμισμένη Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών (GIS) του Δήμου Θεσσαλονίκης αλλά και διερεύνηση της χρηστικότητας των δορυφορικών δεδομένων με την χρήση εργαλείων όπως το Copernicus, με πιλοτικές εφαρμογές σε συγκεκριμένους Πυλώνες. Η πύλη των γεωχωρικών πληροφοριών του Δήμου θα αποτελέσει και το «παράθυρο» μέσω του οποίου τα δεδομένα και οι δείκτες που παρακολουθεί η ομάδα του Παρατηρητηρίου Αστικής Ανθεκτικότητας, γνωστοποιούνται στο ευρύτερο κοινό της πόλης.

Από τα παραπάνω γίνεται προφανές ότι το επόμενο διάστημα προβλέπεται να είναι κρίσιμο τόσο για την ολοκλήρωση της πιλοτικής σύστασης και λειτουργίας του Παρατηρητηρίου Αστικής Ανθεκτικότητας αποσκοπώντας αφενός στην επίτευξη των στόχων του Άξονα Προτεραιότητας «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων» του Ε.Π. «Κεντρική Μακεδονία», που το χρηματοδοτεί, αλλά και για να αξιολογήσει εμπόδια και ευκαιρίες που θα επιτρέψουν την μετεξέλιξη της δομής του Παρατηρητηρίου υπό την διοικητική εποπτεία του Γραφείου Αστικής Ανθεκτικότητας του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρησιακού Σχεδιασμού και Παρακολούθησης Αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Τέλος, σημαντική θα είναι στο επόμενο διάστημα η τροφοδότηση του Παρατηρητηρίου από τα αποτελέσματα και τα δεδομένα του Υποέργου 2, της Ψηφιακής Πλατφόρμας του αστικού πρασίνου στα πρότυπα του Green Tree και του Υποέργου 3, ήτοι της έρευνας πεδίου για την οικονομικά προσιτή κατοικία.

Παράρτημα

Η συσχέτιση όλων των δεικτών παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα με σχετικά σχόλια, τα οποία αφορούν τα επόμενα βήματα του Παρατηρητηρίου.

ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ «ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2030»	Θεματικές Ενότητες (που έχουν οριστεί στη Στρατηγική «Θεσσαλονίκη 2030»)	ΔΕΙΚΤΕΣ (νέα παρακολούθηση ή συγκέντρωση από Υπηρεσίες του Δ.Θ.)	Θεματικές Ενότητες που έχουν οριστεί στη Ετήσια Έκθεση	ΔΕΙΚΤΕΣ που αναλύονται στην Ετήσια Έκθεση	ΣΧΟΛΙΑ
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	Διαμορφώνοντας μια βιώσιμη πόλη όπου η κινητικότητα και τα αστικά συστήματα υπηρετούν τους	Πολυτροπικές μετακινήσεις	Ποσοστό των δέντρων στην πόλη σε σχέση με τη Κοινότητα και το πληθυσμό	Ενέργεια	Κατανάλωση Ηλεκτρικής Ενέργειας εντός του Δ.Θ.	Χρειάζονται δεδομένα για συσχέτιση
		Εκπομπές καυσαερίων	Μείωση των αερίων του Θερμοκηπίου και παρακολούθηση της ποιότητας του αέρα από τους σταθμούς του ΔΘ	Αστικό περιβάλλον	Κατανάλωση Φυσικού Αερίου	Δράσεις στο πλαίσιο των NetZeroCities για την κλιματική ουδετερότητα
					Φαινόμενο Αστικής Θερμικής Νησίδας	
		Συμφόρηση και καθυστερήσεις	Ενεργειακή αποδοτικότητα δημοτικών κτιρίων		Ενεργειακή απόδοση κτιρίων	Δράσεις στο πλαίσιο των NetZeroCities για την κλιματική ουδετερότητα
		Ποσοστό καθαρών μετακινήσεων	Ποσοστό συνολικής ενέργειας που καταναλώνεται από ανανεώσιμες πηγές		Κινητικότητα	Δείκτες μετακινήσεις

			Παρακολούθηση της ποιότητας του αέρα (PM10, PM25, Nox, O3) σε σχέση με τους σταθμούς του ΔΘ και επιπλέον καταγραφή των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα		Περιβαλλοντικός θόρυβος	Παρακολούθηση
	Διαχείριση Απορριμμάτων				διαχείρισης απορριμμάτων και ανακύκλωσης	Παρακολούθηση
					Μέτρηση Παραγωγής αποβλήτων	Δεδομένα και συνεργασία
						Αριθμός κάδων ανά κατηγορία αποβλήτων
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	Σχεδιάζοντας από κοινού μια ανοιχτή πόλη που επενδύει στο ανθρώπινο δυναμικό της	Πρωτοβουλίες πολιτών	Καταγραφή εγκαταλελειμμένων κτιρίων, οικονομικά προσιτή κατοικία	Κοινωνική προστασία & πρόνοια	Αριθμός ωφελούμενων δομών κοινωνικής προστασίας	Συσχετισμός με άλλες δράσεις
		Ανοιχτοί χώροι		Εκπαίδευση και Αθλητισμός	Σχολικές μονάδες ανά ΔΚ	Αξιολόγηση Δεικτών
		Συμμετοχή των νέων	Ποσοστά εγκληματικότητας			Αναμονή Νέων Δεδομένων από ΕΛΣΤΑΤ
			Ποσοστό πληθυσμού με πρόσβαση σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης	Υγειονομική περίθαλψη	Εξυπηρετούμενοι στα Δημ. Ιατρεία	

		Δημιουργία θέσεων εργασίας	Μέτρα κατά της ανισότητας-Δείκτης ανθρώπινης ανάπτυξης			Συσχετισμός μαθητών-σχολικών μονάδων
		Συμμετοχή των γυναικών				Επιτροπή Ισότητας Φύλων-Συνεργασία για νέους δείκτες
		Ανοιχτός δημόσιος χώρος	Ποσοστό κάλυψης χώρων πρασίνου(δημοτικά πάρκα) σε σχέση με την Κοινότητα και τον πληθυσμό		Αριθμός δέντρων	Συνεργασία για δράσεις ενίσχυσης
			Αριθμός σχολείων με προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης			Αξιολόγηση Δεικτών
				Διαχείριση κρίσεων – Αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών		Αξιολόγηση Δεικτών
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	Δημιουργώντας μια δυναμική τοπική οικονομία και ένα αποτελεσματικό σύστημα αστικής διακυβέρνησης	Νέες επενδύσεις	Παρακολούθηση οικονομικής δραστηριότητας ΔΘ	Οικονομική ταυτότητα	Ποσοστό ανέργων	Αναμονή νέων δεδομένων από ΕΛΣΤΑΤ

		Επιχειρηματικά δεδομένα	Ποσοστό των πράσινων θέσεων εργασίας στην τοπική οικονομία	Επιχειρηματικότητα	Ποσοστό Πωλήσεων ΜΜΕ ΔΘ και λοιπή Μητροπολιτική Θεσσαλονίκη	Έμφαση στις ΜΜΕ επιχειρήσεις. - Συνεργασία με ΤΜΧΑ ΑΠΘ
		Συνδεσιμότητα	Θέσεις εργασίας	Ανθρώπινο Δυναμικό	Επίδραση πανδημίας στην απασχόληση σε τρεις κλάδους επιχειρήσεων	Συνεργασία για νέα δεδομένα
		Συνεργασίες	Ρυθμός υποαπασχόλησης / απασχόλησης / ανεργίας		Ποσοστό διατήρησης αριθμού εργαζομένων για το 2020	Συνεργασία για ροή δεδομένων
		Χρηματοδότηση	Μέσος όρος επαγγελματικής εκπαίδευσης σε χρόνια του εργατικού δυναμικού			Αξιολόγηση δεικτών
		Σχεδιασμός έκτακτης ανάγκης	Οικονομική ανάπτυξη		Οικονομική διαχείριση ΔΘ	Αξιολόγηση δεδομένων
		Ανθεκτική οικονομία	Σταθερότητα ανάπτυξης		Κατάσταση Λειτουργίας των επιχειρήσεων ανα κλάδο (2020)	Δεδομένα και συνεργασίες
		Ψηφιακές υπηρεσίες	Ξένες άμεσες επενδύσεις			Αξιολόγηση Δεικτών
			Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση			Αξιολόγηση Δεικτών
ΜΠΛΕ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	Επαναπροσδιορίζοντας τη σχέση της πόλης με τη θάλασσα μέσω ενός ολοκληρωμένου σχεδίου για τον Θερμαϊκό Κόλπο	Γαλάζιες επενδύσεις	Περιβαλλοντικά Δεδομένα για τον Θερμαϊκό κόλπο (συνεργασία με τον ενιαίο φορέα του Υπουργείου, την ΠΚΜ, αρμόδιους φορείς)		Δείκτες διαχείρισης νερού – αποχέτευσης – Θερμαϊκός Κόλπος	Αξιολόγηση Δεικτών- Δεδομένα και συνεργασίες

		Παρακολούθη ση δεδομένων	Αστικές απορροές και δραστηριότητα στο περιβάλλον του νερού			Αξιολόγηση Δεικτών - Δεδομένα και συνεργασίες
		Θαλάσσια ρύπανση	Διαχείριση παραλιακού μετώπου		Δείκτες διαχείρισης νερού – αποχέτευσης – Θερμαϊκός Κόλπος	Αξιολόγηση Δεικτών - Δεδομένα και συνεργασίες
		Υπερχείλιση				Αξιολόγηση Δεικτών - Δεδομένα και συνεργασίες
		Διοίκηση				Αξιολόγηση Δεικτών - Δεδομένα και συνεργασίες
		Συμμετοχή των πολιτών				Αξιολόγηση Δεικτών - Δεδομένα και συνεργασίες

Ευχαριστίες

Η παρούσα παραδοτέα επισκόπηση είναι προϊόν συλλογικής προσπάθειας και συνεργασίας από στελέχη του Δήμου και οργανισμούς της πόλης. Η ομάδα του Παρατηρητηρίου Αστικής Ανθεκτικότητας ευχαριστεί θερμά όλα τα μέλη και τους φορείς που συνέβαλαν στην υλοποίηση αυτής της προσπάθειας.

Τα δίκτυα και οργανισμούς πόλεων:

- Ανθεκτικών Πόλεων – Resilient Cities Network (RCN)
- EUROCITIES
- ICLEI
- ERTICO ITS-Europe
- GEO Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών

Τον αρμόδιο Αντιδήμαρχο

Μιχαήλ Κούπκα, Αντιδήμαρχος Οικονομικών και Επικεφαλής Ανθεκτικότητας

Τα στελέχη της Διοίκησης του Δήμου Θεσσαλονίκης

Όλα τα Υπηρεσιακά Στελέχη του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρησιακού Σχεδιασμού και Παρακολούθησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.

Τα Υπηρεσιακά στελέχη του Δήμου:

Σίμο Μισιρλόγλου, Διευθυντή Τοπογραφίας, Απαλλοτριώσεων και Γεωχωρικών Πληροφοριών

Χαράλαμπο Χατζή, Διευθυντή Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ΤΠΕ

Παρασκευή Τζουμάκα,, Προϊσταμένη Τμήματος Περιβάλλοντος & Προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή

Βαγγέλη Ματζίρη, Προϊστάμενο Τμήματος Μελετών & Σχεδιασμού Αστικού πρασίνου

Ιωάννα Τσικώτη, πρ.Υπηρεσιακό στέλεχος Διεύθυνση Αστικού σχεδιασμού και Αρχιτεκτονικών Μελετών

Κώστα Κωνσταντινίδη, πρ.Προϊστάμενο Τμήματος Λογιστηρίου για την υποστήριξη του σε θέματα αριθμοδεικτών και οικονομικών του Δήμου

Ομάδα Διαχείρισης και Παρακολούθησης

Υπηρεσιακά στελέχη Αυτ. Τμήματος Επιχειρησιακού Σχεδιασμού & Παρακολούθησης
Αναπτυξιακών Προγραμμάτων
Γραφείο Αστικής Ανθεκτικότητας

Ψαρροπούλου Στέλλα, Project Manager, Υπεύθυνη Υποέργου Παρατηρητηρίου
Αστικών Προκλήσεων

Ανδρέας Καραδάκης, Μέλος Επιτροπής Διαχείρισης και Παρακολούθησης Αστικών
Προκλήσεων

Ομάδα Διοίκησης

Μιχαήλ Κούπκας, Αντιδήμαρχος Οικονομικών και Επικεφαλής Ανθεκτικότητας

Δρ. Παπαστέργιος Γεώργιος, Προϊστάμενος Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρησιακού
Σχεδιασμού και Παρακολούθησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων

Στελέχη Παρατηρητηρίου Αστικής Ανθεκτικότητας

Μπαλντούμης Ηλίας, Υπεύθυνος για τον Πυλώνα του Περιβάλλοντος

Αραμπατζή Άννα, Σύμβουλος σε θέματα Κοινωνικής Πολιτικής

Συνεργάτες του Παρατηρητηρίου Αστικής Ανθεκτικότητας

Τον κ. **Ορέστη Τρασανίδη**, Μηχανολόγο Μηχανικό, Project Manager του Voltaro και
συνεργάτη του ERTICO-ITS Europe, για τον σχεδιασμό του λογότυπου αλλά κυρίως
και την υποστήριξη του στις εργασίες του Παρατηρητηρίου με τις εξειδικευμένες
επιστημονικές του γνώσεις και εμπειρία σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και έξυπνης
πόλης. Η προσφορά του είναι εθελοντική και σε υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού.

Την κα **Λίνα Λιάκου**, Περιφερειακή Διευθύντρια Ευρώπης και Μέσης Ανατολής του
Δικτύου των Ανθεκτικών Πόλεων (Resilient Thessaloniki) για την συνεργασία,
υποστήριξη και προώθηση της πρωτοβουλίας στις άλλες πόλεις του δικτύου στην
Ευρώπη και διεθνώς αλλά και την εκπαίδευση σε θέματα στρατηγικού σχεδιασμού
και αστικής ανθεκτικότητας.

Τον κ. **Βασίλη Λατίνο**, Project Coordinator στο δίκτυο ICLEI Europe secretariat, για
την υποστήριξη και την προώθηση των δράσεων του Γραφείου Αστικής
Ανθεκτικότητας γενικά και του Παρατηρητηρίου ειδικά.

Την κα **Μαρία Σιτζόγλου**, συνεργάτιδα του Γραφείου Αστικής Ανθεκτικότητας για την
υποστήριξη, συμβολή στην πρόταση, έναρξη και υλοποίηση του Παρατηρητηρίου
εθελοντικά σε υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού αλλά και για την εκπαίδευση σε
θέματα συμμετοχικού σχεδιασμού.

Τον Δρ. **Βαγγέλη Πιτίδη**, μεταδιδακτορικό ερευνητή του Πανεπιστημίου του Warwick
(UK) για την υποστήριξη του ερευνητικά και ακαδημαϊκά του Παρατηρητηρίου πάνω
σε θέματα παρακολούθησης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Ειδικές ευχαριστίες στις παρακάτω Διευθύνσεις και Τμήματα του Δήμου Θεσσαλονίκης:

- Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας & Υγείας
- Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής & Ισότητας φύλων
- Τμήμα Γεωχωρικών Πληροφοριών (GIS)
- Διεύθυνση Οικονομικής και Ταμειακής Διαχείρισης
- Διεύθυνση Εκπαίδευσης & Αθλητισμού
- Τμήμα Προγραμμάτων & Δια βίου Μάθησης
- Τμήμα Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
- Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας
- Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος
- Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικών Απορριμμάτων και Ανακύκλωσης
- Τμήμα Ενεργειακού και Βιοκλιματικού Σχεδιασμού
- Διεύθυνση Βιώσιμης Κινητικότητας & Δικτύων
- Διεύθυνση Εξυπηρέτησης Επιχειρηματία
- Διεύθυνση Παιδικών Σταθμών
- Τμήμα Τουρισμού
- Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας
- Δ/ση Διαχείρισης Ανθρωπίνων Πόρων

Ειδικές ευχαριστίες στους παρακάτω Οργανισμούς, Φορείς και στελέχη:

- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης, Πολυτεχνική Σχολή, ΑΠΘ και ιδιαιτέρως στο Ακαδημαϊκό Προσωπικό (ΔΕΠ) του Μεταπτυχιακού Προγράμματος “Χωρικός Σχεδιασμός για Βιώσιμη και Ανθεκτική Ανάπτυξη», για την υποστήριξη, ακαδημαϊκή υποστήριξη, εκπαίδευση και προώθηση του Παρατηρητηρίου και του Γραφείου Αστικής Ανθεκτικότητας
- ΕΥΑΘ Α.Ε. και ιδιαιτέρως την κα Κατερίνα Χριστοδούλου
- IMET/ΕΚΕΤΑ και ιδιαιτέρως την κα Γεωργία Αϋφαντοπούλου
- ΟΣΕΘ
- Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας / Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. και ιδιαιτέρως την κα Νεζερίτη Μαρία
- Παρατηρητήριο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης και ιδιαιτέρως την Αντιπεριφερειάρχη κα Βούλα Πατουλίδου και την Project Manager, την κα Κωνσταντία Μπέσσα
- Αντιπεριφερειάρχη Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, κ.Κωνσταντίνο Γιουτίκα για την συνεργασία και στήριξη
- Αναπτυξιακή Μείζονος Αστικής Θεσσαλονίκης, ΜΑΘ ΑΕ-ΑΟΤΑ για την υποστήριξη ως στρατηγικός εταίρος και ιδιαιτέρως τα στελέχη για το υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας και εμπειρικής προσέγγισης τους σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης, κλιματικής αλλαγής, σχεδιασμού και παρακολούθησης.

Για την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης των φωτογραφιών

Δήμος Θεσσαλονίκης
Στρατηγική Ανθεκτικότητας “Θεσσαλονίκη 2030”
Στρατηγικό Σχέδιο για το Παραλιακό Μέτωπο
Τμήμα Τουρισμού

Συντομογραφίες

ΑΕ	Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΕΙ	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΗΗΕ	Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού
ΑμεΑ	Άτομα με Αναπηρία
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΑΠΘ	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
ΓΓΙΦ	Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
ΔΕΔΔΗΕ	Διαχειριστής Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας
ΔΕΘ	Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης
ΔΕΚΟ	Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί
ΔΘ	Δήμος Θεσσαλονίκης
ΔΣ	Δημόσιες Συγκοινωνίες
ΕΔΑ	Εταιρεία Διανομής Αερίου
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΑΑ	Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης
ΕΕΛ	Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων
ΕΚΕΤΑ	Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή (τέως ΕΣΥΕ)
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013 και Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης 2014-2020
ΕΥΑΘ	Εταιρεία Ύδρευσης Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης
ΙΕΚ	Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΙΜΕΤ	Ινστιτούτο Βιώσιμης Κινητικότητας και Δικτύων Μεταφορών
ΚΑΑ	Κεντρικός Αποχετευτικός Αγωγός
ΚΑΠΗ	Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων
ΚΔΑΠ	Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών
ΚΔΑΠ ΜΕΑ	Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία
ΚΔΑΥ	Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών
ΚΕΑ	Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης
ΚΕΔΗΘ	Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Θεσσαλονίκης
ΚΕΜ	Κέντρο Ένταξης Μεταναστών
ΚΤΕΛ	Κοινό Ταμείο Εισπράξεων Λεωφορείων
ΜΕΘ	Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ΜΜΜ	Μέσα Μαζικής Μεταφοράς
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΟΑΣΘ	Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης
ΟΒΡΕΠΟΜ	Οργανισμός Βρεφονηπιακής, Παιδικής και Οικογενειακής Μέριμνας
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΠΕΚΑ	Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
ΟΠΣ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα

ΟΣΕ	Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος
ΟΣΕΘ	Οργανισμός Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΠΑΘΕ	Πάτρα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη
ΠΕΑ	Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης
ΠΕΠ	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΠΚΜ	Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
ΠΟΥ	Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας
ΣΒΑΚ	Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας
ΣΔΑΕ	Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια
ΣΜΑ	Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων
ΤΕΒΑ/FEAD	Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους
ΤΕΙ	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΦΒ ή Φ/Β	Φωτοβολταϊκός
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
ΦΟΔΣΑ	Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων
ΧΥΤΑ	Χώρος Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Δήμος Θεσσαλονίκης, <https://thessaloniki.gr/>
- Έκθεση αξιολόγησης αστικής ανθεκτικότητας, Δήμος Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη Ιούνιος 2016
- Στρατηγική για την αστική ανθεκτικότητα «Θεσσαλονίκη 2030», Δήμος Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη Μάρτιος 2017
- Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Θεσσαλονίκης 2014-2019, Δήμος Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη Σεπτέμβριος 2015
- Απολογισμός 2018 Δήμου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 2019
- Ψηφιακή Στρατηγική Δήμου Θεσσαλονίκης 2017-2030, Θεσσαλονίκη 2017
- Ελληνική Στατιστική Αρχή, <https://www.statistics.gr/el/home>
- <https://ec.europa.eu/eurostat> – Ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat)
- Σχέδιο Δράσης Δήμου Θεσσαλονίκης για την Αειφόρο Ενέργεια, Θεσσαλονίκη Απρίλιος 2014
- Ενδιάμεση Αναφορά Δράσεων, Σχέδιο Δράσης Δήμου Θεσσαλονίκης για την Αειφόρο Ενέργεια, Θεσσαλονίκης Μάρτιος 2017
- ΔΕΔΔΗΕ (Διαχειριστής Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας), <http://www.deddie.gr/>
- Οδηγός Εφαρμογής Προγράμματος «Εξοικονόμηση κατ' οίκον II», Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Αθήνα Φεβρουάριος 2018
- Στατιστικά αποτελέσματα για την ενεργειακή απόδοση κτιρίων οικιακού, τριτογενούς τομέα και δημοσίων κτιρίων, Τμήματα Επιθεώρησης Ενέργειας Βορείου και Νοτίου Ελλάδος, <http://bpes.ypeka.gr/>
- Πετρακάκης, Μ.Ι., Κελέσης, Α.Γ., Τζουμάκα, Π., Σαμαρά, Κ. & Κασσωμένος Π. (2014). Η επίδραση της οικονομικής κρίσης στα επίπεδα των αιωρούμενων σωματιδίων στη ατμόσφαιρα της Θεσσαλονίκης, 5ο Περιβαλλοντικό Συνέδριο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 14-16 Μαρτίου 2014
- Κανελλοπούλου Ζ., Κελέσης Α., Μαλέα Π., Πετρακάκης Μ.Ι, Κασσωμένος Π., Τζουμάκα Π. (2017), Η ποιότητα της ατμόσφαιρας της Θεσσαλονίκης για μια περίοδο οκτώ ετών (2006-2013), 6ο Περιβαλλοντικό Συνέδριο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 5-7 Μαΐου 2017
- Τελική έκθεση προγραμματικής περιόδου 2017-2019 για την υλοποίηση του προγράμματος «Έλεγχος και Παρακολούθηση της ποιότητας της θάλασσας στον Όρμο της Θεσσαλονίκης», Τμήμα Περιβαλλοντικών Δράσεων Δήμου Θεσσαλονίκης & ΕΚΒΥ, Θεσσαλονίκη Νοέμβριος 2019
- Επέκταση και Βελτιστοποίηση των Υπηρεσιών Συλλογής Απορριμμάτων – 1η Ενδιάμεση Έκθεση για το Έργο: «Προετοιμασία Δημοτικών Υποδομών Θεσσαλονίκης», PLANET A.E., Μάιος 2019
- Σχέδιο Πρόληψης Απορριμμάτων Δήμου Θεσσαλονίκης, Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης, Αθήνα Δεκέμβριος 2018
- Εταιρία Ύδρευσης & Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης (Ε.Υ.Α.Θ. Α.Ε.), <https://www.eyath.gr/#> , ηλεκτρονική αλληλογραφία
- Έκθεση Παρακολούθησης: Δείκτες Προγραμματισμένου Συγκοινωνιακού Έργου στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης, Οργανισμός Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης ΑΕ, Θεσσαλονίκη Σεπτέμβριος 2019
- Τεχνική Έκθεση: Ανανέωση στόλου ΟΑΣΘ, Οργανισμός Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης ΑΕ, Θεσσαλονίκη Σεπτέμβριος 2018
- Εξέλιξη των Δεικτών Κατοχής Οχημάτων στη ζώνη επιρροής της Εγνατίας Οδού 2005-2013,

- Παρατηρητήριο Εγνατίας Οδού, Θεσσαλονίκη Ιούλιος 2014
- Το κόστος της δασοπυρόσβεσης στην Ελλάδα, Έρευνα Ανδριανού Γκουρμπάτση, Αντιστράτηγου – Υπαρχηγού ΠΣ, ε.α, Νομικού, Αθήνα Ιούνιος 2015
 - Δείκτες περιβάλλοντος και αειφορίας για τη Θεσσαλονίκη, Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 2008
 - Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το Έργο «Ειδικό Χωρικό Σχέδιο για το Εκθεσιακό Κέντρο Θεσσαλονίκης», Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης ΔΕΘ – HELEXPO ΑΕ, Θεσσαλονίκη Ιούλιος 2018
 - Βιώσιμες Πόλεις: Η περιβαλλοντική διάσταση και παραδείγματα, Μαρία Λυδία Μηρίτσα, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη Ιούνιος 2016
 - Οδηγός Κοινωνικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας και Δημόσιας Υγείας, Θεσσαλονίκη Νοέμβριος 2019
 - Ετήσια Έκθεση Κοινωνικής Ένταξης 2018, Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, Φεβρουάριος 2020
 - Η Κατάσταση της Υγείας στην ΕΕ – Ελλάδα: Προφίλ Υγείας 2019, ΟΟΣΑ
 - Policies and practices for mental health in Europe – meeting the challenges, Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (Ευρώπης)
 - Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Πρόταση πλαισίου ανάπτυξης, Αργείτης Γιώργος, Νικολαΐδης Ευάγγελος, Ινστιτούτο Εργασίας Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος, 2019
 - Εξαμηνιαίο Βαρόμετρο του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης (Ε.Β.Ε.Θ.), Μάρτιος 2020
 - Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας: ετήσια έκθεση ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού για το έτος 2018, Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝ.Σ.Ε.Τ.Ε.), Δεκέμβριος 2019
 - Ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες: <https://www.unhcr.org/gr/>
 - «Θεσσαλονίκη: Προφίλ προσφύγων, αιτούντων άσυλο και υπηκόων τρίτων χωρών που δεν έχουν καταγραφεί από την Υπηρεσία Ασύλου, προοπτικές και εμπόδια τοπικής ένταξης», Θεσσαλονίκη Φεβρουάριος 2019
 - Pintscher P., *International Sustainable United in Solidarity*, City of Munich, 2010
 - Council of Europe, *Intercultural Cities (Zurich) – Building the future on diversity*, 2019
 - Αξιολόγηση της οικονομικής και επενδυτικής δραστηριότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης, από την ICAP Α.Ε. για λογαριασμό της ΜΑΘ ΑΕ-ΑΟΤΑ, στο πλαίσιο ανάθεσης από το Αυτ. Τμήμα Επιχειρησιακού Σχεδιασμού & ΠΑΠ, του Γραφείου Αστικής Ανθεκτικότητας και την υποστήριξη της Αντιδημαρχίας Οικονομικών.
 - Ανάκτηση από Εμβολιασμός Covid 19 : <https://emvolio.gov.gr/vaccinationtracker>
 - Johns Hopkins University and Medicine, Coronavirus Resource Centre . (2022, 04 01). Ανάκτηση από <https://coronavirus.jhu.edu/>
 - Thomas, T. (2022, 03 11). The Guardian . Ανάκτηση από <https://www.theguardian.com/world/2022/mar/11/russia-ukraine-war-numbers-casualties-refugees-aid>

